

မေတာရင်
တို့
[ရွှေပြည်သာ]

မင်္ဂလာပွဲလေတားအနုရယ်များ
တို့

ရွှေပြည်သာ

မေတ္တာရွှင်

(ရွှေပြည်သာ)

မင်္ဂလာဆိုင်ခန်းအဖွဲ့ဝင်များ

ပုံနှိပ် မှတ်တမ်း

- စာမူခွင့်ပြုချက်အမှတ် - ၆၇၃/၂၀၀၂ (၁၂)
- မျက်နှာဖုံးခွင့်ပြုချက်အမှတ် - ၁၄၇/၂၀၀၃ (၃)
- ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေခြင်း - ပထမအကြိမ်၊ ၂၀၀၃၊ မတ်လ။
- ထုတ်ဝေသူ - ဒေါ်မိုးကေခိုင် (ချိုတေးသံစာပေ)
ရွှေနံ့သာကျေးရွာ၊ ပုလဲမြို့သစ် (၃)၊
မင်္ဂလာဒုံ။
- အတွင်းနှင့်အဖုံးပုံနှိပ်တိုက် - ဦးစိုးဝင်း (စိန်ပွင့်ပုံနှိပ်တိုက်)
အမှတ် ၆၀၉ F ၊ ရွှေနှင်းဆီလမ်း၊
မရမ်းကုန်းမြို့နယ်။
- မျက်နှာဖုံးပန်းချီ - ရွှေစိုးဟန်
- အတွင်းဖလင် - အောင်မင်းလွင်
- ကွန်ပျူတာစာစီ - **AOK**
- အုပ်ရေ - ၁၅၀၀
- တန်ဖိုး - ၆၀၀ ကျပ်
- ဖြန့်ချိရေး - ရွှေပြည်သာစာပေ
မန္တလေးကျောင်း၊ ဥပသကာအဖွဲ့၊
ချင်းတွင်းလမ်း၊ ရွှေပြည်သာမြို့၊
ရန်ကုန်တိုင်း။

မာတိကာ

စဉ်	အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
၁။	အသက်နှင့်ရင်းရသောစာမူ	၁
၂။	ပါရမီလွဲချဖို့မလို	၇
၃။	မိမိကြောင့်ဖြစ်သောဓမ္မအန္တရာယ်	၈
၄။	မဂ်တားဖိုလ်တားအန္တရာယ်များ	၉
၅။	အကန်းနှစ်မျိုး	၁၁
၆။	မှတ်သားကျင့်ကြံဖို့စကားသုံးခွန်း	၁၄
၇။	ဗုဒ္ဓ၏မေတ္တာ၊ ကရုဏာနှင့် ကျေးဇူးတရား	၁၇
၈။	ကြည်ညိုဖွယ်ရာ ဗုဒ္ဓတစ်နေ့တာ	၂၁
၉။	ကျေးဇူးရှင်နှစ်ဦးရဲ့ နောက်ဆုံးစကား	၂၅
၁၀။	မျက်ကန်းတစ္ဆေမကြောက်	၂၈
၁၁။	မြွေဖြစ်ရသော ဘုရင်ကြီး	၃၁
၁၂။	ငရဲကျသော မိဖုရား	၃၄
၁၃။	ဘယ်ဘေးကိုကြောက်မလဲ	၃၉
၁၄။	ခရမ်းမြို့က ဘုန်းကြီးပြိတ္တာ	၄၂
၁၅။	ရာဇဂြိုဟ်ကဝက်မလေး	၄၅
၁၆။	လောကီကုသိုလ်စိတ်မချရပုံ	၄၇
၁၇။	မဂ်တားဖိုလ်တားအန္တရာယ်ငါးပါး	၅၀
၁၈။	တိဟိတ်ဒွိဟိတ်ခွဲခြားနည်း	၅၃
၁၉။	လယ်တီဆရာတော်၏ တိဟိတ်အဆုံးအဖြတ်	၅၅

၂၀။	ဘဝပျက်စေသောစကားတစ်ခွန်း	၅၈
၂၁။	စကားအရာအင်္ဂါလေးတန်	၆၃
၂၂။	သေဒဏ်ကျသောစကားမှ ငွေတစ်တောင်ရသော စကားသို့	၆၆
၂၃။	မဂ်ဖိုလ်နှင့်ဝေးစေသောအကျင့်ဆိုး	၆၆
၂၄။	အပါယ်ဩဃဆွဲချမည့်သူ	၇၃
၂၅။	ဝိသာခါရံထူးခြားချက်	၇၆
၂၆။	ပုထုဇဉ်တွေရောက်နိုင်တဲ့ဘုံ	၈၁
၂၇။	ဝိပဿနာနှစ်မျိုး၊ သမာဓိသုံးမျိုး	၈၅
၂၈။	တရားနာရာမှာအလုပ်ပါ	၉၀
၂၉။	လူယုတ်မာလက္ခဏာများ	၉၄
၃၀။	လူယုတ်မာစိတ်ဓါတ်	၉၈
၃၁။	အမြတ်သုံးမျိုး	၁၀၂
၃၂။	အစိမ်းကြော်ကြော်ရင်းအနာဂါမ်တည်သူ	၁၀၆
၃၃။	မဂ်ဖိုလ်ရောက်ဖို့လှေခါးသုံးထစ်	၁၁၄
၃၄။	စူဠသောတာပန် (သို့) အိမ်ရှေ့မင်း	၁၁၇
၃၅။	တကယ့်အရိုတရားလေးပါး	၁၂၂
၃၆။	စိတ်ဖြစ်ရာဌာနပြဿနာ	၁၂၇
၃၇။	ဓမ္မကထိကဆရာတော်ကြီးတစ်ပါးမှားပုံ	၁၃၁
၃၈။	အဖြေရကြပ်တဲ့ဝိပဿနာမေးခွန်း	၁၄၁
၃၉။	ခွဲခြား၍ မရကောင်းသောရုပ်များ	၁၄၃
၄၀။	ရုပ်ဓါတ်တစ်ပါးဆင်ခြင်နိဗ္ဗာန်ဝင်	၁၄၅

၄၁။	ပထဝီရုပ်ရဲ့သဘော	၁၄၇
၄၂။	မာတာပျော့တာပထဝီမဟုတ်သေး	၁၄၉
၄၃။	ခါတ်ရဲ့အဓိပ္ပါယ်သုံးမျိုး	၁၅၂
၄၄။	ကြွေဖလားရဲ့မာတဲ့သဘောတရား	၁၅၅
၄၅။	ပညတ်ပျောက်ပုံပရမတ်မပျောက်ပုံ	၁၅၈
၄၆။	ခက်ခဲတဲ့နေရာဥပမာသုံး	၁၆၂
၄၇။	လူပျောက်အောင်ဖျောက်ပြခြင်း	၁၆၆
၄၈။	ဘယ်သူကမာတာလဲ	၁၇၀
၄၉။	မြင်သိစိတ်ဖြစ်ရန်အင်္ဂါလေးတန်	၁၇၆
၅၀။	စိတ်သက်နှင့်ရုပ်သက်	၁၈၀
၅၁။	သေမင်းနေတဲ့ဘုံ	၁၈၇
၅၂။	အာပေါဓာတ်သိရန်မြူငါးတန်	၁၉၁
၅၃။	ထိုင်တာဝါယောဓာတ်ကြောင့်	၂၀၀
၅၄။	အရိယာအမြင်	၂၀၆
၅၅။	ဝက်သားတုံးနဲ့ရသဓာတ်	၂၁၀
၅၆။	ခန္ဓာရဲ့အဓိပ္ပါယ်	၂၁၅
၅၇။	ဥတုဇရုပ်နဲ့ပရမတ်ရုပ်	၂၁၇
၅၈။	ဗုဒ္ဓအလိုအရသေတယ်ဆိုတာ	၂၂၀
၅၉။	ဝေဒနာကိုအကြာဆုံးခံစားနိုင်ချိန်	၂၂၄
၆၀။	၃၁ ဘုံသားတွေရဲ့ပရမတ်သက်	၂၃၂
၆၁။	ခန္ဓာငါးပါးဖြစ်ပုံ	၂၃၅
၆၂။	ပညာဟာသိတတ်တဲ့သဘော	၂၄၂

၆၃။	တစ်ယောက်တည်းနေချင်ရင်	၂၅၄
၆၄။	ရင်ဝလံ့ဆူး ထိပ်ဦးမီးလောင်လျှင်	၂၅၄
၆၅။	ပုထုဇဉ်မဖြေနိုင်တဲ့မေးခွန်း	၂၅၇
၆၆။	အာဏာပါးကွက်သားနတ်ပြည်သွား	၂၆၃
၆၇။	မဂ္ဂင်နှစ်မျိုး	၂၆၆
၆၈။	ဦးပဉ္စင်းသုံးပါး	၂၆၉
၆၉။	ဝိပဿနာဆိုတာပညာအလုပ်	၂၇၅
၇၀။	ဖွဲ့ပုံပေါ်စိုက်တဲ့ဝါးခြမ်းပြား	၂၈၀
၇၁။	ပုထုဇဉ်ရဟန်းကို ရှိမခိုးချင်သူ	၂၈၃
၇၂။	ရှိခိုးတယ်ဆိုတာကိုယ့်အတွက်	၂၈၇
၇၃။	အတ္တိသိမှ အနတ္တသိမယ်	၂၉၀
၇၄။	ဝိပဿနာညစ်ညူးကြောင်းဆယ်ပါး	၂၉၅
၇၅။	ခြေသုံးလှမ်းနဲ့ရဟန္တာဖြစ်သူ	၃၉၉
၇၆။	အရွယ်ဆယ်ပါး	၃၀၁
၇၇။	သားသမီးများက စေတနာပျက်သည့်အရွယ်	၃၀၃
၇၈။	သားသမီးများက သေစေချင်သည့်အရွယ်	၃၀၅
၇၉။	မသိလိုက်သောပဉ္စာနန္တရိယကံ	၃၀၉
၈၀။	မဂ်ရဲ့အဓိပ္ပာယ်	၃၁၈

အသက်နှင့်ရင်းရသော

စာပူ

စာရေးသူ၏ဖခင်နှင့် အစ်မဖြစ်သူတို့သည် တစ်ယောက်နှင့်တစ်ယောက် တစ်လသာခြားပြီး ဆုံးပါးခဲ့ကြသည်။ ဖခင်သည် ၁၃၅၀ ခုနှစ်၊ တပေါင်းလဆုတ် (၁၃)ရက်နေ့တွင် ဆုံးပြီး အစ်မဖြစ်သူကား နောက်တစ်လအကြာ တန်ခူးလဆုတ် (၁၃)ရက်နေ့တွင် ဆုံးခဲ့သည်။ ဆုံးချိန်က ဖခင်သည် အသက် (၅၈)နှစ်အရွယ်ရှိပြီး အစ်မကား (၂၈)နှစ်အရွယ်သာ ရှိသေးသည်။

ဖခင်ကား ကိုယ်ယောင်ရောဂါဖြင့် ဆုံးခြင်းဖြစ်၍ သွေးရိုးသားရိုးဟုဆိုနိုင်သော်လည်း အမ၏ ဆုံးပါးခြင်းကား သွေးရိုးသားရိုးဟု မဆိုနိုင်တော့။ ဝိပဿနာရူပွားမှုနှင့် ပတ်သက်သော အကြောင်းတွေ့ရှိလာသည်။ လုံးစေ့ပတ်စေ့ပြောမှ ရှင်းလင်းမည်ဖြစ်သောကြောင့် အစ်မဖြစ်သူ၏ အကြောင်းကို ပြည့်စုံအောင် ရှင်းပြပါမည်။

စာရေးသူတို့ ကိုရင်ဝတ်သွားပြီးသည့်နောက် အစ်မ
ငယ်သည် အိမ်ထောင်မပြုဘဲ မိဘနှစ်ပါးကို ဈေးရောင်း
ကျွေးနေခဲ့သည်။

အစ်မကြီးကား စာရေးသူတို့ ကိုရင်မဝတ်မီ အသက်
ငယ်ငယ်ကတည်းက အိမ်ထောင်ကျသွားခဲ့သည်။ စာဖတ်
ဝါသနာပါသော အစ်မငယ်သည် အမရပူရမြို့၊ မဟာဂန္ဓာရုံ
ဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ စာအုပ်များမှတစ်ဆင့် ဘာသာရေး
ဘက်၌ အားသန်လာခဲ့သည်။ ထိုကမှတစ်ဆင့် ဝိပဿနာ
တရားဖက်သို့ ရောက်လာသည်။

တစ်မင်္ဂလာဖိုလ်ရမှ သို့မဟုတ် အနည်းဆုံး စူဠသော
တာပန်ပုထုဇဉ်အဆင့်လောက်ရောက်မှ ဘုရားသာသနာ
နှင့် တွေ့ကြုံရကျိုးနပ်မည်ဆိုသည်ကို နားလည်သွားသော
အခါ မိဘများထံခွင့်တောင်းပြီး သီလရှင်ဝတ်ကာ စစ်ကိုင်း
မြို့တွင်ရှိသော ရိပ်သာတစ်ခု၌ နေ့ရောညရော အပြင်း
အထန် အားထုတ်ပါတော့သည်။

ဓမ္မာရုံထဲတွင် အများနှင့်လည်း စုပေါင်းထိုင်၊ မိမိနေရာ
ရောက်သောအခါတွင်လည်း မနားဘဲထိုင်နှင့် ငါးနှစ်တိုင်
တိုင် ကြိုးစားပါသော်လည်း တစ်မင်္ဂလာဖိုလ်ကို အသာထား
၍ နာမရူပ ပရိစ္ဆေဒဉာဏ်နှင့် ပစ္စယပရိဂ္ဂဟဉာဏ်နှစ်ပါးကို
ပိုင်ပိုင်နိုင်နိုင်ရသော စူဠသောတာပန်ပုထုဇဉ်အဆင့်ကိုပင်
မရောက်ခဲ့ပါ။

တစ်နေ့ အခန်းထဲ တရားရှုမှတ်ဆဲတွင် ကြောက်မက် ဖွယ်အဆင်းတစ်ခုကို မြင်လိုက်ရမှုကြောင့် ထိတ်လန့်သွား ခဲ့သည်။ ထိုကမ္ဘာတစ်ဆင့် စိတ်ဖောက်ပြန်သောရောဂါတစ်ခု ကို ရသွားခဲ့သည်။ ထိုရောဂါနှင့်ဆက်စပ်ပြီး အမျိုးသမီး ရောဂါ၊ ပယောဂဝေဒနာတို့ပါ ဖြစ်လာသောအခါ အစ်မငယ် မှာ သူလိုချင်သော မဂ်ဉာဏ်၊ ဖိုလ်ဉာဏ်ကို ရမသွားဘဲ ငယ်ငယ်ရွယ်ရွယ် အသက် (၂၈)နှစ်မှာပင် ဆုံးပါးသွားခဲ့ ရသည်။

အစ်မငယ်ဆုံးစဉ်က စာရေးသူသည် မန္တလေး မစိုးရိမ် တိုက်သစ်တွင် ဓမ္မာစရိယတန်း သင်ယူနေဆဲစာသင်သား ဘဝ၌သာ ရှိသေးသဖြင့် ဝိပဿနာတရားနှင့်ပတ်သက်ပြီး ဘာအကူအညီမှ မပေးနိုင်ခဲ့ပါ။ မဂ်ဉာဏ်ဖိုလ်ဉာဏ်ရနိုင် သော ပါရမီဉာဏ်နှင့် ဝီရိယရှိပါလျက် အစ်မငယ်သည် အဘယ်ကြောင့် မရရသနည်းဆိုသည်ကိုလည်း တွေးခေါ် နိုင်စွမ်းမရှိပါ။

စာရေးသူသည် စာမေးပွဲကိစ္စများ ရပ်နားလိုက်သော အချိန်မှစ၍ ဝိပဿနာတရားစခန်းများဝင်ခြင်း၊ မိမိနေရာ တွင်လည်း အချိန်ရသမျှ အားထုတ်ခြင်း၊ ဝိပဿနာနှင့် ဆိုင်ရာ တရားခွေများကို အလေးပေး၍နာကြားခြင်း၊ ဝိပဿနာစာအုပ်များကို အချိန်ပေး၍ ဖတ်ရှုခြင်းတို့ကို တစ်စိုက်မတ်မတ် ပြုလုပ်ခဲ့ပါသည်။

အစ်မငယ်တစ်ယောက် တရားမရဘဲ သေဆုံးခြင်း၏ အကြောင်းအဖြေကိုကား ဆယ်နှစ်ကျော်ကြာမှ ရရှိခဲ့ပါသည်။ ရရှိသော အဖြေနှစ်ခုအနက် ပထမအဖြေမှာ ဝိပဿနာတရားကို အားထုတ်သူယောဂီသည် မင်္ဂလာတေး၊ ဖိုလ်တေးအန္တရာယ်ငါးပါးအနက် တစ်ပါးပါးငြိနေလျှင် မင်္ဂလာတေးဖိုလ်ညွှန်မရပါ။

ဒုတိယအဖြေမှာ ဝိပဿနာတရားသည် ထိုးထွင်းသိမြင်ခြင်းပညာကို အဓိကထားသည်။ အစ်မငယ်အားထုတ်ခဲ့သော ကျင့်စဉ်သည် သမာဓိကိုသာ အလေးထားသည်။ ဝိပဿနာသည် ထင်ရှားရှိသော ပရမတ်တရားကို လက္ခဏာယာဉ်သုံးပါးဖြင့် ရှုပွားသည်။ ပညာကို အဓိကထားသည်။ သမထသည် ထင်ရှားမရှိသော ပညတ်ကိုရှုသည်။ သမာဓိကို အလေးထားသည်။

ပညာ၏ ပန်းတိုင်ကား မင်္ဂလာတေးဖိုလ်ညွှန်၊ သမာဓိ၏ ပန်းတိုင်ကား ဈာန်၊ အဘိညာဉ် တူသလိုထင်ရသော သမထနှင့် ဝိပဿနာကား အလုပ်ရောပန်းတိုင်ပါ ကွဲပြားခြားနားပေသည်။ သို့ဆိုလျှင် ပညာကို အဓိကထား၍ ရှုရသော ဝိပဿနာယာနိကနည်း၊ တစ်နည်း သုဒ္ဓဝိပဿနာနည်းတွင် သမာဓိမပါတော့ဘူးလား ဟုမေးငြားအံ့။

ပါပါသည် သီလ၊ သမာဓိ၊ ပညာ သုံးမျိုးလုံးဘက်မစုံဘဲနှင့် မင်္ဂလာတေးဖိုလ်ညွှန်ကိုလည်း မရနိုင်ပါ။ သုဒ္ဓဝိပဿနာနည်းနှင့်ရှုပွားဒသော ယောဂီအတွက် ဥပဓာရသမာဓိ၊

အပ္ပနာသမာဓိများထိမလိုဘဲ စိတ်ဖြစ်တိုင်းအလိုလိုပါလျက် ရှိသည့် ဧကဂ္ဂတာခေါ် စဏိကသမာဓိနှင့်ပင် မဂ်ဉာဏ် ဖိုလ် ဉာဏ်ရဖို့ လုံလောက်လျက်ရှိလေပြီ။

(မှတ်ချက်) ဝိပဿနာနှစ်မျိုးနှင့် သမာဓိသုံးမျိုး၏ အဓိပ္ပါယ်ကို ဤစာအုပ်တစ်နေရာတွင် အပြည့်အစုံ ဖတ်ရှု ရပါမည်။

မဂ်တားဖိုလ်တားအန္တရာယ်ငါးမျိုးတွင် ကုစား၍မရ သော အန္တရာယ်နှစ်မျိုး၊ ကုစား၍ရသောအန္တရာယ်သုံးမျိုး ရှိသည်။ တစ်ဖန်မိမိကိုယ်တိုင်ကာယကံ၊ ဝစီကံနှင့် ကျူးလွန် မှုဖြစ်သော အန္တရာယ်သုံးမျိုး၊ မိမိကိုယ်တိုင်က မကျူးလွန် ရဘဲ မွေးကတည်းက အလိုအလျောက်ပါလာသော အန္တ ရာယ်နှစ်မျိုးတို့ ပါရှိသည်။

ဝိပဿနာအားထုတ်သူတိုင်း အရေးတကြီးသိသင့် သော အကြောင်းအရာများပင် ဖြစ်ပါသည်။ စာရေးသူသည် ဤအန္တရာယ်ငါးမျိုးကို အရင်ကတွေ့ဘူးသော်လည်း ဝိပဿ နာအားထုတ်သော ယောဂီများအတွက် အရေးကြီးမှန် မသိပါ။

(၁၂)နှစ်ခန့် ဝိပဿနာတရားကို နာကြား၊ အားထုတ်၊ ကြည့်ရှုသောအခါကျမှသာ ယောဂီတိုင်းအတွက် အသက် တမျှ အရေးကြီးမှန်း သိခဲ့ရပါသည်။

စာရှုသူတိုင်းကိုလည်း သိစေချင်ပါသည်။ ဤနိဒါန်းကို လီယိုတော်စတိုင်း၏ စကားတပိုဒ်ဖြင့် နိဂုံးချုပ်ပါတော့မည်။

တော်စတိုင်းက -

သင်ကိုယ်တိုင်က စိတ်ဝင်စားခြင်းမရှိသော
 အကြောင်းအရာကို ဘယ်တော့မှစာမရေးပါနှင့်
 စာတစ်အုပ်ရေးဖို့ အကြံရပေမယ့် မရေးရင်
 မဖြစ်ဟု သင်ကိုယ်တိုင်ခံစားမလာဘဲ မရေးပါနှင့်
 ဟုပြောခဲ့ဖူးပါသည်။ စာရေးသူရေးသားထုတ်ဝေပြီး
 သောစာအုပ်များ၊ ရေးသားဆဲစာအုပ်များ၊ ရေးသားလတံ့
 သောစာအုပ်များသည် စာရှုသူများ မသိရင်မဖြစ်သော
 စာရေးသူအနေနှင့် မရေးရင်မဖြစ်ဟုယူဆသော စာအုပ်များ
 ချည်းသာဖြစ်ပါသည်။

စာရေးသူစာရေးနေသမျှ အမြဲတန်းထိုစာအုပ်မျိုး
 ချည်းသာဖြစ်နေရမည်ဆိုသည်ကို စာဖတ်သူတို့အား စာပေ
 သစ္စာဖြင့် အလေးအနက်ကတိပြုလိုက်ပါသည်။

ဝိပဿနာအားထုတ်သူ ယောဂီတိုင်း အစ်မငယ်၏
 ဘေးမျိုးမှ ကင်းဝေးကြပါစေ။

မေတ္တာရှင်
 (ရွှေပြည်သာ)

ပါရမီလွှဲချမို့မလို

တိဟိတ်ဟုတ်မှဟုတ်ပါမလား၊ ဒွိဟိတ်များ ဖြစ်နေ
မလားနဲ့ ဒါကဘုရားရှင်အရာ ကိုယ့်အရာမဟုတ်ဘူး၊ ဒီတော့
အကျိုးမများမှာကို မတွေးကြနဲ့၊ အလုပ်လုပ်ဖို့သာ ကိုယ့်
တာဝန်။

ဖြစ်ပျက်မြင်ရင် တိဟိတ်ပဲဆိုတာသံသယမရှိကြနဲ့၊
ပါရမီစကားလဲ မပြောကြနဲ့၊ သာဝကဉာဏ်အရာမှာ ပါရမီ
မလိုဘူးလို့ တစ်ထစ်ချ မှတ်လိုက်ကြ၊ ဒီအချက်ဟာ ပေဋ
ကောပဒေသပါဠိတော်မှာ အတိအလင်းဟောထားတာရှိ
တယ် သံသယဖြစ်ဖို့မလိုဘူး။

ဒုဝေဟေတူ ဒုဝေပစ္စယာ သာဝကဿသမ္မာဒိဋ္ဌိ ယာ
ဥပ္ပါဒါယ

သာဝကဉာဏ်အရာမှာ အထောက်အပံ့နှစ်ချက်ပဲ
လိုတယ်တဲ့

ပရတောစယောသော သစ္စာနုသန္နိ
သဇ္ဈတ္တဉ္စ ယောနိသောမနသိကရောတော။

သစ္စာတရားနာကြားမှုနဲ့၊ နှလုံးသွင်းမှန်ကန်မှု၊
ဒီနှစ်ခုပဲလိုတယ်လို့ ဆိုလိုရင်းဖြစ်တယ်၊ ဒီစကားထဲမှာ ပါရမီ
မပါဘူး၊ ဒီအကြောင်းနှစ်ခုညီညွတ်ရင် မဂ်ဖိုလ်ကိုရတယ်
ဆိုတော့ပါရမီမလိုဘူးဆိုတဲ့ အဓိပ္ပါယ်ဟာ အလိုလိုထင်ရှား
ပါတယ်။

(မိုးကုတ်ဆရာတော်ဘုရား၏ နိဗ္ဗာန်ရရာ ကျင့်သုံးဖြာ
တရားတော်မှ)

ဓမ္မဗျူဟာ - အတွဲ-၃၉၊ အမှတ် (၁၀)
၂၀၀၁ ခုနှစ်၊ မတ်လထုတ်။

မိမိကြောင့်ဖြစ်သောဓမ္မန္တရာယ်

ဓမ္မန္တရာယ်ပြုတတ်သော မိစ္ဆာဓမ္မဆိုသည်ကား

- ၁။ သံသရာဘေးကို ကောင်းစွာမမြင်နိုင်ခြင်း။
- ၂။ မင်္ဂလာဖိုလ်ကိုရထိုက်သော ခေတ်ကာလမဟုတ်ဟု ထင်မှတ်ခြင်း။
- ၃။ ပါရမီအရင့်ကို စောင့်စားခြင်း။
- ၄။ ယခုကာလရှိကြသူတို့ကို ဒွိဟိတ်ပုဂ္ဂိုလ်ဟု ထင်မှတ် ခြင်း။
- ၅။ အဓိပတိဖြစ်သော ရှေးရှေးဆရာကြီးတို့ပင် မဖြစ်နိုင်ကြကုန်ပြီဟု ဆန္ဒဥဿာဟကို စွန့်လွှတ်ထားခြင်း စသည်တို့တည်း။

ကုသိုလ်မှုတို့မည်သည် အဆုံးတိုင်မရောက်သော်လည်း အချည်းနှီးဖြစ်နိုင်သော အမှုမျိုးမဟုတ်ကုန်။ ပါရမီ မရှိသေးသူ အားထုတ်လျှင် ပါရမီဖြစ်၏။ အားမထုတ်လျှင် ပါရမီဖြစ်ခွင့်ကို မရပြီ။

ပါရမီမရင့်သေးသူအားထုတ်လျှင် ပါရမီရင့်ရာ နောက်ဘဝမှာ ဤသာသနာ၌ပင် မင်္ဂလာဖိုလ်ကို ရနိုင်၏။ အားမထုတ်လျှင် ပါရမီရင့်ခွင့်ကိုမျှ မရပြီ။

ပါရမီရင့်ပြီးဖြစ်လျှင် ယခုဘဝ၌ပင် မင်္ဂလာဖိုလ်ကို ရနိုင်၏။ အားမထုတ်လျှင် မရပြီ၊ ဒွိဟိတ်ဖြစ်သူအားထုတ်လျှင် နောက်ဘဝ၌ တိဟိတ်ဖြစ်နိုင်၏။

အားမထုတ်လျှင် ဘဝအဆက်ဆက်ပင် ဒွိဟိတ်က တက်ခွင့် မရနိုင်ရာပြီ။ အဟိတ်သို့ လျှော့၍ သွားဘို့သာ ရှိတော့၏။

(လယ်တီဆရာတော်ဘုရား၏
ဗောဓိပက္ခိယဒီပနီမှ)

မဂ်တားဖိုလ်တားအန္တရာယ်များ

ယနေ့ သာသနာတော်သက္ကရာဇ် ၂၅၄၄ ခုနှစ်၊
ကောဇာသက္ကရာဇ် ၁၃၆၂ ခုနှစ်၊ (၄-၁၂-၂၀၀၀) နတ်တော်
လဆန်း ၉ ရက်နေ့၊ တနင်္သာရီတိုင်း၊ မြိတ်မြို့ကျက်သရေ
ဆောင်၊ လေးကျွန်းဆီမီးစေတီတော် ပရိဝုဏ်အတွင်းရှိ ဗုဒ္ဓ
သာသနာ့ဗိမာတော်ကြီး၌ ကျင်းပအပ်သော ဓမ္မပူဇာသဘင်
တတိယမြောက်ညအဖြစ် ဟောကြားအပ်သော မဂ်တား
ဖိုလ်တား အန္တရာယ်များ အမည်ရှိသောတရားတော်။

ဘုရားရှိခိုး၊ အနန္တငါးပါးရှိခိုး၊ မေတ္တာပို့

အနန္တငါးပါးလည်းရှိခိုးပြီး မေတ္တာလည်း ပွားများပြီးတဲ့
နောက် တရားဒေသနာများ စတင်နာကြားရအောင် ဒီနေ့
တရားတော်ကို မေးခွန်းလေးတစ်ခုနဲ့ ဖွင့်လိုက်ကြရအောင်၊
မေးခွန်းလေးက ဝိပဿနာကို ဘာကြောင့်ပွားများအားထုတ်
သင့်သလဲ အဖြေက သုံးမျိုးထွက်လာမယ်။

၁။ ၃၁ ဘုံကူးသွားကျင်လည်ရတဲ့အခါမှာ ဉာဏ်မျက်စိ အလင်ရဖို့အတွက် ဝိပဿနာကို ပွားများအားထုတ်သင့် တယ်။

၂။ ဝေနေယျသတ္တဝါတွေ အပေါ်မှာထားတော်မူတဲ့ မြတ် စွာဘုရားရဲ့ မေတ္တာတော်၊ ကရုဏာတော်တွေကို လေးစား သောအားဖြင့်လည်းကောင်း၊ ကျေးဇူးတော်ကို ပေးဆပ် သောအားဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဝိပဿနာတရားကို ပွားများ အားထုတ်သင့်ပါတယ်။

၃။ ပုထုဇဉ်တိုင်း ကြုံတွေ့ရမယ့်ဘေးကြီးလေးမျိုးမှ လွတ် မြောက်ဖို့အတွက်လည်း ဝိပဿနာတရားကို ပွားများအား ထုတ်သင့်ပါတယ်။

အကျဉ်းဖြေထားတဲ့ အဖြေသုံးခုကို တစ်ချက်ခြင်း အကျယ်ပြန်ရှင်းပါမယ်။ ဉာဏ်မျက်စိအလင်းရဖို့အတွက် ဝိပဿနာတရားကို ပွားများအားထုတ်သင့်တယ်ဆိုတဲ့ အဖြေကို ရှင်းပြဖို့အတွက် အကန်းနှစ်မျိုးကို ဦးစွာသိရပါ မယ်။

အကန်းနှစ်မျိုး

အကန်းဟာ မံသ = အသားမျက်စိကန်းသူနဲ့၊ ဉာဏ် = ဝိပဿနာဉာဏ်မျက်စိကန်းသူရယ်လို့ နှစ်မျိုးရှိပါတယ်။

အသားမျက်စိကန်းသူရမ်းပြီး လမ်းသွားတဲ့အခါ ကောင်းတဲ့ လမ်းလည်းရောက်မယ်၊ ဆိုးတဲ့လမ်းလည်း ရောက်မယ်၊ မျက်စိမမြင်ပဲ ရမ်းသွားတာဖြစ်တဲ့အတွက် ကြောင့် ကောင်းတဲ့လမ်းကို ရောက်လည်းခဏပဲ၊ ဆူးငြောင့် ခလုတ်ပေါများတဲ့ လမ်းဆိုးပေါ်မှာသာ ရောက်တဲ့အချိန်က ပိုများမယ်။ ဒီဥပမာအတိုင်းပဲ၊ ပရမတ်လည်းမသိ၊ ခန္ဓာ လည်းမသိ၊ သစ္စာလည်းမသိနဲ့ ဝိပဿနာဉာဏ်အမြင်ကန်း တဲ့ ပုထုဇဉ်ဟာ သံသရာခရီးသွားရင် မကောင်းတဲ့ဘုံသာ အရောက်များမယ်။

ကောင်းတဲ့ဘုံလည်း ရောက်နိုင်ပါရဲ့ ဒါပေမယ့် ခဏပဲ၊ ဝိပဿနာဉာဏ်အမြင်ကကန်းနေတာကိုး၊ လူ့ဘုံကနေ အပါယ်ငရဲကျတာတွေကတော့ ရိုးနေလို့ မပြောတော့ပါဘူး၊ နတ်ဘုံကနေ ငရဲကျတာတော့ သိသူနည်းလို့ နှစ်မျိုးလောက် ပြောပြချင်တယ်၊ နတ်ပြည်ခြောက်ထပ်ကနတ်တွေ သက်

တမ်း မပြည့်ခင်သေနိုင်တဲ့ အကြောင်းနှစ်ကို ဒီပဲရင်းဆရာ
တော်ဘုရားကြီးက ပရမတ္ထစက္ခုကျမ်းမှာ လင်္ကာလေး
သီထားတာရှိတယ်။

- အပျော်လွန်ခြင်း၊ ဒေါသပြင်း၊
ချက်ချင်းသေသည့် စတုဝတီသာ၊
- ပျော်လွန်းသေဆုံး ခြောက်ထပ်လုံး၊
ပေါင်းရုံးတစ်နည်းလာ . . . တဲ့။

အဓိပ္ပါယ်က စတုမဟာရာဇ်နတ်ဘုံနဲ့ တာဝတိံသာ
နတ်ဘုံကနတ်သားနတ်သမီးတွေဟာ အပျော်လွန်ပြီး နတ်
ဩဇာစားရမယ့်အချိန်မှာ မစားတဲ့အတွက်ကြောင့်လည်း
ကောင်း၊ ဒေါသကြီးလွန်းသည့် အတွက်ကြောင့်လည်း
ကောင်း၊ သေချိန်မကျခင်အသေဆိုးနဲ့ သေကြရတယ်၊
နောက်တစ်နည်းကတော့ နတ်ပြည်ခြောက်ထပ်လုံးက နတ်
သား နတ်သမီးတွေဟာ အပျော်လွန်ပြီး နတ်ဩဇာစားချိန်
မှာမစားရင် အားလုံးသေနိုင်တယ်လို့ အဓိပ္ပါယ်ရပါတယ်။

အပျော်လွန်ပြီး သေဆုံးတဲ့ သာဓကတစ်ခုကတော့
တာဝတိံသာနတ်ပြည်က သုဗြဟ္မနတ်သားနဲ့ နတ်သမီးတစ်
ထောင်တို့ပါပဲ။ တာဝတိံသာနတ်သက်ကို လူသက်နဲ့တွက်ရင်
နှစ်ပေါင်းသုံးကုဋေနဲ့အနှစ်ခြောက်သန်းရှိပါတယ်။ တစ်နေ့
နတ်သမီးငါးရာက ပန်းပင်ပေါ်တက်ပန်းပွင့်တွေ ခြွေချ
အောက်ကနတ်သမီးငါးရာက ပန်းတွေကုံး သုဗြဟ္မနတ်သား
ကိုပန်ပေးကြပေါ့။

အဲသလိုပျော်ပါးနေတုန်းမှာပဲ ပန်းပင်ပေါက်က နတ်
 သမီးငါးရာဟာ ဖြုန်းကနဲသေဆုံးသွားကြတယ်။ သူပြုဟု
 နတ်သားကပန်းပင်ပေါက်က အသံတွေတိတ်လှပါလား ဆိုပြီး
 အာရုံပြုကြည့်လိုက်တော့ နတ်သမီးငါးရာလုံးသေသွားတာ
 ကို သိသွားတယ်။ ဘယ်ဘုံရောက်သလဲလို့ နတ်မျက်စိနဲ့
 ကြည့်လိုက်တော့ ငရဲကြီးရှစ်ထပ်ထဲက အောက်ဆုံးအဝီစိ
 ငရဲမှာ ကျနေတာကို တွေ့သွားတယ်။ ဒီတော့မှ သေခြင်း
 တရားကို သတိရပြီး သူနဲ့ ကျန်တဲ့နတ်သမီးတွေ နတ်သက်
 ဘယ်လောက်ကျန်သေးသလဲလို့ ကြည့်လိုက်တော့ ၇ ရက်ပဲ
 ကျန်တော့သတဲ့။

သေပြီးတဲ့နောက် ဘယ်ဘုံရောက်မလဲလို့ ဆက်ကြည့်
 လိုက်တော့ အဝီစိငရဲကိုပဲ ကျမယ်ဆိုတာ သိသွားတော့
 ကြောက်လိုက်တာ ဆတ်ဆတ်ကိုတုန်လို့ ဇောချွေးတွေလည်း
 ပျံ့လို့ပေါ့။ ဝိပဿနာဉာဏ်အမြင်ကန်းသူတွေဆိုတာ ဒီ
 အတိုင်းပဲ ပရမတ်အရ တကယ်မရှိတဲ့ ကမဂုဏ်တရားတွေ
 ကို အရှိထင်ပြီးစွဲလန်းကြ၊ တပ်မက်ကြ၊ အပျော်ကျူးနေကြ
 တော့ တရားသဘောကို တော်တော်နဲ့မမြင်နိုင်ကြဘူး။

ဒါ့ကြောင့်လည်း ပန်းပင်ပေါက်က နတ်သမီးငါးရာဟာ
 နှစ်ပေါင်းကုဋေနဲ့ချီပြီး အသက်ရှည်သော်လည်း ဝိပဿနာ
 ဉာဏ်အမြင်ရဖို့ တစ်ရက်ကလေးတောင် အချိန်မပေးနိုင်
 ကြလို့ အဝီစိငရဲကို ကျသွားကြရတာပေါ့။ မှတ်သားစရာ
 စကားလေးသုံးခွန်းရှိတယ်။

မှတ်သားကျင့်ကြံဖို့ စကားသုံးခွန်း

- အတွေးအခေါ်ပညာရှိတဲ့သူဆိုတာ သူများအမှားကို ကြည့်ပြီး ကိုယ့်အမှားမဖြစ်အောင် သင်ခန်းစာယူ တတ်တယ်။
- အတွေးအခေါ်ပညာ နည်းတဲ့သူကျတော့ သူများ အမှားကိုကြည့်ပြီး သင်ခန်းစာမယူတတ်ဘူး၊ ကိုယ် ကိုယ်တိုင်မှားမှပဲ သင်ခန်းစာယူတတ်တယ်။
- အတွေးအခေါ်ပညာလုံးလုံးမရှိတဲ့သူကျတော့ ကိုယ် ကိုယ်တိုင်မှားတာတောင် သင်ခန်းစာမယူတတ်ဘူး . . . တဲ့။

သူပြဟွန်မှတ်သားကတော့ အတွေးအခေါ်ပညာရှိတဲ့ သူထဲမှာပါတယ်၊ ဘာကြောင့်လဲဆိုတော့ အဝီစိကျသွားတဲ့ နတ်သမီးငါးရာကိုကြည့်ပြီး သူ့ကိုယ်သူမကျအောင် သင်ခန်း စာယူတတ်တယ်၊ သူ့ကို ငရဲမကျအောင် တရားပြနိုင်တာ ဟာ ဘုရားရှင်သာရှိတယ်ဆိုတာလည်း သူသိတယ်။

ဒါ့ကြောင့်ဘုရားရှင်ထံ အရောက်သွားပြီ၊ သူ့ဒုက္ခကို
လျှောက်ထားတယ်၊ ဒီတော့ ဘုရားရှင်က-

နညတြ ဗောဇ္ဈတပသာ၊
နညတိန္ဒြိယ သံဝရာ၊
နညတြသဗ္ဗနိဿဂ္ဂါ၊
သောတ္ထိပဿာမိပါဏိနံ။

ချစ်သားသူဗြဟ္မနတ်သား-ဝိပဿနာဉာဏ်အလင်းလို့
ဆိုရမယ့် ဗောဇ္ဈင်ခုနစ်ပါး တရားမြတ်ရတနာကိုလည်း
ကောင်း၊ ခြိုးခြံခြင်းလို့ခေါ်တဲ့ တပဆိုတဲ့အကျင့်ကိုလည်း
ကောင်း၊ မျက်စိ၊ နား၊ နှာ၊ လျှာ၊ ကိုယ်၊ စိတ်လို့ခေါ်တဲ့
ဣန္ဒြေ ၆-ပါးကို ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်ကြောင်းဖြစ်တဲ့
ဣန္ဒြိယသံဝရသီလကိုလည်းကောင်း၊ အလုံးစုံသော ဝဋ်ဒုက္ခ
မှ ထွက်မြောက်ကြောင်းဖြစ်တဲ့ နိဗ္ဗာန်ကိုလည်းကောင်း ဤ
လေးမျိုးကိုဖယ်ထား၍ သတ္တဝါတို့၏ ချမ်းသာဆိုသည်ကို
ငါဘုရားဖြစ်တော်မူဟု ဟောတော်မူလိုက်ရာ ဂါထာအဆုံး
မှာပင် သောတာပတ္တိမဂ်ကိုရရှိ၍ ဝိပဿနာဉာဏ်အလင်းကြီး
ကိုရသွားကာအပါယ်ဘေးမှာ တကယ်အေးသွားခဲ့ရပါတယ်။

ဒုတိယတစ်ခုက ဒေါသကြောင့် သေရသော နတ်သား
များပါ။ နတ်သားနှစ်ယောက်ဟာ တစ်ယောက်နှင့်
တစ်ယောက်တွေ့တဲ့အခါ မနာလိုခြင်း ဣဿာနှင့်ဝန်တို့ခြင်း၊
မစ္ဆရိယတို့ရဲ့ တွန်းကန်အားကြောင့်

“အသင်နတ်သား၊ သိပ်ဘဝင်မြင့်မနေပါနဲ့၊ သင်ဟာ လူ့ဘဝတုန်းက အဆင့်အတန်းမရှိတဲ့ ဆင်းရဲသားတစ်ယောက်ပါ။ ရဟန်းတော်တစ်ပါးကို ဆွမ်းလေးတစ်ဖွန်းလောင်းလှူတဲ့ ကုသိုလ်ကို အမှတ်ရပြီး သေခဲ့လို့ ဒီနတ်ပြည်ကို ရောက်လာတာပါ”

“အသင်နတ်သားကရော ဘာထူးလို့လည်း လူ့ဘဝက ကျွန်ုပ်ထက်တောင် ပိုဆင်းရဲသေးတယ်၊ ဗုဒ္ဓရုပ်ပွားတော်ကို သစ်သီးလေးတစ်လုံးလှူခဲ့တဲ့ ကုသိုလ်ကို အမှတ်ရပြီး သေခဲ့လို့ ဒီနတ်ပြည်ရောက်လာတာပါ။ အသင်နတ်သားလည်း သိတ်ခြေဖျားထောက်နေစရာမလိုပါဘူး။”

ထိုသို့ ပြောဆိုစကားများရင်းမှ ပြင်းထန်သောဒေါသအဆင့်သို့ ရောက်လာသောအခါ နတ်သားနှစ်ယောက်စလုံး ဖြုတ်ခနဲသေပြီး ငရဲကို ကျသွားခဲ့ရပါတယ်။ ဒီတော့ ပထမအဖြေအရ ဝိပဿနာဉာဏ်အမြင်ကန်းနေပြီဆိုရင် ဘယ်လောက်ကောင်းတဲ့ဘုံရောက်နေနေခဏပဲ။ မကောင်းတဲ့ဘုံမှာသာအကြာကြီးနေကြရမယ်။

ဒါ့ကြောင့် ဉာဏ်အမြင်ကန်းတဲ့သူ မဖြစ်အောင် ဝိပဿနာတရားကို မဖြစ်မနေပွားများသင့်ပါတယ်။

x x x x x

ဗုဒ္ဓ၏ မေတ္တာကရုဏာနှင့် ကျေးဇူးတရား

ဒုတိယအဖြေအရ ဗုဒ္ဓရဲ့မေတ္တာ၊ ကရုဏာကို လေးစား
သောအားဖြင့်လည်းကောင်း၊ ကျေးဇူးတော်ကို ပေးဆပ်
သောအားဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဝိပဿနာကို ကြိုးစားအား
ထုတ်သင့်တယ်ဆိုတဲ့ အဖြေကို အကျယ်ရှင်းပါ့မယ်။

ဗုဒ္ဓရဲ့ ဝေနေယျတွေအပေါ်မှာထားတဲ့ မေတ္တာ၊
ကရုဏာကို အပိုင်းငါးပိုင်းခွဲပြီး ရှင်းပါ့မယ်။

၁။ သုမေဓာရှင်ရသေ့ဘဝမှာ ဝေနေယျတွေအပေါ်ထား
တဲ့မေတ္တာ ကရုဏာ။

၂။ ၄၅ ဝါကာလပတ်လုံးမနားမနေသစ္စာတရားကို ဟော
ကြားပြသပေးတဲ့မေတ္တာကရုဏာ။

၃။ တခြားဘုရားရှင်တွေလို ပရိနိဗ္ဗာန်စံတာနဲ့ သာသနာ
ကို သိမ်းမသွားပဲ နှစ်ငါးထောင်ထားခဲ့တဲ့မေတ္တာ၊
ကရုဏာ။

၄။ ဓာတ်တော်တွေကို အစိတ်စိတ်အမွှာမွှာဖြစ်အောင် ထူးထူးခြားခြားအဓိဋ္ဌာန်တော်မူခဲ့တဲ့မေတ္တာ ကရုဏာ။

၅။ ပရိနိဗ္ဗာန်စံခါနီးမှာတောင် အရေးတကြီးစကား မှာကြားတော်မူခဲ့တဲ့ မေတ္တာ၊ ကရုဏာတို့ဖြစ်ပါတယ်။

ဗုဒ္ဓဟာ သူမေမာရှင်ရသေ့ဘဝတုန်းက အဘိညာဏ် ခြောက်ပါးကိုရပြီးသား တိဟိတ်အာဇာနည်ယောက်ျား တစ်ယောက်ဖြစ်ပါတယ်။ ဒီပင်္ကရာမြတ်စွာဘုရားကိုလည်း ဖူးတွေ့ရပြီဖြစ်လို့ လေးမင်္ဂလေးဖိုလ်ကို အရာယူပြီး နိဗ္ဗာန် ကို ချက်ချင်းကူးသွားနိုင်စွမ်းရှိပါတယ်။ ဒါပေမယ့် မကူးခဲ့ ပါဘူး။

တိဏ္ဏောတာရေယံ၊ မုတ္တောမောစေယံ၊ ဗုဒ္ဓေါဗောဇေယံ၊ ငါသံသရာဝဲဩဃထဲက ကူးမြောက်သလို ဝေနေယျ သတ္တဝါတွေကိုလည်း ကူးမြောက်စေမယ်၊ ငါ ၃၁ ဘုံဝဋ် ဆင်းရဲကလွတ်မြောက်သလို ဝေနေယျသတ္တဝါတွေကိုလည်း လွတ်မြောက်စေမယ်၊ ငါသစ္စာလေးပါးသိသလို ဝေနေယျ သတ္တဝါတွေကိုလည်း သိစေမယ်ဆိုတဲ့ မေတ္တာ စေတနာနဲ့ အပါယ်လေးပါးအကျခံပြီး လေးသင်္ချေနဲ့ကမ္ဘာတစ်သိန်း ဘုရားဖြစ်အောင် ပါရမီဖြည့်ခဲ့ရပါတယ်။

မိမိဘာသာနိဗ္ဗာန်ကူးလို့ရရဲ့သားနဲ့ မကူးဘဲ ဝေနေယျ တွေအတွက် အပင်ပန်း၊ အဆင်းရဲခံပြီးဘုရားဖြစ်အောင် ပါရမီဖြည့်ခဲ့တဲ့ မေတ္တာ၊ ကရုဏာကို လေးစားသောအားဖြင့် လည်း ဝိပဿနာတရားကို ပွားများအားထုတ်သင့်ပါတယ်။

ဒုတိယအချက်အနေနဲ့ ဘုရားရှင်ဟာ ရသမျှအချိန် ကာလ (၄၅)ဝါအတွင်းမှာ မင်ဖိုလ်ရကြောင်း သစ္စာတရား များကို မနားမနေ ဟောကြားပြသသွားတဲ့ မေတ္တာစေတနာ ကို ထောက်ရှုပြီး ဝိပဿနာပွားများသင့်တယ်ဆိုတဲ့ ဆိုလိုချက်ကို ရှင်းပြပါမယ်။ ဘုရားရှင်တို့ဟာ သူတို့ရဲ့ ဦးတည်ချက်အလိုက် ပါရမီကိုပြည့်စုံအောင် ဖြည့်ကြရပါတယ်။

ဝီရိယကို အဓိကထားတဲ့ ဘုရားရှင်က (၁၆)သင်္ချေနဲ့ ကမ္ဘာတစ်သိန်း၊ သဒ္ဓါကိုအဓိကထားတဲ့ဘုရားရှင်က (၈) သင်္ချေနဲ့ ကမ္ဘာတစ်သိန်း၊ ပညာကို အဓိကထားတဲ့ ဘုရားရှင်က (၄)သင်္ချေနဲ့ ကမ္ဘာတစ်သိန်း ပါရမီဖြည့်ကြရတယ်။ ပါရမီပြည့်တဲ့အချိန်မှာ ဘုရားအဖြစ် ပွင့်တော်မူကြရတယ်။

ပါရမီပြည့်တဲ့အချိန်ဟာ သက်တမ်းရှည်တဲ့အခါနဲ့ ကြုံတာရှိသလို သက်တမ်းတိုတဲ့အခါနဲ့ ကြုံတာလည်း ရှိတာပဲ။ သို့ပေမယ့် သက်တမ်းတစ်သိန်းအထက်နဲ့ သက်တမ်းတစ်ရာအောက်မှာတော့ မပွင့်ဘူးဆိုတဲ့ သတ်မှတ်ချက် ရှိပါတယ်။ သက်တမ်းတစ်သိန်းအထက်မှာဆိုရင် အိုခြင်း၊ နာခြင်း၊ သေခြင်းက မထင်ရှားတော့ အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊ အနတ္တဆိုတဲ့ လက္ခဏာယာဉ်သုံးပါးကို မြင်အောင်ဟောဖို့ မလွယ်လို့ပါပဲ။

သက်တမ်းတစ်ရာအောက်ဆိုရင်တော့ လောဘ၊ ဒေါသ၊ မောဟတွေက အားကြီးလွန်းနေတဲ့အတွက် လက္ခဏာယာဉ်သုံးပါးကို မရှုပွားနိုင်ပြန်ပါဘူးတဲ့။ ဒါကြောင့် မပွင့်တာပါ။ အခု ဂေါတမဘုရားရှင်ဟာ သက်တမ်းတစ်ရာ

မှာ လာပြီးပွင့်ရလို့ သတ္တဝါတွေမင်္ဂလာဖိုလ်ရအောင် ချေချွတ်
ချိန်ဟာ အင်မတန်မှ နည်းလှပါတယ်။ (၄၅)ဝါပဲ အချိန်
ရပါတယ်။

ဒါ့ကြောင့် ဘုရားရှင်ဟာ အားချိန် နားချိန်တောင်
မထားပဲ မင်္ဂလာရကြောင်း တရားများကို ဟောကြားပြသ
တော်မူပါတယ်။ မြတ်စွာဘုရားရှင်ရဲ့ တစ်နေ့တာ အလုပ်
ကလေးကို ကြည်ညိုကြည့်ရအောင်ပါ။

x x x x x

ကြည်ညိုဖွယ်ရာ ဗုဒ္ဓတစ်နေ့တာ

နံနက်လေးနာရီလောက်ရှိတာနဲ့ ဗုဒ္ဓဟာ မဟာ
 ကရုဏာသမာပတ်ဝင်စားပြီး စကြဝဠာတိုက်တစ်သောင်းက
 ကျွတ်ထိုက်တဲ့ ဝေနေယျသတ္တဝါများကို ရှာဖွေကြည့်ရှုတော်
 မူပါတယ်။ ကျွတ်ထိုက်သူကို တွေ့ပြီဆိုရင် ယူဇနာပေါင်း
 ဘယ်လောက်ပင်ဝေးဝေး အရောက်သွားပြီး ချေချွတ်တော်
 မူပါတယ်။ အဝေးမှာရှိတဲ့ သတ္တဝါတွေချေချွတ်ပြီးတာနဲ့
 မိုးလင်းသွားပါပြီ။

“မိုးလင်းတာနဲ့ သံဃာများစွာခြံရံပြီး ဆွမ်းခံကြွတော်
 မူပါတယ်။ ဆွမ်းခံကြွရင်းနဲ့ ကျွတ်ထိုက်သူတွေတွေ့ရင်
 တရားဟောပြီး ချေချွတ်ခဲ့တာပါပဲ။ တိတ္ထိဆရာကြီးတွေရဲ့
 တပည့်ဖြစ်ခဲ့ဘူးတဲ့ သုရမ္မတ္ထကို သောတာပန်တည်အောင်
 ချေချွတ်ခဲ့တာဟာ ဆွမ်းခံရင်းပါပဲ။ ထို့အတူ ဒိဋ္ဌေဒိဋ္ဌမတ္တံ
 အစရှိသော အတိုဆုံးတရားနဲ့ ဗာဟိယဒါရူဝိရိယကို ရဟန္တာ
 ဖြစ်အောင် ချေချွတ်ခဲ့တာလည်း ဆွမ်းခံကြွရင်းပဲ ဖြစ်ပါ
 တယ်။

ဆွမ်းခံကပြန်ရောက်လို့ ခြေဆေးနေတဲ့အချိန်မှာ တောင် ဒုလ္လဘတရားငါးပါးကို ဟောကြားလိုက်ပါသေးတယ်။ နေ့ဆွမ်းစားပြီးလို့ (၁၂)နာရီထိုးလောက်ရှိတာနဲ့ ရဟန်းအပါး ငါးရာကျော်တို့က ကမ္မဋ္ဌာန်းတရားနဲ့ ပတ်သက်တဲ့ ပုစ္ဆာပြဿနာတွေ မေးကြတယ်။ တစ်ချို့ ရဟန်းတွေကတော့ သူတို့နဲ့ သင့်တော်မယ့် ကမ္မဋ္ဌာန်းတရားကို တောင်းကြတယ်။

ဒါနဲ့ပဲ ညခုနစ်နာရီလောက်ရောက်သွားတယ်။ ဒီအချိန်မှာ တရားနာရောက်လာတဲ့ ဒကာ၊ ဒကာမတွေက ကျောင်းထဲမှာ ပြည့်လျှံနေပါပြီ။ ဒါ့ကြောင့် ဘုရားရှင်ဟာ အနားယူချိန်မရပဲ မင်္ဂလာရကြောင်းတရားများကို ဆက်ပြီး ဟောကြားတော်မူရပါတယ်။ လူပရိသတ်တွေ တရားဟောပြီးတဲ့အချိန်မှာ ည (၁၁)နာရီကျော်လောက်ရှိနေပါပြီ။ ပလ္လင်ပေါ်ကဆင်းပြီးကျိန်းစက်ရာ ဝန္ဓကုဋီတိုက်ထဲရောက်တာနဲ့ သိကြားမင်းနဲ့တကွ နတ်ပရိသတ်က တရားနာဖို့ စောင့်နေပါပြီ။

နတ်တွေကိုတရားဟောပြီးတာနဲ့ ညတစ်ချက်ခွဲလောက်ရှိသွားပါပြီ။ ဒီအချိန်မှာ ဗြဟ္မာတွေတရားနာလာပြန်ပါတယ်။ ဗြဟ္မာတွေကို တရားဟောပြီးတဲ့အချိန်မှာတော့ သုံးနာရီထိုးခါနီးပါပြီ။ ဒီအချိန်ကျမှ ဘုရားရှင်ဟာ တစ်နာရီနဲ့ မိနစ်နှစ်ဆယ်ခန့်လောက်ပဲ ကျိန်းစက်အနားယူခွင့် ရပါတယ်။ မနက်လေးနာရီထိုးတာနဲ့ မဟာကရုဏာသမာပတ်

ဝင်စားပြီး တစ်နေ့တာ ယန္တရားကြီး လည်ပတ်ပြန်ပါတယ်။

မြတ်စွာဘုရား အဲသလောက် အပင်ပန်းခံတယ်ဆိုတာ ဒါနပြုတတ်ရုံ၊ သီလဆောက်တည်တတ်ရုံ၊ သမထ ပွားတတ် ရုံလောက်အတွက် မဟုတ်ပါဘူး။ ဒီကုသိုလ်တွေကတော့ သာသနာတွင်းလည်းရှိ၊ သာသနာပလည်းရှိတဲ့တရားတွေ ပါ။ အချိန်မရွေး ပြုလုပ်လို့ရပါတယ်။ ဝိပဿနာ ဘာဝနာ တရားကတော့ သာသနာတွင်းမှာသာ ရနိုင်တဲ့တရားပါ။ မဂ်ဖိုလ်ကို တိုက်ရိုက်ပေးနိုင်တဲ့တရားပါ။

ဒါ့ကြောင့်လည်း ဘုရားရှင်က ရသမျှအချိန်လေးမှာ မနေမနား ချေချွတ်တော်မူတာဖြစ်ပါတယ်။ အဲသလို မနေ မနား ချေချွတ်တော်မူတဲ့ မြတ်စွာဘုရားရဲ့ မေတ္တာ၊ စေတနာ ကို လေးစားသောအားဖြင့်လည်း ဝိပဿနာဘာဝနာကို ပွားများအားထုတ်သင့်ပါတယ်။

သက်တော်ရှည်တဲ့ တခြားဘုရားရှင်တွေက ပရိနိဗ္ဗာန် ဝင်စံတဲ့အခါ သာသနာကို တစ်ခါတည်း ရုပ်သိမ်းသွားတော် မူပါတယ်။ ဥပမာအားဖြင့် အသက်နှစ်သောင်းတန်းမှာ ပွင့် တော်မူခဲ့တဲ့ ကဿပဘုရားရှင် ပရိနိဗ္ဗာန်စံတာနဲ့ သာသနာ လည်း ကွယ်သွားတာပါပဲ။ သာသနာကွယ်တယ်ဆိုတာ မဂ်ဖိုလ်ရကြောင်း ဝိပဿနာတရားကို ဟောပြောပြသသူ မရှိတော့တာကို ဆိုလိုခြင်းဖြစ်ပါတယ်။

ဂေါတမဘုရားရှင်ကတော့ အသက်တစ်ရာတန်းမှာ ပွင့်ရတော့ ချေချွတ်ရမယ့် ဝေနေယျတွေ အများကြီး ကျန်

နေပါတယ်။ အဲဒီ ကျန်နေတဲ့ ဝေနေယျတွေလည်း မင်္ဂလိုလ် ရနိုင်ဖို့အတွက် သာသနာ အနှစ်ငါးထောင် ထားတော်မူခဲ့ပါတယ်။ သာသနာ အနှစ်ငါးထောင်ကို မှတ်မှတ်ရရ ထားတော်မူခဲ့တဲ့ ပုဒ္ဓရဲ့ မေတ္တာစေတနာကို လေးစားသောအားဖြင့်လည်းပဲ ဝိပဿနာတရားကို ပွားများအားထုတ်သင့်ပါတယ်။

စတုတ္ထအချက်ကတော့ သက်တော်ရှည်တဲ့ ကဿပ မြတ်စွာဘုရားဟာ ဓာတ်တော်ကို တစ်လုံးတည်းတစ်ခဲတည်းပဲ ထားတော်မူခဲ့ပါတယ်။ သက်တော်တိုတဲ့ ဂေါတမ ဘုရားရှင်ကတော့ နောင်တစ်ချိန်မှာ ငါ့ဓာတ်တော်တွေကို ဖူးတွေ့ပြီး ဝိပဿနာတရားကို အားထုတ်ဖြစ်ကြပါစေဆိုတဲ့ မေတ္တာ စေတနာနဲ့ ဓာတ်တော်တွေကို အစိတ်စိတ်အမွှာမွှာ ဖြစ်အောင် အဓိဋ္ဌာန်တော်မူခဲ့ပါတယ်။

အဲဒီလို ရည်ရွယ်ချက်ကြီးကြီးနဲ့ ဓာတ်တော်တွေကို အစိတ်စိတ်အမွှာမွှာဖြစ်အောင် အဓိဋ္ဌာန်တော်မူခဲ့တဲ့ မြတ်စွာဘုရားရဲ့ မေတ္တာစေတနာကို လေးစားသောအားဖြင့်လည်း ဝိပဿနာတရားကို ပွားများအားထုတ်သင့်ပါတယ်။ ပဉ္စမမြောက်အချက်ကတော့ မိမိတို့ရဲ့ တစ်ဘဝတာ ကျေးဇူးရှင်ဖြစ်ကြတဲ့ မိဘများ သေခါနီး နောက်ဆုံးမှာကြားခဲ့တဲ့ စကားကို သားသမီးများက နာယူကျင့်သုံးကြရပါတယ်။

ကျေးဇူးရှင်နှစ်ဦးရဲ့ နောက်ဆုံးစကား

ဘာဖြစ်လို့လဲဆိုတော့ သေခါနီးမှာ မှာကြားခဲ့တဲ့စကားဟာ အရေးကြီးတဲ့စကားဖြစ်လို့ပါပဲ။ သေခါနီးမှာ နောက်ဆုံးရတဲ့အချိန်ဖြစ်လို့ သမန်ကာလျှံကာ အကြောင်းတွေကိုလည်း ဘယ်သူကမှ မမှာကြပါဘူး။ တစ်ဘဝတာ ကျေးဇူးရှင်ဖြစ်တဲ့ မိဘများရဲ့ သေခါနီးမှာတဲ့စကားကိုတောင် တစ်သွေမတိမ်း လိုက်နာကျင့်သုံးခဲ့ရင် သံသရာတစ်လျှောက် ကျေးဇူးရှင်ဖြစ်တဲ့ ဗုဒ္ဓရဲ့ နောက်ဆုံးမှာကြားတဲ့စကားဆိုရင် ပိုလို့တောင် လိုက်နာကျင့်ကြံသင့်ပါတယ်။

မိဘဆိုတာက ယခုဘဝတစ်ခု ချမ်းသာအောင်ပဲ စောင့်ရှောက်နိုင်ပါတယ်။ သံသရာအပါယ်လွတ်ကြောင်း တရားကို မဟောကြား မပြသနိုင်ပါဘူး။ ဒါ့ကြောင့် တစ်ဘဝတာကျေးဇူးရှင်လို့ သုံးလိုက်တာပါ။ ဗုဒ္ဓကတော့ သံသရာတစ်လျှောက် အပါယ်လေးပါးကလွတ်ပြီး လူ့ချမ်းသာ၊ နတ်ချမ်းသာ၊ နိဗ္ဗာန်ချမ်းသာထိ ခံစားရအောင် ဟောပြောပြသပေးတဲ့အတွက် သံသရာတစ်လျှောက် ကျေးဇူးရှင်လို့ သုံးလိုက်တာပါ။

သံသရာတစ်လျှောက်ကျေးဇူးရှင် ဗုဒ္ဓကရော ပရိ
နိဗ္ဗာန်စံခါနီး နောက်ဆုံးအချိန်မှာ ဘာတွေမှာခဲ့သလဲ။

ဟန္တဒါနိတိက္ခဝေ အာမန္တယာမိဝေါ

ဝယဓမ္မာ သင်္ခါရာ အပ္ပမာဒေန သမ္မာဒေထ။

ချစ်သား ချစ်သမီးတို့ ငါဘုရား နောက်ဆုံးစကား မှာ
ကြားခဲ့မယ်။ ရုပ်နာမ်ခန္ဓာ သင်္ခါရတရားတို့သည် ပျက်စီးခြင်း
သဘောတရား ရှိကြကုန်၏။ မမေ့မလျော့သော ဝိပဿနာ
သတိတရားဖြင့် ပြည့်စုံကြကုန်လော -

လိုရင်းကတော့ အမြဲတန်းဖြစ်ပျက်နေတဲ့ ခန္ဓာငါးပါး
ကို ဝိပဿနာရှုပြီး နေရစ်ကြလို့ မှာလိုရင်းပါပဲ။ ပရိနိဗ္ဗာန်
စံခါနီးမှာ မှာတဲ့စကားဖြစ်လို့ အင်မတန်အရေးကြီးတဲ့စကား
ဆိုတာကို သတိပြုခဲ့ပါ။ ပရိနိဗ္ဗာန်စံခါနီးမှာ ဝိပဿနာရှုပွား
ဖို့မှာသလို ဗုဒ္ဓကိုပူဇော်ခြင်းအမျိုးမျိုးထဲမှာ ဝိပဿနာရှုပွား
ပြီး ပူဇော်တာကို အမြတ်နိုးဆုံး ပူဇော်ခြင်းလို့လည်း ရဟန်း
တစ်ပါးကို အကြောင်းပြုပြီး ဟောတော်မူပါသေးတယ်။

မြတ်စွာဘုရား ပရိနိဗ္ဗာန်စံခါနီးအချိန်ဖြစ်လို့ ရဟန်း
အများစုဟာ မြတ်စွာဘုရားအနီးမှာနေပြီး ပြုစုနေကြတဲ့
အချိန်ပဲဖြစ်ပါတယ်။ ဒီအချိန်မှာ အတ္တဒတ္တအမည်ရှိ ရဟန်း
တစ်ပါးကတော့ ဘုရားအနားမှာမရှိပဲ တောတစ်ခုထဲမှာ
တရားအားထုတ်နေပါတယ်။ ဘေးကကိုယ်တော်တွေက
အပြစ်မြင်ပြီး ဘုရားကိုလျှောက်ထားကြလို့ အဲဒီရဟန်းတော်

ကို ဘုရားရှင်က ခေါ်ခိုင်းလိုက်ပါတယ်။ ရှေ့တော်ကို ရောက်
လာတော့ -

“ချစ်သားရဟန်း၊ တခြားရဟန်းတွေကတော့ ပရိ
နိဗ္ဗာန်စံခါနီးဖြစ်တဲ့ ငါဘုရားအနီးမှာနေပြီး ပြုစုကြတယ်၊
လူတွေ၊ နတ်တွေ၊ ဗြဟ္မာတွေကလည်း နောက်ဆုံးပူဇော်ခြင်း
အနေနဲ့ အကြီးအကျယ်ပူဇော်နေကြတယ်။ ချစ်သားကရော
ဘယ်လိုရည်ရွယ်ချက်နဲ့ ငါဘုရားအနားမှာ လာမပူဇော်ပဲ
တောထဲမှာနေနေရတာလဲ”

လို့ မေးတော်မူတဲ့အခါ အတ္တဒတ္တရဟန်းက -

“တပည့်တော်ရဲ့ရည်ရွယ်ချက်ကတော့ မြတ်စွာဘုရား
ပွင့်တော်မူလာတာဟာ ဝေနေယျသတ္တဝါတွေ မဂ်ဖိုလ်ရဖို့
အတွက်ပဲ၊ အခုဆိုရင် မြတ်စွာဘုရားဟာ ပရိနိဗ္ဗာန် ဝင်စံရ
တော့မယ်၊ ငါဟာ မြတ်စွာဘုရား ပရိနိဗ္ဗာန်မဝင်စံမီမှာ
လေးမဂ်လေးဖိုလ်ရအောင်ကျင့်ကြံပြီး ငါရတဲ့မဂ်ဖိုလ်နဲ့
မြတ်စွာဘုရားကို နောက်ဆုံးပူဇော်မယ်ဆိုတဲ့ရည်ရွယ်ချက်နဲ့
တောထဲမှာ တရားအားထုတ်နေခြင်းဖြစ်ပါတယ်ဘုရား”

လို့ လျှောက်ထားပါတယ်။ ဒီအခါမှာ ဘုရားရှင်က
သာဓုသုံးကြိမ်ခေါ်တော်မူပြီး ငါဘုရားကို ပူဇော်ခြင်းမျိုးစုံ
ထဲမှာ ဝိပဿနာပဋိပတ်အကျင့်တရားနဲ့ ပူဇော်တာဟာ
အမြတ်ဆုံးလို့ မိန့်တော်မူပါတယ်။ ဒီအချက်တွေကို ထောက်
ထားပြီး ဝိပဿနာတရားကို ပွားများအားထုတ်သင့်ပါတယ်။

မျက်ကန်းတစ္ဆေမကြောက်

ပုထုဇဉ်တိုင်း တွေ့ကြုံရမယ့် ဘေးကြီးလေးမျိုးက လွတ်မြောက်ဖို့အတွက်လည်း ဝိပဿနာတရားကို ပွားများ အားထုတ်သင့်တယ်လို့ ရှေ့ပိုင်းမှာ ဖြေထားပါတယ်။ အခု အဲဒီအဖြေကို အကျယ်ရှင်းပျဲတယ်။ ပုထုဇဉ်တိုင်း ကြုံတွေ့ရမယ့် ဘေးကြီးလေးမျိုးရှိပါတယ်။ ဘေးဆိုတာ ကြောက်စရာပါပဲ။ ဒါပေမယ့် ပုထုဇဉ်တိုင်း မကြောက်ကြပါဘူး။ ဘာကြောင့်လည်းဆိုတော့ ဘေးရှိမှန်း မသိလို့ပါပဲ။

မျက်ကန်းတစ္ဆေမကြောက်ဆိုတဲ့စကားအတိုင်းပါပဲ။ မျက်စိကန်းနေတဲ့သူကို တစ္ဆေက ဘယ်လိုခြောက်ခြောက် မကြောက်ပါဘူး။ ဘာကြောင့်လည်းဆိုတော့ တစ္ဆေကိုမမြင်တဲ့အတွက်ကြောင့်ပါပဲ။ ဒီဘေးကြီးကို သေချာသိတဲ့လူကတော့ ကြောက်ပါတယ်။ ကြောက်လို့လည်း ဒီဘေးကြီးက လွတ်မြောက်ရာ တစ်ခုတည်းသောလမ်းဖြစ်တဲ့ ဝိပဿနာ မဂ္ဂင်လမ်းကို လျှောက်ကြတာဖြစ်ပါတယ်။

အဲဒီဘေးကြီးတွေကတော့-

- (၁) ဝိနိပါတဘေး
- (၂) နာနာသတ္တဉ္ဇလ္လောကနဘေး
- (၃) ဒုစ္စရိတဘေး
- (၄) အပါယဘေးတို့ပဲ ဖြစ်ပါတယ်။

ဝိနိပါတဘေးဆိုတာက သေပြီးတဲ့နောက် ကျချင်ရာ ဘုံကျ၊ ရောက်ချင်ရာဘုံရောက်ရတဲ့ဘေး ဖြစ်ပါတယ်။

နာနာသတ္တဉ္ဇလ္လောကနဘေးဆိုတာကတော့ ဆရာမှား တဲ့ဘေး တစ်နည်း ဘုရားမှားတဲ့ဘေးပါပဲ။ ဒုစ္စရိတဘေးဆို တာကတော့ မကောင်းမှုအကုသိုလ် ပြုမိတဲ့ဘေးပါပဲ။ အပါယဘေးဆိုတာကတော့ အပါယ်လေးပါး ကျရတဲ့ဘေး ပါပဲ။ ဒီဘေးကြီးလေးမျိုးဟာ တစ်ခုနဲ့တစ်ခု ဆက်စပ်မှုရှိနေ ပါတယ်။ ဝိပဿနာဉာဏ်အမြင်မရှိတဲ့ အန္ဓပုထုဇဉ်အဖြစ်နဲ့ သေမယ်ဆိုရင် ဘာသာခြားမိခင်ရဲ့ဝမ်းထဲလည်း ရောက် နိုင်ပါတယ်။

အဲဒီလိုရောက်ရတာဟာ ဝိနိပါတဘေးကြောင့်ပါပဲ။ ဘာသာခြားမိဘလက်ထဲရောက်တာနဲ့ ဘာသာခြားဘုရားကို ကိုးကွယ်ရပါပြီ။ အဲဒါ နာနာသတ္တဉ္ဇလ္လောကနဘေး ဆိုက် တာပါ။ တစ်ခါ ဘာသာခြားဘုရားက တိရစ္ဆာန်သတ်မှု ကုသိုလ်ရတယ်လို့ဟောတဲ့အတွက် တိရစ္ဆာန်တွေကို သတ် မိပြန်ပါတယ်။ ဒါဟာ ဒုစ္စရိတဘေး ဆိုက်တာပါ။

အဲသလို မကောင်းတဲ့အကုသိုလ်ဒုစရိုက်တွေ ကျူးလွန်
 မိတဲ့အတွက် သေပြီးတဲ့နောက် အပါယ်လေးပါး ကျရောက်
 ရပါတယ်။ ဒါဟာ အပါယဘေး ဆိုက်တာပါပဲ။ ဒီလေးခုထဲ
 မှာ ဝိနိပါတဘေးအကြောင်းကို အကျယ်ချဲ့ ပြောလိုပါတယ်။
 ဒါန၊ သီလ၊ သမထ လောကီကုသိုလ်တွေ ဘယ်လောက်ပင်
 ရှိရှိ သုဂတိဘုံသာ ရောက်ရမယ်လို့ ဧကန်မုချ မပြောနိုင်
 ပါဘူး။

သေခါနီး စိတ်မထားတတ်ရင် အပါယ်လေးပါး ကျ
 ရောက်နိုင်ပါသေးတယ်။ ဒါကြောင့်လည်း ဝိနိပါတ ကျချင်
 ရာဘုံကျ၊ ရောက်ချင်ရာဘုံရောက်ရတဲ့ဘေးလို့ ဆိုလိုတာပါ။

x x x x x

မြွေဖြစ်ရသော ဘုရင်ကြီး

ရေတွင်းပေါင်းရှစ်သောင်းလေးထောင်၊ ရေကန်ပေါင်း
 ရှစ်သောင်းလေးထောင်၊ ဘုရားပုထိုးစေတီတော်ပေါင်း ရှစ်
 သောင်းလေးထောင် လှူခဲ့တဲ့ သီရိဓမ္မာသောကမင်းကြီးဆို
 ရင် ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်တိုင်း သိကြပါတယ်။ သူ့လောက်လှူခဲ့
 တန်းခဲ့တဲ့ဘုရင် သာသနာမှာမရှိသလောက်ပါပဲ။ ဒါနအရာ
 မှာ ဘုရင်ကြီးအဆင့်လောက်ရှိပေမယ့် ဝိပဿနာအရာမှာ
 တော့ ဆင်းရဲသားအဆင့်လောက်ပဲ ရှိခဲ့ပါတယ်။

ဒါ့ကြောင့်လည်း သေဖို့ရာ အချိန်နီးကပ်လာသည်
 အထိ ဝိပဿနာရူပွားပြီး အသေမပြင်တတ်ပဲ ဒါနပြုဖို့ပဲ
 ကြိုးစားနေပါတယ်။ ဘဏ္ဍာတိုက်ထဲက သူ့လိုရာထုတ်ခိုင်း
 ပြီး ကျောင်းတွေကိုလှူခိုင်းနေပါတယ်။ ဒီအချိန်မှာ ဘုရင်
 ကြီး နတ်ရွာမစံခင်ကတည်းက သားကြီးဖြစ်သူက မင်းအာ
 ဏာကို သိမ်းယူလိုက်ပါပြီ။ ဘုရင်ကြီးကတော့ မသိရှာပါဘူး။

ဒါကြောင့်လည်း မင်းချင်းက အဖြစ်မှန်ကိုပြောလိုက်
တဲ့အခါမှာ ရှင်ဘုရင်ကြီးဟာ ဖြေမဆည်နိုင်အောင် ဖြစ်သွား
ပါတယ်။ နတ်ရွာစံဖို့က နာရီပိုင်းပဲလိုတော့တယ်။ မင်းကြီး
ကတော့ တွေဝေနေတုန်းပါ။ ပါးစပ်ထဲမှာ ရောဂါသက်သာဖို့
ငုံထားတဲ့ သျှစ်သျှားသီးလေးကို ထုတ်လိုက်ပြီး -

“မင်းချင်း ဟောဒီ သျှစ်သျှားသီးလေးကိုရေဆေးပြီး
ငါကိုးကွယ်တဲ့ဆရာတော်များကို နောက်ဆုံးလှူပြီး ယခုလို
လျှောက်ထားလိုက်ပါ။ ငယ်ရွယ်စဉ် ကျန်းမာရေးကောင်း
စဉ်က မြေပေါ်တစ်ယူဇနာ (၁၂)မိုင် မြေအောက် တစ်
ယူဇနာထိ စိုးမိုးအုပ်ချုပ်နိုင်ခဲ့တဲ့ သီရိဓမ္မာသောကမင်းကြီး
ဟာ အခုအခါမှာတော့ ပါးစပ်ထဲက သျှစ်သျှားသီးလေး
တစ်ခြမ်းသာ ပိုင်ဆိုင်ပါတော့တယ်”

“နောက်ဆုံးပိုင်ဆိုင်တဲ့ သျှစ်သျှားသီးခြမ်းလေးကို
လှူဒါန်းပြီးတဲ့နောက် သီရိဓမ္မာသောကမင်းကြီးပိုင်ဆိုင်တာ
ဘာမှမရှိတော့ဘူးဆိုတာကို သံဃာတော်များကို သေချာ
လျှောက်ပါဟု မှာကြားပြီး မျက်ရည်တွေတွေကျကာ တွေဝေ
ငေးမောတဲ့ မောဟစိတ်နဲ့ စုတိစိတ်ကျတာကြောင့် စပါးကြီး
မြွေကြီးသွားဖြစ်ပါတယ်။

မြွေဘဝရောက်တဲ့အခါကျမှ ရဟန္တာဖြစ်နေပြီဖြစ်တဲ့
သားတော် အရှင်မဟာမဟိန္ဒမထေရ်က တရားပြပြီး သီလ
စောင့်စေတာကြောင့် မြွေဘဝကသေမှ နတ်ပြည်ရောက်ရ

ပါတယ်။ ဒါဆိုရင် သီရိဓမ္မာသောကမင်းကြီးပြုလုပ်ခဲ့သော
ဒါနကုသိုလ်များဟာ အကျိုးမပေးတော့ပြီလောဟု မေးခဲ့
ငြားအံ့။ အကျိုးကား ပေးပါမည်။

သို့သော် လောကီကုသိုလ်များဟာ အခုပြုလုပ် အခု
ကောင်းကျိုးရသည်ဟူ၍ မရှိပါဘူး။ အကျိုးပေးရာကာလနဲ့
ဘဝကို စောင့်ပါတယ်။ ဒီလိုစောင့်ပုံကို သမထကုသိုလ်
အဆုံးမှာ သေခြာရှင်းလင်းပြပါမယ်။

x x x x x

ငရဲကျရသော မိဖုရားကြီး

ကောသလမင်းကြီးရဲ့ မိဖုရားခေါင်ကြီး မလ္လိကာ ဒေဝီဆိုရင် ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်အားလုံး သိနေပါပြီ။ သဒ္ဓါရော ပညာပါ ပြည့်စုံသူဖြစ်လို့ အားလုံးက လေးစားခဲ့ကြရပါတယ်။ သဒ္ဓါနဲ့ပတ်သက်ရင် သာသနာမှာ ထင်ရှားခဲ့တဲ့ အသဒိသဒါနပွဲကြီးကို မလ္လိကာမိဖုရားကြီးဦးဆောင် စီစဉ်ပြီး ကောသလမင်းကြီးနဲ့အတူ လှူဒါန်းခဲ့တာပါ။

“ညသန်းခေါင်ယံအချိန်မှာ လောဟကုမ္ဘိငရဲက အော်လိုက်တဲ့ ဒု၊ သ၊ န၊ သော ဆိုသော အသံကြီးလေးမျိုးကို ကြားတဲ့အခါ ကောသလမင်းကြီးဟာ သူ့ရဲ့အသက်ဘေးလို့ ခြောက်လှန့်ပြီး ပုဏ္ဏားတွေက ယဇဉ်ပူဇော်ခိုင်းတဲ့အတွက် တိရစ္ဆာန်တွေ လူတွေကို သတ်ဖြတ်ဖို့ ပြင်ဆင်ပါတယ်။ မလ္လိကာသာမဝင်ရင် အားလုံး အသတ်ခံရတော့မှာပါ။

ဒီအချိန်မှာ မလ္လိကာက “အလုံးစုံသိမြင်တော်မူတဲ့ ဘုရားရှင်ရှိနေပါလျက် ပုဏ္ဏားတွေရဲ့စကားကို နားထောင်ရန်မလို၊ ဘုရားရှင်ရဲ့စကားကိုသာ နားထောင်ရမယ်လို့

ပြောပြီး ဘုရားရှင်ထံ မင်းကြီးကို ခေါ်သွားခဲ့ပါတယ်။ ဘုရားရှင်က အသက်အန္တရာယ်မရှိကြောင်း လောဘကုမ္ဘီဇရဲအိုးကလာတဲ့ အသံများသာဖြစ်တဲ့အကြောင်း ရှင်းပြလိုက်ပါတယ်။

ဒီအခါမှာ ယဇ်ပူဇော်ဘို့ အသတ်ခံရမယ့်လူတွေ တိရစ္ဆာန်တွေအားလုံး အသက်ဘေးက လွတ်သွားကြပါတယ်။ ဒါ့ကြောင့်လဲ မလ္လိကာဒေဝီဟာ သာသနာမှာ ထင်ရှားခဲ့တာဖြစ်ပါတယ်။ မလ္လိကာဒေဝီဟာ အသက်မရှည်ရှာပါဘူး။ ကောသလမင်းအရင် ငယ်ငယ်ရွယ်ရွယ်နဲ့ပဲ ဆုံးသွားပါတယ်။ ကောသလမင်းကြီးလဲ ဖြေသိမ့်မရအောင် သောကဖြစ်ခဲ့ရပါတယ်။

ဒါ့ကြောင့်လည်း အလောင်းကို သင်္ဂြိုဟ်ပြီး နောက်တစ်ရက်မှာပဲ မလ္လိကာရဲ့ ရောက်ရာဂတိကိုမေးရအောင် ကောသလမင်းကြီး ဘုရားရှင်ထံ ရောက်လာပါတယ်။ ဘုရားရှင်က မေးဘို့သတိမရအောင် အဓိဋ္ဌာန်လိုက်လို့ မင်းကြီးဟာ မမေးဖြစ်တော့ပဲ နန်းတော်ကို ပြန်သွားခဲ့ပါတယ်။ အဲသလိုနဲ့ ကောသလမင်းကြီးလာတိုင်း မမေးဘို့ အဓိဋ္ဌာန်ရတာ သုံးလေးကြိမ်လောက်ရှိပါပြီ။

မလ္လိကာသေပြီး ခုနစ်ရက်ပြည့်မြောက်ပြီးတဲ့နေ့ကျမှ မင်းကြီးဟာ မလ္လိကာရဲ့ လားရာဂတိကိုမေးနိုင်ပါတော့တယ်။ ဒီအခါကျမှ ဘုရားရှင်က မလ္လိကာနတ်ပြည်ရောက်နေပြီလို့ ဖြေလိုက်ပါတယ်။ မြတ်စွာဘုရားရဲ့ အဖြေကို

ကြားရတဲ့အခါ ကောသလမင်းကြီးက ဘာပြောသလဲဆို တော့

အလှူအတန်းဒီလောက်ပြုတဲ့ မလ္လိကာဒေဝီမှ နတ် ပြည်မရောက်ရင် ဘယ်လိုလူမျိုးရောက်မှာတုန်းလို့ ပြော လိုက်ပါသေးသတဲ့။ တကယ်ကျတော့ မလ္လိကာဟာ သေပြီး ပြီးခြင်း ငရဲကိုကျသွားခဲ့ပါတယ်။ အများကြီးတော့မဟုတ် ဘူး (၇)ရက်တည်းပါ။ အဲဒီအချိန်က မင်းကြီးက မေးလို့ ငရဲကျနေတယ်လို့ဖြေလိုက်ရင် မင်းကြီးအနေနဲ့ စိတ်ဆင်းရဲ ပြီး ဒါန၊ သီလ၊ ကုသိုလ်တွေကို အထင်သေးသွားရုံပဲရှိမှာပါ။

ဒါ့ကြောင့် ဘုရားရှင်က မမေးဖြစ်အောင် အဓိဋ္ဌာန် တော်မှုထားတာပါ။ ဒါဆိုရင် ဒါနရှင်ဖြစ်တဲ့ မလ္လိကာဟာ ဘာ့ကြောင့် ငရဲကျရသလဲဆိုတာကို ဆန်းစစ်ကြည့်ဘို့ လိုလာပါပြီ။ မလ္လိကာဟာ ပုထုဇဉ်ဖြစ်တဲ့အတွက် ကုသိုလ် ရှိသလို အကုသိုလ်လဲရှိပါတယ်။ ပုထုဇဉ်မှန်သမျှ ဒီလိုချည်း ပါပဲ။

တစ်နေ့ မလ္လိကာဒေဝီ ရေချိုးခန်းမှာ ရေချိုးနေတုန်း နန်းတော်မှာ မွေးထားတဲ့ ခွေးထီးကြီးတစ်ကောင် ဝင်လာ ပါတယ်။ ပုံစံကြည့်ရတာ ခွေးကို ရေချိုးပေးနေကျဖြစ်ပါ လိမ့်မယ်။ ဒီအချိန်မှာ ကန်ထဲကရေကို ကုန်းခတ်လိုက်တဲ့ မလ္လိကာဒေဝီရဲ့ ခါးပေါ်ကို ခွေးထီးက ပတပ်ရပ်တက်ပြီး မေထုန်မှီဝဲတဲ့ အမှုအယာကို ပြုလုပ်ပါတယ်။ ခွေးခပ် ငယ်ငယ်ဆိုတော့ကစားတဲ့သဘောမျိုးပါ။

ဘာမှမဟုတ်သော်လည်း ပုထုဇဉ်သာဖြစ်တဲ့ မလ္လိကာ ဒေဝီဟာ သာယာသလိုတော့ ဖြစ်မိပါလိမ့်မယ်။ အဲဒီအခြင်း အရာကို လေသာပြုတင်းကို ရုတ်တရက်ဖွင့်ကြည့်လိုက်တဲ့ ကောသလမင်းကြီးက မြင်သွားပါတယ်။ မြင်လိုက်တာနဲ့ “ဟယ် . . . မလ္လိကာအယုတ်တမာမ၊ သင်ကား ခွေးထီးနဲ့ တောင်ဖောက်ပြားနေပါလား” လို့ လှမ်းအော်ပါတယ်။

ဒီအခါမှာ အမျိုးသမီးပီပီ ဖြတ်ထိုးဉာဏ်ကောင်းတဲ့ မလ္လိကာက “မင်းကြီးအရမ်းမပြောနဲ့၊ ဒီရေချိုးခန်းထဲဝင်သူကို အပေါ်ကကြည့်လိုက်ရင် တိရစ္ဆာန်တစ်ကောင်ကောင်နဲ့ ဖောက်ပြားနေသလိုမျိုးပဲ မြင်ရတယ်၊ မယုံရင် အရှင်မင်းကြီး ရေချိုးခန်းထဲဝင်လှည့်၊ ကျွန်တော်မျိုးမအပေါ်က ကြည့်မယ်” လို့ပြောလိုက်တဲ့အခါ မင်းကြီးလည်း ဇဝေဇဝါဖြစ်သွားပြီး သူကိုယ်တိုင် ရေချိုးခန်းထဲဝင်ပါတယ်။ မလ္လိကာကိုလဲ အပေါ်ကကြည့်ခိုင်းပါတယ်။ ဒီအခါမှာ အကြံသမား မလ္လိကာက ဘာမှမမြင်ပဲနဲ့ “ဟယ် အရှင်မင်းကြီး အရှင်မင်းကြီး ဟာ ဆိတ်မနဲ့ ဖောက်ပြားနေပါလား” လို့ ပြောဆိုစွပ်စွဲလိုက်ပါတယ်။

“ဒီအခါမှာ အသိဉာဏ်နည်းပါးတဲ့မင်းကြီးဟာ မိဖုရားကြီးပြောတဲ့အတိုင်း ယုံသွားပြီး နောက်ထပ် ဘာမှမပြောတော့ဘူးတဲ့။ မိဖုရားကြီးကိုလဲ ထပ်မစွပ်စွဲတော့ဘူးပေါ့။ ဒါပေမယ့် မဖြစ်စလောက်ဖောက်ပြားခဲ့မှုရယ်၊ မင်းကြီးကို

လိမ်ညာခဲ့မိတာရယ်ကို မိဖုရားကြီးဟာ တွေးလိုက်တိုင်း စိတ်မကောင်းဖြစ်နေရှာတယ်။

သေခါနီးမှာ အများအပြားပြုခဲ့တဲ့ ကုသိုလ်တရားတွေ ကိုတော့ သတိမရပဲ ဘာမဟုတ်တဲ့အကုသိုလ်လေး သတိ ရပြီး စိတ်မကောင်းဖြစ်လိုက်တဲ့အတွက် ငရဲကို (၇)ရက် ကျသွားခဲ့ရတာပါ။ ပြုခဲ့တဲ့ဒါနကုသိုလ်တွေက အလကား ဖြစ်မသွားပါဘူး။ အကျိုးပေးရအောင် စောင့်နေတုန်းပါ။ ပြီးတော့ အကျယ်ရှင်းပို့မယ်။

x x x x x

ဘယ်ဘေးကိုကြောက်မလဲ

ဒီနေရာမှာ အခုဟောနေတဲ့ ဘေးကြီးလေးပါးက အလွတ်ဖြစ်တဲ့ သီးသန့်ဘေးနှစ်မျိုးအကြောင်းကို တိုက်ဆိုင် မှုရှိတုန်း တင်ပြချင်ပါတယ်။ အဲဒီဘေးတွေကတော့ ပရာနု ဝါဒဘေးနဲ့ အတ္တာနုဝါဒဘေးတို့ပါပဲ။ ပရာနုဝါဒဆိုတာ သူတစ်ပါးက စွပ်စွဲတဲ့ဘေးပါ။ အတ္တာနုဝါဒဆိုတာက တော့ ကိုယ့်ကိုယ်ကို ပြန်ပြီး စွပ်စွဲတဲ့ဘေးပါ။

သူတစ်ပါးက စွပ်စွဲတဲ့ဘေး ပရာနုဝါဒဘေးဆိုတာက ကိုယ့်ဘက်က အပြစ်မရှိဘဲ ဖြူစင်နေရင်ဘာမှ ဂရုစိုက်စရာ လည်းမလိုဘူး။ ကြောက်စရာလည်းမလိုဘူး။ အတိတ်ကဝဋ် ကြွေးပါလာရင် ရက်ပိုင်းလပိုင်းအထိ နာမည်ပျက်သိက္ခာကျ တဲ့ ဒဏ်ကိုတော့ခံရပါမယ်။ အပါယ်ငရဲဆွဲချနိုင်တဲ့တရား မဟုတ်လို့ နည်းနည်းမှကြောက်စရာမလိုပါဘူး။

ပရာနုဝါဒဘေးဆိုတာကတော့ ဝဋ်ကြွေးရှိခဲ့ရင် ဘုရား ရဟန္တာများတောင်မလွတ်ပါဘူး။ ဂေါတမဘုရားရှင်ဆိုရင်

မိန်းမနဲ့နှစ်ကြိမ်သမုတ်ခံရပါတယ်။ ခုနှစ်နှစ်သားအရွယ်က တည်းက ရဟန္တာဖြစ်ခဲ့တဲ့ အရှင်ဒဗ္ဗမထေရ်ဆိုရင်မိန်းမနဲ့ သုံးကြိမ်သမုတ်ခံခဲ့ရပါတယ်။ သူ့လိုကိုယ်လိုသာမန်လူတွေ အတွက်တော့ ပြောစရာမလိုတော့ပါဘူး။

“တကယ်ကြောက်စရာကောင်းတာက ကိုယ့်ကိုယ်ကို ပြန်ပြီး စွပ်စွဲတဲ့အတ္တနုဝါဒတေးပါပဲ။ သူတစ်ပါးကို လိမ်လို့ ရတယ်။ ကိုယ့်ကိုယ်ကို လိမ်လို့မရပါဘူး။ မဟုတ်တာလုပ် မယ်၊ ပြောမယ်၊ ကြံမယ်ဆိုရင် သူတစ်ပါးက နောက်မှ သိမှာပါ။ ကိုယ်က အရင်ဆုံးသိပါတယ်။

ဒါ့ကြောင့် အတ္တနုဝါဒဘေးမဆိုက်ဖို့ဆိုရင် ကိုယ့် ကိုယ်ကို တကယ်ကြည်ညိုအောင်နေဘို့ အရေးကြီးပါတယ်။ သူတစ်ပါးကြည်ညိုဖို့ ဆိုတာကတော့ အင်မတန်လွယ်ကူ ပါတယ်။ ဟန်ဆောင်ကောင်းရင်ပြီးတာပါပဲ။ ကိုယ့်ကိုယ်ကို ကြည်ညိုဖို့ကတော့ အတော်ခဲယဉ်းပါတယ်။

မိမိကိုယ်ကို တစ်ကြိမ်လောက်မေးကြည့်ပါ။ ငါ၊ ငါ့ ကိုယ်ငါတကယ်ကြည်ညိုရဲ့လားလို့၊ မလိမ်တန်း၊ မညာတန်း အဖြေထုတ်လိုက်တဲ့အခါ ကြည်ညိုပါတယ်ဆိုတဲ့အဖြေထွက် လာရင် ဘဝကူးကောင်းဘို့တော့ သေချာပါပြီ။ မကြည်ညို ဘူးဆိုရင်တော့ မကောင်းရာရောက်ဘို့ သေချာနေပါပြီ။ ဗေဒင်မေးစရာမလိုတော့ပါဘူး။

မိမိကို ဘေးကလာကယ်လို့မရပါဘူး။ မိမိကိုယ်တိုင် ကယ်မှရမှာပါ။ ဒါ့ကြောင့် မကြည်ညိုသေးဘူးဆိုရင် ကြည်

ညိုလာအောင် ကြိုးစားသင့်ပါတယ်။ ဒါနကုသိုလ်တွေ
အများကြီးရှိရက်နဲ့ မလ္လိကာဒေဝီငရဲကျရတယ်ဆိုတာ ကိုယ့်
ကိုယ်ကို ပြန်စွပ်စွဲတဲ့ အတ္တာနုဝါဒဘေးဆိုက်လို့ပါ။ တစ်နည်း
ကိုယ့်ကိုယ်ကို တကယ်မကြည်ညိုလို့ပါဆိုတာ သိပ်ထင်ရှား
နေပါတယ်။

x x x x x

ခရမ်းမြို့က ဘုန်းကြီးပြိတ္တာ

“ကဲ . . . သီလကုသိုလ်ကြောင့် ဝိနိပါတဘေးက မလွတ်နိုင်ပုံကိုလည်း နာယူကြပါဦးစို့၊ လယ်တီဆရာတော် ဘုရားကြီးထင်ရှားနေစဉ်အခါတုန်းက အသိခက်တဲ့အဘိ ဓမ္မာတရားတွေကို တစ်ပြည်လုံးလှည့်ဟောရင်းနဲ့ ခရမ်းမြို့ကို ရောက်ရှိလာပါတယ်။ ရွာတစ်ရွာမှာ အရင်ဆုံးဟောရမှာပါ။ ရွာဦးကျောင်းမှာဘဲ တည်းခိုရပါတယ်။

ညရောက်တဲ့အခါ ကျောင်းဘေးမှာ စင်္ကြန်လျှောက် နေတဲ့ ဆရာတော်ကြီးနားကို မဲမဲလုံးလုံးမကောင်းဆိုးဝါးကြီး တစ်ကောင်ရောက်လာပြီး ဦးချနေပါတယ်။ သုဿာန်ခုတ် ဆောက်တည်နေကျဆရာတော်ကြီးအတွက် မကောင်းဆိုး ဝါးဆိုတာ အထူးအဆန်းမဟုတ်တော့ပါ။

ဒါကြောင့်လည်းမေးလိုက်ပါတယ်။

“အသင်ဘယ်သူလဲ၊ ဘာအကူအညီလိုလို့ရောက်လာ တာလဲ” လို့မေးလိုက်တော့ မကောင်းဆိုးဝါးကြီးက ပြောသတဲ့

“တပည့်တော်လွန်ခဲ့တဲ့ လေးလခန့်က ဒီကျောင်းကပျံတော် မူခဲ့တဲ့ ကျောင်းထိုင်ဘုန်းကြီးပါဘုရား” တဲ့ ဒီတော့ လယ်တီ ဆရာတော်ဘုရားကြီးက ကရုဏာဒေါသောနဲ့ ပြောလိုက် တယ်။

“အရှင်ဘုရားရယ် . . . ဒကာ၊ ဒကာမတွေ အပါယ် မကျအောင်တရားတွေ ဟောပြောပြသနေတဲ့အရှင်ဘုရားက ကိုယ့်ကိုယ်ကျတော့ အပါယ်မကျအောင် မစောင့်ရှောက်နိုင် ဘူးလား” လို့ပြောလိုက်တော့၊ မကောင်းဆိုးဝါးကြီးက ဆရာတော်အပြစ်တင်လည်း ခံရမှာပဲဘုရား။

တပည့်တော်လည်း ဒီလိုဖြစ်တတ်တာတွေ ကြိုသိထား လို့ ပျံတော်မူခါနီးအချိန်မှာ စွဲလန်းစရာတွေကို အကုန်ဖြတ် လိုက်တယ်ဘုရား၊ သက်ရှိကိုဖြစ်စေ၊ သက်မဲ့ကိုဖြစ်စေ စွဲ လမ်းတဲ့ လောဘနဲ့သေရင် ပြိတ္တာဘုံရောက်တတ်တယ် ဆိုတာ တပည့်တော်သိပါတယ်ဘုရား၊ အဲဒီလို တပည့်တော် တရားရှုမှတ်ပြီး အသေပြင်နေတုန်းအချိန်မှာဘဲ အလိုက် ကန်းဆိုးမသိတဲ့ ဒကာမတစ်ယောက်က တပည့်တော်ကို လှမ်းလျှောက်လိုက်တယ်ဘုရား၊ သူလျှောက်တာက ဆရာ တော်ကျောင်းတိုက်ကြီးကို ဘယ်တပည့်မှလည်း မလွဲရ သေးပါလားဘုရားတဲ့ အဲဒီအချိန်မှာ တပည့်တော်စိတ်ဟာ တရားရှုမှတ်ရာကနေ ဟုတ်သားပဲ၊ ငါ့ကျောင်းကြီး ဘယ် သူမှ မအပ်ရသေးပါလားလို့ လောဘစိတ်ဖြစ်သွားတယ်

ဘုရား၊ ဒီအချိန်မှာပဲ စုတိစိတ်ကျပြီး ပျံတော်မူခဲ့လို့ ပြိတ္တာ
ဘဝ ရောက်ခဲ့ရတာပါဘုရား။ တပည့်တော်ကို ဒီဘဝက
လွတ်အောင် ကယ်တင်တော်မူပါဘုရားတဲ့။

လယ်တီဆရာတော်ဘုရားကြီးလည်း ပုထုဇဉ်တွေရဲ့
ဝိနိပါတ်ဘေးဆိုက်ပုံကို သံဝေဂကြီးစွာရပြီး နောက်တစ်နေ့
မှာပဲ ဒကာ၊ ဒကာမတွေ အသိပေးပြီး သံဃာတော်တွေပင့်
ဆွမ်းတွေ၊ သင်္ကန်းတွေ လှူပြီးအမျှပေးလိုက်မှ ပြိတ္တာဘဝက
ကျွတ်လွတ်သွားခဲ့တယ်။

ဒီနေရာမှာ အဓိကသိစေချင်တာကတော့ လူပုဂ္ဂိုလ်
တွေစောင့်ထိန်းတဲ့ ငါးပါးသီလ၊ ရှစ်ပါးသီလကုသိုလ်တွေ
အသာထားလို့ ရဟန်းတော်တွေစောင့်ထိန်းတဲ့ အကျဉ်း
၂၂၇ သွယ်၊ အကျယ်ကုဋေကိုးထောင်ကျော်ရှိတဲ့ သီလ
ကုသိုလ်တွေရှိတာတောင် ဝိနိပါတ်ဘေးကမလွတ်နိုင်ဘူးဆို
တာသိစေချင်တာပါ။

x x x x x

ရာဇဂြိုဟ်က ဝက်မလေး

သမထကုသိုလ်ကြောင့် ဗြဟ္မာ့ဘုံရောက်ရသော်လည်း
 ဝိနိပါတဘေးကမလွတ်နိုင်ပုံကို ပြောပြပါဦးမယ်။ ဓမ္မပဒ
 အဋ္ဌကထာမှာလာတဲ့ ရာဇဂြိုဟ်မြို့က သူကရပေါတိကာ
 အမည်ရှိတဲ့ ဝက်မလေးတစ်ကောင်အကြောင်းပါ။ တစ်နေ့
 ဘုရားရှင်ကိုယ်တော်မြတ်ကြီး သံဃာတော်များစွာ ခြံရံပြီး
 ရာဇဂြိုဟ်မြို့ထဲ ဆွမ်းခံကြွတော်မူပါတယ်။

မြို့အဝင်မှာ ဝက်မလေးတစ်ကောင် လူတွေစွန့်စားတဲ့
 မစင်တွေကို အားပါးတရ စားနေတာမြင်တော့ ဘုရားရှင်က
 ပြုံးတော်မူပါတယ်။ ဒီအခါမှာ အရှင်အာနန္ဒာက ပြုံးတော်
 မူရခြင်းရဲ့အကြောင်းကို မေးလျှောက်တဲ့အခါ ဘုရားရှင်က
 ‘အာနန္ဒာ ဒီဝက်မလေးဟာ ကကုသန်မြတ်စွာဘုရားလက်
 ထက်တုန်းက ဆွမ်းစားကျောင်းအနီးမှာ ကြက်မတစ်ကောင်
 ဖြစ်ခဲ့ရတယ်။’

ရဟန်းတော်များရဲ့ တရားဒေသနာရွတ်ဖတ် သရဇ္ဈာယ်သံတွေကို နားထောင်ခဲ့ရတဲ့ ကုသိုလ်ကြောင့် ကြက်မဘဝကသေတဲ့အခါ ဥဗ္ဗရီအမည်ရှိတဲ့ မင်းမျိုးသတို့ သမီးတစ်ယောက်သွားဖြစ်တယ်။ တစ်နေ့သောအခါမှာ ရေအိမ်ဝင်ရင်း ပိုးလောက်တို့ကို တွေ့မြင်ရတဲ့အခါ ပိုးလောက်ဟူသော အမှတ်သညာကို အခြေခံထားပြီး သမထ ရှုပွားလိုက်တာ ပထမဈာန်ကို ရရှိသွားပါတယ်။

အဲဒီဈာန်တန်ခိုးကြောင့် သေတဲ့အခါ ဗြဟ္မာဘုံကို ရောက်ရတယ်။ တစ်ဖန် ဗြဟ္မာဘုံကစုတေပြီး လူ့ပြည်မှာ မိန်းကလေးတစ်ယောက်ဖြစ်တယ်။ မိန်းကလေးဘဝက စုတေတဲ့အခါမှာတော့ အခုလိုဝက်မလေးတစ်ကောင် လာ ဖြစ်ရတယ်လို့ မိန့်တော်မူတာကြောင့် အရှင်အာနန္ဒာနဲ့အတူ ရဟန်းများစွာဟာ ပုထုဇဉ်မှန်သမျှ ဝိနိပါတဘေးကမလွတ် နိုင်ပုံကိုတွေးပြီး ကြီးစွာ သံဝေဂဖြစ်ကြပါတယ်။

“ဒါ့ကြောင့် သမထကုသိုလ်ဟာလဲ ဘဝသံသရာ အတွက် စိတ်မချရသေးဘူးဆိုတာ ပေါ်လွင်နေပါတယ်။ ဒီနေရာမှာ လောကီကုသိုလ်များရဲ့ လုပ်လုပ်ချင်း ချက်ခြင်း အကျိုးမပေးပဲ ကာလရွေးပုံ၊ ဘဝရွေးပုံတွေကို ရှင်းပြချင် ပါတယ်။

x x x x x

လောကီကုသိုလ် စိတ်မချရပုံ

“လောကီကုသိုလ်ဟာ အကျိုးပေးဘို့အတွက် ကာလ
 ရော ဘဝရော ရွေးနေတတ်ပါတယ်။ အကုသိုလ်လဲ ဒီ
 အတိုင်းပါပဲ။ ဒီနေရာမှာ ကုသိုလ်ကိုရှင်းပြပါမယ်။ အကု
 သိုလ်အကျိုးပေးပုံကလဲ ကုသိုလ်နဲ့ အတူတူလို့မှတ်ပါ။
 လောကီကုသိုလ်များ ပြုလုပ်လိုက်တာနဲ့ ကောင်းကျိုးပေး
 မယ့် စေတနာဇောလေး ခုနစ်ချက်စောသွားပါတယ်။ ဖြစ်
 သွားတယ်ပေါ့။

အဲဒီစေတနာ ခုနစ်ချက်ထဲက ပထမဇောစေတနာဟာ
 အခုဘဝ အကျိုးပေးပါတယ်။ စာလို့ ဒိဋ္ဌဓမ္မဝေဒနိယကံလို့
 ခေါ်ပါတယ်။ အင်္ဂါအချက်အလက်မညီလို့ အကျိုးပေးခွင့်
 မရရင်ပျက်သွားပါတယ်။ စာလို့တော့ အဟောသိကံဖြစ်သွား
 တယ်လို့ သုံးပါတယ်။ သတ္တမဇောစေတနာကတော့ ဒုတိယ
 ဘဝမှာ အကျိုးပေးပါတယ်။

သူကလဲ အင်္ဂါအချက်အလက်နဲ့မညီရင် အကျိုးမပေး
 ပဲ ပျက်သွားတတ်ပြန်ပါတယ်။ ဘယ်တော့မှ မပျက်စတမ်း
 သစ္စာရှိရှိအကျိုးပေးတာကတော့ အလယ်ဇောစေတနာ

ငါးချက်ပါပဲ။ သူတို့က ဘယ်ဘဝမှ အကျိုးပေးသလဲဆိုတော့ တတိယဘဝကစပြီး နိဗ္ဗာန်မရောက်မချင်းလိုက်ပြီးတော့ အကျိုးပေးပါတယ်။

သီရိဓမ္မာသောကမင်းကြီးတို့ မလ္လိကာဒေဝီတို့ပြုခဲ့တဲ့ ကုသိုလ်ဇောတွေမှာ ပထမဇောစေတနာကတော့ ထိုက်သင့် သလောက် အကျိုးပေးတယ်လို့ ဆိုနိုင်ပါတယ်။ သူတို့နှစ် ယောက်လုံး အခုဘဝမှာတော့ အဆင့်အတန်းမြင့်မြင့် တင့်တောင့်တင့်တယ်နေနေကြရတာကိုး။ အတိတ်ကုသိုလ် စေတနာပါတာလဲဟုတ်ပါတယ်။

ဒါပေမယ့် အခုဘဝပထမဇောစေတနာကလဲ အနည်း ဆုံး ထောက်ပံ့ခိုင်ခံ့မှုကိုတော့ ပေးမှာအမှန်ပါပဲ။ သူတို့ နှစ်ယောက်လုံးသေတဲ့အခါ အပါယ်ဘုံကျကြရတာကတော့ ပြုခဲ့တဲ့ကုသိုလ်စေတနာဇောတွေထဲက သတ္တမဇောစေတနာ အကျိုးပေးခွင့်မရလို့ပါပဲ။ ဒါပေမယ့် အလယ်ဇောငါးချက် စေတနာရဲ့ အကျိုးကိုတော့ သူတို့နှစ်ယောက် ကောင်း ကောင်းကြီး ခံစားကြရပါတယ်။

“ဒါ့ကြောင့်လဲ အပါယ်ဘုံက လွတ်ပြီးတဲ့နောက် တတိယမြောက်ဘဝကျတော့ နတ်ပြည်ကိုရောက်ကြရတာ ပါ။ ဒါ့ကြောင့် လောကီကုသိုလ်ဆိုတာ ဘယ်လောက်ပင် များများ၊ ပထမဘဝ၊ ဒုတိယဘဝ၊ တတိယဘဝ သူ့အကျိုး ပေးချင်တဲ့ဘဝ အကျိုးပေးမှာမို့ စိတ်မချရဘူးဆိုတာကို သိစေချင်တာပါ။

လောကုတ္တရာကုသိုလ်ကတော့ ဒီလိုမဟုတ်ပါဘူး။
 အခုရတာနဲ့ အခုကောင်းကျိုးပေးတာပါပဲ။ သောတာပတ္တိမဂ်
 ကုသိုလ်ကိုရတာနဲ့ ဖိုလ်ဆိုတဲ့ကောင်းကျိုးကို ချက်ခြင်းခံစား
 ရပါတယ်။ စက္ကန့်တောင်မခြားပါဘူး။ တစ်ခါ အဲဒီသောတာ
 ပတ္တိမဂ်ကုသိုလ်က သံသရာတစ်လျှောက် အပါယ်ဆွဲချ
 တတ်တဲ့ ဒိဋ္ဌိနဲ့ ဝိစိကိစ္ဆာကိုလဲ အမြစ်ဖြတ်ပယ်သတ်လိုက်
 ပါတယ်။

ဒါ့ကြောင့် သောတာပတ္တိမဂ်ရပြီး သူဟာ သံသရာ
 တစ်လျှောက် ဘယ်တော့မှ အပါယ်မကျတော့ပါဘူး။
 သောတာပန်အဆင့်ကို အသာထားပါဦး နာမရူပ ပရိစ္ဆေဒ
 ဉာဏ်နဲ့ ပစ္စယပရိဂ္ဂဟဉာဏ်ကို ပိုင်ပိုင်နိုင်နိုင်ရသွားတဲ့ စူဠ
 သောတာပန်ပုထုဇဉ်အဖြစ်ကို ရောက်သွားရင်တောင်
 အပါယ်မကျတော့ဘူး။ ဂတိမြဲသွားပြီလို့ ဝိသုဒ္ဓိမဂ်မှာ ဖွင့်ပြ
 ထားပါတယ်။

စူဠသောတာပန်ပုထုဇဉ်အဆင့် လောက်ကတော့
 ဘယ်သူမဆို ကြိုးစားရင်ဖြစ်နိုင်ပါတယ်။ ကြိုးလဲ ကြိုးစား
 ကြစေချင်ပါတယ်။ ကြိုးစားရမယ့်နည်းလမ်းကိုလဲ ရအောင်
 ပေးပို့မယ်။ ဝိပဿနာတရားဟာ မဖြစ်မနေ ပွားများရမယ့်
 တရားလို့သိရှိပြီး ကြိုးစားအားထုတ်မည့်သူ ပထမဆုံး
 အရေးတကြီး ကြိုတင်သိထားရမှာကတော့ မဂ်တားဖိုလ်
 တား အန္တရာယ်ငါးပါးပါပဲ။

မဂ်တားဖိုလ်တားအန္တရာယ် ၅-ပါး

“မဂ်ဖိုလ်မရအောင်တားတဲ့ အန္တရာယ်ဟာ ငါးမျိုးရှိ ပါတယ်။ မှတ်မိလွယ်အောင် ဆောင်ပုဒ်လေးစီထားတာက ကံကံလေသ၊ ဝိပါက၊ ဝါဒတိက္ကမာတဲ့ ကံဆိုတာက တော့ အမေသတ်တဲ့ကံ၊ အဖေသတ်တဲ့ကံ၊ ရဟန္တာသတ်တဲ့ ကံ၊ ဘုရားရှင်ကို သွေးစိမ်းတည်အောင်လုပ်တဲ့ကံ၊ သံဃာ သင်းခွဲတဲ့ကံလို့ခေါ်တဲ့ ပဉ္စာနန္တရိယကံငါးပါးပါပဲ။ ဒီကံငါးပါး တစ်ပါးပါးကျူးလွန်မိသွားရင် ဒီဘဝမှာ ဘယ်လိုမှ မဂ်ဉာဏ် ဖိုလ်ဉာဏ်မရနိုင်တော့ပါဘူး။ မဂ်တားဖိုလ်တားဖြစ်သွား ပါပြီ။ သေတဲ့အခါ ဧကမုချ အဝီစိငရဲကိုပဲ သွားရမှာပါ။ ဒီကံကြီးငါးမျိုး တစ်မျိုးမျိုးလွန်ကျူးမိရင်တော့ ကုစားလို့ မရနိုင်တော့ပါဘူး။

“ဒုတိယမြောက်ကတော့ ကံလေသန္တရာယ်ပါ ကံလေ သာဆယ်ပါးထဲမှာပါတဲ့ ဒိဋ္ဌိကံလေသာဟာလဲ မဂ်ဖိုလ်မရ အောင်တားတဲ့အန္တရာယ်ပါ။ များသောအားဖြင့် ဒီနေရာမှာ လှူတာအကျိုးမရှိ၊ ကုသိုလ် အကုသိုလ်ဆိုတာမရှိ အစရှိတဲ့

အဟေတုကဒိဋ္ဌိ၊ အကိရိယဒိဋ္ဌိ၊ နတ္ထိကဒိဋ္ဌိတို့ကို ယူမိတတ်
ကြပါတယ်။ အဲဒီဒိဋ္ဌိသမားတွေက အဝီစိတစ်လမ်းသွားတွေ
ပါ။

မဂ်ဖိုလ်အရာကို ပြောစရာကိုမလိုတဲ့အတွက် ဒီနေရာ
မှာ အဲဒီဒိဋ္ဌိတွေကို ဆိုလိုရင်းမဟုတ်ပါဘူး။ ဆိုလိုချင်တဲ့ ဒိဋ္ဌိ
တွေကတော့ နူးညံ့သိမ်မွေ့တဲ့ သက္ကာယဒိဋ္ဌိ၊ သဿတိဒိဋ္ဌိ၊
အတ္တဒိဋ္ဌိတို့ပဲ ဖြစ်ပါတယ်။ ဒီဒိဋ္ဌိတွေကိုအသိနဲ့ပယ်ပြီး အား
ထုတ်တဲ့ ဝိပဿနာကမှ အားရှိတဲ့ဗလဝိပဿနာဖြစ်မယ်။
မဂ်ဖိုလ်ကို ရနိုင်တဲ့အားကို ဆိုလိုတာပါ။

ဒီဒိဋ္ဌိတွေကို အသိနဲ့မပယ်ရသေးပဲ အားထုတ်မယ်
ဆိုရင် ဒုဗ္ဗလဝိပဿနာဖြစ်နေပါမယ်။ ဒုဗ္ဗလဆိုတာ အား
နည်းတာကို ပြောတာပါ။ မဂ်ဖိုလ်ရနိုင်တဲ့အား မပါဘူးလို့
ပြောတာပါ။ ဗုဒ္ဓလက်ထက်က အရှင်ဆန္ဒမထေရ်ဟာ ဒိဋ္ဌိ
တန်းလန်းကြီးနဲ့ အားထုတ်နေလို့ မဂ်ဖိုလ်မရပဲ ကြာနေပါ
တယ်။ နောက်မိတ်ဆွေကောင်းရဲ့ အကူအညီနဲ့ ဒိဋ္ဌိကိုအသိ
နဲ့ အရင်ခွာပြီးအားထုတ်မှ ရဟန်းကိစ္စပြီးသွားခဲ့ပါတယ်။

ဒီအကြောင်းကို မိုးကုတ်ဆရာတော်ဘုရားကြီးလည်း
အရေးတကြီးထားပြီး မကြာခဏဟောကြားလေ့ရှိပါတယ်။
ဒီတရားပွဲမှာလည်း ဒိဋ္ဌိကို အကျယ်ချဲ့ပြီး ပြုတ်ခြင်းသုံးမျိုး
တစ်မျိုးမျိုးနဲ့ပြုတ်အောင် အသေအချာဟောမှာဖြစ်လို့ ခဏ
ထားခဲ့ပါဦးမယ်။ မဂ်တားဖိုလ်တားအန္တရာယ် ငါးမျိုးလုံး
စုံသွားပြီးတဲ့နောက်ကျမှ အကျယ်ချဲ့မှာပါ။

ဒိဋ္ဌိပြုတ်ခြင်းသုံးမျိုးဆိုတာကတော့ -

- တဒင်္ဂပဟာန်၊ ခေတ္တခဏအားဖြင့်ပြုတ်ခြင်း
- ဝိက္ခမ္ဘနမဟာန်၊ ခပ်ကြာကြာအားဖြင့်ပြုတ်ခြင်း
- သမုစ္ဆေဒမဟာန်၊ အမြစ်ပြတ်အားဖြင့်ပြုတ်ခြင်း

တို့ပဲဖြစ်ပါတယ်။ ဘယ်နည်းနဲ့ပဲ ပြုတ်ပြုတ်အကျိုးရှိ
တာချည်းပါပဲ၊ အကျိုးရှိပုံသာမကတွေ့ကိုလည်း တစ်ခါတည်း
ပြပေးမှာပါ။ နံပတ်သုံးမင်္ဂလာ၊ ဖိုလ်တား အန္တရာယ်ကတော့
ဝိပါကန္တရာယ်ဖြစ်ပါတယ်။ မိခင်ဝမ်းမှာ ပဋိသန္ဓတည်စဉ်
ကတည်းက ဉာဏ်ပညာပါမလာသူဖြစ်ပါတယ်။

အလောဘ၊ အဒေါသဟိတ်နှစ်ပါးပဲပါတဲ့အတွက် ဒွိ
ဟိတ်ပုဂ္ဂိုလ်လို့လည်းခေါ်ကြပါတယ်။ အလောဘဟိတ်၊
အဒေါသဟိတ်၊ အမောဟ (ပညာ) ဟိတ်သုံးပါး ပါသူကိုမှ
မင်္ဂလ်ရထိုက်တဲ့ တိဟိတ်ပုဂ္ဂိုလ်လို့သတ်မှတ်ကြပါတယ်။
သေကျွတောင်ဆရာတော် ဦးတိလောကရေးတဲ့ ပဏ္ဍိတ
ဝေဒနီယကျမ်းအဘော်အတိုင်း ရေးစပ်ထားတဲ့လင်္ကာလေး
တစ်ပိုဒ်ရဘူးပါတယ်။

x x x x x

တိဟိတ်ဒွိဟိတ်ခွဲခြားနည်း

တိဟိတ် ဒွိဟိတ်၊ ဝိစိကိမ်၊ ချိတ်၍ ထားပါဘိ၊
 ကိုယ်တိုင်သိရန်၊ ကိုယ်တိုင်ကြံ၊ သည်းခံကြိုးစားကြည့်၊
 ပဋိဘာဂါ၊ သမထာ၊ ထင်လာတိဟိတ်သိ၊
 ဥဒယဗ္ဗယာ၊ ဝိပဿနာ၊ ထင်လာတိဟိတ်သိ။

အဓိပ္ပါယ်ကတော့ ငါတိဟိတ်လား၊ ဒွိဟိတ်လားဆိုတာ သိချင်ရင် သံသယပွားပြီး ဝိစိကိစ္ဆာဖြစ်မနေနဲ့၊ သမထကိုဖြစ်စေ၊ ဝိပဿနာကိုဖြစ်စေ၊ တစ်ခုခုပွားများကြည့်လိုက်၊ သမထကိုပွားလို့ ပဋိဘာဂနိမိတ်ထင်လာရင် တိဟိတ်လို့သိ၊ ဝိပဿနာပွားလို့ ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ်ရရင် တိဟိတ်လို့သိလို့ ဆိုလိုခြင်းဖြစ်ပါတယ်။ အဖြစ်အပျက်ကိုမြင်တဲ့ ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ်ဆိုတာတော့ ဝိပဿနာသမားတိုင်း နားလည်ကြပါတယ်။

သမထပွားလို့ရတဲ့ ပဋိဘာဂနိမိတ်အဓိပ္ပါယ်ကတော့ သိသူအတော်နည်းပါလိမ့်မယ်။ ဒါ့ကြောင့် နည်းနည်းရှင်းပြပါမယ်၊ ပဋိဘာဂဆိုတာ မြန်မာလို အတူ သို့မဟုတ် အတူ

ဆိုတဲ့ အဓိပ္ပါယ်ထွက်ပါတယ်။ ဈာန်အဘိညာဉ်ရဘို့အတွက် ပထဝီကသိုဏ်းကို အားထုတ်တဲ့သမထသမားတစ်ယောက် ဟာ မြေညက်ကိုယူပြီး မိမိတစ်ထိုင်သာအမြင့်နံရံမှာ အဝိုင်း တစ်ခုလုပ်ပြီး ကပ်ထားရပါတယ်။

အဲဒီမြေဝိုင်းကို စိုက်ကြည့်ပြီး ပထဝီကသိဏ် - မြေ ဝိုင်း - မြေဝိုင်းလို့ စိတ်ထဲဆိုနေရပါတယ်။ ဈာန်နားနီးလာတဲ့ ဥပစာရသမာဓိအဆင့်လောက်ရောက်လာပြီဆိုရင် အဲဒီ မြေ ဝိုင်းကြီးဟာ မျက်စိထဲကမပျောက်တော့ဘူး။ မျက်စိဖွင့်ထား သည်ဖြစ်စေ၊ မှိတ်ထားသည်ဖြစ်စေ အဲဒီမြေဝိုင်းကြီးကို တစ်မြင်တည်းမြင်နေတော့တာပဲ။

အဲဒီလိုသမာဓိစွမ်းအားကြောင့် မျက်စိထဲမှာမြင်လာတဲ့ မြေဝိုင်းဟာ နံရံမှာ ကပ်ထားတဲ့မြေဝိုင်းမဟုတ်တော့ဘူး။ အတုပေါ်လာတဲ့မြေဝိုင်းတစ်ခုပဲ ဒါ့ကြောင့် မျက်စိထဲမှာ အလိုလိုမြင်လာတဲ့မြေဝိုင်းကို ပဋိဘာဂနိမိတ်လို့ သမထ အရာမှာ သုံးပါတယ်။

x x x x x

လယ်တီဆရာတော်၏ တိဟိတ်အဆုံးအဖြတ်

လယ်တီဆရာတော်ဘုရားကြီးကတော့ ဓာတ်တွေ ပရမတ်တွေကို မပျင်းမရိစိတ်ဝင်စားတယ်။ မဂ်ဖိုလ်ကို ပြင်း ပြင်းထန်ထန် လိုချင်တယ်ဆိုရင် တိဟိတ်လို့ မှတ်လို့ မိန့်တော်မူတာကို တစ်ဆင့်မှတ်သားရဘူးပါတယ်။ မိမိဟာ ဒွိဟိတ်ပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်စေဦးတော့ ဝိပဿနာတရားကိုတော့ ကြိုး ကိုကြိုးစားသင့်ပါတယ်။ ဘာကြောင့်လည်းဆိုတော့ ကြိုးစား တဲ့အတွက် အလကားမဖြစ်ပါဘူး။

ဒီဘဝမဂ်ဖိုလ်မရဘူးထား စူဠသောတာပန်ပုထုဇဉ် အဖြစ်ကတော့ ဧကန်မုချရောက်ပါတယ်။ ဒီအဆင့်ရောက် တယ်ဆိုရင် သုဂတိဘဝလည်း မြဲမယ်။ နောက်ဘဝနတ်ပြည် ကျရင်လည်း မဂ်ဖိုလ်ကို တစ်ခဏခြင်း ရနိုင်ကြောင်း အင်္ဂုတ္တိုရ်ပါဠိတော်၊ သောတာနုဂတိသုတ်မှာ ဟောတော် မူထားပါတယ်။

စတုတ္ထမြောက် အန္တရာယ်ကတော့ အရိယူပဝါဒန္တ ရာယ်ဖြစ်ပါတယ်။ မြန်မာလိုဆိုရင်တော့ အရိယာကို စွပ်စွဲ

ကဲ့ရဲ့တဲ့ အန္တရာယ်ပါပဲ။ ဒီအန္တရာယ်ကြီးငြိနေပြီဆိုရင်လည်း ဘယ်လောက်ပင် ဝိပဿနာတရားကို အားထုတ် အားထုတ် မင်္ဂလာ ဖိုလ်ဉာဏ်မရတော့ပါဘူး။ ဒါပေမယ့် ကုစားလို့ရတဲ့ အန္တရာယ်ပါ။ ပြစ်မှားတဲ့အရိယာပုဂ္ဂိုလ်ကို ကန်တော့ တောင်းပန်လိုက်တာနဲ့ ဒီကံကြီးပျောက်သွားတာပါပဲ။

ပြစ်မှားမိတဲ့အရိယာဆုံးသွားပြီဆိုရင် သင်္ဂြိုဟ်တဲ့ အုတ်ဂူမှာ ဖြစ်စေ၊ မြေပုံမှာဖြစ်စေလိုက်ကန်တော့ရင်လည်း ပြေပျောက်ပါတယ်။ သင်္ဂြိုဟ်တဲ့နေရာတောင်မသိဘူးဆိုရင် တော့ သံဃာတော်များရှေ့မှာဖြစ်စေ၊ သံဃာတော်တစ်ပါး ပါးရှေ့မှာဖြစ်စေ၊ တပည့်တော်ဟာ ဘယ်နေ့ဘယ်ရက်က ဘယ်အမည်ရှိတဲ့သူကို ပြစ်မှားစော်ကားခဲ့မိပါတယ်။ ထို အပြစ်တို့မှ ပြေပျောက်စေရန် အရှင်ဘုရားတို့အား ကန် တော့တောင်းပန်ပါတယ်ဘုရားလို့ဆိုပြီး ကန်တော့ရင်လည်း အပြစ်များပြေပျောက်ပါတယ်။

အရိယူပဝါဒကံဟာ ဘယ်လိုလူတွေအဖြစ်များလည်း ဆိုရင် သူတစ်ပါးအပြစ်ကို ဆီလိုအပေါက်ရှာပြီး အပြစ် ပြောတတ်တဲ့သူတွေ အဖြစ်များပါတယ်။ သာဓကအနည်း ငယ်ကြည့်ကြရအောင်ပါ။ ဗုဒ္ဓလက်ထက်တော်က သုပ္ပဗုဒ္ဓ အမည်ရှိတဲ့ လူနဲ့တစ်ယောက်ပေါ်ခဲ့ဘူးပါတယ်။ သူ့ကို ကုဋ နှုနာသည်ဖြစ်ပြီး တောင်းစားတဲ့ဘဝရောက်အောင် ပို့ပေး လိုက်တာဟာ အရိယူပဝါဒကံပါ။

သူဟာ ဟိုးလွန်ခဲ့တဲ့ဘဝတစ်ခုတုန်းက ချမ်းသာကြွယ်
ဝပြီးရုပ်ရည်ချောမောလှပတဲ့ သူဌေးသားတစ်ယောက်ဖြစ်ခဲ့
ဘူးပါတယ်။ သူဟာ နေ့စဉ် ဝတ်ကောင်းစားလှဆင်ယင်၊
မြင်းရထားစီးပြီး မြို့ကိုပတ်လေ့ရှိပါတယ်။ ဒီအခါမှာ တင့်
တယ်လှပတဲ့သူ့ကို တစ်မြို့လုံးမှာရှိတဲ့ လူတွေဟာ ဝိုင်းကြည့်
ကြပြီး ချီးမွမ်းထောမနာပြုလေ့ရှိပါတယ်။

တစ်နေ့မှာတော့ မြို့ထဲဆွမ်းခံကြွလာတဲ့ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ
တစ်ပါးကို ဝိုင်းဖူးနေကြလို့ သူဌေးသားကို ဘယ်သူမှ မကြည့်
ဖြစ်တော့ပါဘူး။ ဒီလိုဖြစ်ရတာကို သူဌေးသားဟာ မခံမရပ်
နိုင်ဖြစ်နေပါတယ်။ ဒါ့ကြောင့်လည်း ပစ္စေကဗုဒ္ဓါကို လှမ်း
ကြည့်ပြီး အပြစ်ပြောစရာရှာလိုက်ပါတယ်။ တွေ့သွားပါပြီ။
သူတွေ့သွားတာက အဝတ်စကိုကောက်ပြီး စပ်ဟတ်ချုပ်ဆိုး
ဝတ်ထားတဲ့ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါရဲ့ ကိုယ်ပေါ်က ပုံသကူသင်္ကန်း
ကြီးကိုပါပဲ။

ပညာရှိသူတော်ကောင်းတွေအတွက် ငတ်မသေရုံ
စားရရင် အစားအစာဟာလုံလောက်ပြီ၊ အရှက်လုံရုံဝတ်
ရရင် အဝတ်အထည်ဟာလုံလောက်ပြီ၊ မိုးလုံရုံနေရရင်
နေစရာဟာ လုံလောက်ပြီး၊ နွားကျင်ငယ်ရေကိုရရင် ဆေး
အတွက်ဟာ လုံလောက်ပြီဟု ခံယူထားပေမယ့် ပညာမဲ့
လူမိုက်တွေအတွက်ကတော့ အဲဒီလိုနေတာကိုပဲ အပြစ်လို့
မြင်ပြန်တယ်။

ဘဝပျက်စေသော စကားတစ်ခွန်း

အခုလဲကြည့်ပါ။ ပုံသကူသင်္ကန်းကို အရှက်လုံရုံဝတ်ထားတဲ့ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါကိုကြည့်ပြီး သူဌေးသားပြစ်မှားစော်ကားလိုက်တာက ‘လူတွေနဲ့ဗျာ ငါလို ဝတ်ကောင်းစားလှ ဝတ်ထားသူကိုတော့မကြည့်ပဲ ကုဋ္ဌနုနာသူတောင်းစားတစ်ယောက်လို အဝတ်စုတ်ဝတ်ထားတဲ့သူကိုမှ ဝိုင်းကြည့်နေကြတယ်တဲ့။ အဲဒီစကားတစ်ခွန်းကြောင့် သူဌေးသားဟာ သံသရာတစ်လျှောက်လုံး ဘဝပျက်သွားပါတယ်။

အဲဒီဘဝကသေတော့ ငရဲမှာ နှစ်ပေါင်းများစွာခံရပြီး ငရဲကလွတ်လို့ လူဖြစ်တဲ့အခါတိုင်း ကုဋ္ဌနုနာသည် သူတောင်းစားချည်း ဖြစ်ခဲ့ရတယ်။ ဂေါတမဘုရားလက်ထက် ကျမှပဲ သောတာပန်တည်ခဲ့တာဖြစ်ပါတယ်။ နောက်တစ်ဦးကတော့ ကဿပဘုရားလက်ထက်က လယ်သမားတစ်ဦးပါ သူငယ်ချင်းလယ်သမားတစ်ယောက်က ဘုရား၊ တရားနာယူခဲ့ရတော့ သူခံစားခဲ့ရတဲ့ တရားအရသာကို သူငယ်ချင်းကိုလဲ ခံစားစေချင်တယ်။

ဒါကြောင့်လည်း သူနဲ့အတူ တရားလိုက်နာဘို့ တိုက်တွန်းတဲ့အခါ တကယ်ဆို မလိုက်ချင်ရင် မလိုက်ချင်ဘူး။

မနာချင်ရင် မနာချင်ဘူးလို့ပြောလိုက်ရင်ပြီးတာပါပဲ။ ဘာမှ
လဲ အပြစ်မဖြစ်ပါဘူး။ အခုတော့ သူများကို အပြစ်ဆိုချင်
တဲ့ ညာဉ်လေးကပါလာတော့

“ဟေ့ကောင် မင်း ဘုရားတရားကို လိုက်နာလို့ ငါ
ဘာအကျိုးရှိမှာလဲ၊ မင်းဘုရားက ငါ့လယ်ကို လာထွန်ပေးမှာ
လားလို့ ပြောလိုက်တယ်။ အရိယာထဲမှာ အမြင့်ဆုံး အမြတ်
ဆုံးဖြစ်တဲ့ ဘုရားရှင်ကို ပြစ်မှားစော်ကားတဲ့စကား ဖြစ်သွား
တာပေါ့။ ဒါပေမယ့် အရိယူပဝါဒကံထိုက်မှန်း သူမသိဘူး။

“ဒါ့ကြောင့် ရှိခိုးတောင်းပန်ခြင်းလဲ မပြုခဲ့ဘူး။ အဲဒီ
ကံကြောင့် သေလွန်တဲ့အခါ တောကြီးမျက်မည်းထဲမှာ လယ်
သမားပြိတ္တာကြီးသွားဖြစ်ရတယ်။ ဘယ်လောက်ကြာသလဲ
ဆိုတော့ ဘုရားနှစ်ဆူတောင်ကြာတယ်။ ရပ်နားချိန်မရပဲ
ပြစ်မှားခဲ့တဲ့စကားအတိုင်း ချွေးသံတရွဲရွဲနဲ့ ထွန်နေရတယ်။
တစ်နေ့တော့ ဘုရားဖူးလာတဲ့ ရဟန်းတွေ လမ်းမှားနေလို့
လယ်သမားပြိတ္တာကြီးကို ရိုးရိုးလူထင်ပြီး လမ်းသွားမေးကြ
တယ်။

ဒီအခါမှာ ပြိတ္တာကြီးက အရှင်ဘုရားတို့လမ်းမှားတယ်
ဆိုတာ ရက်ပိုင်းပဲရှိပါသေးတယ်ဘုရား။ တပည့်တော် အရိ
ယူပဝါဒကံကြောင့် လမ်းမှားနေတာကတော့ ဘုရားနှစ်ဆူ
တောင်ရှိပါပြီဘုရားတဲ့။ ဒီနေရာမှာ တရားနာနေတဲ့လူငယ်
များအတွက် စကားနဲ့ပတ်သက်တဲ့ အတွေးအခေါ် ဒဿန
လေးတစ်ခုပေးခဲ့ချင်ပါတယ်။

တစ်သက်လုံးပြောနေပြီး မတတ်တာစကားပါပဲ။ တစ်
 ချို့ဆိုရင် အသက်သာကြီးလာတယ်။ မိမိပြောတဲ့စကား
 ဘယ်အဓိပ္ပာယ်ရောက်သွားတယ်။ ဘယ်သူထိခိုက်သွား
 တယ်ဆိုတာမသိကြပါဘူး။ ဥပသကာ ဒကာကြီးတစ်
 ယောက်ဆိုရင် သူ့အလွန်ကြည်ညိုတဲ့ ကျောင်းတိုက်က
 သံဃာတော်တွေ မြို့ထဲ ဆွမ်းဆန်စိမ်းအလှူခံကြွလာတဲ့အခါ
 သူက ဘယ်လို နိဗ္ဗာန်ဆော်သလဲဆိုတော့ -

“တကယ်ကြည်ညိုစရာကောင်းတဲ့ သံဃာစစ်၊ သံဃာ
 မှန်များ ကြွလာပါပြီခင်ဗျား။ ဖူးမျှော်ကြည်ညိုလှူဒါန်းပါလို့
 ပြောလိုက်တော့ မြို့ထဲက အခြားသံဃာတွေကတော့
 အလိုလို မစစ်မမှန်တာတွေပါလို့ပြောရာရောက်သွားတာ
 ပေါ့။ ဒါပေမယ့် အသက် ၆၀ လောက်ရှိနေပြီဖြစ်တဲ့
 ဒကာကြီးဟာ သူပြောတဲ့စကား ဘယ်အဓိပ္ပာယ်ရောက်သွား
 တယ်ဆိုတာမသိဘူး။

သံဃာတန်းကိုဦးဆောင်ကြွလာတဲ့ ဆရာတော်က
 အမျှော်အမြင်ကြီးကြီးနဲ့ ချက်ခြင်းလှမ်းပြီးဟန်လိုက်လို့
 အမှုဟာ မကြီးကျယ်ပဲ ပြီးသွားခဲ့ရတာပါ။ နို့မို့ဆိုရင် ဒီဒကာ
 ကြီး တခြားသံဃာတွေရိုက်လို့သေမှာပါ။ ရွှေပြည်သာမြို့
 မှာလဲ တစ်ခါကြုံဘူးပါသေးတယ်။ ဒီအချိန်က ဦးပဉ္စင်းတို့က
 ညတရားပွဲ မဟောသေးပါဘူး။ စာချနေတုန်းပဲ ရှိပါသေး
 တယ်။

ဝါသနာလဲပါတော့ တရားပွဲမှန်သမျှတော့ လိုက်နာ
လေ့ရှိပါတယ်။ အဲဒီအချိန်မှာ တရားကို သီချင်းလုပ်ဆိုပြီး
ဟောတဲ့ ဓမ္မကထိကနှစ်ပါးအတော်နာမည်ကြီးနေပါတယ်။
ရွှေပြည်သာမှာ တရားပွဲဆိုလို့သွားနာလိုက်ရင် သူတို့နှစ်ပါး
ပဲများပါတယ်။ ပေါ်ပင်လိုက်တဲ့တရားဆိုတော့ အနှစ်အသား
ကတော့ သိပ်မပါလှပါဘူး။

နောက်ဦးပဉ္စင်းတို့ ညတရားပွဲဟောတဲ့အချိန်ကစပြီး
ရွှေပြည်သာမှာ သူတို့ရဲ့တရားပွဲတွေနည်းသွားပါတယ်။ ယှဉ်
နာကြည့်တော့ အနှစ်အသားပါ။ မပါကိုလည်း ပရိသတ်က
ဆုံးဖြတ်နိုင်နေပါပြီ။ ဒါ့ကြောင့် သီချင်းဆိုတဲ့ ကိုယ်တော်
တစ်ပါးရဲ့ တရားပွဲရှစ်ရပ်ကွက်ထဲမှာ လုပ်တဲ့အခါ အရင်လို
ပရိသတ်ကမလာတော့ပါဘူး။ တရားပွဲကစတော့မယ်၊
ပရိသတ်က နှစ်ဆယ်အစိတ်လောက်ဆိုတော့ ဦးဆောင်
ကျင်းပတဲ့ဒကာကြီးလည်း မျက်နှာပူလာတယ်။

ဒါ့ကြောင့် တရားနာလာကြတဲ့အကြောင်း အမျိုးမျိုး
ပြောပြီး ပရိသတ်ကိုခေါ်ပါတယ်။ ဒါပေမယ့် ပရိသတ်
ကတော့ ဆင်းမလာပါဘူး။ ကြာလာတော့ ဒကာကြီးဟာ
စိတ်တိုလာဟန်ရှိပါတယ်။ ဘယ်နိဗ္ဗာန်ဆော်မှ မသုံးနှုန်းဘူး
တဲ့ အသုံးအနှုန်းတစ်ခုနဲ့ တရားနာဖိတ်လိုက်ပါတော့တယ်။
ပရိသတ်ကတော့ မလာပါဘူး။ ဒါပေမယ့် ပရိသတ်အစား
ခဲတွေကျလာလို့ တရားပွဲကိုဖျက်ပစ်လိုက်ရပါတယ်။

သူဖိတ်လိုက်တဲ့ စကားကတော့ လူမှန်ရင်တရားနာ
 လာပါဗျို့တဲ့။ တစ်ဖက်သားမှာ ဘယ်လောက် နာစရာ
 ကောင်း သွားတယ်ဆိုတာ တွေးမိဟန်မတူပါဘူး။ ဒါ့ကြောင့်
 လည်း သုံးနှုန်းလိုက်တာနေမှာပါ။ ဒါ့ကြောင့်လည်း ဘုရား
 ရှင်က သဂါထာဝဂ္ဂသံယုတ်ပါဠိတော် စာမျက်နှာ ၁၉၀ မှာ
 စကားအရာ အင်္ဂါလေးတန်ဆိုပြီး ဟောထားတာရှိပါတယ်။

x x x x x

စကားအရာ အင်္ဂါလေးတန်

စကားပြောတော့မယ်ဆိုရင် ဒီအင်္ဂါလေးချက်နဲ့ညီအောင် သတိထားပြီးပြောသင့်ပါတယ်။ အကုန်လုံးမဟုတ်တောင် အင်္ဂါနှစ်ချက်လောက်နဲ့ညီအောင် ပြောဆိုနိုင်မယ်ဆိုရင် အပြစ်တော်တော် ကင်းနိုင်ပါတယ်။ အဲဒီလေးချက်ကတော့

- (၁) ကောင်းသော အကျိုးရှိသော စကားကို ပြောဆိုခြင်း၊
- (၂) တရားနှင့်ညီသောစကားကို ပြောဆိုခြင်း
- (၃) ချစ်ခင်နှစ်လိုဘွယ်သောစကားကို ပြောဆိုခြင်း
- (၄) မှန်ကန်သောစကားကို ပြောဆိုခြင်းတို့ပါပဲ

ပြောလိုက်တဲ့စကားအဓိပ္ပာယ်ကတော့ အတူတူပဲ။ ဒါပေမယ့် အသုံးအနှုန်းမတူတဲ့အတွက်ကြောင့် တစ်ယောက်က သေဒဏ်ကျခံရပြီး တစ်ယောက်က ငွေတစ်ထောင် ဆုရတဲ့ အကြောင်းလေးကို ပြောပြချင်ပါသေးတယ်။ သက္ကဋ္ဌဘာသာနဲ့ရှိတဲ့ ကာလီဒသရဲ့ ဇာတ်ကြောင်းတစ်ခုထဲကပါ။

တစ်ညတော့ ဘောဇာရင်ကြီးဟာ အောက်အံသွား
 တွေ ပြုတ်ထွက်တယ်လို့ အိပ်မက်မြင်မက်ပါတယ်။ ဒါ
 ကြောင့် မိုးလင်းတဲ့အခါ အယူတော်မင်္ဂလာအမတ်ကိုခေါ်ပြီး
 အကျိုးအပြစ်ကို မေးမြန်းတော်မူပါတယ်။ ဒီအခါမှာ တစ်
 သက်လုံး စကားပြောနေပြီး မတတ်ကျွမ်းတဲ့ အယူတော်
 မင်္ဂလာအမတ်ဟာ ကျမ်းစာအုပ်ထဲရှိတဲ့အတိုင်း လျှောက်
 လိုက်ပါတယ်။

သူ့လျှောက်တင်တာက အရှင်မင်းကြီးအောက်အံသွား
 တွေပြုတ်တယ်ဆိုတဲ့ အိပ်မက်အရ သားတော် သမီးတော်
 တွေဟာ ငယ်ငယ်ရွယ်ရွယ်နဲ့ နတ်ရွာစံကြပါလိမ့်မယ်ဘုရား
 တဲ့ မှန်တော့မှန်တယ် မနက်စောစော မင်္ဂလာယူချိန်မှာ
 နတ်ရွာစံ (သေ)ဆိုတဲ့ စကားလုံးကြီးကို ကြားလိုက်ရတော့
 ဘုရင်ကြီးစိတ်ဆင်းရဲသွားတော့တာပေါ့။

စိတ်ဆင်းရဲမှုနဲ့အတူ ဒေါသပါလိုက်လာပြီး အယူတော်
 မင်္ဂလာအမတ်ကို သုဿာန်ထုတ်ပြီး ဓားခုတ်သတ်ဖို့ အမိန့်
 တော်ချမှတ်လိုက်တယ်။ အာဏာပါးကွက်သားကလဲ သတ်
 ဖြတ်ဖို့ အယူတော်မင်္ဂလာအမတ်ကို ဆွဲခေါ်သွားပါပြီ။ ဒီ
 အချိန်မှာပဲ ပုညာရှိကြီး ကာလီဒါသကလဲ အခစားဝင်လာ
 တော့ လမ်းခုလတ်မှာ သွားတွေ့ပါတယ်။

အကြောင်းစုံသိပြီးတာနဲ့ အာဏာပါးကွက်သားတွေကို
 မသတ်သေးပဲ ခဏဆိုင်းထားဖို့မှာပြီး မင်းကြီးထံ အခစား
 ဝင်သွားပါတယ်။ ကာလီဒါသကိုမြင်လိုက်တာနဲ့ ဘောဇာ

ဘုရင်ကြီးဟာ စောစောက အံ့သွားအကြောင်းကိုပဲ ပြန်ပြီး
မေးပါတယ်။ ဒီအခါမှာ ကာလီဒါသကလဲ စောစောက
အယူတော်မင်္ဂလာအမတ်ဖြေတဲ့အဖြေကိုပဲ ဖြေပါတယ်။

အဓိပ္ပာယ်က အတူတူပါပဲ။ ဒါပေမယ့် အသုံးအနှုန်း
ကတော့ မတူပါဘူး။ စကားပြောတာချင်းအတူတူ ဘာထူး
လို့လဲကွာဆိုတဲ့သူတွေ သေချာသတိထားသင့်ပါတယ်။
ကာလီဒါသဖြေလိုက်တာက -

x x x x x

သေဒဏ်ကျသောစကားမှ
ငွေတစ်ထောင်ရသောစကားသို့

‘အရှင်မင်းကြီး အောက်အံသွားတွေပြုတ်တယ်ဆိုတဲ့ အိပ်မက်အရ အရှင်မင်းကြီးဟာ သားတော် သမီးတော်တွေ ထက် သက်တော်ပိုရှည်ပြီး ထီးနန်းကိုကြာမြင့်စွာ စံရမှာ ဖြစ်ကြောင်းပါ။ သားတော် သမီးတော်များလဲ မင်းကြီးကဲ့သို့ သက်တော်ရှည်ပြီး ကျန်းမာအောင် ကုသိုလ်ယတြာများများ ပြုသင့်ကြောင်းပါတဲ့။

ကာလီဒါသရဲ့စကားလဲဆုံးရော မင်းကြီးဟာ ဝမ်းသာ လွန်းလို့ အသပြာငွေတစ်ထောင် ချီးမြှင့်တော်မူပါတယ်။ ပြောတတ်တော့ သေဒဏ်ချမှတ်ခံခဲ့ရတဲ့စကားဟာ အသပြာ တစ်ထောင်တန်တဲ့စကားဖြစ်သွားတာပေါ့။ မင်းကြီးစိတ်ပြေ သွားတဲ့အခါကျမှ ကာလီဒါသက တောင်းပန်လျှောက်ထား ပေးတဲ့အတွက် အယူတော်မင်္ဂလာအမတ်ဟာ သေဘေးက လွတ်သွားခဲ့ပါတယ်။

နောက်ဆုံးတစ်ခုပြောပြချင်တာကတော့ အရိယူပဝါဒ ကံကို ပုထုဇဉ်တွေတင်မကဘူး သတိမထားရင် အရိယာ ပုဂ္ဂိုလ်တွေတောင် ကျူးလွန်မိတတ်တယ်ဆိုတာပါပဲ။ သီဟိုဠ် ကျွန်း သာသနာထွန်းကားစဉ် အချိန်ကာလကဖြစ်ပါတယ်။ တစ်နေ့တော့ အသက်ကြီးကြီး ရဟန်းကြီးတစ်ပါးဟာ ပထမ ဆုံး အိမ်ကလောင်းလိုက်တဲ့ ယာဂု(ဆန်ပြုတ်)ဆွမ်းကို လမ်း ဘေးက သစ်တုံးတစ်တုံးပေါ်ထိုင်ပြီး ဘုဉ်းပေးနေပါတယ်။

ဒါကို ဆွမ်းခံကြွလာတဲ့ ရဟန်းငယ်တစ်ပါးက မြင်သွား တော့ 'ရဟန်းကြီး - ရဟန်းဖြစ်ပြီး အစားအစာကို တပ်မက် လှချည်လား၊ ဆွမ်းစားကျောင်းရောက်မှ ဘုဉ်းပေးပါလား၊ အခုလိုလမ်းမှာ ဘုဉ်ပေးနေတာ ဘယ်သင့်တော်ပါ့မလဲလို့ ပြစ်တင်ကဲ့ရဲ့လိုက်ပါတယ်။ ဒီအခါမှာ ရဟန်းကြီးက ငါ့ရှင် ပဋိပတ်တရားအားထုတ်ပါသလားလို့ မေးလိုက်တယ်။ ရဟန်းငယ်က အားထုတ်နေပါတယ်ဆိုတော့ ဘယ်အဆင့် ရောက်ပြီလဲတဲ့ ရဟန်းငယ်က သောတာပန်အဆင့်ရောက်ပြီ လို့ ဖြေလိုက်တယ်။

ဒီအခါမှာ ရဟန်းကြီးက ဒါဆိုငါ့ရှင် ရှေ့ဆက် တရား အားထုတ်မနေနဲ့တော့ ငါ့ရှင်ဟာ ရဟန္တာကိုပြစ်မှားစော်ကား မိသွားပြီလို့ အမိန့်ရှိပါတယ်။ ရဟန္တာဖြစ်ကြောင်း ကြွားချင်လို့ မဟုတ်ပါဘူး။ ရဟန်းငယ်က ရဟန္တာမှန်းမသိ သည့်အတွက် တောင်းပန်ရှိခိုးခြင်းမပြုရင် မဂ်တားဖိုလ်တား ဖြစ်နေမှာစိုးလို့ ရဟန်းချင်းလဲဖြစ်လို့ ထုတ်ဖော်ပြောဆိုတာပါ။

တကယ်တော့ ရဟန်းကြီးဟာ လေနာရောဂါ ပြင်းပြင်း ထန်ထန်ထလာလို့ လမ်းခုလတ်မှာ ဘုဉ်းပေးရခြင်းဖြစ်ပါတယ်။ ဒီအခါကျမှ သောတာပန်ရဟန်းငယ်ဟာ သူ့အပြစ်ကိုမြင်သွားပြီး တောင်းပန်ကန်တော့ပါတယ်။ ဒီနေရာမှာ ဆုံးမခြင်းနဲ့ ကဲ့ရဲ့အပြစ်တင်ခြင်း မတူပုံကို နည်းနည်းပြောချင်ပါတယ်။ ဆုံးမသွန်သင်လိုတဲ့စိတ်ဟာ မေတ္တာ၊ ကရုဏာကြောင့် ပေါ်လာတာပါ။

ပြစ်တင်ကဲ့ရဲ့လိုတဲ့စိတ်ကတော့ ဒေါသကြောင့် ပေါ်လာတာတာပါ။ ဆုံးမသွန်သင်ခြင်းကို အပြစ်မှ ကင်းလွတ်စေလိုတဲ့ ကုသိုလ်စေတနာက ပံ့ပိုးပါတယ်။ ပြစ်တင်ကဲ့ရဲ့ခြင်းကိုတော့ အရှက်တကွဲအကျိုးနည်း ဖြစ်စေချင်တဲ့ အကုသိုလ်စေတနာက ပံ့ပိုးပါတယ်။ ဒါကြောင့် ဆုံးမသွန်သင်ခြင်းနဲ့ ပြစ်တင်ကဲ့ရဲ့ခြင်းဟာ ဆီနဲ့ရေလို ကွာခြားပါတယ်။

x x x x x

မဂ်ဖိုလ်နှင့်ဝေးစေသော အကျင့်ဆိုး

မဂ်ဖိုလ်နဲ့ဝေးစေတဲ့ အကျင့်ဆိုးတစ်ခုကို ဗုဒ္ဓက ဓမ္မပဒ
မှာ ဟောကြားထားတာရှိပါတယ်။

ပရဝဇ္ဇာနုပသိဿ၊ နိစ္စံ ဥဇ္ဈာနသညိနော။

အာသဝါတဿဝဗုန္တိ၊ အာရာသောအာသဝက္ခယာ။

အဓိပ္ပာယ်က သူတစ်ပါးအပြစ်ကိုရှာပြီး ကဲ့ရဲ့ရှုတ်ချ
ဖို့ပဲ အားထုတ်နေတဲ့သူဟာ အာသဝေါတရား (အပါယ်
လားကြောင်း)တွေ တိုးပွားတယ်။ အာသဝေါတရားကုန်ရာ
အရဟတ္တမဂ်မှ လွန်စွာဝေးတယ်လို့ ဆိုလိုပါတယ်။ သူတစ်
ပါးအပြစ်ကို ဆီလိုအပေါက်ရှာပြီး မေးငေါ့ကဲ့ရဲ့ချင်သူတွေ
အတွက် သတိထားစရာတရားတော်တစ်ခုပါပဲ။

အရိယူပဝါဒကံကြီးမထိုက်ဖို့အတွက် ဝေဘူဆရာ
တော်ဘုရားကြီးရဲ့ လိုရင်းတိုရှင်း အဆုံးအမလေးကတော့
လွန်စွာမှ မှတ်သားစရာကောင်းလှပါတယ်။ ဆရာတော်
ဘုရားကြီးက အရိုးမရှိတဲ့လျှာ အာခေါင်မစူးစေနဲ့တဲ့ ဘယ်
လောက်ထိမိလိုက်တဲ့ အဆုံးအမလေးလဲလို့

ငါးခုမြောက်မင်္ဂလာတေး၊ ဖိုလ်တေး အန္တရာယ်ကတော့ အာဏာဝီတိက္ကမ္ဘာရယ်ပါပဲ။ ပညတ္တိဝီတိက္ကမ္ဘာရယ်လို့လဲ ဆိုပါတယ်။ ဒီအန္တရာယ်ကတော့ ရဟန်းတော်တွေနဲ့ပဲ ဆိုင်ပါတယ်။ မြတ်စွာဘုရားပညတ်ထားတဲ့ သိက္ခာပုဒ် တစ်ခုခုကို ဖောက်ဖျက်ထားပြီး အဲဒီအာပတ်ကို မကုစားပဲ တရားအားထုတ်မယ်ဆိုရင် ဘယ်တော့မှတရားမရပါဘူးတဲ့။

ဒါကြောင့် ရဟန်းတော်များဟာ ပါတိမောက္ခသံဝရ သီလကို စင်ကြယ်အောင် ဆေးကြောပြီးမှ တရားအားထုတ် ကြရပါတယ်။ မင်္ဂလာတေး၊ ဖိုလ်တေးငါးပါးကို အမျိုးအစား အလိုက်ခွဲရင် ကမ္မန္တရာယ်၊ အရိယူပဝါဒန္တရာယ်၊ အာဏာ ဝီတိက္ကမ္ဘာရယ်တို့ဟာ မိမိက ကျူးလွန်လို့ဖြစ်ကြတာပါ။ မိမိက မကျူးလွန်ရင် မဖြစ်ပါဘူး။

ကိလေသန္တရာယ်နဲ့ ဝိပါကန္တရာယ်တို့ကတော့ မိမိက မကျူးလွန်ပဲ မွေးကတည်းက အလိုလိုပါလာခဲ့တာပါ။ တစ်ခါ ကမ္မန္တရာယ်ဝိပါကန္တရာယ်တို့က ကုစားလို့မရတော့ပါဘူး။ ကိလေသန္တရာယ်၊ အရိယူပဝါဒန္တရာယ်၊ အာဏာဝီတိက္ကမ္ဘာ ရာယ်တို့ကတော့ ကုစားလို့ရပါတယ်။

‘မင်္ဂလာတေး၊ ဖိုလ်တေးဖြစ်သော ဒိဋ္ဌိအကြောင်းကို အကျယ် ရှင်းတော့မယ်ဆိုရင် သူနှင့်အတူဖြစ်ဘက် ကိလေသာ ဆယ်ပါးလုံး အဓိပ္ပာယ်ကို ဦးစွာရှင်းပြရပါလိမ့်မယ်။ ကိလေ သာလို့ဆိုလိုက်ရင် လူတွေ အသိများတာက ယောက်ျားက မိန်းမကို တပ်မက်တာ ကိလေသာမိန်းမက ယောက်ျားကို တပ်မက်တာ ကိလေသာလို့သာ သိကြပါတယ်။

ဒီအသိဟာ ဆယ်ပုံပုံရင် တစ်ပုံသာမှန်ပါတယ်။ ကိလေသာဆိုတာ ပါဠိပျက်စကားပါ။ ကိလေသာဆိုတဲ့ ပါဠိကလာပါတယ်။ ဒါ့ကြောင့် ကိလေသာကိုပြည့်စုံအောင် မြန်မာပြန်ရင် စိတ်၏ညစ်ညူးကြောင်းတရား၊ စိတ်၏ပူလောင်ကြောင်းတရားလို့ ဖြစ်လာပါတယ်။ ဒီတရားဆယ်ပါး တစ်ပါးပါးနဲ့ဖြစ်တာနဲ့ စိတ်ဟာပူလောင်ပြီး ငြိုးနွမ်းညစ်ညူးသွားတာပါပဲ။

အဲဒီ ကိလေသာဆယ်ပါးက

- (၁) လောဘ = သက်ရှိကိုဖြစ်စေ၊ သက်မဲ့ကိုဖြစ်စေ တပ်မက်စွဲလမ်းခြင်း
- (၂) ဒေါသ = စိတ်ဆိုးခြင်း၊ ရန်ငြိုးဖွဲ့ခြင်း၊ အာဃာတထားခြင်း
- (၃) မောဟ = အမှန်ကိုမသိခြင်း
- (၄) မာန = ငါသိ၊ ငါရှိ၊ ငါတတ်ဟု ထောင်လွှားတက်ကြွခြင်း
- (၅) ဒိဋ္ဌိ = ငါရှိတယ်၊ သူရှိတယ်၊ ယောက်ျားမိန်းမရှိတယ်၊ ပုဂ္ဂိုလ်သတ္တဝါရှိတယ်ဟု အယူမှားခြင်း
- (၆) ဝိစိကိစ္ဆာ = ငါဟူသည် အရင်ကဖြစ်ခဲ့သလား၊ အခုလဲဖြစ်ဆဲလား၊ နောက်လဲ ဖြစ်ဦးမှာလားဟူ၍ မဆုံးဖြတ်နိုင်ခြင်း

- (၇) ထိန် = စိတ်၏ လေးလံထိုင်းမှိုင်းခြင်း၊ ဝိပဿနာ တရား ရှုပွားလျှင် နာကြားလျှင် ခဏနှင့် ငိုက် မြည်းလာခြင်း
- (၈) ဥဒ္ဓစ္စ = တရား၌ အာရုံမရောက်ပဲ စိတ်ပျံ့လွင့် နေခြင်း
- (၉) အဟိရိက = အကုသိုလ်တရားမှ မရှုက်ခြင်း
- (၁၀) အနောတ္တပ္ပ = အကုသိုလ်တရားမှ မကြောက် ခြင်းတို့ပဲ ဖြစ်ပါတယ်။

ဒီကိလေသာဆယ်မျိုးမှာ ဘယ်ဟာကြောက်စရာ အကောင်းဆုံးလဲလို့မေးလိုက်ရင် များသောအားဖြင့် လောဘ၊ ဒေါသ၊ မောဟ သုံးပါးကို ကြောက်စရာအကောင်းဆုံးလို့ပဲ ဖြေကြမှာပါ။ ဘာဖြစ်လို့လဲဆိုတော့ လောဘနဲ့သေရင် ပြိတ္တာဘုံရောက်တယ်။ ဒေါသနဲ့သေရင် ငရဲဘုံရောက်တယ်။ မောဟနဲ့သေရင် တိရစ္ဆာန်ဘုံရောက်တယ်လို့ မကြာခဏ နာကြားနေရလို့ပါပဲ။

“အဲဒီလို လောဘ၊ ဒေါသ၊ မောဟသုံးပါးက အပါယ် လေးပါးပို့လို့ရအောင် နောက်ကကြိုးကိုင်ပေးနေတာကတော့ လူသိနည်းလှတဲ့ ဒိဋ္ဌိပါပဲ။ ဒီအကြောင်းကို ပရမတ္ထဒီပနီ ဋီကာမှာ ဖွင့်ပြထားတာက

အပါယ်ဩဃ ဆွဲချမည့်သူ

သဗ္ဗာနိစ အပါယ်ဂါမိကမ္မာနိနာမ - အတ္တဒိဋ္ဌိယာ
 သတိယာ ဧဝ ဝိပစ္စန္ဓိ၊ အသတိယာနဝိပစ္စန္ဓိတံ အဓိပ္ပာယ်
 ကတော့ အပါယ်လေးပါးဆွဲချမယ့် အကုသိုလ်ကံတွေ ဘယ်
 လောက်ပဲရှိရှိ ငါ့စွဲသူစွဲ ဝိညာဉ်ကောင်ရှိတယ်လို့ စွဲတဲ့ အတ္တ
 ဒိဋ္ဌိရှိမှ အပါယ်လေးပါးကျတာပါတဲ့ အတ္တဒိဋ္ဌိသာမရှိရင်
 အပါယ်လေးပါး မကျပါဘူးတဲ့ -

ဒီအဓိပ္ပာယ်ကို သဘာဝယုတ္တိ သာဓကယုတ္တိနှစ်မျိုးနဲ့
 ကြည့်ကြရအောင် သဘာဝယုတ္တိအရ ကိလေသာဆယ်ပါး
 ကို ဥပမာပေးရရင် ရထားကြီးတစ်စင်းနဲ့ ဥပမာပေးချင်
 တယ်။ ရထားကြီးမှာ လူစီးတွဲက ကိုးတွဲ၊ ခေါင်းတွဲက တစ်တွဲ
 ရှိမယ်။ လူစီးတွဲကိုးတွဲက ဒိဋ္ဌိမှတစ်ပါး ကျန်ကိလေသာ
 ကိုးပါးနဲ့ တူပါတယ်။

ဒိဋ္ဌိကတော့ ရထားခေါင်းတွဲနဲ့တူပါတယ်။ လူစီးတွဲ ကိုးတွဲဟာ ခေါင်းတွဲသာမရှိဘူးဆိုရင် ဘယ်မှ သွားလို့မရ ပါဘူး။ တစ်တွဲစီလဲသွားလို့မရဘူး။ ကိုးတွဲလုံးပေါင်းပြီးလဲ သွားလို့မရပါဘူး။ ခေါင်းတွဲသာပါမယ်ဆိုရင်တော့ လူစီးတွဲ တစ်တွဲထဲချိတ်ပေးလိုက်လဲ သွားမှာပဲ။

လူစီးတွဲကိုးတွဲ လုံးချိတ်ပေးလိုက်လဲ သွားမှာပါပဲ။ အဲဒီ ဥပမာအတိုင်းပါပဲ ဒိဋ္ဌိမှတစ်ပါး ကျန်တဲ့ကိလေသာကိုးပါး ဟာ သူတို့ချည်းဆိုရင် တစ်ပါးတည်းဖြစ်စေ၊ ကိုးပါးလုံး ဖြစ်စေ အပါယ်လေးပါးကို သွားလို့မရပါဘူး။ ဒိဋ္ဌိနဲ့ပေါင်း လိုက်ပြီဆိုရင်တော့ လောဘတစ်ပါးတည်းရှိလဲ အပါယ်ပို့ မှာပဲ။

ကျန်တဲ့ ကိလေသာကိုးပါးလုံးရှိလည်း အပါယ်ပို့မှာ ပါပဲ။ ဒီတော့ ကိလေသာဆယ်ပါးထဲမှာ ကြောက်စရာ အကောင်းဆုံးဆိုတာ ဒိဋ္ဌိလို့ သိသွားပါပြီ။ ဝိပဿနာ ယောဂီ တစ်ယောက်အနေနဲ့ အရင်ဆုံးသတ်ရမှာလဲ ဒိဋ္ဌိပါပဲ။ ဒါ့ကြောင့် သောတာပန်တည်သွားပြီဆိုရင် အပါယ်ဆွဲချမယ့် ဒိဋ္ဌိနဲ့ ဝိစိကိစ္ဆာကိုသာ အရင်သတ်လိုက်တာပါ။ တခြား ကိလေသာ တွေတစ်ပါးမှ မသတ်နိုင်သေးပါဘူး။

“သာဓကယုတ္တိအားဖြင့် ပြောရမယ်ဆိုရင် ပုဗ္ဗာရုံ ကျောင်းအမကြီး ဝိသာခါဟာ (၇)နှစ်သမီးအရွယ်ကတည်း က သောတာပန်တည်ခဲ့တာပါ။ ဒါပေမယ့် အရွယ်ရောက် တဲ့အခါမှာ ပုဏ္ဏဝဗုဒ္ဓဆိုတဲ့ အမျိုးသားနဲ့ အိမ်ထောင်ပြုတာ

ပါပဲ၊ အိမ်ထောင်ပြုတယ်ဆိုကတည်းက အမျိုးသားကို တပ်မက်စွဲလမ်းတဲ့ လောဘတဏှာရှိနေတာ အသေအချာ ပါပဲ။

ဒါပေမယ့် အဲဒီလောဘက ဝိသာခါကို ပြိတ္တာဘုံဆွဲ မချနိုင်ခဲ့ပါဘူး။ ဘာဖြစ်လို့လဲဆိုတော့ ခေါင်းတွဲနဲ့တူတဲ့ ဒိဋ္ဌိ မရှိလို့ပါပဲ။

x x x x x

ဝိသာခါရံ ထူးခြားချက်

ဥမ္မာဒန္တိတို့ ပပဝတီတို့ လှသလို ဝိသာခါလဲလှတာ ပါပဲ။ ဒါပေမယ့် ဥမ္မာဒန္တိတို့ ပပဝတီတို့က အသက် ၅၀ ကျော်တာနဲ့ မလှနိုင်တော့ပါဘူး။ အိုမင်းရွတ်တွသွားပါပြီ။ ဝိသာခါကတော့ အသက် (၁၂၀)အရွယ်ရောက်တဲ့အထိ (၁၆)နှစ်သမီးအရွယ်လို့ပဲ ထင်ရပါသတဲ့။ သားဆယ်ယောက် သမီးဆယ်ယောက် အဲဒီ ၂၀ က မွေးတဲ့ မြေးက လေးရာ။

အဲဒီ မြေးလေးရာကမွေးလိုက်တဲ့ မြစ်ပေါင်းက ရှစ်ထောင်တောင်ရှိပါတယ်။ ဝိသာခါအရွယ်တင်ပုံကို စာမှာ ဆိုထားတာကတော့ မြေးမတွေ၊ မြစ်မတွေခြံရံပြီး ကျောင်းကိုသွားတဲ့အခါ အလှချင်း၊ အရွယ်ချင်း တူနေတာကြောင့် ဘယ်ဟာက ဝိသာခါ၊ ဘယ်ဟာက မြေးမတွေ၊ မြစ်မတွေလို့ မခွဲခြားနိုင်ပါဘူးတဲ့။

မြတ်စွာဘုရားတရားနာပြီးလို့ မက်တပ်ထတဲ့အခါကျတော့မှ ဝိသာခါလို့ သိရသတဲ့။ ဘာကြောင့်လဲဆိုတော့ အသက်တစ်ရာကျော်နေပြီဖြစ်တဲ့ ဝိသာခါဟာ လက်ကလေး

ထောက်စုပ်သပ်ပြီး ထရတာကိုး ဒီတော့မှ အဖွားနဲ့ မြေးမတွေ မြစ်မတွေ ကွဲပြားသွားတော့တာပေါ့။

မြေးပေါင်းလေးရာရှိတာတောင်မှ တစ်နေ့တော့ မြေးလေးတစ်ယောက် ရောဂါနဲ့ဆုံးသွားတဲ့အခါ ဝိသာခါဟာ သောကဖြစ်ပြီး ငိုလိုက်ရတာတဲ့။ အဲဒီသောကကို တရားကိုယ်ကောက်ရင် ဒေါသကိုရတယ်။ ဒီတော့ ဝိသာခါမှာ ဒေါသရှိတယ်ဆိုတာ သေချာသွားတာပေါ့။

ဒါပေမယ့် အဲဒီဒေါသက ဝိသာခါသေတဲ့အခါ ငရဲကို ဆွဲမချနိုင်ခဲ့ပါဘူး။ ဘာကြောင့်လဲဆိုတော့ ဒိဋ္ဌိကိလေသာ မရှိလို့ပါပဲ။ အခုဝိသာခါနတ်ပြည်ကိုရောက်နေပါတယ်။

“ယင်းဒိဋ္ဌိဟာ (၆၂)ပါးထိရှိသော်လည်း အမျိုးအစားအားဖြင့်ခွဲလိုက်လျှင် ရုပ်နာမ်ကိုမြဲသည်ဟုယူသော သဿတဒိဋ္ဌိနှင့်သေလျှင် ပြတ်တာပဲ ဘာမှမရှိတော့ဟုယူဆသော ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိဟူ၍ နှစ်မျိုးဖြစ်လာပါတယ်။ ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိမှ ကုသိုလ်အကုသိုလ်နှင့် ထိုကုသိုလ်၊ အကုသိုလ်၏အကျိုးကိုပယ်သော အဟေတုကဒိဋ္ဌိ၊ အကိရိယဒိဋ္ဌိ၊ နတ္ထိကဒိဋ္ဌိတို့ ပေါ်ပေါက်လာကြပါတယ်။

ရုပ်နာမ်ကို မြဲသည် ဘယ်တော့မှ မပျက်ဟု ယူဆတဲ့ သဿတဒိဋ္ဌိမှ သက္ကာယဒိဋ္ဌိနှင့် အတ္တဒိဋ္ဌိတို့ ပေါက်ဖွားလာကြပါတယ်။ အဖြစ်မြင်ရင် ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိစင်တယ်၊ အပျက်မြင်ရင် သဿတဒိဋ္ဌိစင်တယ်ဆိုတဲ့ စကားရဲ့အကျယ်ကို ဒိဋ္ဌိခွာခန်းကျမှ ဝီထိစဉ်ချပြီးခွာပြပါမယ်။ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်များ

အနေနဲ့ ဥစ္စေဒဒိဋ္ဌိကတော့ မရှိကြပါဘူး။

သဿတဒိဋ္ဌိကတော့ တစ်ရာမှ ၉၉ ယောက်လောက် ရှိနေပါတယ်။ ကျောင်းဒကာ အနာထပိဏ်သေတဲ့အခါ ရုပ် ခန္ဓာကြီးကိုထားခဲ့ပြီး ဝိညာဉ်လေးက နတ်ကိုယ်ထဲဝင်ပြီး နတ်သားဖြစ်သွားတာပေါ့ဆိုတဲ့ အယူအဆဟာ အသက် ဝိညာဉ်လို့ခေါ်တဲ့ နာမ်တရားကို မြဲတယ်လို့ယူဆတာပါ။ လူတစ်ယောက်သေသွားရင် (၇)ရက်အတွင်း အိမ်ဝိုင်းထဲက မထွက်ဘူး။

ရက်လည်ဆွမ်းသွတ်အမျှပေးပြီးတဲ့အခါကျမှ ကောင်း ရာသုဂတိရောက် သွားတယ်လို့ ယူဆတဲ့ အယူအဆဟာ သဿာတဒိဋ္ဌိနဲ့ အတ္တဒိဋ္ဌိအယူအဆတွေပါပဲ။ တကယ်တော့ ကျောင်းဒကာ အနာထပိဏ်သေပြီး နတ်ဖြစ်တာမှန်ပါတယ်။ ဒါပေမယ့် လူ့ဘဝက ရုပ်နာမ်နှစ်ပါးဟာ တစ်ပါးမှ နတ်ပြည် ကို ပါမသွားပါဘူး။

နတ်ပြည်မှာ ရုပ်သစ်၊ နာမ်သစ် ထပ်ပြီးတော့ ဖြစ်ရ တာပါ။ လူ့ဘဝကပြုတဲ့ ကုသိုလ်အကြောင်းတရားကြောင့် နတ်ပြည်မှာ ဝိပါတ်လို့ခေါ်တဲ့ အကျိုးတရားသွားဖြစ်တာ ပါပဲ။ ရုပ်နာမ်တရားတွေဟာ နောက်ဘဝကိုပါနိုင်ဘို့ နေနေ သာသာ ဒီဘဝမှာ စကားနှစ်ခွန်းပြောလိုက်ရင် ပထမ တစ်ခွန်းပြောတုန်းက ဖြစ်နေတဲ့ ရုပ်နာမ်တရားတွေဟာ ဒုတိယတစ်ခွန်းထိ ပါမလာပါဘူး။ ပထမတစ်ခွန်းပြောအပြီး မှာပဲ ချုပ်ပျောက်ပျက်စီးသွားတယ်။

ဒုတိယတစ်ခွန်းကျတော့ ရုပ်သစ်၊ နာမ်သစ်နဲ့ ပြောနေတာပါ။ အဲဒီတော့ ဒီဘဝမှာ စကားနှစ်ခွန်းပြောတဲ့အခါ ပထမတစ်ခွန်းပြောတုန်းကဖြစ်နေတဲ့ ရုပ်နာမ်တရားတွေဟာ ဒုတိယတစ်ခွန်းတောင် ပါမလာကြပဲ ချုပ်ပျက်သွားကြတယ် ဆိုမှတော့ နောက်ဘဝထိ ပါမလာနိုင်တာကတော့ တော်တော်သေချာသွားပါပြီ။

လူတစ်ယောက်စုတိစိတ်ကျပြီး သေပြီဆိုတာနဲ့ နောက်ဘဝတစ်ခုမှာ ချက်ခြင်းရုပ်သစ်နာမ်သစ်သွားဖြစ်ပါတယ်။ ကြားထဲမှာ စိတ်ကလေးတစ်ခုတောင် မခြားပါဘူး။ စုတိပြီးတာနဲ့ ပဋိသန္ဓေဟာ တန်းဖြစ်တာပါပဲ။ စာကတော့ အနန္တရမေဝလို့ ပြပါတယ်။ မြန်မာလိုတော့ စုတိပြီးပြီးခြင်း နောက်ဘဝတစ်ခုမှာ ပဋိသန္ဓေချက်ခြင်းဖြစ်တယ်လို့ ဆိုလိုတာပါ။

နောက်လူတစ်ယောက်သေခါနီးပြီဆိုရင် တစ်ချို့က အကာအရံတွေဖြုတ်ချပေးကြတယ်။ ဝိညာဉ်ကောင်လေး လွတ်လွတ်လပ်လပ်သွားရအောင်တဲ့ ဒါဟာ အတ္တဒိဋ္ဌိအယူအဆတစ်ခုပါပဲ။ တစ်ချို့က သေသွားသူရဲ့အနီးမှာ ချိန်ခွင်လေးချိန်ပြီး လိပ်ပြာခွဲတယ်ဆိုတာ လုပ်တတ်ပြန်တယ်။

ဒါလဲ အတ္တကောင်၊ ဝိညာဉ်ကောင်ရှိတယ်လို့ ယူဆတဲ့ အတ္တဒိဋ္ဌိတစ်မျိုးပါပဲ။ ရွှေပြည်သာမှာ လက်တွေ့ကြုံဘူးပါတယ်။ တစ်နေ့ကျောင်းရှေ့မှာ အမျိုးသမီးလေးယောက် ယောင်တောင်တောင်ဖြစ်နေတာတွေ့တာနဲ့ ကျောင်းသား

တစ်ယောက်ကို သွားခေါ်ခိုင်းလိုက်တယ်။ နှစ်ယောက်က
ဘွဲ့ရပြီးသား ကျောင်းဆရာမတွေပါ။

အကြောင်းကိုမေးကြည့်လိုက်တော့ သူတို့အဖွား
အတွက် ဒီနေ့ရက်လည်ဆွမ်းကျွေးပြီးတာပါတဲ့။ အဖွား
သာခူခေါ်လို့ရအောင်ဆိုပြီး သင်္ဂြိုဟ်တဲ့နေ့က သင်္ချိုင်းကနေ
အဖွားရဲ့ဝိညာဉ်ကို အိမ်ပြန်ခေါ်လာခဲ့ပါတယ်တဲ့။ အခု
အမျှပေးပြီးလို့ အဖွားကိုပြန်ပို့ဘို့လုပ်တော့ မန္တလေးကျောင်း
ရှေ့က ကုက္ကိုလ်ပင်ကြီးဟာ အရိပ်အာဝါသကောင်းတယ်။
အဲဒီနေရာသွားပို့ဆိုလို့ လာပို့ကြတာပါတဲ့။

ဘယ်လောက်ရယ်စရာကောင်းတုန်း။ ဘုန်းကြီး
ကျောင်းကိုလာပြီး သရဲအပ်နေတာနဲ့ မတူဘူးလား။ အံမယ်
ဆက်ပြောလိုက်သေးတယ်။ ဒီလက်ကိုင်ပုဝါလေးနဲ့ ပန်းကုံး
ထဲမှာ အဖွားရဲ့ဝိညာဉ်ရှိပါတယ်တဲ့။ ကျောင်းရှေ့ ကုက္ကိုလ်
ပင်မှာချမလို့ဟာ ဆရာတော်ခေါ်လိုက်တာနဲ့ အခု ကျောင်း
ပေါ်မှာ ချမိသွားပြီတဲ့။ အေး ကိစ္စမရှိဘူး သစ်ပင်မှာပဲနေနေ
ကျောင်းပေါ်မှာပဲနေနေ ရတယ်။

ငါက ကျောင်းသားကိုရင်တင်မကဘူး။ သရဲပါလက်
ခံတယ်လို့ ပြောလိုက်လို့ သူတို့အဖွဲ့ရော ကျောင်းက ကိုယ်
တော်တွေပါ တော်တော်သဘောကျသွားကြတယ်။ သူတို့
ကိုလည်း ပုထုဇဉ်တွေသေရင် ရောက်နိုင်တဲ့ ဘုံငါးမျိုးကို
သေချာရှင်းပြရတယ်။

ပုထုဇဉ်တွေရောက်နိုင်တဲ့ဘုံ

“ဒကာမလေးတို့ ပုထုဇဉ်တွေသေရင် ရောက်နိုင်တဲ့ ဘုံငါးမျိုးကို ပထမဆုံး သိထားကြရမယ်။ အဲဒါတွေကတော့ ဒေဝဂတိ = နတ်ဘုံ ဒီထဲမှာ ဗြဟ္မာ့ဘုံလဲ ပါပါတယ်။ ဒေဝ သဒ္ဒါဟာ ဗြဟ္မာ့ကိုလဲဟောပါတယ်။ မနုဿဂတိ လူ့ဘုံ၊ နိရယဂတိ = ငရဲဘုံ၊ တိရစ္ဆာန်ဂတိ = တိရစ္ဆာန်ဘုံ၊ ပေတ ဂတိ = ပြိတ္တာဘုံတို့ပါပဲ။ အသူရကာယ်ကိုတော့ ပြိတ္တာထဲမှာ ပေါင်းထည့်ထားပါတယ်။ ဒီဘဝကသေတာနဲ့ ရုပ်ဟောင်း နာမ်ဟောင်းချုပ်တာနဲ့ ဟိုဘက်ဘဝမှာ ချက်ခြင်း ပဋိသန္ဓေ သွားနေပါတယ်။ ရုပ်သစ်နာမ်သစ်ဖြစ်ပါတယ်။

“ဒါဆိုရင် သေပြီးဘယ်ဘုံမှ မသွားသေးပဲ အိမ်ဝိုင်း ထဲမှာ ခုနစ်ရက်နေသေးတယ်ဆိုတာ မဟုတ်ဘူးပေါ့ဘုရား”

“ဘယ်ဟုတ်မလဲ၊ အဲဒါ ဗုဒ္ဓအယူဝါဒကို မဟုတ်ဘူး။ ဟိန္ဒူဝါဒကနေ ဗုဒ္ဓဝါဒကို ဆင်းသက်လာတာ။ ဘာသာရေး ဗဟုသုတမရှိတဲ့သူတွေ၊ ထေရဝါဒအတွေးအခေါ်မရှိတဲ့

သူတွေက အငှားယူသုံးရင်းနဲ့ကြာတော့ ဗုဒ္ဓဝါဒလိုဖြစ်နေ
တာပေါ့။ အဲဒီငါးဘုံထဲမှာ နတ်ဘုံ၊ လူ့ဘုံ၊ တိရစ္ဆာန်ဘုံ၊ ငရဲဘုံ
ရောက်သွားရင် ဒီက အမျှပေးတာကို သာဓုမခေါ်နိုင်ဘူး။

ပြုတဲ့သူတွေ ကုသိုလ်ရမယ်။ တခြား မကျွတ်မလွတ်
သူတွေ သာဓုခေါ်ရရင် ကျွတ်လွတ်သွားမယ်။ ဒါ့ကြောင့်
ဆွမ်းသွတ်တဲ့အလုပ်ကတော့ လုပ်ကိုလုပ်သင့်ပါတယ်။
အကျိုးမဲ့မဖြစ်ပါဘူး။ သေသူဟာ ပြိတ္တာဘုံရောက်သွားတယ်
ဆိုရင်တော့ ဒီကပေးတဲ့အမျှကိုကောင်းကောင်းကြီး သာဓု
ခေါ်ပြီး ကောင်းရာဘုံကို ရောက်သွားနိုင်ပါတယ်။

ပြိတ္တာဘုံရောက်ခဲ့ရင် ကျွတ်လွတ်ပါစေဆိုတဲ့ ရည်ရွယ်
ချက်နဲ့ ဆွမ်းသွတ်ကြတာပါပဲလို့ ရှင်းပြလိုက်ရပါတယ်။ ဒီ
အယူအဆတွေဟာ ဝိညာဉ်ဆိုတဲ့ နာမ်တရားဟာ မြဲတယ်။
အတ္တကောင်လေးရှိတယ်လို့ ယူဆတဲ့ သဿတဒိဋ္ဌိနဲ့ အတ္တ
ဒိဋ္ဌိရဲ့ ချယ်လှယ်လွှမ်းမိုးမှုတွေပါပဲ။

ဒီသဿတဒိဋ္ဌိတို့၊ အတ္တဒိဋ္ဌိတို့ဟာ လူ့ချမ်းသာ နတ်
ချမ်းသာကိုတော့ မတားမြစ်ပါဘူး။ ဒါ့ကြောင့် လူ့ချမ်းသာ
နတ်ချမ်းသာလောက်ကိုပဲ မှန်းထားတဲ့သူအတွက်ကတော့
ဒီဒိဋ္ဌိတွေကို အရေးတကြီးဖြုတ်ဖို့ မလိုဘူးပေါ့။ ဒါပေမယ့်
မင်္ဂလာတေးအားထုတ်နေပြီဆိုတဲ့ ယောဂီဆိုရင်တော့ အရေး
တကြီးဖြုတ်ရလိမ့်မယ်။ ဘာ့ကြောင့်လဲဆိုတော့ ဒီဒိဋ္ဌိတွေ
ဟာ မင်္ဂလာတေးဖိုလ်ညာဏ်မရအောင် တားမြစ်တဲ့ အန္တရာယ်
ထဲမှာ ပါနေတာကိုး။

ဒါ့ကြောင့်လည်း ဗုဒ္ဓကသံယုတ်ပါဠိတော်မှာ

သတ္တိယာ ဝိယဩမဋ္ဌော၊

ဒယုမာနောဝမတ္ထကေ။

သက္ကာယဒိဋ္ဌိပဟာနာယ၊

သတောဘိက္ခုပရိဗ္ဗဇေ။

လို့ဟောကြားတော်မူခဲ့တာပါ။ အဓိပ္ပါယ်က ရင်ဝမှာ လှံစူးနေတဲ့သူ၊ ဦးခေါင်းမှာမီးလောင်ခံနေရတဲ့သူတို့ဟာ လှံ ကိုမြန်မြန်နှုတ်ပြီး မီးကိုမြန်မြန်ငြိမ်းရသလို ဝိပဿနာသတိ တရားရှိတဲ့ ယောဂီဟာလည်း သက္ကာယဒိဋ္ဌိကြီးကို မြန်မြန် နှုတ်ပစ်ပါလို့ ဆိုလိုပါတယ်။

မဂ်ဖိုလ်မရအောင်တားတာလည်း သက္ကာယဒိဋ္ဌိပါပဲ။ အပါယ်လေးပါးကို တစ်ဖြုန်းဖြုန်းကျအောင် ဆွဲချနေတာ လည်း သက္ကာယဒိဋ္ဌိပါပဲ။ ဒါ့ကြောင့် ဗုဒ္ဓကဒိဋ္ဌိကို မြန်မြန် ဖြုတ်ပစ်ဖို့ တိုက်တွန်းနေရတာပါ။ ဒါ့ကြောင့် ဝိပဿနာ တရားကို အားထုတ်စယောဂီတစ်ယောက်အနေနဲ့ ဒိဋ္ဌိကို သုတသိနဲ့ အရင်သေအောင်သတ်ရမှာပါ။

တဏှာကိုအရင်သတ်စရာမလိုပါဘူး၊ အရင်သတ်လို့ လည်း မရပါဘူး။ အနာဂါမိမဂ်ကျမှ ကာမတဏှာကို သတ် ပါတယ်။ နောက်ဆုံးကျန်နေတဲ့ ဘဝတဏှာကိုတော့ အရ ဟတ္ထမဂ်ကျမှ သတ်ပါတယ်။ ဒါကိုမသိတဲ့ လူတစ်ချို့က ဝိပဿနာအားထုတ်သူ ယောဂီတစ်ယောက်သားမယားနဲ့ အတူနေတယ်၊ စီးပွားရေးရှာတယ်ဆိုရင် မေးငေါ့ကြတယ်။

တရားအားထုတ်တယ်လည်းဆိုတယ်၊ ခြင်ထောင်ထဲ
 ကလည်း မထွက်ဘူး၊ စီးပွားရေးကလည်းလုပ်တုန်း အလ
 ကားလူအထင်ကြီးအောင် တရားဝင်တာဆိုပြီး ကဲ့ရဲ့ပြစ်တင်
 တာဟာ အင်မတန်မှားပါတယ်၊ သောတာပန်ဟာ အယူမှား
 တဲ့ ဒိဋ္ဌိနဲ့ ဝိစိကိစ္ဆာကိုသာ ပယ်တာပါ။ လောဘ၊ ဒေါသ
 စသောကိလေသာ ၈ ပါး တစ်ပါးမှ မပယ်နိုင်သေးပါဘူး။

ဒါ့ကြောင့်လည်း မိုးညှင်းဆရာတော်ဘုရားကြီးက -
 ဒိဋ္ဌိမသတ်၊ တဏှာသတ်၊ မပြတ်သံသရာ၊

တဏှာမသတ်၊ ဒိဋ္ဌိသတ်၊ အပြတ်သံသရာ လို့ ဟော
 ကြားဆုံးမခဲ့တာဖြစ်ပါတယ်။ ဒါ့ကြောင့် ဒီနေ့တရားဟာ ဒိဋ္ဌိ
 ကိုနည်းမျိုးစုံနဲ့ မပြုတ်ပြုတ်အောင် ခွာပေးမယ့် တရားလို့
 မှတ်ပါ။ ဒီနေရာမှာ ယောဂီတိုင်းသိထားရမယ့် ဝိပဿနာ
 နှစ်မျိုးနဲ့ သမာဓိသုံးမျိုးအကြောင်းကို ရှင်းပြပါဦးမယ်။
 ဝိပဿနာဟာ သမထယာနိကဝိပဿနာ၊ ဝိပဿနာယာနိ
 ကဝိပဿနာလို့ နှစ်မျိုးရှိပါတယ်။

x x x x x

ဝိပဿနာနှစ်မျိုး သမာဓိသုံးမျိုး

သမထယာနိက ဝိပဿနာဆိုတာက သမထကမ္မ
 ဌာန်း တစ်ခုခုကို ပွားများပြီး သမာဓိကိုထူထောင်ရပါတယ်။
 အဲဒီသမထက ဥပစာရသမာဓိ အပ္ပနာသမာဓိတစ်ခုခုကို
 ရောက်ပြီဆိုတာနဲ့ ဝိပဿနာကို ကူးပြောင်းရှုပြီးမဂ်ဖိုလ်ကို
 ရတဲ့နည်းပါ။ ထမ်းပိုးထမ်းတွဲနည်းလို သမထနဲ့ ဝိပဿနာကို
 တွဲသွားတဲ့အတွက် ယုဂဒ္ဓနနည်းလို့လည်း ခေါ်ပါတယ်။

ဈာန်ရဲ့အနီးအနားကို ရောက်သွားတဲ့သမာဓိကို ဥပ
 စာရသမာဓိလို့ခေါ်ပြီး ဈာန်တစ်ပါးပါးကို ရသွားတဲ့သမာဓိ
 ကိုတော့ အပ္ပနာသမာဓိလို့ ခေါ်ပါတယ်။ ဝိပဿနာယာနိက
 ဝိပဿနာဆိုတာက သမထကိုမလုပ်တော့ပဲ ဝိပဿနာကို
 တန်းရှုပွားတာဖြစ်ပါတယ်။ ဒါဆိုရင် ဝိပဿနာယာနိကနည်း
 မှာ သမာဓိသာသနာတစ်ခုကျန်မနေဘူးလားလို့ မေးစရာ
 ဖြစ်လာပါတယ်။

မကျန်ပါဘူး၊ ကျန်လို့လည်းမရပါဘူး။ သီလ၊ သမာဓိ၊
 ပညာဆိုတဲ့ သိက္ခာသုံးပါးစုံမှလည်း မဂ်ဖိုလ်ကိုရနိုင်တာပါ။

ဒါဆိုရင် သမထမလုပ်ပဲနဲ့ ဘယ်ကသမာမိနဲ့ ရှုပ္ပားသလဲ ဆိုရင် စိတ်ဖြစ်တိုင်း အလိုအလျောက်ပါနေတဲ့ စင်္ကာ သမာမိနည်းနဲ့ ရှုပ္ပားတာဖြစ်ပါတယ်။ စင်္ကာသမာမိဆိုတာ စိတ်ဖြစ်ရင် သူဖြစ်ပါတယ်။ စိတ်ပျက်တာနဲ့ သူလည်း ပျက် ပါတယ်။

စိတ်ကိုမှီပြီးဖြစ်ရတဲ့ စေတသိတ်(၅၂) လုံးထဲမှာ တစ်ချို့စေတသိက်က အကုသိုလ်စိတ်မှာမှ ယှဉ်ပါတယ်။ တစ်ချို့စေတသိက်ကတော့ ကုသိုလ်စိတ်မှာမှ ယှဉ်ပါတယ်။ အခုပြောမယ့် စေတသိက်ခုနစ်လုံးကတော့ ကုသိုလ်စိတ်မှာ လည်း ယှဉ်၊ အကုသိုလ်စိတ်မှာလည်းယှဉ်၊ ဘာစိတ်ဖြစ်ဖြစ် လိုက်ယှဉ်နေတဲ့အတွက် ဖြစ်နေတဲ့အတွက်သူတို့ကို သဗ္ဗစိတ္တ သာဓာရဏ စိတ်အားလုံးနဲ့ယှဉ်တဲ့စေတသိက်လို့ နာမည်ပေး ထားပါတယ်။ သူတို့ခုနစ်လုံးက -

- ဖဿ = အာရုံကိုတွေ့ထိခြင်းသဘောတရား။
- ဝေဒနာ = အာရုံ၏အရသာကို ခံစားခြင်းသဘောတရား
- သညာ = အာရုံကိုမှတ်သားခြင်းသဘောတရား
- စေတနာ = ယှဉ်ဘက်တရားတို့ကို တိုက်တွန်းခြင်း သဘောတရား
- ဧကဂ္ဂထာ = အာရုံ၌တည်ကြည်ခြင်းသဘောတရား
- ဇီဝိတန္တေ = နာမ်သက်ကို အစိုးရခြင်းသဘောတရား
- မနသိကာရ = အာရုံကို နှလုံးသွင်းခြင်းသဘောတရားတို့ဖြစ် ပါတယ်။

အဲဒီလို ခုနစ်လုံးထဲက ဧကဂ္ဂကာ စေတသိတ်ကို သမာဓိလို့ ခေါ်ကြတာဖြစ်ပါတယ်။ စစ်တုရင်ထိုးနေတဲ့အခါ၊ ဖဲကစားနေတဲ့အခါ၊ ကျားကစားနေတဲ့အခါ စိတ်ဟာဘယ်မှ မပြေးတော့ပဲ စစ်တုရင်ကွက်ထဲမှာ၊ ဖဲချပ်ထဲမှာ၊ ကျားကွက် ထဲမှာ ငြိမ်သက်နေတာတွေရပါလိမ့်မယ်။ အဲဒါသမာဓိပါပဲ၊ အကုသိုလ်နဲ့ ယှဉ်တဲ့သမာဓိဖြစ်လို့ မိစ္ဆာသမာဓိလို့ ခေါ် ပါတယ်။

ခန္ဓာဉာဏ်ရောက်ပြီး ဒိဋ္ဌိပျောက်တဲ့အထိ ဆရာက ဝိပဿနာတရားကို ဟောနေတဲ့အခါ ယောဂီကအာရုံ တစ်ပါးစိတ်မသွားပဲ စိုက်ပြီးနာယူနေမယ်ဆိုရင် ခဏိက သမာဓိဟာအလိုလိုပါနေပါပြီ။ နားကတရားကိုနာပြီး ဉာဏ် ကခန္ဓာကို စိုက်ထားလိုက်မယ်ဆိုရင် နာကြားခြင်း၊ ရူပွားခြင်း၊ နှစ်လုပ်ဟာ တစ်ခါတည်းပြီးသွားပါတယ်။

ဒါ့ကြောင့် မြတ်စွာဘုရားရဲ့ တရားတစ်ပွဲဟောပြီး လိုက်တယ်ဆိုရင် သိန်းနဲ့ချီပြီး အရိယာဖြစ်ကြတယ်ဆိုတာ ဝိပဿနာယာနိကနည်းကြောင့်ပဲ ဖြစ်ပါတယ်။ မြတ်စွာ ဘုရား ဘုရားဖြစ်စက ဘုရားဖြစ်ဖြစ်ခြင်း ပထမဆုံးကြွလာ ပါမယ်ဆိုတဲ့ ကတိဝန်ခံချက်အရ ဗိမ္ဗိသာရမင်းစိုးစံရာ ရာဇဂြိုဟ်ပြည်ကို ကြွလာခဲ့ပါတယ်။

ရောက်ရောက်ခြင်းပဲ ဗုဒ္ဓဟောကြားတဲ့ ဒိဋ္ဌိပြုတ် ကြောင်းတရားကို နာကြားလိုက်ရလို့ ဗိမ္ဗိသာရမင်းကြီးနဲ့ တကွ လူပေါင်းတစ်သိန်းကျော်တို့ဟာ သောတာပန်တည်ကြ

ပါတယ်။ တရားနာယူနေချိန်မှာ ဒီပရိသတ်တစ်သိန်းကျော်
ဟာ ဘာသမထမှ လုပ်ချိန်မရပါဘူး။ ဒါ့ကြောင့် ဥပစာ
သမာဓိ၊ အပ္ပနာသမာဓိတွေ ဖြစ်ခွင့်မရပါဘူး။

စောင့်ထိန်းဆဲဖြစ်တဲ့ သီလရယ်၊ စိတ်ဖြစ်တိုင်းပါနေတဲ့
ခဏိကသမာဓိရယ်၊ အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊ အနတ္တကို ထိုးထွင်းပြီး
သိတဲ့ပညာရယ် သုံးပါးပေါင်းဆုံမိလိုက်တဲ့အတွက် တရား
အဆုံးမှာ သောတာပန်တည်သွားတာဖြစ်ပါတယ်။ တစ်ချို့
က စောဒကတစ်မျိုးတက်ချင်တက်လာပါလိမ့်မယ်၊ ဘာလဲ
ဆိုတော့ ဘုရားလက်ထက်က လူတွေဟာ ညွှန်တညူပုဂ္ဂိုလ်
နဲ့ ဝိပဇ္ဇိတညူပုဂ္ဂိုလ်တွေချည်းဘဲ ဒါ့ကြောင့်တရားအဆုံးမှာ
မင်္ဂလိုလ်ကို လွယ်လွယ်ရကြတာလို့ပါ။ တကယ်တော့ ဘုရား
လက်ထက်မှာဖြစ်ဖြစ်၊ အခုခေတ်မှာဖြစ်ဖြစ် နေယျပုဂ္ဂိုလ်သာ
အများစုပါ။ ညွှန်တိကညူနဲ့ ဝိပဇ္ဇိတညူဆိုတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်နှစ်မျိုးဟာ
အနည်းစုပဲ ဖြစ်ပါတယ်။ တရားအဆုံးမှာ သောတာပန်တည်
သွားကြတဲ့ ဗိမ္ဗိသာရမင်းကြီးနဲ့ လူပေါင်းတစ်သိန်းကျော်ဟာ
ညွှန်တညူနဲ့ ဝိပဇ္ဇိတညူပုဂ္ဂိုလ်တွေသာဖြစ်တဲ့အကြောင်း
ဖွင့်ဆိုဟောကြားထားချက်မရှိပါဘူး။ ဖြစ်လည်းမဖြစ်နိုင်
ပါဘူး။

နေယျပုဂ္ဂိုလ်များဟာ အများဆုံးဖြစ်ရမှာပါ။ ဗုဒ္ဓလက်
ထက်တော်က လူတွေအားလုံးညွှန်တညူနဲ့ ဝိပဇ္ဇိတညူ
ပုဂ္ဂိုလ်တွေချည်းပဲဆိုရင် ကောသလမင်းကြီးရဲ့ မိဖုရားခေါင်

ကြီးဖြစ်တဲ့မိလ္လိကာဒေဝီဆိုရင် ဘယ်လိုလုပ်ပါ့မလဲ။ လှူလိုက်
တန်းလိုက်တဲ့ အကြိမ်တွေ၊ တရားနာရတဲ့အကြိမ်တွေရေ
တောင်ရေနိုင်မှာ မဟုတ်ပါဘူး။

ဒါပေမယ့် ဘာမင်၊ ဘာဖိုလ်မှ ရမသွားခဲ့ရှာပါဘူး။
ဒါကအထင်ရှားဆုံးတစ်ယောက်ကိုသာ ထုတ်ပြတာပါ။ ဗုဒ္ဓ
လက်ထက်က မင်ဖိုလ်မရကြတဲ့ မထင်မရှားပုဂ္ဂိုလ်တွေ
အများကြီးပါ။ ဒီသဘာဝယုတ္တိကို ထောက်ဆကြည့်လိုက်ရင်
ဗုဒ္ဓလက်ထက်မှာလည်း နေယျပုဂ္ဂိုလ်တွေကသာ အများဆုံး
ဆိုတာ သေချာနေပါတယ်။

ပုဂ္ဂိုလ်လေးမျိုးအဓိပ္ပာယ်ကို ရှင်းပြရရင် ဝိပဿနာ
တရားကို အကျဉ်းဟောရုံနဲ့ မင်ဖိုလ်ရရင် ဥဒ္ဓိတည။
အကျယ်ချဲ့ဟောမှ မင်ဖိုလ်ရရင် ဝိပဉ္စတိည။ ဟောရုံနဲ့မရဘဲ
အချိန်ယူပြီး ကျင့်ကြံပွားများမှ မင်ဖိုလ်ရရင်နေယျ။ ဘယ်လို
ကျင့်ကျင့် ဒီဘဝမှာ မင်ဖိုလ်မရနိုင်တာက ပဒပရမတဲ့။

ဥဒ္ဓိတည။ပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်စေ၊ ဝိပဉ္စတိတည။ပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်စေ၊
နေယျပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်စေ တရားတော်အဆုံးမှာ မင်ဖိုလ်ရသွားတဲ့
သာဓကတွေ ဓမ္မပဒအဋ္ဌကထာမှာ များစွာပဲ လာရှိပါတယ်။
အဲသလို တရားအဆုံးမှာ မင်ဖိုလ်ရတယ်လို့ အကျဉ်းချုပ်
ဖွင့်ပြသော်လည်း ဘာဝနာနဲ့ ကင်းပြီးတော့ မရနိုင်ပါဘူးတဲ့။

တရားနာရာမှာ အလုပ်ပါ

ဒါနဲ့ ပတ်သက်ပြီး ဓမ္မပဒအဋ္ဌကထာ ဗိဇ္ဇာလပါဒက
 သူဌေးဝတ္ထုအဆုံးမှာ အရှင်မဟာဗုဒ္ဓဃောသဖွင့်ပြတဲ့အချက်
 လေးတစ်ခုရှိပါတယ်။ ဒီသူဌေးကြီးဟာလည်း မာဝမညေထ
 ပါပဿ အစရှိသော ဂါထာအဆုံးမှာ သောတာပန်တည်ပါ
 တယ်။ အဲသလိုတည်တဲ့အခါမှာ တရားရင်း ဘာဝနာပါ
 နေပုံကို -

ယသ္မာပန ကာယဝေဒနာ စိတ္တဓမ္မသုကိဉ္စိဓမ္မံ
 အနာမသိတွာ ဘာဝနာနာမ နတ္ထိ
 ပန၊ တရားဂါထာဒေသနာတော်မြတ်အဆုံး၊ နိဂုံးချုပ်
 သည့် ကာလ၌ တရားထူးကိုရသည်ဟု ဆိုသော်လည်း။
 ကာယဝေဒနာစိတ္တဓမ္မသု၊ ကာယ၊ ဝေဒနာ၊ စိတ္တ၊
 ဓမ္မတို့တွင်။

ကိဉ္စိဓမ္မံ၊ တစ်ခုခုသောတရားကို။
 အနာမသိတွာ၊ မပွားများ၊ မရှုမှတ်၊ မသုံးသပ်၊ မဆင်
 ခြင်မှု၍၊ (ဝါ) မပွားများ၊ မရှုမှတ်၊ မသုံးသပ်၊ မဆင်ခြင်သော်။

ဘာဝနာနာမ၊ ဘာဝနာမည်သည်၊ နတ္ထိ၊ မရှိ။

လို့ဖွင့်ပြထားပါတယ်။ အဓိပ္ပာယ်ကတော့ - ကာယ၊
ဝေဒနာ၊ စိတ္တ၊ ဓမ္မတစ်နည်း ပရမတ်ခန္ဓာငါးပါးရဲ့ အဖြစ်
အပျက်ကို မရှုပွားရင် ဘာဝနာလို့ မခေါ်ရဘူးတဲ့ မဂ်ဖိုလ်
ဆိုတာလည်း ဘာဝနာပွားမှ ရတာကိုး။ ဒါ့ကြောင့် တရား
အဆုံးမှာ မဂ်ဖိုလ်ရတယ်ဆိုရင် ဘာဝနာဟာ တရားနာရင်း
ပွားများပြီးသားဖြစ်သွားပြီလို့ ဆိုလိုရင်းဖြစ်ပါတယ်။

တရားကို အာရုံစိုက်ပြီး နာယူရင် ဘာဝနာပါပြီးသား
ဖြစ်သွားပြီဆိုတာတော့ လက်ခံပါပြီဘုရား၊ ဒါပေမယ့် ဒီ
ခေတ်ထဲမှာ တရားပွဲကလည်းပေါ့။ နာကြားတဲ့သူတွေက
လည်း ပေါ့ပါရဲ့။ မဂ်ဖိုလ်ရသွားတယ်လို့ တစ်ခါမှလည်း
မကြားဘူးပါလားဘုရားလို့ မေးစရာရှိလာပါတယ်။ ဒီအမေး
ကို ဖြေရရင် နာတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်၊ ဟောတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်ဘက်က ချို့ယွင်း
ချက်တွေ ရှိနေလို့ပဲလို့ ဖြေရပါလိမ့်မယ်။

နာတဲ့သူဘက်က ချို့ယွင်းချက်ကတော့ တစ်ချို့က
ဟောတဲ့သူကို အားနာလို့သာ နာနေရတာ စိတ်ကမပါဘူး။
တစ်ချို့ကတော့ ဘေးကလူတွေကိုတောင် မရှက်ဘူး။ ငိုက်
ပြီး နာနေတယ်။ ဒီချွတ်ယွင်းချက်တွေ မပြင်သမျှတရားမရ
နိုင်ပါဘူး။ ဟောသူဘက်က ချွတ်ယွင်းချက်ကတော့ တရား
ကို လူကြိုက်များ ပြီးရောဆိုပြီး အလွမ်းအဆွေးဇာတ်လမ်း
အသားပေးဟောတာမျိုး။

ရယ်စရာ၊ မောစရာအသားပေးဟောတာမျိုး၊ အဆိုအငိုတွေကို ဦးစားပေးဟောတာမျိုးတွေပါပဲ။ ဟောသူဘက်က ဒါတွေကို ပြင်ပစ်ရပါမယ်။ ဝိပဿနာအားထုတ်စယောဂီများကို ဒိဋ္ဌိက္ခာကြောင်းတရားကိုသာ ဦးစားပေးပြီး ဟောရမှာဖြစ်ပါတယ်။ ယခုတရားဟာ ဒိဋ္ဌိက္ခာကြောင်းကိုသာ အဓိကထားပြီး ဓာတ်တွေ၊ ပရမတ်တွေခန္ဓာဖြစ်စဉ်တွေကိုသာ ဟောကြားမှာဖြစ်လို့ အာရုံတစ်ပါး စိတ်မသွားပဲ ခဏိက သမာဓိနဲ့ တရားရအောင်နာယူစေချင်ပါတယ်။

ဒီတရားနာယူပြီးတဲ့အဆုံးမှာ ယောဂီများအနေနဲ့ မိမိတို့ဆည်းပူးအားထုတ်ထားတဲ့ပါရမီ အနုအရင့်အလိုက် အပါယ်ကျကြောင်း မျိုးစေ့ဖြစ်တဲ့ ဒိဋ္ဌိတရားဆိုးကြီးကို တဒဂ်ပဟာန် = ခေတ္တခဏလည်း ကွာသွားနိုင်ပါတယ်။ ဝိက္ခမ္ဘနပဟာန် = ခပ်ကြာကြာကြီးလည်း ကွာသွားနိုင်ပါတယ်။ သမုစ္ဆေဒပဟာန် = အမြစ်ပြတ်လည်း ကွာသွားနိုင်ပါတယ်။

ဒီသုံးနည်းဘယ်နည်းနဲ့ပဲကွာကွာ ယောဂီတို့အတွက် သံသရာမှာ ထောက်ရာတည်ရာ ရရှိသွားပါလားဆိုတာ ဆုံးဖြတ်နိုင်ဖို့အတွက် ဝတ္ထုသာဓကတစ်ခုကို သက်သေထားပြီး ဟောပေးပါမယ်။ ဓမ္မပဒအဋ္ဌကထာမှာလာတဲ့ တမ္မဒါဋ္ဌိကစောရဿာတကဝတ္ထုပဲ ဖြစ်ပါတယ်။

မြန်မာလိုဆိုရင်တော့ နီသောမုတ်ဆိတ်ကျင်စွယ်ရှိသော ခိုးသူသတ်ယောက်ျားလို့ ဖြစ်ပါတယ်။ ဒီဇာတ်လမ်းကို ဓမ္မကထိကများ အဟောများကြတဲ့အတွက် နာကြားဘူးတဲ့

ယောဂီလည်း များကြပါလိမ့်မယ်။ ဦးပဉ္စင်းတို့ ကိုယ်တိုင်
ဓမ္မကထိကမဖြစ်ခင်က သူများဟောတာကို နာကြားဘူး
သလို ကိုယ်တိုင်လည်း မကြာခဏဟောခဲ့ဘူးပါတယ်။

နာကြားခဲ့ရတုန်းကလည်း ဇာတ်လမ်းကို အသားပေး
ဟောထားတာတွေရလို့ ဦးပဉ္စင်းတို့ စဟောစဉ်တုန်းကလည်း
ဇာတ်လမ်းကိုသာ အဓိကထားဟောခဲ့တာပါ။ အာဏာသား
ကြီးကို အရှင်သာရိပုတ္တရာက ဒိဋ္ဌိပြုတ်အောင်ဟောတဲ့
အခန်းကိုတော့ အကျယ်ချဲ့ရမယ့်ဟာ မချဲ့နိုင်ပဲ အကျဉ်းချုပ်
ပစ်ခဲ့ရပါတယ်။ အဋ္ဌကထာမှာလည်း သောတာပတ္တိမဂ္ဂဿ
ဩရတော အနုလောမိကဉာဏံ - သောတာပတ္တိမဂ်ဉာဏ်
၏ အောက်အနုလောမဉာဏ်ကို အာဏာသားကြီးရသွား
တယ်လို့ပဲ အကျဉ်းချုပ်ပြထားပါတယ်။

အရှင်သာရိပုတ္တရာက ဒိဋ္ဌိပြုတ်အောင်တရားဟောပုံ
အကျယ်ကို အသေးစိတ်ပြမထားပါဘူး။ ဒါ့ကြောင့်လည်း
ဓမ္မကထိကအများစုက ဇာတ်လမ်းကိုသာ အဓိကထားပြီး
ဟောကြားခဲ့ကြတာပါ။ အခုဦးပဉ္စင်းတို့ ဟောမှာက ဇာတ်
လမ်းအသားပေးမဟုတ်တော့ပါဘူး။

x x x x x

လူယုတ်မာလက္ခဏာများ

ဝိပဿနာယာနိကပွားများနည်းကို ရထားပြီးဖြစ်တဲ့ အတွက် ဒိဋ္ဌိက္ခာကြောင်းပရမတ်တရား၊ ဓါတ်တရားကို ဦးစားပေးပြီး ဟောမှာပါ။ ဇာတ်လမ်းအစကတော့ ရာဇဂြိုဟ် မြို့မှာ လူယုတ်မာလက္ခဏာနဲ့ ပြည့်စုံတဲ့ လူငယ်တစ်ယောက် ရှိတယ်။ လူယုတ်မာလက္ခဏာဆိုတာကတော့ မျက်စိဟာ တစ်ဖက်လပ်ပြီး ကျန်တဲ့ မျက်စိဟာလည်း စွဲစောင်းနေ တယ်။

မျက်နှာတစ်ပြင်လုံးမှာလည်း နီနေတဲ့မုတ်ဆိတ်ကျင် စွယ်တွေနဲ့ ပြည့်နှက်နေတယ်။ ခန္ဓာကိုယ်ကြီးဟာလည်း အဆမတန်ကြီးမားထွားကြိုင်းတယ်။ ခြေဖဝါးပြင် အပြားကြီး ကလည်း သူတစ်ပါးထက် ပိုကြီးသတဲ့။ အဆိုးဆုံးကတော့ စိတ်ဓာတ်ပေါ့။ ကိုယ်ကျိုးတစ်ခုပဲ ကြည့်တယ်။ သူတစ်ပါး အကျိုးကို လုံးလုံးမကြည့်ဘူး။ ဒီအချက်အတော်ကြာတော့ ပေါ်လာလိမ့်မယ်။

သူဟာသိတတ်တဲ့အရွယ်ကစပြီး သောက်စားမှူးယစ်
 ခိုးဆိုးတိုက်ခိုက်နေတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ယောက်ပဲ။ မကောင်းတာ
 မှန်သမျှ အကုန်လုပ်ပြီး ကောင်းတာမှန်သမျှတစ်ခုမှ မလုပ်ခဲ့
 တာဟာ သူ့ရဲ့အတိကျအမှန်ကန်ဆုံးဘဝသမိုင်းပဲပေါ့။ တစ်
 နေ့တော့ သူကတွေးသတဲ့၊ ငါတစ်ယောက်တည်း မိုက်နေလို့
 မဖြစ်သေးဘူး။ အရေးကြုံလာရင် အဖော်ရှိမှ အားကိုးရာ
 ရမယ်လို့ တွေးမိတဲ့အတွက် ခိုးဆိုးတိုက်ခိုက်နေတဲ့ နာမည်
 ကြီး ဓားပြအဖွဲ့ကြီးတစ်ခုထဲကို ဝင်ဘို့သွားတယ်။

ဓားပြခေါင်းဆောင်က ဓားပြသာဖြစ်နေတာ လူက
 ခတ်တော့ တော်သားပဲ။ သူ့ကို တွေ့တာနဲ့ ဘာပြောသလဲ
 ဆိုတော့ မင်းကို ငါတို့အဖွဲ့က လက်မခံနိုင်ဘူး။ မင်းရဲ့ ရုပ်
 ရည်လက္ခဏာဟာ အကျပ်အတည်းတွေ့လာပြီဆိုရင် ကိုယ့်
 မိဘရဲ့ လည်ချောင်းသွေးကိုတောင် ဖောက်ပြီး သောက်မယ့်
 တစ်ကိုယ်ကောင်းသမား လူယုတ်မာလက္ခဏာပဲ။ ဒါ့ကြောင့်
 တို့အဖွဲ့ထဲမှာ အဝင်မခံနိုင်ဘူးလို့ ပြောလွှတ်လိုက်သတဲ့။

ဒီလို ပြောလွှတ်လိုက်လို့ လွယ်လွယ်ကူကူနဲ့ ထွက်သွား
 တယ်မထင်နဲ့ တစ်ကိုယ်ကောင်းသမားဆိုတာ အခွင့်အရေးနဲ့
 ပတ်သက်လာရင် ဘယ်တော့မှလွယ်လွယ်နဲ့ လက်လျှော့လေ့
 မရှိပါဘူး။ ဒါ့ကြောင့်လည်း သူဟာ လက်ထောက်ဗိုလ်တစ်
 ယောက်ကို မသိမသာဆည်းကပ်ပြီး ပြုစုလုပ်ကျွေးတယ်။
 သူ့အပေါ် သနားချစ်ခင်လာပြီဆိုမှ သူ့ရဲ့ အခက်အခဲကို
 ကူညီခိုင်းတယ်။

လက်ထောက်ဗိုလ်လည်း သူ့ကိုသနားသွားတာနဲ့အဖွဲ့ထဲ ဝင်ရတို့ တာဝန်ယူလိုက်တယ်။ နောက်တော့လက်ထောက်ဗိုလ်မျက်နှာနဲ့ ခေါင်းဆောင်ကြီးကလည်း လက်ခံလိုက်ရတာပေါ့။ ဒီအချိန်က သူတို့အဖွဲ့သားတွေဟာ စုစုပေါင်း (၄၉၉) ယောက်ပဲရှိတယ်။ သူဝင်လာမှ အယောက်ငါးရာပြည့်သွားတာပေါ့။ ဒီလူယုတ်မာဟာ နောင်တစ်ချိန်မှာ သူတို့အဖွဲ့သား (၄၉၉) ယောက်ရဲ့ ခေါင်းကို ဖြတ်သတ်မယ့် လူတစ်ယောက်ဆိုတာ ဘယ်သူမှ သတိမထားမိကြသေးဘူးပေါ့။

ဒီလိုနဲ့ ခိုးဆိုးတိုက်ခိုက်ရင်း တစ်နေ့ကျတော့ ဘုရင့်တပ်မတော်က သူတို့တစ်ဖွဲ့လုံးကို ဖမ်းမိသွားပါတယ်။ တရားဥပဒေအရ စစ်ဆေးလိုက်တော့ သူတို့ ကျူးလွန်ခဲ့တဲ့ ပြစ်မှုတွေအရ အားလုံးသေဒဏ်ကျပါတယ်။ အခက်အခဲတစ်ခုရှိလာတာက သူတို့အယောက်ငါးရာရဲ့ ခေါင်းတွေကို ဖြတ်ပြီး သတ်ပေးမယ့်အာဏာပါးကွက်သားမရှိခြင်းပါပဲ။

ဒါ့ကြောင့် တပ်ဗိုလ်များက ဓားပြခေါင်းဆောင်ကို စပြီးတော့ မေးလိုက်တယ်။ ခင်ဗျားရဲ့တပည့် အဖွဲ့သား (၄၉၉) ယောက်ရဲ့ ခေါင်းကို ဖြတ်ပြီး သတ်ပေးနိုင်မလား၊ အဲသလို သတ်ပေးနိုင်ရင် သေဒဏ်အပြစ်ကလည်း လွတ်မယ်၊ အာဏာသားရာထူးလည်း ပေးမယ်။ အဲဒီလိုပြောလိုက်တော့ မိုက်မဲပေမယ့် သစ္စာရှိတဲ့ ဓားပြခေါင်းဆောင်က

သူ့အသက်သေချင်သေပါစေ၊ အဖွဲ့သားတွေရဲ့ အသက်ကိုတော့ ပြန်မသတ်နိုင်ပါဘူးတဲ့။ တစ်ယောက်ချင်း မေးလာလိုက်တာ မှုရင်းအဖွဲ့ဝင် (၄၉၉) ယောက်လုံးကုန် သွားတယ်။ အချင်းချင်းပြန်သတ်မယ့်လူမပေါ်ဘူး။

x x x x x

လူယုတ်မာစိတ်ဓာတ်

သူ့အလှည့်လည်း ရောက်လာရော လူယုတ်မာပီပီ အဖွဲ့သားတွေကို ပြန်သတ်ပေးမယ့်တဲ့။ သူ့အသက်မသေရင် ပြီးရောတဲ့၊ ဒါနဲ့ပဲ သူ့အဖွဲ့ဝင် (၄၉၉) ယောက်ရဲ့ ခေါင်းတွေကို ဖြတ်ပြီး သတ်ပေးလိုက်တယ်။ အဲဒီနေ့မှာပဲ အရပ်လေး မျက်နှာကမိလာတဲ့ ဓားပြပေါင်းနှစ်ထောင်ရဲ့ အသက်ကိုလည်း တစ်ဆက်တည်း သတ်ပေးခဲ့တယ်။

အဲဒီနေ့ကစပြီး သူ့အမည်ဟာ ရက်စက်တဲ့နေရာမှာ ကမ္ဘာဒါဠိကစောရယာထက = နီသောမုတ်ဆိတ်ကျင်စွယ်ရိုသော ခိုးသူသတ်ယောက်ျားကြီးဆိုပြီး ထင်ပေါ်လာတယ်။ ဒီလိုနဲ့ သူဟာ ရာဇဝတ်သားတွေကို သတ်ဖြတ်ပေးရတဲ့ အာဏာသားအလုပ်ကို နှစ်ပေါင်းငါးဆယ်ကျော်ကြာအောင် ပြုလုပ်ခဲ့တယ်။

ဒီအတောအတွင်း ကုသိုလ်ဆိုတာကတော့ တစ်ခုမှ မရှိပါဘူးတဲ့။ အသက်ခြောက်ဆယ်ကျော်လာတဲ့အခါမှာတော့ အားအင်တွေက ယုတ်လျော့လာခဲ့တယ်။ ရာဇဝတ်

သားရဲ့ခေါင်းကို တုံးပေါ်တင်ပြီး ဖြတ်လိုက်တဲ့အခါ တစ်ချက်
တည်းနဲ့ မပြတ်တော့ဘူး၊ နှစ်ချက်သုံးချက်ခုတ်နေရတယ်။
ဒါကြောင့် ရာဇဝတ်သားဟာ နာကျင်တဲ့ ဝေဒနာကို မချီ
မဆန့်ခံစားပြီးမှ သေသွားရတယ်။

ဒီအကြောင်းကို သိသွားတဲ့အထက်အရာရှိများက
သူ့ကို အာဏာသားရာထူးက အနားပေးလိုက်တယ်။ ခု
ခေတ်လိုဆိုရင်တော့ ပင်စင်ပေးလိုက်တာပေါ့။ သူဟာ
နောက်ဆုံးထုတ်ယူရရှိတဲ့ လစာငွေလေးကိုကိုင်ပြီး စဉ်းစား
သတဲ့၊ ငါဟာနောက်နေ့ကစပြီး လခရိက္ခာငွေမရတော့ဘူး
ဒီငွေဟာ နောက်ဆုံးရခြင်းပဲ။

ဒီနောက်ဆုံးရတဲ့ ငွေလေးကို အလုပ်ရပ်နားတဲ့
အထိမ်းအမှတ်အဖြစ် ကောင်းကောင်းချက်စားပြီး ဇိမ်ယူ
လိုက်မယ်တဲ့။ ဘယ်လောက်မှတ်သားစရာကောင်းတဲ့
အတွေးအခေါ်လဲလို့ ဉာဏ်အမြင်ကန်းတဲ့ အန္ဓပုထုဇဉ်မှန်
သမျှဒီလိုချည်းပါပဲ။ ဘုံကလည်း ကာမဘုံ၊ သတ္တဝါကလည်း
ကာမသတ္တဝါ၊ အာရုံပြုတော့လည်း ကာမအာရုံ ဒီတော့
စိတ်ကူးတော့လည်း ကာမနဲ့ပတ်သက်တဲ့ အဆင်း၊ အသံ၊
အနံ့၊ အရသာ၊ အတွေ့အထိတို့ကိုပဲ စိတ်ကူးတော့တာပေါ့။
ဒါကြောင့်လည်း မန်လည်ဆရာတော်က -

တရားသဘော၊ ဘယ်လိုဟောလည်း၊
လိပ်ကျောကြောင်ကော်၊ ပြောင်ချော်ချော်နှင့်
ပျော်တစ်ပြုံးပြုံး၊ မော်မဆုံးဘဲ၊

နှလုံးမယဉ်၊ ဉာဏ်မယှဉ်တည်း၊
 ပျိုစဉ်ယုတ်မာ၊ အိုခါဆိုးဝါး၊
 ဤကိုယ်အားလျှင်၊ သုဘထင်၍၊
 အငြီးငွေ့ဘူး၊ အတွေ့စံစား၊
 အောက်ရပ်သားတို့၊ ကျွဲနွားသိုးဆိတ်၊
 အဟိတ်ပမာ၊ ဟိနာစာရ၊ လေ့လာကြ၍၊
 ကာမသတ္တဝါ၊ ကာမရွာ၌၊ ကာမသဘော၊
 ကာမဇောဖြင့်၊ တပ်လောဘစိတ်၊
 ဟိတ်မျှမသိ၊ ညစ်ငြူးဘိ၏။

လို့စပ်ဆိုတော်မူထားတာထင်ပါတယ်၊ အာဏာသား
 ကြီးကသာ ကောင်းကောင်းစားပြီး ဇိမ်ယူဘို့ စိတ်ကူးနေတာ
 တကယ်ကျတော့ သူဟာ အဲဒီနေ့ နေ့ခင်းမှာပဲ သေရတော့
 မှာပါ။ တကယ်တော့ အန္တပုထုဇဉ်မှန်သမျှ အာဏာသားကြီး
 လိုချည်းပါပဲ။ မိမိတို့ဘဝအတွက် ကာမဂုဏ်အာရုံတွေကို
 တစ်သက်လုံးရှာဖွေနေကြတာပါပဲ။

ပြည့်စုံတယ်လို့လည်း မရှိပါဘူး၊ အဲသလို ပြည့်စုံမှု
 မရှိခင်မှာပဲ သေမင်းနောက်ကို ကောက်ကောက်ပါအောင်
 လိုက်သွားရတာပါ ဒါ့ကြောင့် ဗုဒ္ဓက ဓမ္မပဒပါဠိတော်မှာ -
 သပုတ္တ ပသုသမ္မတ္တံ၊
 ဗျာသတ္တ မာနသံနရံ။
 သုတ္တံဂါမံ မဟောယောဝ၊
 မစ္စုအာဒါယ ဂစ္ဆတိ။ လို့ ဟောတော်မူခဲ့တာပါ။

အဓိပ္ပါယ်ကတော့ ညသန်းခေါင်အိပ်ပျော်နေကြတဲ့
 ရွာသူရွာသားတွေကို မြစ်ရေလှုံ့ပြီး ကြီးစွာသော ရေအယာဉ်
 ကြီးက တိုက်စားယူဆောင်သွားသလို သား၊ သမီး၊ နွားထီး၊
 နွားမ၊ စည်းစိမ်ဥစ္စာတွေနဲ့ ပျော်မွေ့ပြီး အားရတင်းတိမ်မှု
 မရှိနိုင်သေးတဲ့ လူသားကို သေမင်းက ရုတ်တရက်ယူဆောင်
 သွားတတ်တယ်လို့ ဆိုလိုပါတယ်။

ယောဂီတို့ရဲ့ ပတ်ဝန်းကျင်မှာ ဗုဒ္ဓဟောကြားတဲ့
 အတိုင်း ကာမဂုဏ်အာရုံတွေကို ရှာဖွေရင်း သေမင်းနောက်
 ပါသွားတဲ့ လူတွေကို အများကြီးတွေ့ဘူးပါလိမ့်မယ်။ စီးပွား
 ရေးဆိုတာ တစ်သက်လုံးရှာနေကြရမှာပါ။ စီးပွားရှာရင်းရတဲ့
 အချိန်လေးမှာ ဝိပဿနာတရားကို နာကြားမယ်။ ဝိပဿနာ
 တရားကို အားထုတ်မယ်ဆိုရင် ဘဝမှာ အမြတ်ထွက်လာပါ
 မယ်။

x x x x x

အမြတ်သုံးမျိုး

ဈေးသည်စကားနဲ့ ပြောရရင် လူ့ဘဝဟာအရင်းပေါ့။ လူ့ဘဝကသေလို့ မိမိကိုယ်ပိုင်အိမ်ကြီးကို ပြန်ရောက်သွားပြီ ဆိုရင် အရင်းရှုံးတာပေါ့။ ကိုယ်ပိုင်အိမ်ဆိုတာ အပါယ်လေး ဘုံကို ပြောတာပါ။ ဗုဒ္ဓက ပမတ္တဿစတ္တာရောအပါယာ သကဂေဟသဒိသာ - ကုသိုလ်တရားကို မေ့လျော့နေသူ အတွက် အပါယ်လေးပါးဟာ မိမိအိမ်သဖွယ်ဖြစ်တယ်လို့ ဟောထားတာရှိလို့ပါ။

လူ့ဘဝကသေပြီး လူ့ဘဝပြန်ရောက်တယ်ဆိုရင်တော့ အရင်းပြန်ရတာပေါ့။ နတ်ပြည်၊ ဗြဟ္မာ့ပြည်ကို ရောက်ရင် တော့ အမြတ်ထွက်တာပေါ့။ ဒါပေမယ့် အဲဒီအမြတ်က ရှုံး တာနဲ့ နှိုင်းယှဉ်လိုက်လို့သာ အမြတ်လို့ ပြောရတာပါ။ အားကိုးအားထားပြုလောက်တဲ့ အကောင်းဆုံးအမြတ် မဟုတ်သေးပါဘူး။

ဘာဖြစ်လို့လည်းဆိုတော့ ဒိဋ္ဌိတန်းလန်းသာရှိနေမယ် ဆိုရင် နတ်ဘုံဗြဟ္မာ့ဘုံကနေ ကုသိုလ်ကံကုန်တာနဲ့ အပါယ် လေးဘုံကို ပြန်ကျနိုင်သေးလို့ပါပဲ။ ဒါဆိုရင် အကောင်းဆုံး

အမြတ်ကဘာလဲဆိုတော့ နိဗ္ဗာန်ချမ်းသာကို ရခြင်းပါပဲ။
နိဗ္ဗာန်ချမ်းသာကြီးကို ရသွားပြီးဆိုရင်တော့ အို၊ နာ၊ သေ
ကကို လွတ်သွားပြီဆိုမှတော့ အပါယ်လေးဘုံနဲ့ ပတ်သက်ပြီး
စဉ်းစားစရာကို မလိုတော့ဘူး။

အကောင်းဆုံးအမြတ်ကို ရဖို့အတွက် အရေးကြီးဆုံး
အချက်ကတော့ သူတော်ကောင်းကို မှီဝဲမိဖို့ပါပဲ။ ဒိဋ္ဌိက္ခာပြီး
သောတာပန်ဖြစ်ဖို့အတွက် အင်္ဂါလေးချက်ရှိပါတယ်။ ဘာ
တွေလဲဆိုတော့ -

- ၁။ သပ္ပာယ်သုပနိဿယ = သူတော်ကောင်းကိုမှီဝဲဆည်းကပ်
ခြင်း။
- ၂။ သဒ္ဓမ္မသဝန = သူတော်ကောင်းတရားကို စူးစိုက်စွာ
နာကြားခြင်း။
- ၃။ ယောနိသော မနသိကာရ = အသင့်အားဖြင့် နှလုံး
သွင်းခြင်း။
- ၄။ ဓမ္မဗုဒ္ဓိပတ္တိ = တရားနှင့်လျော်စွာ ကျင့်ကြံအား
ထုတ်ခြင်းတို့ပဲ ဖြစ်ပါတယ်။

သောတာပန်ဖြစ်ဖို့ မှီဝဲရမယ့် သူတော်ကောင်းဆိုတာ
လူဖြစ်စေ၊ ရဟန်းဖြစ်စေ ပရမတ်ခန္ဓာ ၅ ပါးအပေါ်မှာ ဒိဋ္ဌိ
က္ခာအောင်ဟောပေးနိုင်မယ့် သူကို ဆိုလိုပါတယ်။ ဒုတိယ
အင်္ဂါဖြစ်တဲ့ သူတော်ကောင်းတရားဆိုတာလည်း ဒိဋ္ဌိက္ခာ
ကြောင်းဖြစ်တဲ့ ပရမတ်တရား၊ ဓာတ်တရားများကို ဦးစားပေး
ပြီး နာကြားဖို့ ဆိုလိုရင်းဖြစ်ပါတယ်။

ယောနိသောမနသိကာရ = အသင့်အားဖြင့် နှလုံးသွင်း
 ရမယ်ဆိုတာ အာရုံတစ်ခုခုနဲ့ တွေ့ကြုံတိုင်း အကုသိုလ် မဖြစ်
 အောင် ရှုတတ်ရမယ်လို့ ဆိုလိုပါတယ်။ ဥပမာအားဖြင့် ခဏ
 နေရင် ဟောတော့မယ့် ရူပပရိစ္ဆေဒဉာဏ်ကို ရထားတဲ့
 ယောဂီတစ်ယောက်ဟာ အမျိုးသားတစ်ယောက်ကို မြင်
 လိုက်ပြီဆိုပါတော့ ချောလို့နှစ်သက်ရင် လောဘဖြစ်မယ်။

အရုပ်ဆိုးလို့ မနှစ်သက်ရင် ဒေါသဖြစ်မယ်။ နှစ်သက်
 သည်လည်းမဟုတ်၊ မနှစ်သက်သည်လည်း မဟုတ်၊ သာမန်
 ကာလျှံကာသဘောထားမယ်ဆိုရင် မောဟဖြစ်မယ်။ အမှန်
 ကို အမှားထင်တာ၊ အမှားကို အမှန်ထင်တာ၊ မရှိကို အရှိ
 ထင်တာ (ပညတ်ကို ပရမတ်ထင်ခြင်း)၊ အရှိကို မရှိထင်တာ
 (ပရမတ်ကို ပညတ်ထင်ခြင်း) မှန်သမျှတို့ဟာ မောဟချည်း
 ပါပဲ။

ဒီနေရာမှာ မောဟဘာကြောင့်ဖြစ်ရသလဲလို့မေးခဲ့ရင်
 လောဘနဲ့ ဒေါသမဖြစ်လို့ မောဟဖြစ်ရတာပေါ့ဆိုတဲ့ အဖြေ
 ဟာ စာသိအဖြေဖြစ်သွားပါပြီ။ အကျင့်နဲ့ယှဉ်တဲ့ ငါသိ
 အဖြေမဟုတ်ပါဘူး။ ငါသိ သိထားတဲ့ယောဂီက ဘယ်လို
 ဖြေမလဲဆိုတော့ လူ (သို့မဟုတ်) အမျိုးသားဆိုတာဟာ
 တကယ်မရှိတဲ့ ပညတ်တရားသာ ဖြစ်ပါတယ်။

တကယ်ရှိတဲ့ ပရမတ်တရားမဟုတ်ပါဘူး၊ တကယ်မရှိ
 တဲ့ အမျိုးသားဆိုတဲ့ ပညတ်ကြီးကို တကယ်ရှိတယ်လို့
 ထင်မြင်ယူဆလိုက်တဲ့အတွက် မောဟအကုသိုလ်ဖြစ်ရတာ

ပါ။ ဒီအဖြေကမှ တရားနဲ့ယှဉ်တဲ့ အဖြေပါ။ ဒီလိုဆိုရင် အမျိုး
သားတစ်ယောက်ကို တွေ့လိုက်တဲ့အခါ ယောဂီတစ်ယောက်
အနေနဲ့ အကုသိုလ်မဖြစ်အောင် ဘယ်လိုနှလုံးသွင်းရမလဲ
ဆိုရင် ငါမြင်တာဟာ အဆင်းရုပ် (ရူပါရုံ) ပါလားလို့ ပရမတ်
ရောက်အောင် နှလုံးသွင်းရပါမယ်။

အဆင်းရုပ် (ရူပါရုံ) ဆိုတဲ့ ပရမတ်ကို ဉာဏ်ပညာနဲ့
ထိုးဖောက်မြင်လိုက်ပြီဆိုရင် အမျိုးသားလို့ခေါ်တဲ့ ပညတ်ကို
မို့ပြီးမှဖြစ်ရတဲ့ လောဘ၊ ဒေါသ၊ မောဟသုံးပါးလုံး ဖြစ်မ
လာတော့ပါဘူး။ အသံ၊ အနံ့၊ အရသာ၊ အတွေ့၊ အထိတို့နဲ့
ပတ်သက်ပြီး အသင့်အားဖြင့် နှလုံးသွင်းပုံကို ရုပ်ဓာတ်ကို
ပိုင်းခြားပြီးသိရတဲ့ ရူပပရိစ္ဆေဒဉာဏ်အခန်း ဟောပြီးရင်
ဆက်လက်ရှင်းပြပါမယ်။

နောက်ဆုံးအင်္ဂါဖြစ်တဲ့ တရားနှင့်လျော်စွာ ကျင့်ကြံ
အားထုတ်ခြင်းဆိုတာကတော့ ဥပမာအားဖြင့် ထိုင်ရာကနေ
ထလိုက်ပြီဆိုတာနဲ့ ဪ ထိုင်နေသခိုက်မှာဖြစ်တဲ့ ခန္ဓာ
ငါးပါးရုပ်နာမ်တရားတွေဟာ ထသခိုက်မှာ ပါမလာကြတော့
ဘူး။ ထိုင်နေဆဲအခါမှာပဲ ချုပ်ပျောက်ပျက်စီးသွားကြပြီ။
ဒါကြောင့် ခန္ဓာငါးပါး ရုပ်နာမ်တရားဟာ အနိစ္စ အမြဲမရှိပါ
တကားလို့ ရူပွားလိုက်ခြင်းပါပဲ။

x x x x x

အစိမ်းကြော်ကြော်ရင်း အနာဂါမ်တည်သူ

“ဒီခမ္မာနု ခမ္မပဋိပတ္တိဟာလဲ သောတာပန်ဖြစ်ဖို့ အတွက် သိပ်အရေးကြီးပါတယ်။ ယောဂီများအနေနဲ့ ဝိပဿနာတရားဟာ ဘုရားစင်ရှေ့ထိုင်ပြီးမှသာ ရှုလို့ရ တယ်လို့ မထင်ကြပါနဲ့။ တကယ်တော့ ဝိပဿနာတရား ရှုပွားတယ်ဆိုတာ ဉာဏ်ပညာရဲ့ အဓိကအလုပ်ဖြစ်တဲ့ အတွက် လျောင်း၊ ထိုင်၊ ရပ်၊ သွား၊ ဣရိယာပုတ်လေးပါး မှာလဲ ရှုလို့ရတယ်။

သွားရင်းလာရင်း၊ စားရင်းသောက်ရင်း၊ နေရင်းထိုင် ရင်း၊ လှုပ်ရင်းကိုင်ရင်း၊ စီးပွားရှာရင်းနဲ့လဲ ရှုပွားလို့ရပါတယ်။ သူတော်ကောင်းဆီက ပရမတ်ပေါက်အောက် ရှုပွားနည်း ကိုတော့ ရအောင်နာယူထားရပါမယ်။ ယနေ့ည အဲဒီနည်း ကိုရအောင် ဟောပေးပါမယ်။ နည်းကောင်းရထားတဲ့ ဗုဒ္ဓ လက်ထက်တော်က ထေရီကာအမည်ရှိတဲ့ အမျိုးသမီးလေး

ဟာ အိမ်မှုကိစ္စဖြစ်တဲ့ အစိမ်းကြော်ကြော်ရင်း အနာဂါမ် တည်သွားဘူးပါတယ်။

ဒယ်အိုးထဲထည့်လိုက်တဲ့ ဟင်းရွက်စိမ်းတွေဟာ ဆီပူနဲ့ တွေ့လိုက်တာနဲ့ ခဏခြင်း ညှိုးလျော်နွမ်းလျသွားတယ်။ ဒါကိုကြည့်ပြီး ထေရီကာစိတ်မှာပေါ်လာတဲ့ သံဝေဂဉာဏ်က သြော် ဆီပူတစ်မျိုးတည်းရဲ့ အပူဒဏ်ကို ခံလိုက်ရတာနဲ့ ဟင်းရွက်စိမ်းတွေဟာ တစ်ခဏခြင်း ညှိုးလျော်နွမ်းလျသွား ကြတယ်။ ငါ့သန္တာန်မှာဖြစ်နေတဲ့ ခန္ဓာငါးပါး ရုပ်နာမ်တရား တို့ဆိုရင် မီး(၁၁)ပါးရဲ့ လောင်မြိုက်မှုကို စက္ကန့်နဲ့အမျှ ခံနေ ကြရတယ်။

မီးတစ်မျိုးရဲ့ အပူဒဏ်ကိုခံရတဲ့ ဟင်းရွက်တွေတောင် ဒီလောက်ညှိုးလျော်နွမ်းလျသွားရင် မီး(၁၁)ပါးရဲ့ အပူဒဏ် ကိုခံရတဲ့ ခန္ဓာငါးပါးဟာဆိုရင် ပိုလို့တောင် ညှိုးလျော်နွမ်းလျ ဖြစ်ပေမှာပဲ။ အဲဒီလို သံဝေဂဉာဏ်ဝင်ပြီးတဲ့နောက်မှ ဝိပဿ နာဉာဏ်က တစ်ခါထဲ ဝင်လာပါတယ်။ ဟင်းရွက်တွေကို ငါ့လက်က မွှေပေးနေတယ်။ ဒါဟာ စိတ္တဇဝါယောဓာတ် ကြောင့် ကာယဝိညတ်လို့ခေါ်တဲ့ ဟင်းရွက်ကိုမွှေပေးတဲ့ အမှုအယာတွေ ဖြစ်ပေါ်လာတာပဲ။

လက်ကတော့ အကြိမ်ကြိမ်မွှေပေးနေတာပဲ။ ဒါပေ မယ့် ပထမအကြိမ်မွှေပေးဆဲခဏမှာဖြစ်တဲ့ ခန္ဓာ(၅)ပါး ရုပ် နာမ်တရားတွေဟာ ဒုတိယမြောက်မွှေဆဲခဏသို့ ပါမလာ ကြတော့ဘူး။ ပထမအကြိမ်မွှေဆဲခဏမှာပဲ ချုပ်ပျောက်

ပျက်စီးသွားကြပြီ။ ဒါ့ကြောင့် ခန္ဓာငါးပါး၊ ရုပ်နာမ်တရား တို့ဟာ အနိစ္စ၊ အမြဲမရှိကြပါတကားလို့ ရူပွားနေလိုက်ပါတယ်။

မမြဲတဲ့အနိစ္စကိုမြင်တာနဲ့ ဆင်းရဲတဲ့ဒုက္ခကို မြင်သွားပါတယ်။ ဖြစ်ပြီးတည်မနေပဲ ချက်ခြင်းပျက်ရတာကိုက သင်္ခါရ ဒုက္ခပဲဆိုတာ ဉာဏ်အမြင်မှာ ရှင်းသွားပါတယ်။ ဆင်းရဲတဲ့ ဒုက္ခကိုတွေ့တာနဲ့ ခန္ဓာငါးပါးဆိုတာ အရင်က ငါထင်ခဲ့သလို မပျက်မစီး အမြဲတည်နေတဲ့ အတ္တဆိုတာ မရှိပဲ စက္ကန့်နဲ့အမျှ သူပျက်ချင်သလိုပျက်နေတဲ့ အနတ္တကြီးပါလားဆိုတာကိုလဲ တစ်ခါတည်း ကိုယ်တွေ့၊ ဉာဏ်တွေ့အနေနဲ့ တွေ့သွားပါတယ်။

ဒါ့ကြောင့်လဲ အစိမ်းကြော်ကြော်ရင်း ထန်းလန်းနဲ့ အနာဂါမ်တည်ရတာပါ။ ဒါဟာ သောတာပန်ဖြစ်ကြောင်း အင်္ဂါလေးချက်ထဲက ဓမ္မာနုဓမ္မပဋိပတ္တိ = တရားနှင့်လျော်စွာ ကျင့်ကြံအားထုတ်ခြင်းဆိုတဲ့အချက်ကို အသေးစိတ် ကျင့်ကြံတတ်အောင် ရှင်းပြတာပါ။ အာဏာသားကြီးသေရမယ့်နေ့ရောက်နေတာတောင် ကောင်းကောင်းစားဘို့ စိတ်ကူးနေကြောင်း ဟောရာကနေ အမြတ် ၃ မျိုး၊ သောတာပန်ဖြစ်ဘို့ အင်္ဂါ ၄ ပါးထိ ရောက်သွားပါတယ်။

ဇာတ်လမ်းလေးမဆက်မီမှာ ပုထုဇဉ်တွေကြုံမသိနိုင်တဲ့ အရာငါးမျိုးကို ပြောပြချင်ပါသေးတယ်။ ဝိသုဒ္ဓိမဂ် အဋ္ဌကထာမှာဆိုထားတာက ဇီဝိတံဗျာဓိကာလောစ၊ ဒေဟ

နိက္ခေပနံဂတိတံ ပုထုဇဉ်မှန်ရင်

(၁) ဇီဝိတ = ဘယ်အသက်အရွယ်မှာ သေရမယ် ဆိုတာ ကြိုမသိနိုင်ဘူး

(၂) ဗျာဓိ = ဘယ်အနာရောဂါနဲ့သေရမယ်ဆိုတာ ကြိုမသိနိုင်ဘူး

(၃) ကာလ = မနက်၊ နေ့လည်၊ ည၊ ဘယ်ကာလမှာ သေမယ်ဆိုတာ ကြိုမသိနိုင်ဘူး

(၄) ဒေဟနိက္ခေပနံ = ဘယ်နေရာ၊ ဘယ်ဒေသမှာ သေမယ်၊ ဘယ်သူသာန်မှာ သင်္ဂြိုဟ်မယ်ဆို တာလည်း ကြိုမသိနိုင်ဘူး

(၅) ဂတိ = ဘယ်ဘုံရောက်မယ်ဆိုတာလည်း ကြို မသိနိုင်ဘူးတဲ့ -

ဒီလောက် ဘဝအာမခံချက်မရှိတဲ့ ပုထုဇဉ်ဘဝမှာ ဒိဋ္ဌိ ပြုတ်ကြောင်းတရားကို နာကြားအားထုတ်မထားပဲ ပေါ့ပေါ့ တန်တန်နေရဲကြသူတွေအတွက် အင်မတန်မှ ရင်လေးစရာ ကောင်းပါတယ်။ အခုလည်းကြည့်ပါ အာဏာသားကြီးဟာ နေ့လည်ခင်းလောက်မှာပဲ သူဟာသေရတော့မယ်။ ဒါပေ မယ့် သူကတော့ အစားကောင်းစားဘို့ပဲ အားထုတ်နေပါ တယ်။

ဒီအချိန်မှာပဲ အရှင်သာရိပုတ္တရာမထေရ်မြတ်ကြီး အာဏာသားကြီးအိမ်ရှေ့မှာ ဆွမ်းရပ်လာတော်မူပါတယ်။ ဆွမ်းရဘို့အတွက် အဓိကမဟုတ်ပါဘူး။ ဘုရားပြီးရင်

အထင်ရှားဆုံး၊ ဘုန်းအကြီးဆုံးဖြစ်တဲ့ အရှင်သာရိပုတ္တရာလို့
 မထေရ်ကြီးကို ဆွမ်းကပ်လှူချင်ကြတဲ့ မင်းမျိုးတွေ၊ သူဌေး
 မျိုးတွေ ရာဇဂြိုဟ်မြို့မှာ အများကြီးပါ။ ရဟန္တာများဟာ
 အရဟတ္တမဂ်၊ အရဟတ္တဖိုလ်ကိုရပြီးတဲ့နေ့ကစပြီး ပရိနိဗ္ဗာန်
 မစံမခြင်းကာလတစ်လျှောက်လုံးဟာ သူတစ်ပါးအကျိုးကို
 သည်ပိုးဘို့သာနေနေကြခြင်းဖြစ်ပါတယ်။

အခုလဲ အာဏာသားကြီး နေ့ခင်းမှာသေတော့မယ်
 ဆိုတာကို အရှင်သာရိပုတ္တရာ သိမြင်တော်မူပါတယ်။
 ကုသိုလ်တစ်စက်မှမရှိတဲ့ အာဏာသားကြီးဟာ သေပြီးတဲ့
 နောက် ငရဲကိုကျရမယ်ဆိုတာကိုလဲ သိမြင်ပါတယ်။ ဒါ
 ကြောင့်အချိန်မီလေး ဒိဋ္ဌိပြုတ်ကြောင်းတရားကို ဟောရ
 အောင် ကြွလာတော်မူတာဖြစ်ပါတယ်။

ဒီအချိန်မှာ အာဏာသားကြီးဟာ ရေမိုးချိုးပြီးလို့ စားရ
 သောက်ရအောင် ထမင်းစားပွဲမှာထိုင်ပြီးနေပါပြီ။ အရှင်
 သာရိပုတ္တရာကို မြင်လိုက်တာနဲ့ အာဏာသားကြီးဟာ
 အတွေးတစ်ခု ပေါ်သွားပါတယ်။ ငါဟာ သိတတ်တဲ့အချိန်
 ကစပြီး ဒီအသက်အရွယ်တိုင်အောင် မကောင်းမှုအကုသိုလ်
 တွေချည်းပဲလုပ်ခဲ့တယ်။ ဘာကုသိုလ်မှ မလုပ်ခဲ့ဘူးဘူး။

ဒီနေ့တော့ ထူးထူးခြားခြား ဆွမ်းရပ်လာတဲ့ မထေရ်
 ကြီးကို ဆွမ်းကပ်လှူမယ်လို့ သဒ္ဓါတွေဖြစ်သွားပြီး မထေရ်
 ကြီးရဲ့သပိတ်ကို လှမ်းယူကာ အိမ်ထဲပင့်ပြီး ဆွမ်းကပ်လှူ
 ပါတယ်။ မထေရ်မြတ်က ဆွမ်းဘုဉ်းပေးပြီးတဲ့အခါ တရား

ကို တန်းမဟောပါဘူး။ အာဏာသားကြီးကိုလဲ ထမင်းစား
စေပါတယ်။

ခက်ခဲနက်နဲတဲ့ ဒိဋ္ဌိပြုတ်ကြောင်း ပရမတ်တရား၊
ဓာတ်တရားတွေကို နာကြားရမှာဆိုတော့ ရွှင်ရွှင်လန်းလန်းနဲ့
ကိုယ်အားပြည့်၊ ဉာဏ်အားပြည့်နာနိုင်အောင်လို့ပဲ ဖြစ်ပါ
တယ်။ အာဏာသားကြီး စားပြီးပြီဆိုတဲ့အခါကျမှ တရားကို
စတင်ဟောပါတယ်။ ဒါပေမယ့် အာဏာသားကြီးက
ခုခေတ် တရားနာပရိသတ်အချို့လို့ စိတ်မပါပဲနဲ့ နာနေတာ
ကိုတွေ့ရသတဲ့။ တရားကို စိတ်မပါဘူးဆိုရင် ဂဏှာမငြိမ်တဲ့
အမှုအယာလက္ခဏာဟာ အင်မတန်မှ သိသာပါတယ်။
ဒီလိုမျိုးနာနေရင် တရားလဲ မရနိုင်ပါဘူး။ ဒိဋ္ဌိလဲ မပြုတ်နိုင်
ပါဘူး။ ဒါ့ကြောင့် မထေရ်မြတ်က တရားကို ခဏရပ်လိုက်
ပြီး “ဒကာကြီး တရားကို ဘာဖြစ်လို့စိတ်ပါလက်ပါ မနာ
တာလဲ” လို့ မေးလိုက်ပါတယ်။ ဒီအခါ အာဏာသားကြီးက

“တပည့်တော်ဘဝဟာ ဆိုးပါတယ်ဘုရား၊ သိတတ်တဲ့
အရွယ်ကစပြီး မကောင်းမှုမျိုးစုံကို ပြုလုပ်မိပါတယ်။ တစ်ခါ
ဓားပြဘဝကလွတ်ပြန်တော့ ရာဇဝတ်သားတွေကို ရက်ရက်
စက်စက်သတ်ရတဲ့အလုပ်ကို နှစ်ငါးဆယ်ကျော်အောင်
လုပ်ခဲ့ရပြန်ပါတယ်။ ဒီအကုသိုလ်တွေက တပည့်တော်
မကောင်းကျိုးပေးတော့မှာပဲဆိုတာ တွေးမိနေတဲ့အတွက်
တရားအပေါ် စိတ်မဝင်စားနိုင်အောင် ဖြစ်နေတာပါဘုရား”
လို့ ပြန်လျှောက်ထားတော့ မထေရ်မြတ်က

“ဒကာကြီး ရာဇဝတ်သားတွေကိုသတ်တဲ့အခါ ဒကာကြီးသတ်ချင်လို့ သတ်တာလား၊ ဘုရင်ကခိုင်းလို့သတ်တာလား” မေးလိုက်တယ်။

ဒီအခါ အာဏာသားကြီးက

“ရှင်ဘုရင်ခိုင်းလို့သတ်ရတာပါဘုရားလို့” ပြန်လျှောက်ပါတယ်။

“ရှင်ဘုရင်ခိုင်းလို့သတ်ရတာဆိုရင် ဒကာကြီးမှာ အပြစ်ရှိပါ့မလား” လို့ ပြန်မေးလိုက်တော့ အာဏာသားကြီးဟာ သူ့လိုရာကိုဆွဲတွေးလိုက်ပါတယ်။ ဟာ ဒီလိုဆိုရင် ငါ့အပြစ်တွေ အများကြီးလျော့သွားပြီ။ အရင်တုန်းကရှိခဲ့တဲ့ အပြစ်တွေက မပြောပလောက်ဘူး။ အာဏာသားဘဝရောက်မှ အပြစ်တွေက အားကြီးလာတာ။ မထေရ်မြတ်မေးသလိုဆို ငါ့မှာ အပြစ်မရှိပါလားလို့ တွေးမိပြီး စိတ်သက်သာရာရသွားသတဲ့။

တရားကိုဆက်ဟောပါဘုရား။ တပည့်တော် စိတ်ပါလက်ပါ နာပါတော့မယ်လို့ လျှောက်ထားလိုက်မှ မထေရ်မြတ်လဲ ဆက်ဟောရပါတယ်။ တကယ်တော့ သူ့မှာ အပြစ်ရှိပါတယ်။ စိတ်သက်သာရာရပြီး တရားအပေါ် စိတ်ဝင်စားအောင် မထေရ်မြတ်က ပရိယာယ်သုံးပြီး ပြောလိုက်တာပါ။

သတ္တဝါမှန်းသိတယ်၊ သတ္တဝါလို့လဲ အမှတ်ရှိတယ်။ သေစေလိုတဲ့ စေတနာလဲရှိတယ်။ သေဘို့ရန်လဲ ကာယကံ၊ ဝစီကံနဲ့ အားထုတ်တယ်။ သေလဲသေသွားတယ်။ ဒီအင်္ဂါ

ငါးချက်နဲ့ညီရင် ပါဏာတိပါတကံထိုက်ပါတယ်။ (ခုဒ္ဒက၊ဋ္ဌ၊ ၂၂) အာဏာသားကြီးရဲ့လုပ်ရပ်တွေကို ဒီအင်္ဂါငါးချက်နဲ့ တိုက်ကြည့်လိုက်ရင် အပြစ်ရှိကြောင်း ပေါ်လာပါလိမ့်မယ်။

အာဏာသားကြီး တရားအပေါ် စိတ်ဝင်စားပြီဆိုမှ မထေရ်မြတ်ဟာ ဒိဋ္ဌိပြုတ်ကြောင်းတရားကို စတင်ဟောပါတယ်။ ပရိသတ်များလဲ ဒီနေရာကစပြီး ဟောကြားချက်ကို တစ်ချက်မှလွတ်မသွားရအောင် အာရုံစိုက်ပြီး နာယူစေလိုပါတယ်။

x x x x x

မင်္ဂလာတေးဖိုလ်တေး လှေခါးသုံးထစ်

မင်္ဂလာတေးလှေခါးတွဲ ယောဂီဟာ ဗုဒ္ဓပေးထားတဲ့ လှေခါး
 သုံးထစ်ကနေ တစ်ထစ်ခြင်းတက်ကြရပါမယ်။ ကျော်တက်
 လို့ မရပါဘူး။ လောကီရေးမှာ ဖြတ်လမ်းနည်းရှိနိုင်ပေမယ့်
 လောကုတ္တရာနည်းမှာတော့ ဖြတ်လမ်းနည်းဆိုတာ မရှိပါ
 ဘူး။ ယောဂီတက်ရမယ့် ပထမဆုံးလှေခါးထစ်က ဉာတပရိ
 ညာဖြစ်ပါတယ်။

အဓိပ္ပာယ်ကတော့ လက္ခဏာယာဉ်သုံးပါးနဲ့ ရှုပ္ပား
 ရမယ့်ရုပ်နာမ်တရားတွေကို ပညတ်ကင်းစင်စွာနဲ့သိအောင်
 နာကြားရမှာဖြစ်ပါတယ်။ ပညတ်ကင်းတဲ့ ရုပ်နာမ်ခန္ဓာကို
 လက္ခဏာယာဉ်သုံးပါးနဲ့ ရှုပ္ပားမှ ဝိပဿနာလို့ ခေါ်ပါတယ်။
 ဒုတိယလှေခါးထစ်ဖြစ်တဲ့ တိရဏပရိညာဆိုတာ အဲဒါပါပဲ။
 အဖြစ်၊ အပျက် အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊ အနတ္တကို ရှုပ္ပားနေရမှာက
 ယောဂီရဲ့အလုပ်ပါ။

ပဟာနပရိညာဆိုတာက ယောဂီရဲ့အလုပ်မဟုတ်
တော့ပါဘူး။ ပါရမီပြည့်လို့ ကုန္ဒြေရင့်ကျက်လာတာနဲ့ သူ့မိနဲ့
သူ့ဆိုင်ရာ ကိလေသာတွေကို ပယ်သတ်ပေးသွားမှာက
ပဟာနပရိညာပဲ ဖြစ်ပါတယ်။ အဲဒီတော့ ပထမဆုံး လှေခါး
ထစ်ဖြစ်တဲ့ ဉာတပရိညာကိုတက်ကြတော့မယ်ဆိုရင် ယောဂီ
တို့ဟာ နာမရူပ ပရိစ္ဆေဒဉာဏ်နဲ့ ပစ္စယပရိဂ္ဂဟဉာဏ်ကို
ရအောင်လုပ်ကြရမှာ ဖြစ်ပါတယ်။

နာမ်တရားနဲ့ ရုပ်တရားအပေါ်မှာ ပညတ်ကင်းပြီး
ပိုင်းပိုင်းခြားခြားသိသွားတာကို နာမရူပပရိစ္ဆေဒဉာဏ်လို့
ခေါ်ပြီး ခန္ဓာငါးပါးဖြစ်ပေါ်လာခြင်းရဲ့အကြောင်းကို သိမ်း
ဆည်းပြီးသိသွားတဲ့ဉာဏ်ကိုတော့ ပစ္စယပရိဂ္ဂဟဉာဏ်လို့
ခေါ်ပါတယ်။ ဒီဉာဏ်နှစ်ပါးကို ပိုင်ပိုင်နိုင်နိုင်ရရှိသွားတဲ့သူကို
ဝိသုဒ္ဓိမဂ်မှာ အမည်ပေးထားတာက

ကုမိနာမန ဉာဏေန သမ္ပန္နာဂတော
အာရဒ္ဓေါဝိပဿကော
ဗုဒ္ဓသာသနေ လဒ္ဓဿာသော၊ လဒ္ဓပတိဋ္ဌော၊

နိယတဂတိကောစူဠ သောတာပန္နောနာမ ဟောတိတဲ့
အဓိပ္ပာယ်ကတော့ နာမရူပ ပရိစ္ဆေဒဉာဏ်၊ ပစ္စယ
ပရိဂ္ဂဟဉာဏ်နှစ်ပါးနဲ့ ပြည့်စုံသွားတဲ့သူဟာ ဘုရားသာသနာ
မှာ အသက်ရှူပေါက်ရသူ၊ သံသရာမှာ ထောက်ရာတည်ရာ
ရသူ သုဂတိဘုံကိုသာ ဧကန်မုချရောက်မည့်သူဖြစ်လို့ စူဠ
သောတာပန်လို့ ခေါ်ပါသတဲ့။

မြန်မာလိုဆိုရင်တော့ သောတာပန်အငယ်စားပါပဲ။ ဒီအဆင့်ထိရောက်သွားပြီဆိုရင် (၃၁)ဘုံမှာ အထက်ဆန် တက်တဲ့ ဥဒ္ဓင်္ဂမခရီးသည်ဖြစ်သွားပါပြီ။ အောက်စုန်ဆင်းတဲ့ အခေါင်မ၊ ခရီးသည်မဟုတ်တော့ပါဘူး။ သောတာပတ္တိ မဂ်ကြီးကို အခုဘဝမှာဖြစ်စေ၊ နောက်ဘဝနတ်ပြည်မှာ ဖြစ်စေ ဧကန်မုချရတော့မှာဖြစ်ပါတယ်။ ဒီနေရာမှာ မေးခွန်း လေးတစ်ခု ထုတ်ချင်ပါတယ်။

x x x x x

စူဠသောတာပန် (သို့) အိမ်ရှေ့မင်း

မေးခွန်းလေးက စူဠသောတာပန်ဖြစ်ဖို့နဲ့ မဟာသော
 တာပန်ဖြစ်ဖို့ ဘယ်ဟာက ပိုခက်သလဲဆိုတဲ့ မေးခွန်းပါပဲ။
 ဒီမေးခွန်းနဲ့အတူ အိမ်ရှေ့မင်းဖြစ်ဖို့နဲ့ ရှင်ဘုရင်ဖြစ်ဖို့ ဘယ်
 ဟာက ပိုခက်သလဲဆိုတဲ့မေးခွန်းကိုလဲ ထုတ်ကြည့်ရအောင်
 ပါ။ နောက်မေးခွန်းဖြစ်တဲ့ ဥပမာနကနေစပြီးတော့ ဖြေကြည့်
 ကြရအောင် အိမ်ရှေ့မင်းနဲ့ ရှင်ဘုရင်ဖြစ်ဖို့မှာ ရုတ်တရက်
 ကြည့်ရင် ရှင်ဘုရင်ဖြစ်ဖို့က ပိုခဲယဉ်းတယ်လို့ ထင်ရပါတယ်။

တကယ်တော့ ထီးနန်းရဲ့ထုံးတမ်းစဉ်လာအရ အိမ်ရှေ့
 မင်းဖြစ်ပြီးမှ ရှင်ဘုရင်ဖြစ်ရတာပါ။ အိမ်ရှေ့မင်းမဖြစ်ပဲနဲ့
 ရှင်ဘုရင်ရာထူးယူလို့မရပါဘူး။ ဒါ့ကြောင့်လည်း မြင်ကွန်း
 မင်းသားတို့၊ မြင်းခုံတိုင်မင်းသားတို့က အိမ်ရှေ့မင်းဖြစ်တဲ့
 ကနောင်မင်းသားကြီးကို လုပ်ကြံသတ်ဖြတ်ခဲ့ကြတာပါ။
 အိမ်ရှေ့မင်းဖြစ်ပြီးရင်တော့ ရှင်ဘုရင်အဖြစ်ကို အသာလေး
 ယူရုံပါပဲ။

ဒါကြောင့် ရှင်ဘုရင်ဖြစ်ဖို့ထက် အိမ်ရှေ့မင်းဖြစ်ဖို့က ပိုပြီး ခဲယဉ်းတယ်လို့ ဖြေရပါမယ်။ ထို့အတူ မဟာသောတာပန်ကြီးဖြစ်ဖို့ထက် စူဠသောတာပန်ဖြစ်ဖို့ ပိုခဲယဉ်းတယ်လို့ပဲ ဖြေရပါမယ်။ ဘာဖြစ်လို့လဲဆိုတော့ မဟာသောတာပန် အဖြစ်ဆိုတာ စူဠသောတာပန်ဘဝကို ကျော်သွားလို့မရ ပါဘူး။ စူဠသောတာပန်ဖြစ်ပြီးမှ မဟာသောတာပန်ဖြစ်ရမှာ မို့ပါ။

ဒါကြောင့် ယောဂီများကလဲ တရားလမ်းစဉ်အတိုင်း စူဠသောတာပန်ဖြစ်ဖို့အရင် ကြိုးစားကြရပါမယ်။ စူဠသောတာပန်ဖြစ်ဖို့ ပိုင်ဆိုင်ရမယ့် ဉာဏ်နှစ်ဆူအနက်က ပထမဆုံး ဉာဏ်က နာမရူပပရိစ္ဆေဒဉာဏ်ဖြစ်ပါတယ်။ နာမ်နဲ့ရုပ်ကို ပညတ်ကင်းလွတ်အောင် ပိုင်းခြားပြီးသိရမယ်လို့ ဆိုလိုပါတယ်။

ဒီဉာဏ်က နှစ်ခုပေါင်းထားတာပါ။ တစ်ခုစီခွဲလိုက်မယ် ဆိုရင် နာမပရိစ္ဆေဒဉာဏ် = ရူပပရိစ္ဆေဒဉာဏ်လို့ နှစ်ဉာဏ် ဖြစ်လာပါတယ်။ အကောင်ကြီးပဲ၊ အထည်ကြီးပဲလို့ ယူဆတဲ့ ပညတ်ဟာ ရုပ်တရားအပေါ်မှာ ပိုပြီးတော့ ဖုံးလွှမ်းပါတယ်။ အနိစ္စမမြဲဘူးဆိုတာ သေမှပြောတာပါ။ ဒီရုပ်ကောင်ကြီးဟာ မသေမခြင်းတော့မြဲနေတာပဲလို့ ပရမတ်အမြင်မရှိတဲ့ ပုထုဇဉ် တိုင်းဟာ ဒီအတိုင်းပဲ ယူဆလေ့ရှိပါတယ်။

စိတ်၊ စေတသိက်ဆိုတဲ့ နာမ်တရားအပေါ်မှာတော့ အကောင်၊ အထည်၊ အလုံးအခဲဆိုတဲ့ ပညတ်ဟာ ဒီလောက်

ထိမဖုံးပါဘူး။ ဘာဖြစ်လို့လဲဆိုတော့ နာမ်တရားမှာ နဂို ကတည်းက အကောင်အထည်လို့ ထင်စရာတစ်ခုမှ မတွေ့ရလို့ပါပဲ။ ဒါ့ကြောင့်လည်း အရှင်သာရိပုတ္တရာက အာဏာ သားကြီးကို ရုပ်တရားကစပြီး ဒိဋ္ဌိခွာပေးပါလိမ့်မယ်။

ဒိဋ္ဌိခွာကြတော့မယ်ဆိုရင် ဘဝအဆက်ဆက်ကနေ ယခုဘဝတိုင်အောင် ယူဆချက်တွေမှားနေတဲ့ပညတ်နဲ့ ပရမတ်တရားကို ဦးစွာရှင်းကြရအောင်။ မရှိပညတ်၊ ရှိပညတ်ဆိုတဲ့ ဆောင်ပုဒ်အကျဉ်းလေးကို ပထမရအောင် လုပ်ထားပါ။ မရှိပညတ်ဆိုတာက တရားကိုယ် တရားသား ဘာမှရှာမရတဲ့ အမည်နာမမှာပဲ လမ်းဆုံးနေတဲ့ တရားမှန် သမျှကို ပညတ်လို့ ခေါ်ပါတယ်။

လူ၊ နတ်၊ ဗြဟ္မာ၊ သတ္တဝါ၊ တော၊ တောင်၊ ရေ၊ မြေ၊ သမုဒ္ဒရာ၊ နေ၊ လ၊ နက္ခတ်တာရာ၊ အိမ်၊ ကျောင်း၊ ဇရပ်၊ မြို့ပြနိုင်ငံ အစရှိသောအားဖြင့် မဆုံးနိုင်တော့တဲ့ နာမည် မှာသာ လမ်းဆုံးနေတဲ့ တရားမှန်သမျှကို တကယ်မရှိတဲ့ ပညတ်လို့မှတ်ရပါမယ်။ တကယ်မရှိပုံကို ပရမတ်အကြောင်း ရှင်းပြတဲ့အခါ သိသာပါလိမ့်မယ်။

ရှိပရမတ်ဆိုတဲ့စကားအတိုင်း တရားကိုယ်၊ တရား သားအားဖြင့် တကယ်ရှိနေတဲ့ စိတ်၊ စေတသိက်၊ ရုပ်၊ နိဗ္ဗာန်ဆိုတဲ့ တရားလေးမျိုးကိုတော့ ပရမတ်လို့ ခေါ်ပါတယ်။ ပညတ်နဲ့ ပရမတ်တို့ရဲ့ အဓိကခြားနားချက်ကတော့ ပညတ်ဟာနဂိုကတည်းက တကယ်မရှိတဲ့အတွက် ပျက်တိုင်း

ပျက်ပါတယ်။ ဖျောက်တိုင်းလဲ ပျောက်ပါတယ်။ ဖျောက်ပြု
ဖျက်ပြုဦးမှာပါ။

ပရမတ်ကတော့ တကယ်ရှိတဲ့တရားဖြစ်လို့ ဖျက်လို့လဲ
မပျက်ပါဘူး။ ဖျောက်လို့လဲမပျောက်ပါဘူး။ အပေါ်ယံ
နမူနာသိသာရုံလောက်လေး ပညတ်တရားရဲ့ တကယ်မရှိ
ပုံကို ပြပါဦးမယ်။ ဥပမာ လူဆိုပါတော့ လောကက သတ်
မှတ်ထားတဲ့ သမုတိသစ္စာအရတော့ လူဟာရှိပါတယ်။

ပရမတ္ထသစ္စာအရတော့ လူဟာ မရှိပါဘူး။ လက်တွေ့
သိရအောင် လူတစ်ယောက်ကို အနားခေါ်ပြီး စစ်ဆေး
မေးမြန်းကြည့်ပါ။ အဲဒီလူရဲ့လက်ကိုကိုင်ပြီး ဒါလူလားလို့
မေးရင် မဟုတ်ဘူးလို့ ဖြေပါလိမ့်မယ်။ ဒါဆိုရင် ဘာလဲလို့
ထပ်မေးတဲ့အခါ လက်လို့ အဖြေထွက်လာပါလိမ့်မယ်။
နောက်ခေါင်း၊ ဆံပင်၊ ကျောက်ကုန်း၊ ခြေထောက် အစရှိတဲ့
ကိုယ်အင်္ဂါတွေတစ်ခုစီကိုင်ပြီး မေးကြည့်လိုက်တဲ့အခါ လူ
ပျောက်သွားပါတယ်။

ဘာဖြစ်လို့ပျောက်သွားရတာလဲဆိုတော့ နဂိုကတည်း
က မရှိတဲ့တရားမို့ ပျောက်သွားရတာပါ။ ပုခုံးနှစ်ဖက်ကြား
ခေါင်းပေါက်ပြီး ဒီလိုသွားတတ်၊ ဒီလိုလာတတ်တဲ့ ပုံသဏ္ဍာန်
(သဏ္ဍာန်ပညတ်)ကိုတွေ့ရင် လူလို့မှတ်ကြ၊ လူလို့ခေါ်ကြ
ဆိုပြီး ဘဝများစွာကတည်းက ပညတ်ခဲ့ကြ၊ နာမည်တပ်ခဲ့
ကြလို့ လူလို့ပဲ သိနေကြတာပါ။

တစ်နည်းအားဖြင့် ခေါင်း၊ ကိုယ်၊ ခြေ၊ လက် အစရှိတဲ့ အင်္ဂါတွေပေါင်းထားတာ (သမ္မဟပညတ်)ကို လူလို့ခေါ်နေကြတာပါ။ ကိုယ်အင်္ဂါတစ်ခုခြင်း စစ်ကြည့်ပြန်တော့ လူဆိုတာ မရှိတော့ပြန်ပါဘူး။ ပြီးတော့ အိမ်ဆိုတဲ့ပညတ်မရှိပုံကိုလဲ စစ်ကြည့်ပါဦး။ တိုင်တွေ၊ ထုတ်၊ လျှောက်၊ ဒိုင်း၊ များ၊ အမိုး၊ အကာ၊ အခင်းတွေ စုပေါင်းထားတာကို အိမ်လို့ခေါ်တာပါ။

အိမ်တကယ်မရှိကြောင်းသိချင်ရင် စစ်ကြည့်လိုက်ပါ။ တိုင်တွေကိုကိုင်ပြီး ဒါအိမ်လားလို့ မေးကြည့်လိုက်ရင် မဟုတ်ဘူး။ တိုင်ဆိုတဲ့အဖြေဟာ ချက်ခြင်းထွက်လာမှာပါ။ တစ်ခုခြင်းမေးကြည့်လိုက်ရင် အမိုး၊ အခင်း၊ အကာ၊ ထုပ်၊ လျှောက်၊ ဒိုင်း၊ များဆိုတဲ့ ပစ္စည်းတွေသာ ကုန်သွားမယ်။ အိမ်ဆိုတာ ရှာတွေ့တော့မှာမဟုတ်ပါဘူး။ ဘာဖြစ်လို့ ရှာမတွေ့တာလဲဆိုတော့ နဂိုကတည်းကမရှိလို့ ရှာမတွေ့တာပါ။

အမိုး၊ အခင်း၊ အကာ၊ ထုပ်၊ လျှောက်၊ ဒိုင်း၊ များဆိုတဲ့ ပစ္စည်းတွေ စုပေါင်းထားခြင်း (သမ္မဟပညတ်)ကို အိမ်လို့ခေါ်နေကြတာပါ။ ပရမတ်ကျတော့ ဒီလိုမဟုတ်ပါဘူး။ ဘယ်လိုနည်းနဲ့စစ်စစ် အမြဲရှိနေတာကို တွေ့ရပါလိမ့်မယ်။ သို့သော် အကောင်အထည် အလုံးအခဲအနေနဲ့တော့ ရှိနေတာမဟုတ်ပါဘူး။ သဘောတရားအနေနဲ့သာ ရှိနေတာပါ။

တကယ့်အရိုတရားလေးပါး

တကယ့်အရိုတရား ပရမတ်လေးပါးကို အရေအတွက် နဲ့ အဓိပ္ပာယ်တွဲစပ်ပြီး ပြပေးပါမယ်။ ပထမဆုံးတရားက

စိတ် = အာရုံကိုသိတတ်သောသဘောတရား
= အရေအတွက်ကတော့ အကျဉ်း ၈၉ ပါး အကျယ် ၁၂၁ ပါး ရှိပါတယ်။

စေတသိက် = စိတ်ကိုမှီ၍ဖြစ်တတ်သော သဘော
တရား = အရေအတွက် (၅၂)ပါး ရှိပါ
တယ်။

ရုပ် = ဖောက်ပြန်တတ်သောသဘောတရား
= အရေအတွက် ၂၈ ပါး ရှိပါတယ်။

နိဗ္ဗာန် = အိုခြင်း၊ နာခြင်း၊ သေခြင်းကင်းပြီး
ငြိမ်းအေးတဲ့ချမ်းသာအပြည့်ရှိတဲ့ သုခ
ဓာတ်ကြီးပဲ ဖြစ်ပါတယ်။

ဒီလေးပါးထဲမှာ နိဗ္ဗာန်ကိုတော့ သီးသန့်အကျယ်ချဲ့ပြီး
ဟောစရာမလိုတဲ့အတွက် ခဏဖယ်ထားလိုက်ပါ။ စိတ်၊

စေတသိက်၊ ရုပ်ဆိုတဲ့ ပရမတ်သုံးပါးအပေါ်မှာ ဒိဋ္ဌိပြုတ်
အောင် ရှုပွားနိုင်မယ်ဆိုရင် တစ်နေ့ ဒီနိဗ္ဗာန်ကိုရောက်ရမှာပဲ
ဖြစ်ပါတယ်။ ဒီလေးမျိုးမှာ စိတ်၊ စေတသိတ်၊ ရုပ်ဆိုတဲ့
ပရမတ်သုံးပါးကတော့ ကံ၊ စိတ်၊ ဥတု၊ အာဟာရဆိုတဲ့
အကြောင်းတရားလေးပါးရဲ့ပြုပြင်မှုကိုခံရတဲ့အတွက် သင်္ခတ
ပရမတ်လို့ ခေါ်ပါတယ်။

နိဗ္ဗာန်ကတော့ စောစောကအကြောင်းလေးပါးရဲ့
ပြုပြင်မှုက လွတ်တဲ့အတွက်ကြောင့် အသင်္ခတပရမတ်လို့
ခေါ်ပါတယ်။

သင်္ခတပရမတ်ထဲက စိတ်၊ စေတသိက်နှစ်ပါးက အာရုံ
အပေါ် ညွတ်တတ်တဲ့ သဘောတရား၊ သိတတ်တဲ့ သဘော
တရားရှိလို့ နာမ်တရားလို့ ခေါ်ပါတယ်။ ရုပ်ကတော့ ရုပ်ပဲ
ခေါ်ပါတယ်။ အပြောင်းအလဲမရှိပါဘူး။ ရုပ်ကတော့ အာရုံ
ကို မသိတတ်ပါဘူး။ သင်္ဂြိုဟ်မှာလဲ အနာရမ္မဏံ အာရုံကို
သိခြင်း၊ ယူခြင်းသဘောတရားမရှိလို့ ဖွင့်ပြထားပါတယ်။

ဒါကို အကျဉ်းချုပ်ဆောင်ပုဒ်လေးလုပ်လိုက်တော့
မသိတာရုပ်၊ သိတာနာမ်လို့ ဖြစ်သွားပါတယ်။ စိတ်တရား
တကယ်ရှိနေပုံကို သဘာဝနဲ့ကိုက်ကြည့်ကြရအောင်ပါ။
စိတ်ဖြစ်ရမယ့်နေရာဌာနခြောက်ခုရှိလို့ စိတ်ဟာလဲ ခြောက်
မျိုးဖြစ်ပါတယ်။ သောတာပန်ဖြစ်ကြောင်း အင်္ဂါလေးချက်
ထဲက ဓမ္မာနုဓမ္မပဋိပတ္တိ = တရားနှင့်လျော်သော ဝိပဿနာ
အကျင့်ကို အခွင့်သာတိုင်း ကျင့်လိုတဲ့ ယောဂီအတွက်

မသိရင်မဖြစ်တဲ့အချက်မို့ နားလည်အောင် သေချာနာယူ စေချင်ပါတယ်။

မျက်စိသူငယ်အိမ်ရဲ့ မျက်နှာဝန်းအလယ်တည့်တည့် သန်းဦးခေါင်းခန့်ပမာဏရှိတဲ့နေရာမှာ စက္ခုပသာဒအကြည် ရုပ်ကလေးရှိပါတယ်။ အဆင်းရူပါရုံမျိုးစုံရဲ့ လာရောက်ပြီး အရိပ်ထင်ရာနေရာဖြစ်လို့ မှန်အကြည်ဆိုပြီးတော့လဲ တင် စားခေါ်ဝေါ်လေ့ရှိပါတယ်။ အဆင်းအာရုံတစ်ခုခုက စက္ခု ပသာဒအကြည်ရုပ်ကို လာတိုက်လိုက်တာနဲ့ အရပ်စကားနဲ့ ပြောရင် ရူပါရုံတစ်ခုခုကို ကြည့်မိလိုက်တာနဲ့ မြင်သိစိတ် ဆိုတာလေး ဖြစ်ပေါ်လာပါတယ်။

အဲဒီမြင်သိစိတ်ကို အမည်ပေးတဲ့အခါ စက္ခုပသာဒကို မှီပြီးမှဖြစ်ရတဲ့အတွက်ကြောင့် စက္ခုဝိညာဉ်စိတ်လို့ ပေးရ ပါတယ်။ ဘယ်အရာဝတ္ထုကိုပဲကြည့်လိုက်ကြည့်လိုက် မြင်သိ စိတ်ကတော့ ဖြစ်နေတာပါပဲ ငြင်းလို့မရပါဘူး။ ဒါ့ကြောင့် မြင်သိစိတ်ဟာ တကယ်ရှိပါတယ်။

နားအတွင်း လက်စွပ်ကွင်းသဏ္ဍာန်နေရာလေးမှာ သောတာပသာဒ အကြည်ရုပ်ကလေးရှိပါတယ်။ အသံအာရုံ တစ်ခုခုက သောတာပသာဒအကြည်ရုပ်ကို လာတိုက်လိုက် တာနဲ့ အသံကိုကြားလိုက်တာနဲ့ ကြားသိစိတ်ကလေး ဖြစ် သွားပါတယ်။ သောတာပသာဒရုပ်ကိုမှီပြီးဖြစ်တဲ့အတွက် ကြောင့် သောတာဝိညာဉ်စိတ်လို့ အမည်ပေးရတယ်။

အသံကြားတိုင်း သောတဝိညာဉ်စိတ်ကလေး ဖြစ်နေတာ လက်တွေ့ကြုံနေရတဲ့အတွက် သောတဝိညာဉ်စိတ် ရှိနေတာကို ဘယ်လိုမှ ငြင်းလို့မရပါဘူး။ နှာခေါင်းအတွင်း ဆိတ်ခွာသဏ္ဍာန်ရှိတဲ့နေရာလေးမှာ ယာနပသာဒအကြည် ရုပ်ကလေးရှိပါတယ်။ အနံ့တစ်ခုခုက ယာနပသာရုပ်ကလေးကို လာတိုက်လိုက်တာနဲ့ အနံ့ကို ရှုမိလိုက်တာနဲ့ နံသိစိတ်ကလေး ဖြစ်သွားပါတယ်။

အဲဒီနံသိစိတ်ကလေးဟာ ယာနပသာဒရုပ်ကိုမှီပြီးမှ ဖြစ်ရတဲ့အတွက်ကြောင့် ယာနဝိညာဉ်ဆိုတဲ့အမည်ကို ရပါတယ်။ လျှာရဲ့အလယ် ကြာရွက်ဖျားသဏ္ဍာန်ရှိတဲ့နေရာမှာ ဇိဝှာပသာဒရုပ် တည်ရှိပါတယ်။ ရသာရုံတစ်ခုခုက လာတိုက်လိုက်တာနဲ့ စားစရာတစ်ခုခုကို စားလိုက်တာနဲ့ စားသိစိတ်ကလေး ဖြစ်သွားပါတယ်။

အဲဒီ စားသိစိတ်ကလေးဟာ ဇိဝှာပသာဒရုပ်ကိုမှီပြီး ဖြစ်ရတဲ့အတွက်ကြောင့် ဇိဝှာဝိညာဉ်ဆိုတဲ့အမည်ကို ရပါတယ်။ ဆံပင်၊ မွေးညင်း၊ ခြေသည်း၊ လက်သည်း၊ အသား မာတို့ကလွဲပြီး အပ်နဲ့ထိုးလိုက်ရင် နာတတ်တဲ့ နေရာတစ်ကိုယ်လုံးမှာ ကာယပသာဒရုပ် တည်ရှိပါတယ်။ အတွေ့အထိလို့ခေါ်တဲ့ ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရုံတစ်ခုခုက ကာယပသာဒကို လာတိုက်လိုက်တာနဲ့ အရာဝတ္ထုတစ်ခုခုကို ထိမိ၊ ကိုင်မိ၊ ပွေ့ဖက်မိလိုက်တာနဲ့ ထိသိစိတ်ကလေး ဖြစ်သွားပါတယ်။

အဲဒီ ထိသိစိတ်ကလေးဟာ ကာယပသာဒရုပ်ကိုမှီပြီး
 ဖြစ်ရတဲ့အတွက်ကြောင့် ကာယဝိညာဉ်စိတ်ဆိုတဲ့အမည်ကို
 ရရှိပါတယ်။ ဟဒယဝတ္ထုလို့ခေါ်တဲ့ နှလုံးအိမ်အတွင်းမှာ
 သွေးလက်တစ်ခုခန့်ရှိပါတယ်။ အဲဒီသွေးအတွင်းမှာ မနော
 အကြည်ဓာတ်တည်ရှိနေပါတယ်။

အဲဒီမနောအကြည်ဓာတ်ကလေးကို ဓမ္မာရုံက လာ
 တိုက်တဲ့အခါ တွေးကြံသိစိတ်ဖြစ်သွားပါတယ်။ အဲဒီစိတ်
 ကလေးဟာ မနောအကြည်ဓာတ်ကိုမှီပြီးတော့ ဖြစ်ရတဲ့
 အတွက်ကြောင့် မနောဝိညာဉ်စိတ်ဆိုတဲ့ အမည်ကိုရပါ
 တယ်။ ဓမ္မာရုံဆိုတာ ဆိုခဲ့ပြီးတဲ့ပသာဒရုပ် ၅ ပါး၊ သုခုမရုပ်
 ၁၆ ပါး၊ စိတ်၊ စေတသိတ်၊ နိဗ္ဗာန်၊ ပညတ်လို့ ၆ မျိုးရှိကြောင်း
 အကျဉ်းသိထားရင်ပဲ အလုပ်လုပ်လို့ရပါပြီ။

စိတ်ကူးကြံစည်ပြီး သိလို့ရတဲ့ အာရုံတွေဟာ ဓမ္မာရုံ
 တွေချည်းပဲပေါ့။ ဒါ့ကြောင့် စိတ်ကူးလို့ပေါ်လာတဲ့ အဆင်း၊
 အသံ၊ အနံ့၊ အရသာ၊ အတွေ့အထိတွေ့ဟာ ဓမ္မာရုံထဲကျ
 တော့ ပြန်ပါလာတာပါပဲ။ ဒီနေရာမှာ သိပ္ပံဝါဒက သိစိတ်
 ဟာ ဦးနှောက်မှာ ဖြစ်တယ်လို့ဆိုပါတယ်။ ဗုဒ္ဓဝါဒအရတော့
 သိစိတ်ဟာ နှလုံးအိမ်အတွင်းမှာ ဖြစ်ပါတယ်။

x x x x x

စိတ်ဖြစ်ရာဌာန ပြဿနာ

သိပ္ပံဝါဒဘက်က အထောက်အထားပြုကြတာတွေက တော့ ဦးနှောက်ကနေ ဖြာဆင်းသွားတဲ့ အာရုံကြောကို ထိ ခိုက်သွားရင် လူဟာဘာမှ မသိတော့ပါဘူး။ ဒါ့ကြောင့် ဦးနှောက်မှာသာ သိစိတ်ရှိတယ်လို့ ဆိုပါတယ်။ တစ်ဖန် သေဆုံးပြီးဖြစ်တဲ့ ကမ္ဘာအရပ်ရပ်က ထူးခြားထက်မြက်တဲ့ ပညာရှင်ကြီးတွေရဲ့ ဦးနှောက်တွေနဲ့ သာမန်လူတွေရဲ့ ဦးနှောက်တွေကို ချိန်စက်ကြည့်တဲ့အခါ ပညာရှင်ကြီးတွေရဲ့ ဦးနှောက်က အလေးချိန်ပိုစီးပြီး ပိုများပါသတဲ့။

ဒီအချက်တွေကြောင့် အသိစိတ်ဉာဏ်ပညာဟာ ဦးနှောက်မှာပဲဖြစ်တယ်လို့ သိပ္ပံဝါဒက တရားသေဆုပ်ကိုင် ထားပါတယ်။ ဗုဒ္ဓဝါဒဘက်က သဘာဝယုတ္တိအားဖြင့် ပြနိုင် တဲ့အထောက်အထားတွေကတော့ ရောဂါသဲနေတဲ့ လူနာ တစ်ယောက်ငြိမ်သက်သွားပြီဆိုတဲ့အခါ တကယ်သေ၊ မသေ စမ်းသပ်ကြည့်တဲ့နေရာဟာ နှလုံးပဲဖြစ်ပါတယ်။

နှလုံးခုန်နေသေးရင် မသေသေးဘူး၊ နှလုံးမခုန်တော့
 ရင် သေပြီလို့ ဆုံးဖြတ်တာဟာ နှလုံးသားမှာ အသက်လို့
 ခေါ်တဲ့ ဝိညာဉ်သိစိတ်ကလေးဖြစ်နေသေးရင် မသေဘူး၊
 မဖြစ်တော့ရင် သေပြီလို့ ဆုံးဖြတ်လိုက်တာနဲ့ အတူတူပါပဲ။
 ဒီအချိန်မှာ လူနာသေ၊ မသေကို ဦးနှောက်မှာ ဘယ်သူမှ
 သွားပြီးမစစ်ဆေးကြပါဘူး။

ဒီအချက်တစ်ခုနဲ့ အသိစိတ်ဟာ နှလုံးသွေးမှာ ဖြစ်
 တယ်ဆိုတာ ထင်ရှားနေပါပြီ။ နောက်တစ်ချက်ကတော့
 အခုခေတ်မှာ ပေါ်နေတဲ့ ကိုးမားဆိုတဲ့ရောဂါသည်များဟာ
 ဦးနှောက်အလုပ်မလုပ်တော့တဲ့အတွက် သိစိတ်လုံးဝမရှိ
 တော့ပါဘူး။ ဒါပေမယ့် အဲဒီလူနာတွေဟာ နှလုံးက အလုပ်
 လုပ်နေတဲ့အတွက် နှလုံးမှာ သိစိတ်ရှိနေတဲ့အတွက် အသက်
 မသေကြပါဘူး။

တစ်ချို့နှစ်နဲ့ချီပြီး အိပ်ယာထမှာ ဒီတိုင်းပဲ နေသွား
 ကြပါတယ်။ အသက်ဝိညာဉ်ဆိုတာလည်း သိစိတ်တစ်မျိုး
 ပါပဲ။ အဲဒီလူနာမျိုးတွေဟာ ဦးနှောက်မှာ အသိစိတ်လုံးလုံး
 မရှိတော့တာကိုတော့ ဆရာဝန်တိုင်း အတည်ပြုလက်ခံ
 ထားရသလို အသက်မသေဘူးဆိုတာလည်း လက်ခံထားကြ
 ရတာပါပဲ။ ကိုးမားရောဂါရှင်တွေကို အသက်မသေသေးဘူး
 လို့ သိပ္ပံပညာရှင်တွေ လက်ခံလိုက်တာဟာ နှလုံးသားမှာ
 သိစိတ်ဖြစ်နေပါတယ်ဆိုတာကို သွယ်ဝိုက်လက်ခံလိုက်တာနဲ့
 အတူတူပါပဲ။

ကိုးမားရောဂါသည်တွေဟာ အာရုံကြောတွေပျက်စီး သွားတဲ့အတွက် သိစိတ်လုံးဝမရှိတော့ဘူးလို့ ယူဆထားတာ က ဘေးကလူတွေပါ။ တကယ်ကျတော့ သိစိတ်ဟာ ရှိနေပါ တယ်။ တရားစကားနဲ့ပြောတော့ နာမ်ခန္ဓာလေးပါးဟာ ရှိ နေပါတယ်။ ဒါ့ကြောင့် မသေတာပါ။ နှလုံးသွေးအတွင်းမှာ ရှိနေတဲ့ သိစိတ်ကို အာရုံကြောတွေပျက်စီးသွားပြီးဖြစ်တဲ့ အတွက် ကိုယ်အမူအယာ၊ နှုတ်အမူအယာနဲ့ သူတစ်ပါး သိအောင်မပြနိုင်တော့ခြင်းသာဖြစ်ပါတယ်။ အဲဒီရောဂါ သည်တွေဟာ အနောက်နိုင်ငံတွေမှာ ပိုများပါတယ်။

ဦးနှောက်မှာ သိစိတ်ဖြစ်တယ်ဆိုတဲ့ သိပ္ပံပညာရှင်တွေ ရဲ့ အဆိုကို ဗုဒ္ဓဝါဒကသွယ်ဝိုက်သောအားဖြင့်တော့ လက်ခံ ပါတယ်။ ကာယပသာဒအကြည်ရုပ်ဟာ ဆံပင်၊ ခြေသည်း၊ လက်သည်း၊ အသားမာ စတာတွေကလွဲပြီး တစ်ကိုယ်လုံး မှာ ပြန့်နှံ့တည်နေတာဆိုတော့ ဦးနှောက်ထဲမှာလည်း ကာယ ပသာဒရုပ်ရှိနေတဲ့အတွက် ကာယဝိညာဉ်သိစိတ်ကတော့ ဖြစ်မှာပါပဲ။

နှောက်တစ်ချက်က မြင်သိစိတ်၊ ကြားသိစိတ်၊ နံ သိစိတ်၊ စားသိစိတ်ဖြစ်ရာဌာနတွေဟာ ဦးခေါင်းတစ်ခုထဲ မှာပဲ စုပုံတည်နေတော့ ဦးနှောက်ဟာ သိစိတ်အားလုံးနဲ့ အနီးဆုံးနေရာမှာ ရှိနေပါတယ်။ ဒါ့အပြင် မဟာဘုတ်ရုပ် ခြင်းအားဖြင့် ဆက်သွယ်နေတဲ့အတွက်ကြောင့်လည်း တခြား ရုပ်တွေနဲ့စာရင် ဦးနှောက်ဟာ သိစိတ်ဖြစ်တဲ့နေရာဆိုတာ ကို ဗုဒ္ဓဝါဒကလုံးလုံးတော့ ပယ်မပစ်ပါဘူး။

ဒါနဲ့ပတ်သက်ပြီး ပခုက္ကူဝိပဿနာသင်တန်း နည်းပြ
 ဆရာကြီး ဦးကြင်ရွှေရဲ့ ကိုယ်တွေ့တစ်ခုကိုတစ်ဆင့်ဖောက်
 သည်ချချင်ပါတယ်။ ဆရာကြီးတို့ ငယ်ရွယ်စဉ်လူလတ်ပိုင်း
 လောက်တုန်းက နာမည်ကြီးဓမ္မကထိကဆရာတော်ကြီး
 တစ်ပါးက တရားထဲမှာ ဗုဒ္ဓဝါဒထက် သိပ္ပံဝါဒကို ပိုကြိုက်
 သလိုဖြစ်ကြောင်း ထည့်ဟောသွားသတဲ့ ဟောသွားပုံက-

x x x x x

ဓမ္မကထိကဆရာတော်ကြီးတစ်ပါးမှားပုံ

‘ဘုန်းကြီးတို့ရွာတစ်ရွာ တရားဟောကြွရင်း လမ်းဘေးက သစ်ပင်ကြီးတစ်ပင်အောက် အမောဖြေနေစဉ်မှာ ကျီးစားခံလိုက်ရတဲ့ နွားချေးပိုးထိုးကောင်ကြီးတစ်ကောင် သစ်ပင်ပေါ်က ပြုတ်ကျလာတယ်။ ကျီးကပေါက်စားလိုက်လို့ ခန္ဓာကိုယ်တွေ့ ပါမလာတွေ့ဘူး။ ခေါင်းပိုင်းပဲပါလာတယ်။ ထူးခြားတာက အဲဒီခေါင်းပိုင်းက မသေသေးပဲ တကျီကျီ အော်နေတယ်။

“ဒီတော့ ဘုန်းကြီးက စဉ်းစားတယ်။ ဘုရားဟောသလို စိတ်ဟာ နှလုံးသွေးမှာသာ ဖြစ်ရိုးမှန်ရင် ဒီနွားချေးပိုးထိုးကောင်ဟာ ကိုယ်မရှိတော့တာနဲ့ တန်းသေသွားရမယ်။ အခုလို အော်နေစရာအကြောင်းမရှိဘူး။ အခုကိုယ်လဲ မရှိတော့ဘူး။ ဒါနဲ့တောင် မသေပဲ ဆက်အော်နေတယ် ဆိုတော့ သိပ္ပံပညာရှင်တွေပြောသလို စိတ်ဟာ ဦးနှောက်မှာ ဖြစ်တယ်ဆိုတာ ဟုတ်လောက်တယ်လို့တွေးမိပြီး သိပ္ပံပညာကိုတောင် ကြိုက်တိုက်တိုက်ဖြစ်သွားတယ်တဲ့။ ဒါကို ဆရာ

ကြီးက သေချာမှတ်ထားတယ်။ ဆရာကြီး ဝိပဿနာတရား စပြုစဉ်အခါ တစ်နေ့မှာတော့ အဲဒီလိုပဲ သစ်ပင်ပေါ်ကနေ နွားချေးပိုးထိုးတစ်ကောင် ဆရာကြီးရှေ့ ကျလာပါတယ်။

“ဒီအခါ ဆရာကြီးက ဘုရားဟောဆိုတာလွဲနိုင်တယ် လို့ မရှိဘူး။ ငါသေချာလေ့လာမှုဆိုပြီး နွားချေးပိုးထိုးကောင် ကို အထက်အောက်လှန်ပြီး သေချာလေ့လာတယ်။ ဘာ တွေ့ရသလဲဆိုတော့ နွားချေးပိုးထိုးကောင်ဟာ ဓမ္မကထိက ဆရာတော်ကြီးနဲ့အတူ အများထင်သလို ခေါင်းပိုင်း၊ ကိုယ် ပိုင်းဆိုပြီး နှစ်ပိုင်းထဲပါတာမဟုတ်ပါဘူး။

ခေါင်းပိုင်း၊ ကိုယ်ပိုင်း၊ အမြီးပိုင်းဆိုပြီး သုံးပိုင်းပါနေ ပါတယ်။ ကိုယ်ပိုင်းလို့ အများထင်နေကြတဲ့ အတောင်ပံ ဖုံးထားတဲ့အလုံးကြီးဟာ အမြီးပိုင်းပဲဖြစ်ပါတယ်။ အလယ် ကိုယ်ပိုင်းက သေးသေးလေးဖြစ်ပြီး ခေါင်းနဲ့ တစ်ဆက်တည်း ဖြစ်နေပါတယ်။ မသိသာပါဘူး။ သေချာလှန်လှော့ကြည့်မှ သိရပါတယ်။ ဒါ့ကြောင့် ကျိုးကပေါက်စားလိုက်တာဟာ အမြီးပိုင်းသာ ဖြစ်ပါတယ်။

နှလုံးသားပါတဲ့ အလယ်ပိုင်းက ခေါင်းနဲ့ တစ်ဆက် တည်းဖြစ်နေလို့ လွတ်ကျန်ခဲ့ပါတယ်။ ဒါ့ကြောင့် နွားချေး ပိုးထိုးကောင်ဟာ ချက်ခြင်းမသေပဲ အော်နေနိုင်တာ ဖြစ်ပါ တယ်။ ဓမ္မကထိကဆရာတော်ကြီးခမျာ အဲသလို သေချာ သိမသွားတော့ ဘုရားဟောထက် သိပ္ပံပညာကို ပိုအထင် ကြီးမိသွားခြင်းဖြစ်ကြောင်း ရှင်းပြခဲ့ပါတယ်။

နှလုံးသွေးမှာ စိတ်ဟာ အများဆုံးဖြစ်တယ်။ ဒါပေမယ့် ဦးနှောက်မှာလဲ ထိုက်သလောက်ဖြစ်နေတာလဲ ငြင်းလို့မရ ပါဘူး။ ဒါကို ကျေလည်သွားအောင် ဥပမာတစ်ခုနဲ့ပြရရင် ဘူးသီးအလုံးကြီးကြီးသီးရင် ဘူးပင်သန်လို့လို့ပဲ ပြောကြ ပါမယ်။ မှားသလားဆိုတော့ မမှားပါဘူး။ ဒါပေမယ့် အဲဒီ ထက် အဓိကကျတာကတော့ ဘူးပင်ရဲ့ ရေသောက်မြစ် ကောင်းလို့ပါပဲ။

ဒီဥပမာအတိုင်းပါပဲ စိတ်ဟာ ဘူးသီးနဲ့တူတယ်။ ဘူး ပင်ဟာ ဦးနှောက်နဲ့တူတယ်။ ရေသောက်မြစ်က နှလုံးသွေး နဲ့ တူပါတယ်။ ဒီလောက်ဆိုရင် ယောဂီများသဘောရှင်း လောက်ပါပြီ။ ဒီတော့ ပရမတ်တရားလေးပါးထဲက မြင်သိ စိတ်၊ ကြားသိစိတ်၊ နံသိစိတ်၊ စားသိစိတ်၊ ထိသိစိတ် တွေး ကြံသိစိတ် ၆ မျိုး မိမိသန္တာန်မှာ စက္ကန့်မလပ်ဖြစ်နေတာကို ကိုယ်တွေ့ကြုံနေရတဲ့အတွက် စိတ်ဆိုတာ တကယ်ရှိတယ် ဆိုတာယုံကြည်လောက်ပါပြီ။

စေတသိတ်ဆိုတာ စိတ်မှာမှီပြီး ဖြစ်ရတာပါ။ လူနဲ့ အရိပ်ဟာ ခွဲလို့မရသလို စိတ်နဲ့ စေတသိတ်ဟာလည်း ခွဲလို့ မရပါဘူး။ စေတသိတ်ဟာ

- စိတ်နဲ့အတူဖြစ်ပါတယ်၊
- စိတ်နဲ့အတူချုပ်ပါတယ်၊
- စိတ်နဲ့အတူအာရုံပြုပါတယ်၊
- စိတ်မှီရာဝတ္ထုကို လိုက်မှီပါတယ်။

စိတ်ကအကျဉ်း ၈၉ ပါးအကျယ် ၁၂၁ ပါးရှိပေမယ့် အာရုံကိုသိတဲ့သဘောတရားကတော့ တစ်မျိုးတည်းပါပဲ။ စေတသိက်ကျတော့ ၅၂ လုံးထဲရှိပေမယ့်။ တစ်လုံးနဲ့တစ်လုံး သဘောသွားခြင်း မတူကြပါဘူး။ ဒါ့ကြောင့် စိတ်အကျယ် ၁၂၁ ပါးကို အာရုံကိုသိခြင်းလက္ခဏာအားဖြင့် တစ်ပါးတည်း ပေါင်းယူလိုက်ပါတယ်။ စေတသိက်ကတော့ သဘောချင်း တစ်ခုစီမို့ ပေါင်းလို့မရပဲ ၅၂ လုံးပဲ ဖြစ်နေပါတယ်။

စေတသိတ် ၅၂ နဲ့တစ်ပါးတည်းပြုထားတဲ့ စိတ်တစ်ပါး ကို ပေါင်းပြီး နာမ်တေပညာသချေပေး နာမ်တရား ၅၃ ပါး လို့လည်း ခေါ်လေ့ရှိပါတယ်။ စေတသိတ် ၅၂ လုံးထဲမှာ ကောင်းတာရော ဆိုးတာရော နှစ်မျိုးလုံးရှိပါတယ်။ စိတ်ဟာ သူ့မူရင်း သဘောက အင်မတန်ဖြူစင်ပါတယ်။ အာရုံကို သိတတ်တာ တစ်ခုပါပဲ။ ချစ်ခြင်း၊ မုန်းခြင်းဆိုတာစိတ်မှာ မရှိပါဘူး။

ဆိုးယုတ်တဲ့ စေတသိက်တွေနဲ့ ပေါင်းမိလို့သာ ဆိုး ယုတ်တဲ့ စိတ်တွေဖြစ်ကုန်ရတာပါ။ နမူနာသုံးခုလောက် ထုတ်ပြပါမယ်။ လူတစ်ယောက်ကို မြင်လိုက်ပြီဆိုတာနဲ့ စိတ် က လူလို့သိရုံပဲသိတတ်တာပါ။ တပ်မက်စရာတစ်ခုခုကို တွေ့ အောင်ရှာပြီး နှစ်သက်စွဲလမ်းသွားတယ်ဆိုတာ လောဘ စေတသိတ်နဲ့ ပေါင်းမိသွားလို့ပါ။

တစ်ခါမုန်းစရာတစ်ကွက်ကွက်ကို တွေ့အောင်ရှာပြီး အမျက်ထွက်တယ်ဆိုတာ ဒေါသစေတသိတ်နဲ့ ပေါင်းမိသွား

လို့ပါ။ ဒါကမကောင်းတဲ့ စေတသိတ်က စိတ်ကို ချယ်လှယ်ပြီး အရောင်ဆိုးပေးပုံကို ပြတာပါ။ တစ်ခါကောင်းတဲ့ စေတသိတ်ကျတော့လည်း ကြည့်ပါဦး။ သံဃာတစ်ပါးကို တွေ့လိုက်ရပြီဆိုရင် စိတ်ကသံဃာကို သိရုံပဲ သိတတ်တာပါ။

မကြည်ညိုတတ်ပါဘူး။ သဒ္ဓါဆိုတဲ့ စေတသိတ်နဲ့ ပေါင်းမိတဲ့အခါကျမှ ကြည်ညိုတတ်၊ လှူဒါန်းတတ်၊ ကိုးကွယ်တတ်သွားတာပါ။ ဒါ့ကြောင့် စေတသိက်ဟာလဲ တကယ် ရှိတဲ့တရားပါ။ အအေးအပူစတဲ့ ဆန့်ကျင်ဘက်အကြောင်းတွေကြောင့် ဖောက်ပြန်တတ်တဲ့သဘောတရားကို ရုပ်လို့ခေါ်ပါတယ်။ လောလောဆယ် အကြမ်းဖျဉ်းအားဖြင့် စိတ်၊ စေတသိတ်ဆိုတဲ့ နာမ်တရားမှတစ်ပါးသော လူ့အသွေး၊ အသား၊ အရိုးတွေ။

တော၊ တောင်၊ သစ်ပင်၊ အိမ်၊ ကျောင်း၊ တုံးတိုင် စတာတွေကို ရုပ်တရားလို့ပဲ မှတ်ထားပါဦး။ ရုပ်ကို ပရမတ်ဆိုက်တဲ့ အထိသိအောင်ကတော့ တဖြေးဖြေးရှင်းပေးပါမယ်။ ဒီတော့ စိတ်၊ စေတသိက်ဆိုတဲ့ နာမ်တရားကတစ်ပုံ ရုပ်တရားက တစ်ပုံလို့ ပရမတ် ၃ ပါးက နှစ်ပုံဖြစ်သွားတယ်။ ၃၁ ဘုံသားတွေကို ဉာဏ်မျက်စေ့အစုဖြစ်တဲ့ ရုပ်နာမ်နှစ်ပါးနဲ့ ခွဲကြည့်ကြရမယ်။

အပါယ်လေးဘုံက သတ္တဝါတွေ၊ လူ့ဘုံကလူတွေ၊ နတ်တွေ၊ ဗြဟ္မာတွေအားလုံးရဲ့ သန္တာန်မှာရှိတဲ့ စိတ်၊ စေတသိက်ဆိုတဲ့ နာမ်တရားတွေကို သီးသန့်နှုတ်ပြီး တစ်ပုံ

ပုံရမယ်။ နာမ်တရားမရှိတော့တဲ့ ၃၁ ဘုံသားတွေရဲ့ ဥတုဇရုပ်အလောင်းတွေကို တစ်ပုံပုံရမယ်။ နာမ်ကတစ်ပုံ၊ ရုပ်ကတစ်ပုံပေါ့။

တစ်ခါ ဥတုဇရုပ်ခြင်းတူတဲ့ အိမ်တွေ၊ ကျောင်းတွေ၊ တောတွေ၊ တောင်တွေ၊ တုံးတွေ၊ တိုင်တွေကိုတော့ ရုပ်အလောင်းတွေနဲ့ အကုန်ပေါင်းပစ်လိုက်ရမယ်။ တစ်လောကလုံးမှာရှိနေတဲ့ အသက်ကင်းတဲ့အရာဝတ္ထုမှန်သမျှ မြေတွေ၊ ရေတွေပါမကျန် ပေါင်းထည့်ရမယ်။ ဒီတော့ ငရဲသားတွေ၊ တိရစ္ဆာန်တွေ၊ ပြိတ္တာတွေ၊ အသူရကာယ်တွေ၊ လူတွေ၊ နတ်တွေ၊ ဗြဟ္မာတွေသန္တာန်က နှုတ်ယူထားတဲ့ သိတတ်တဲ့ နာမ်တရားကတစ်ပုံ၊ ကျန်တဲ့ ဥတုဇရုပ်အလောင်းတွေနဲ့တကွ တော၊ တောင်၊ ရေ၊ မြေတွေကတစ်ပုံလို့ နှစ်ပုံဖြစ်သွားမယ်။ အတွေးအခေါ်ဉာဏ်လေးနဲ့ မြင်အောင်ကြည့်လိုက်စမ်းပါ။ အဲဒီလိုပုံကြည့်လိုက်ရင် တစ်လောကလုံးဟာ ရုပ်နဲ့နာမ်မှတစ်ပါး တခြား ဘာမှမရှိတော့ပါဘူး။

အပါယ်ဘုံသားဆိုတာ မရှိတော့ဘူး။ ရုပ်နဲ့နာမ်ပဲရှိတယ်။ လူဆိုတာမရှိတော့ဘူး။ ရုပ်နဲ့နာမ်ပဲရှိတယ်။ နတ်ဆိုတာ မရှိတော့ဘူး။ ရုပ်နဲ့နာမ်ပဲရှိတယ်။ ဗြဟ္မာဆိုတာ မရှိတော့ဘူး။ ရုပ်နဲ့နာမ်ပဲရှိတယ်။ ဥပမာအားဖြင့် ရွှေ့ကို လူရုပ်၊ နတ်ရုပ်၊ ခွေးရုပ်၊ နွားရုပ်လုပ်ထားပေမယ့် ပုံသဏ္ဍန်ပညတ်တွေကို ဉာဏ်နဲ့ ခြေဖျက်ကြည့်လိုက်တဲ့အခါ ရွှေ့ဟာ ရွှေ့ချည်းပဲဖြစ်သလို ကံဇာတ်ဆရာကြီးကနေ ရုပ်နာမ်နှစ်ပါးကို

အပါယ်ဘုံသားသဏ္ဍာန်၊ လူသဏ္ဍာန်၊ နတ်သဏ္ဍာန်၊ ဗြဟ္မာ
သဏ္ဍာန်ဖြစ်အောင် လုပ်ထားတယ်။ ဝိပဿနာဉာဏ်အမြင်
မရှိတဲ့သူတွေအတွက် အပါယ်ဘုံသားတွေ၊ လူတွေ၊ နတ်
တွေ၊ ဗြဟ္မာတွေကို တကယ့် အရှိတရားတွေလို့ ယူဆကြပေ
မယ့် ဝိပဿနာဉာဏ်အမြင်ရှိတဲ့သူတွေကတော့ ရုပ်နဲ့နာမ်ပဲ
ရှိတယ်ဆိုတာကို ပြတ်ပြတ်သားသား သိသွားတယ်။

လူဆိုတာမှမရှိရင် ယောက်ျား၊ မိန်းမ၊ ပုဂ္ဂိုလ်၊ သတ္တဝါ၊
အသက်၊ လိပ်ပြာ၊ ငါသူတစ်ပါးဆိုတာတွေဟာ ဘယ်မှာ
ရှိတော့မှာလဲ။ တကယ်တော့ ငါတို့ဟာ မရှိတဲ့တရားတွေကို
အရှိထင်ပြီး အယူမှားခဲ့တာဟာ အနမတဂ္ဂ ဘဝသံသရာ
ကတည်းကစခဲ့ကြတာ အခုဘဝတိုင်အောင်ပဲ တကယ်တော့
(၃၁)ဘုံလောကကြီးတစ်ခုလုံးမှာ ရုပ်နာမ်ပဲရှိတာပါလားလို့
ယောဂီတို့ အသိဉာဏ်မှာ ပြတ်ပြတ်သားသားဖြစ်သွားပြီ
ဆိုရင် အပေါ်ဆုံးက အကြမ်းစားဒိဋ္ဌိအယူမှားကြီး နည်းနည်း
ကွာသွားပါပြီ။

ဒီတော့ ယောဂီတို့ဟာ တကယ့်အရှိတရားဖြစ်တဲ့ ရုပ်၊
နာမ်ဆိုတဲ့ ပရမတ်တရားကို စွဲစွဲမြဲမြဲ လက်ကိုင်ထားလိုက်
ပါ။ အရှိတရားကိုသိသွားရင် မရှိတဲ့တရားတွေကိုလဲ သိနိုင်
သွားပြီ။ ဘယ်လိုသိနိုင်မလဲဆိုတော့ ဥပမာအားဖြင့် ငှက်
ဆိုပါတော့ ဒီငှက်ဟာ ရှိတဲ့တရားလား၊ မရှိတဲ့တရားလား
သိချင်ရင် စိတ်၊ စေတသိရုပ်၊ တစ်နည်း ရုပ်နာမ်ဆိုတဲ့
ပရမတ်တရားထဲ ပါ၊ မပါတိုက်ကြည့်ရမယ်။

တိုက်ကြည့်လိုက်တော့ ငှက်ဆိုတာ ရုပ်နာမ်ဆိုတဲ့ ပရမတ်တရားထဲမှာ မပါဘူး။ လွယ်လွယ်လေးပါ။ ပရမတ်ထဲမှာမပါတော့ ပညတ်ပေါ့။ ပညတ်ဆိုရင် တကယ်မရှိတဲ့ တရားဆိုတာ ထင်ရှားသွားပြီပေါ့။ လောကမှာ နာမည်ခေါ် လို့ရတဲ့ တရားမှန်သမျှ ရုပ်၊ နာမ်ဆိုတဲ့ ပရမတ်ထဲ ပါ၊ မပါ တိုက်ကြည့်လိုက်ရုံပဲ။

ပရမတ်ထဲမပါတဲ့ အရာမှန်သမျှ ပညတ်လို့သာ ဆုံးဖြတ်လိုက်ပါ ဘယ်တော့မှ မမှားပါဘူး။ ပရမတ်အကြောင်း တွေကိုချည်း ဒိဋ္ဌိပျောက်အောင် ဟောနေရတော့ ယောဂီတို့ကို တစ်ခုတော့ သတိပေးရဦးမယ်။ တစ်ချို့က ဗုဒ္ဓရဲ့ ပရမတ်တရားတွေကို မိမိလိုရာဆွဲပြီး ငရဲကျကြောင်းတရားတွေအဖြစ် အသုံးချတာကို ကြားဘူးလို့ပါ။

ဥပမာအားဖြင့် လောကမှာ ပရမတ်ဉာဏ်မျက်စေ့နဲ့ ကြည့်လိုက်ရင် ရုပ်နဲ့နာမ်ပဲရှိတယ်။ တခြား ဘာမှမရှိဘူး။ ဒီတော့ အမေအဖေဆိုတာ လောကကခေါ်ဝေါ်နေတဲ့ ပညတ်တရားတွေပဲ။ တကယ့်အရှိတရားမဟုတ်ဘူးဆိုပြီး မိဘကို ကျေးဇူးကန်းမယ်၊ စော်ကားမယ်ဆိုရင် အဝီစိငရဲ ဆင်းဘို့ပဲ ရှိပါတယ်။

ဒီလိုလူတွေဟာ ပရမတ်တရားအမြင်မှန်ကို ဗုဒ္ဓဘာကြောင့်ဟောရသလဲဆိုတဲ့ အဓိပ္ပာယ်ကို သေချာမသိကြလို့ပေါ့။ လောဘ၊ ဒေါသစတဲ့ ကိလေသာတရားဆယ်ပါးဟာ လူ၊ ယောက်ျား၊ မိန်းမ၊ သူ၊ ငါဆိုတဲ့ ပညတ်ကိုမှီပြီး ဖြစ်ရ

တာပါ။ အဲဒီပညတ်အမြင်တွေပျောက်မှ ကိလေသာတွေ ပျောက်မှာပါ။ ပညတ်အမြင်တွေပျောက်အောင် ပရမတ်နဲ့ ဖောက်ရပါတယ်။

လိုရင်းကတော့ လောဘ၊ ဒေါသ၊ မောဟ စတဲ့ ကိလေသာတွေမဖြစ်ဖို့ ချုပ်ငြိမ်းဖို့အတွက် ပရမတ်တရားကို နာကြားအားထုတ်ခြင်းပါ။ တစ်လွဲတစ်ခြား အသုံးချဖို့ မဟုတ်ပါဘူး။ လောကကအမှန်လို့ သတ်မှတ်ထားတဲ့ သမုတိသစ္စာအတိုင်း ခေါ်ဝေါ်ပြောဆိုသုံးနှုန်းရမှာပါ။ အဖိုး အဖွား၊ မိဘ၊ ဆရာများကို ရိုသေလေးစားပူဇော်လုပ်ကျွေး ကြရမှာပါ။

အသုံးအနှုန်းအနေနဲ့ကတော့ ဘုရားရှင်ကိုယ်တိုင် ငါတို့ သင်တို့ဆိုတာတွေ သုံးနှုန်းပြောဆိုရတာပါပဲ။ ဒါက ပရမတ်ကို အသုံးချမှားမှာစိုးလို့ သတိပေးရတာပါ။ ရုပ် နာမ်အကြောင်းကို ဆက်ရမယ်ဆိုရင် နာမ်တရားတွေက တော့ ခုဖြစ်၊ ခုပျက်ဆိုတာကို မိမိကိုယ်တိုင် နေ့တိုင်းတွေ့နေ ရတယ်။ ဒါ့ကြောင့် အနိစ္စမမြဲဘူးဆိုတာကို လွယ်လွယ်နဲ့ လက်ခံတယ်။

အဖြစ်အပျက်နဲ့ အမြဲတမ်း နှိပ်စက်နေလို့ ဒုက္ခလို့ ခေါ်တယ်ဆိုလဲ လက်ခံနိုင်တယ်။ မမြဲတဲ့အတွက် ဆင်းရဲတဲ့ အတွက် ကိုယ့်အလိုလဲမလိုက်ဘူး။ အတုံးအလုံးအခဲအနေနဲ့ ခိုင်မာတဲ့ အနှစ်သာရ အတ္တဆိုတာမရှိဘူး။ အနတ္တတရား ပဲလို့ ဟောလိုက်ရင်လဲ ချက်ခြင်းလက်ခံတယ်။ တကယ်

တော့ အနတ္တမပေါက်ရင် မင်္ဂလိုက်ကို မရောက်နိုင်ပါဘူး။

အနတ္တတရားဆိုတာလဲ ဘုရားတစ်ဆူပွင့်မှ တစ်ခါသာ ပေါ်တာပါ။ ယောဂီများအနေနဲ့ နာမ်တရားအပေါ်မှာ အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊ အနတ္တကို လွယ်လွယ်နဲ့ လက်ခံနိုင်ကြပေမယ့် ရုပ်တရားအပေါ်ကျတော့ လက်မခံနိုင်တော့ဘူး။ ဘယ် လက်ခံနိုင်မလဲ ရုပ်တရားကျတော့ ခိုင်မြဲတယ်လို့ ထင်စရာ ဖြစ်နေတဲ့ ခန္ဓာကောင်ကြီးက ရှိနေတာကိုး။

ရုပ်တရားဟာ မမြဲဘူး။ အနိစ္စဆိုရင် အနွှာပုထုဇဉ်က ပြန်ငြင်းလိမ့်မယ်။ ဘာဖြစ်လို့ မမြဲရမှာလဲ အမေမွေးပေး လိုက်ကတည်းက ဒီကိုယ်နဲ့ဒီရုပ်၊ အခုလဲ ဒီကိုယ်နဲ့ဒီရုပ်ပဲ တစ်ခါမှပျက်စီးတာမတွေ့ဘူးလို့ပြောလိမ့်မယ်။ အနိစ္စမှ လက်မခံရင် ဒုက္ခလဲ လက်မခံတော့ဘူး။

လွယ်ကူတဲ့အနိစ္စနဲ့ဒုက္ခမှလက်မခံနိုင်ရင် ခိုင်မြဲတဲ့ အနှစ်သာရအတ္တဆိုတာမရှိဘူး။ အနတ္တဆိုတာကို ပိုလို့ တောင် လက်မခံနိုင်တော့တာပေါ့။ မြတ်စွာဘုရားဟောတဲ့ ပရမတ်ရုပ်ခန္ဓာနဲ့ ဥတုဇရုပ်ခန္ဓာကို မကွဲပြားတဲ့အတွက် ကြောင့် ကမ္မဋ္ဌာန်းဆရာများ အဖြေရကြပ်စေတဲ့ မေးခွန်း တစ်ခု ပေါ်ပေါက်လာခဲ့တယ်။

x x x x x

အဖြေရကြပ်တဲ့ ဝိပဿနာမေးခွန်း

မေးခွန်းက မြတ်စွာဘုရားက ရူပက္ခန္ဓာလို့ခေါ်တဲ့ ရုပ်တရားကြီးဟာ နာမက္ခန္ဓာလေးပါးလို့ပဲ အမြဲတန်း ဖြစ်ပျက်နေတယ်။ အနိစ္စလို့ဟောထားပါတယ်။ ရုပ်တရားဟာ အနိစ္စ-မမြဲတဲ့တရားအမှန်ပဲဆိုရင် ကျွန်တော့်ပေါင်မှာ အသက် ၂၀ အရွယ်ကတည်းက ထိုးထားတဲ့ ထိုးကွင်းတွေဟာ အခု အသက် ၆၀ ထိရောက်နေပြီ။ ပျက်သွားဘို့ ကောင်းတာဇပါ။

ပြီးတော့ ရုပ်တရားတွေဟာ တစ်စက္ကန့်မှာ အကြိမ်ပေါင်း ကုဋေ ၅၈၀၀ ကျော်ပျက်နေတယ်လို့ ဘုရားက ဟောထားတယ်တဲ့။ အဲဒီအတိုင်းသာမှန်ရင် ထိုးကွင်းမင်ကြောင်တွေဟာ ထိုးပြီးပြီးချင်းတောင် ပျက်သွားသင့်တယ်။ အခုတော့ အနှစ် ၄၀ ကျော်ရှိတာတောင် ပျက်မသွားဘူးဆိုတာ ဘယ်လိုသဘောလဲတဲ့။

ပရမတ်ရုပ်တရားဆိုတာ အတုံးလည်းမရှိဘူး။ အလုံးလည်းမရှိဘူး။ အခဲလည်းမရှိဘူး။ အရည်လည်းမရှိဘူး။ အဖတ်လည်းမရှိဘူး။ အမှုန်လည်းမရှိဘူး။ အမွှားလည်းမရှိဘူး။ သဘောတရားသက်သက်လေးသာ ရှိတယ်လို့ ယောဂီတို့ဉာဏ်မှာ ရှင်းရှင်းလင်းလင်းသိမထားရင် စောစောက မေးခွန်းကို ဘယ်လောက် ရှည်လျားအောင်ဖြေဖြေ အဓိပ္ပာယ်ရှင်းမှာ မဟုတ်ပါဘူး။

ဒီမေးခွန်းမေးတဲ့သူကိုယ်တိုင်ကိုက ပရမတ်ရုပ်ခန္ဓာနဲ့ ဥတုဇရုပ်ခန္ဓာကို ကွဲကွဲပြားပြားမသိတဲ့သူပါ။ ဒါ့ကြောင့် ပရမတ်ရုပ်တရားဆိုတာ သဘောတရားမျှသာရှိတာပါလားလို့ ယောဂီတို့ ဉာဏ်မှာ ပြတ်ပြတ်သားသား သိသွားရင် စောစောကမေးခွန်းဟာ အလိုလိုအဖြေရပြီး သားဖြစ်သွားမှာပါ။ ဒါ့ကြောင့် ရုပ်တရားကို ပညတ်ကင်းစင်ပြီး ပရမတ်ပေါက်အောင် ကြိုးစားပြီး နာကြားကြပါ။

ပရမတ်ပေါက်အောင်ဟောပြီးတာနဲ့ ဉာဏ်နုသူများ အတွက်တော့ အကျဉ်းချုပ်အဖြေထုတ်ပြပါမယ်။ ရုပ်ဓာတ် ၂၈ ပါးရှိပေမယ့် ဝိပဿနာတရားပွားများတတ်ဖို့ တရားရဖို့အတွက် အကုန်လုံး သိစရာမလိုပါဘူး။ အဝိနိဗ္ဗာရုပ် ၈ ပါးလောက် သိတယ်ဆိုရင်ပဲ လုံလောက်ပါပြီ။

ခွဲခြား၍မရကောင်းသော ရုပ်များ

အဝိနိဗ္ဗာန်ဆိုတာ မြန်မာပြန်ရင် ခွဲခြား၍မရကောင်းသောရုပ်လို့ ဖြစ်တယ်။ ဒီရုပ်ဓာတ် ၈ ပါးဟာ နေရာတကာ မှာရှိတယ်။ သက်ရှိမှာလဲရှိတယ်။ သက်မဲ့မှာလဲရှိတယ်။ ရှိတဲ့အခါမှာလဲ တစ်ပါးစီ နှစ်ပါးစီ ဒီလိုခွဲပြီးရှိတာမဟုတ်ဘူး ၈ ပါးလုံးပဲရှိတယ်။

ဒါ့ကြောင့် ခွဲခြားလို့မရတဲ့ ရုပ်လို့ နာမည်ပေးထားတာပါ။ အဲဒီရုပ်တွေက

- (၁) ပထဝီဓာတ် = မာသောသဘောတရားနဲ့ ပျော့သောသဘောတရား
- (၂) အာပေါဓာတ် = ယိုစီးခြင်းသဘောတရားနဲ့ ဖွဲ့စည်းခြင်းသဘောတရား
- (၃) တေဇောဓာတ် = ရင့်ကျက်ခြင်းနှင့် ပူခြင်း၊ အေးခြင်းသဘောတရား
- (၄) ဝါယောဓာတ် = လှုပ်ရှားခြင်းသဘောတရားနဲ့ ထောက်ကန်ခြင်းသဘောတရား

- (၅) ဝဏ္ဏဓာတ် = စက္ခုပသာဒဖြင့် မြင်၍ရသော အဆင်းအမျိုးမျိုး
- (၆) ဂန္ဓဓာတ် = ယာနပသာဒဖြင့်နံ၍ရသော အနံ့အမျိုးမျိုး
- (၇) ရသဓာတ် = ဇိဝှာပသာဒဖြင့် စား၍ရသော အရသာအမျိုးမျိုး
- (၈) သြဇာဓာတ် = စားလိုက်သော အစားအစာမှ အဆီအနှစ်အစေးဖြစ်ခါ ရုပ်ခန္ဓာကို အရှည်တည်တံ့စေသော သဘောတရား။

အဲဒီရုပ်ဓာတ် ၈ ပါးထဲမှာလဲ ပထဝီ၊ အာပေါ၊ တေဇော၊ ဝါယောဆိုတဲ့ ဓာတ်ကြီးလေးပါးကို မဟာဘုတ်လေးပါးလို့လဲ ခေါ်ပါသေးတယ်။ ရုပ်ဓာတ် ၂၈ ပါးအနက်က အဲဒီလေးပါးဟာ အမှီခံရုပ်ဖြစ်ပါတယ်။ ကျန်တဲ့ ၂၄ ပါးသော ရုပ်တွေကတော့ မဟာဘုတ်လေးပါးကိုမှီပြီး ဖြစ်ရလို့ ဥပါဒါရုပ်လို့ ခေါ်ပါတယ်။ တရားရဖို့အတွက် အများကြီး သိဖို့မလိုပါဘူး။

မဟာဘုတ်လေးပါးထဲက တစ်ပါးလောက်ကိုပဲ ပညတ်အတုံး အလုံးအခဲကင်းပြီး သဘောတရားသာရှိတယ်လို့ ဉာဏ်အမြင်မှာ လင်းသွားရင် ယောဂီအတွက် ကိစ္စပြီးပါပြီ။ ဒီအကြောင်းကို မူလပဏ္ဏာသ အဋ္ဌကထာမှာ အားရစရာ ဖွင့်ပြထားတာက

ရုပ်ဓာတ်တစ်ပါး ဆင်ခြင်နိဗ္ဗာန်ဝင်

စတုန္ဒံ ဓာတုနံ ဧကဒေသ မေဝ သမ္မသိတွာ
နိဗ္ဗာနံ ပါပုဏန္တိတံ

အဓိပ္ပာယ်က မဟာဘုတ်ဓာတ်ကြီးလေးပါးထဲက တစ်ပါးလောက်ကို ပုဂ္ဂိုလ်၊ သတ္တဝါ၊ ငါ၊ သူတစ်ပါးယောက်ျား၊ မိန်းမကင်းအောင် အတုံးအလုံး အခဲအရည်အဖတ်၊ အမှု အမှားကင်းအောင် သဘောတရားဆိုက်သွားအောင် သုံးသပ်ဆင်ခြင်ပွားများနိုင်မယ်ဆိုရင် နိဗ္ဗာန်ကို ရောက်နိုင် ပါတယ်တဲ့။

မဂ်ဖိုလ်ကိုရနိုင်ပါတယ်တဲ့။ ဒီတော့ ယောဂီတို့အနေနဲ့ အဲဒီဓာတ်ကြီးလေးပါးထဲက ပထဝီဓာတ်ကြီးတစ်လုံးကိုပဲ ပရမတ်ဆိုက်သွားအောင် အကျယ်နာကြားကြမယ်။ ကျန်တဲ့ ဓာတ်တွေတော့ အကျဉ်းလောက်ပဲ နာကြတာပေါ့။ ပထဝီ ဓာတ်တစ်လုံး ရှင်းလင်းသဘောပေါက်သွားရင် ကျန်တဲ့ ရုပ်ဓာတ်တေ အလိလိ သဘောပေါက်ပါတယ်။

ဒါကို လယ်တီဆရာတော်ဘုရားကြီး ဥပမာပေးထား
 တာက တောဝတ်ကို မမြင်ဘူးတဲ့သူတစ်ယောက်ကို မြင်ဘူး
 စေဖို့အတွက် မှုဆိုးတစ်ယောက်က တောထဲကို ခေါ်လာ
 ခဲ့တယ်။ တောထဲရောက်တဲ့အခါ တောဝတ်အုပ် တစ်အုပ်ကို
 တွေ့တော့ တစ်ကောင်ကို သေချာချိန်ပြီး ပစ်လိုက်တယ်။
 မှန်သွားတဲ့ဝတ်က လဲကျသေကျန်ခဲ့ပြီး ကျန်တဲ့ ဝတ်တွေက
 အကုန်ထွက်ပြေးသွားကြတယ်။ ဒီအခါမှာ တောဝတ်ကို
 မမြင်ဘူးတဲ့သူဟာ သေနေတဲ့ တောဝတ်ကို လှန်လှောပြီး
 သေချာကြည့်တယ်။

သေနေတဲ့တောဝတ်တစ်ကောင်ကို သေချာကြည့်ရုံနဲ့
 ကျန်တဲ့တောဝတ်တွေလဲ ဒီအတိုင်းပါပဲလားဆိုတာ တစ်ခါ
 တည်း သိသွားတယ်။ ထွက်ပြေးသွားတဲ့ တောဝတ်တွေကို
 အကုန်လိုက်ကြည့်စရာ မလိုတော့ပါဘူးတဲ့ ဒီဥပမာအတိုင်း
 ပဲ ယောဂီများများလဲ ပထဝီဓာတ်တစ်လုံးကို ပညတ်ကင်း
 အောင် သိသွားပြီဆိုရင် ကျန်တဲ့ ရုပ်ဓာတ် ၂၇ ပါးလုံးကို
 အလိုလို သိသွားပါလိမ့်မယ်။

x x x x x

ပထဝီဓာတ်ရဲ့သဘော

ယောဂီတို့ရဲ့အနေနဲ့ အရင်တုန်းက ပထဝီဓာတ်ကို ဘယ်လိုသိထားကြသလဲဆိုရင် မြေကြီးလို့ပဲ သိထားကြတယ်။ ဒိဋ္ဌိပြုတ်ဖို့ မဂ်ဉာဏ်ရဖို့အတွက် အဲဒီအသိလောက်နဲ့ မလုံလောက်သေးပါဘူး။ ရှေ့ဆက်သိထားရမှာက ဟောဒီအောက်က မဟာပထဝီမြေကြီးဟာ သူ့အပေါ်မှာရှိနေတဲ့ သက်ရှိသက်မဲ့အားလုံးရဲ့ တည်ရာမှီရာဖြစ်သလို ဒီပထဝီဓာတ်ဟာလဲ ကျန်တဲ့ ရုပ်ဓာတ် ၂၇ ပါးရဲ့ တည်ရာမှီရာဖြစ်ပါတယ်။

အဲဒီလို အမှီခံရတာခြင်းတူတဲ့အတွက်ကြောင့် ပထဝီဆိုတဲ့ အမည်ကိုရတာပါ။ အဲဒီ ပထဝီဓာတ်ကိုသိဘို့အတွက် ဗုဒ္ဓက လက္ခဏာနှစ်ခုပေးထားပါတယ်။ အဲဒါတွေကတော့ ကက္ခဋ္ဌ = မာတဲ့သဘောနဲ့ မုဒုနူးညံ့ပျော့ပျောင်းတဲ့သဘောပါပဲ။ ပထဝီဓာတ်ကိုသိချင်ရင် တို့ကြည်၊ ထိကြည့်၊ စမ်းကြည့်ရပါတယ်။ အဲဒီအခါမှာ မာတာလည်း တွေ့ချင်တွေ့မယ်။

ပျော့တာလည်း တွေ့ချင်တွေ့မယ်၊ ဘာကိုလဲ တွေ့တွေ့
 ပထဝီဓာတ်လို့ သိရပါမယ်။ မာတဲ့သဘော၊ ပျော့တဲ့သဘော
 ဟာ ပထဝီဓာတ်လို့ ဟောလိုက်တော့ ယောဂီတို့က မာခြင်း၊
 ပျော့ခြင်းကို ပထဝီဓာတ်လို့ အမှတ် မှားပြန်တယ်။ တကယ်
 တော့ မာခြင်း၊ ပျော့ခြင်းဟာ ပထဝီဓာတ်မဟုတ်သေးဘူး၊
 ပထဝီဓာတ်ကို မှတ်ဖို့ လက္ခဏာသာ ဖြစ်တယ်။ ဒီနေရာဟာ
 သိပ်ခက်ခဲလို့ သမာဓိလေးစိုက်ပြီး နာပါ။

ဒါဆိုရင် ပထဝီဓာတ်က ဘာလဲဆိုတော့ သဘော
 တရားလေးပဲတဲ့ ရုပ်ဓာတ်၊ နာမ်ဓာတ် ဓာတ်တရားမှန်သမျှ
 ဟာ အလုံးအခဲ အမှုအမွှား ဘာမှမရှိပါဘူး။ သဘောတရား
 ချည်းပါပဲ။ ဒီတော့ မာတဲ့သဘောတရား၊ ပျော့တဲ့သဘော
 တရားကို ပထဝီဓာတ်လို့ခေါ်ဆိုတဲ့နေရာမှာ မာတဲ့၊ ပျော့တဲ့
 ဆိုတဲ့ စကားလုံးတွေက ပထဝီဓာတ်ကို မှတ်ဖို့လက္ခဏာ
 တွေပေါ့။ နောက်က သဘောတရားဆိုတာကမှ ပထဝီ
 ဓာတ်ပါ။ ဝိပဿနာ ယာနိကနည်းဆိုတာ ပညာကို အဓိက
 ထားတဲ့ ဉာဏ်စခန်း၊ ဉာဏ်လမ်းနည်းဖြစ်လို့ ယောဂီတို့ရဲ့
 ဉာဏ်မှာ ပြတ်သားအောင်မသိမခြင်း ရှေ့ကို မတက်ပါဘူး။
 ကိုယ်ပိုင်ဉာဏ်နဲ့ ပိုင်ပိုင်နိုင်နိုင်သိတဲ့အထိ ရှင်းလင်းဟောပြု
 ဘို့ ဆရာမှာ တာဝန်ရှိပါတယ်။

မာတာပျော့တာ ပထဝီမဟုတ်သေး

ဒီတော့ မာခြင်း၊ ပျော့ခြင်းဆိုတဲ့ လက္ခဏာနဲ့ ပထဝီ ဓာတ်ဟာ တခြားစီဆိုတာသိအောင် ဥပမာ ဆောင်ကြရ အောင် သိပ်ခက်တဲ့နေရာဟာ ဥပမာဆောင်မှ နားလည် နိုင်ပါတယ်။ မိန်းကလေးဆယ်ယောက်လောက် စုဝေးထိုင် နေတဲ့ထဲက စပယ်တင်မဲ့နဲ့မိန်းကလေးကို ခေါ်ခဲ့ပါလို့ ခိုင်း လိုက်တဲ့အခါ အခိုင်းခံရသူဟာ မိန်းကလေး ဆယ်ယောက် ထဲက စပယ်တင်မဲ့ပါတဲ့ မိန်းကလေးကို ရွေးခေါ်လာပါ တယ်။

ဒီဥပမာမှာ စပယ်တင်မဲ့ဆိုတာ မိန်းကလေးကို မှတ် သားတဲ့လက္ခဏာပါ။ မိန်းကလေးမဟုတ်ပါဘူး။ မိန်းကလေး က မိန်းကလေးသတ်သတ်ပါ။ မာတဲ့သဘောတရား၊ ပျော့တဲ့ သဘောတရားဟာ ပထဝီဓာတ်ဆိုတဲ့ နေရာမှာလဲ မာတာနဲ့ ပျော့တာဟာ ပထဝီဓာတ်ကိုမှတ်ဖို့ လက္ခဏာပဲ ဖြစ်ပါတယ်။ ပထဝီဓာတ်မဟုတ်ပါဘူး။ သဘောတရားဆိုတာကသာ ပထဝီဓာတ်ပါ။

ဒီလောက်ခက်ခဲ နက်နဲပြီး အသိရခက်တဲ့တရားမျိုးကို
 ယောဂီတို့ သံသရာတစ်လျှောက်မှာ တစ်ခါမှ မနာဘူးခဲ
 ပါဘူး။ ဒါ့ကြောင့်လည်း ဂင်္ဂါဝါဠုသဲစုမက ဘုရားအဆူဆူ
 ပွင့်ခဲ့ပေမယ့် အခုအချိန်ထိ ပုထုဇဉ်ဘဝက မတက်နိုင်သေး
 တာပါ။ ဘဝသံသရာတစ်လျှောက်က မနာကြားခဲ့ရတဲ့
 တရားကြီး အခုနာကြားနေရပြီ။ တရားအပေါ်မှာ ပြတ်ပြတ်
 သားသား ဉာဏ်အမြင်ရှင်းပြီး နားလည်တာနဲ့ သံသရာမှာ
 ထောက်ရာတည်ရာရတော့မယ်လို့ ဆုံးဖြတ်ချက်ချပြီး
 အားကြိုးမာန်တက် နားမလည် လည်အောင် နာယူကြပါ။

ဒီတော့ တစ်ခါမှ မကြားခဲ့ဘူးတဲ့ သဘောတရားရဲ့
 အဓိပ္ပာယ်ကို နားလည်အောင် ဥပမာထပ်ပေးကြရအောင်
 ဦးဖြူဟာ သဘောကောင်းတယ်ဆိုတဲ့ စကားလေးကို ဆန်း
 စစ်ကြည့်ရအောင် ဦးဖြူရဲ့ကောင်းတဲ့သဘောလေးဟာ
 အကောင်အထည်မဟုတ်ပါဘူး။ အရည်အဖတ် မဟုတ်ပါ
 ဘူး။ အမှုအမွှားမဟုတ်ပါဘူး။ ကိုင်ပြ၊ ယူပြခိုင်းလို့လဲ မရ
 နိုင်ပါဘူး။

ဒါဆိုရင် သဘောကောင်းတယ်ဆိုတာ ဘာလဲဆိုတော့
 သူတစ်ပါးကို ဖေးမကူညီတာ၊ အနှစ်နာခံတာ၊ ကိုယ်ကျိုး
 စွန့်တာ၊ သူတစ်ပါးကောင်းကျိုး ဆောင်ရွက်တာတွေပါပဲ။
 ဒီသဘောတရားအားလုံးကိုပေါင်းပြီးတော့ သဘောကောင်း
 တယ်လို့ ပြောတာပါ။ ဦးဖြူရဲ့ကောင်းတဲ့သဘောလေးကို
 ကိုင်ပြလို့ မရနိုင်သလို ပထဝီဓာတ်ရဲ့ မာနေတဲ့သဘော

တရား၊ ပျော့နေတဲ့သဘောတရားကိုလည်း ကိုင်ပြုလို့ မရ
နိုင်ပါဘူး။

ဒါက သဘောတရားအဓိပ္ပာယ်ကို အကြမ်းဖျင်း ရှင်း
ပြတာပါ။ ဒီလောက်နဲ့ ယောဂီတို့ဉာဏ်မှာ မရှင်းလင်းသေး
ပါဘူး။ နောက်ထပ် ဥပမာတစ်ခုထုတ်ပြီး အသေးစိတ် ရှင်း
ဦးမှာပါ။ လောလောဆယ် ရုပ်ဓာတ်၊ နာမ်ဓာတ်အားလုံးကို
ဉာဏ်မှာငုံမိအောင် ဗုဒ္ဓဖွင့်ပြတဲ့ အဖွင့်သုံးမျိုးကို နာယူကြည့်
ရအောင်ပါ။

x x x x x x

ဓာတ်ရဲ့ အဓိပ္ပာယ်သုံးမျိုး

ဗုဒ္ဓက ဓာတ်တို့ထော့နာမ သဘာဝထော့ = ဓာတ်ဆိုတာ သဘောတရားပဲရှိတယ်တယ်လို့ ပထမဖွင့်ပြလိုက်ပါတယ်။ ဒါနဲ့တင် ဉာဏ်မှာ မရှင်းလင်းသေးတဲ့သူအတွက် သဘာဝထော့နာမ သုညတထော့ = သဘောတရားဆိုတာ အတုံးအလုံး အခဲ အမှု အမွှား ဘာမှမရှိတဲ့ သုညတသဘောပါပဲတဲ့။

တစ်ခါသုညတထော့နာမနိဿတ္ထထော့ = သုညတဆိုတာ ပုဂ္ဂိုလ်သတ္တဝါ၊ ငါ၊ သူတစ်ပါး၊ ယောက်ျား၊ မိန်းမ၊ အသက်၊ လိပ်ပြာ ဘာမှမရှိတဲ့ သဘောပါပဲတဲ့။ ဒါဆိုရင် ဗုဒ္ဓ ခဏခဏဟောကြားတော်မူတဲ့ ဓာတ်ရဲ့ အဓိပ္ပာယ်ကိုတော့ တော်တော်သိသွားလောက်ပြီ ထင်ပါတယ်။

တကယ်တော့ အထည်ကိုယ်ဒြပ်ဝတ္ထုအနေနဲ့ မမြင်ရတဲ့ ပရမတ်တရားရှိကြောင်း နားလည်အောင်ဟောဘို့ဆိုတာ အင်မတန်မှ ခဲယဉ်းပါတယ်။ ဒါ့ကြောင့် ဗုဒ္ဓဟာ

ဘုရားဖြစ်စအချိန်က ငါသိတဲ့တရားတွေက သိမ်မွေ့နက်နဲ ခက်ခဲတယ်။ လောကီလူသားတွေက ဉာဏ်ပညာနှုန်းနှေးကြတဲ့အပြင် ကာမဂုဏ်အာရုံတွေထဲမှာပဲ ပျော်ပါးပြီးနေချင်ကြတယ်။

ဒီလိုလူတွေကို နက်နဲခက်ခဲတဲ့ ပရမတ်တရား၊ ဓာတ်တရားတွေသွားဟောလို့ ငါပင်ပန်းရုံပဲရှိမယ်ဆိုပြီး တရားမဟောတော့ဘူးရယ်လို့ အားလျှော့တော်မူဘူးပါတယ်။ ဒီအခါမှာ သဟမ္ပတိဗြဟ္မာကြီးက မြတ်စွာဘုရား တရားတော်များကို ဟောကြားတော်မူပါ။ မြတ်စွာဘုရားရဲ့ သစ္စာတရားကို နာကြားရလျှင် ပါရမီမရှိသေးဘူးဟာ ပါရမီရှိလာပါမယ်။

ပါရမီအနည်းငယ်မျှရှိသူဟာ ပါရမီပြည့်လာပါမယ်။ ပါရမီပြည့်ပြီးသားပုဂ္ဂိုလ်များကတော့ မဂ်ဉာဏ်၊ ဖိုလ်ဉာဏ်ကို ရကြပါလိမ့်မယ်။ ဒါ့ကြောင့် မြတ်စွာဘုရားတရားတော်များကို ဟောကြားတော်မူပါလို့ လျှောက်ထားတောင်းပန်ခဲ့ပါတယ်။ နာကြားကြတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်တိုင်းလဲ ပါရမီမရှိသေးရင် ရှိသွားပါတယ်။ တစ်ဝက်တစ်ပျက်ရှိသူက ပြည့်သွားပါတယ်။ ပြည့်နေတဲ့သူက တရားအဆုံးမှာ မဂ်ဖိုလ်ကို တစ်ခါတည်း ရသွားကြပါတယ်။

အခုလဲ တရားနာတဲ့ ယောဂီများအနေနဲ့ တော်တော် ခက်တဲ့တရားပဲဆိုပြီး စိတ်ပျက်အားလျှော့မသွားကြပါနဲ့။ ကြိုးစားပြီးသာနာကြပါ။ မိမိတို့အတွက် အရှုံးမရှိပါဘူး။ သဟမ္ပတိဗြဟ္မာကြီးပြောသလို ပါရမီမရှိသေးရင် ရှိသွား

ပါမယ်။ တစ်ဝက်တစ်ပျက်ရှိနေရင် ပြည့်သွားပါမယ်။ ပြည့်ပြီးသားဆိုရင်လဲ မင်္ဂလာဖိုလ်တာ တစ်ခါတည်း ရသွားမှာ ဖြစ်တဲ့အတွက် နာကြားသူမှာ အရှုံးရယ်လို့ မရှိနိုင်ပါဘူး။

ပရမတ်နဲ့ပညတ်ကို ဉာဏ်အမြင်မှာ ထင်ရှားအောင် ခွဲတော့မယ်ဆိုရင် ပုံသေမှတ်ထားရမယ့်အချက်နှစ်ချက် ရှိပါတယ်။ အဲဒါတွေကတော့ ပရမတ်ဆိုတာ တကယ်ရှိတဲ့ တရားဖြစ်တဲ့အတွက် ဖျက်လို့လဲမပျက်ဘူး။ ဖျောက်လို့လဲ မပျောက်ဘူး။ ပညတ်ကတော့ တကယ်မရှိတဲ့တရားဖြစ်လို့ ဖျက်ရင်လဲပျက်တယ်၊ ဖျောက်ရင်လဲ ပျောက်တယ်ဆိုတာ ပါပဲ။

x x x x x

ကြေးဖလားနဲ့ မာတဲ့သဘောတရား

ကဲ မာတဲ့သဘောတရား၊ ပျော့တဲ့သဘောတရားဆိုတဲ့ ပရမတ် ပထဝီဓာတ်ကြီးက ထင်ရှားရှိပုံ၊ ပညတ်တရားက တကယ်မရှိပုံကို ယောဂီတို့ရဲ့ဉာဏ်ထဲမှာ ပြတ်ပြတ်သားသား ရှင်းသွားအောင် အသေးစိတ် ဥပမာပေးပြီး ဟောပေးပါတော့မယ်။ ဟောဒီမှာ ကြေးဖလားလေးကို ကြည့်လိုက်ပါ။

လက်ဝါးပေါ်တင်ပြီး ဒါဘာလဲလို့မေးခဲ့ရင် ကြေးဖလားလို့ လူတိုင်းဖြေပါလိမ့်မယ်။ ဒါဟာ ပုံသဏ္ဍာန်ဖြစ်တဲ့ သဏ္ဍာန်ပညတ်ကိုကြည့်ပြီး ဖြေကြတာပါ။ အဲဒီကြေးဖလားလေးကို လက်နဲ့တို့ကြည့် ထိကြည့်လိုက်တဲ့အခါ မာတဲ့သဘောလေးကို တွေ့ရပါလိမ့်မယ်။ အဲဒါ ပရမတ်စစ်စစ်ဖြစ်တဲ့ ပထဝီဓာတ်ကြီးပါပဲ။

ပရမတ်ဉာဏ်ရင့်ပြီးသား ယောဂီတွေအတွက်ကတော့ အဲဒီလောက်ပြောလိုက်ရုံနဲ့ ပညတ်ဖြစ်တဲ့ ကြေးဖလား ပျောက်သွားပြီး ပရမတ်ဖြစ်တဲ့ မာတဲ့သဘော ပထဝီဓာတ်ကို တန်းမြင်သွားပါတယ်။ ယောဂီတို့ကတော့ ပရမတ်

အကြောင်းကို ခုမှ စနာရတာဆိုတော့ အသေးစိတ်ရှင်းပြမှ ပညတ်ဖြစ်တဲ့ ကြေးဖလားပျောက်ပြီး ပရမတ်ဖြစ်တဲ့ မာတဲ့ သဘော ပထဝီဓာတ်ကို ဉာဏ်ပေါက်မှာဖြစ်ပါတယ်။

ဒီတော့ မေးခွန်းတစ်ခုထုတ်ကြရအောင် ကြေးဖလား ကို တို့ထိကြည့်လို့ မာတဲ့သဘော တွေ့ရတာတော့ ဟုတ်ပါ ပြီ။ အဲသလို မာတာဟာ ဘယ်သူက မာတာလဲ၊ ပရမတ် ဉာဏ်အမြင်မရှိတဲ့ အန္တပုထုဇဉ်တွေကတော့ ကြေးဖလား ကိုင်ကြည့်၊ ထိကြည့်လို့ မာမှတော့ ကြေးဖလားက မာတာ ပေါ့ ဘယ်သူက မာရဦးမတုန်းလို့ ဖြေပါလိမ့်မယ်။

ပရမတ်ဉာဏ်အမြင်ရှိတဲ့ စူဠသောတာပန် ပုထုဇဉ် ကတော့ ပထဝီဓာတ်က မာတာလို့ ပြတ်ပြတ်သားသား ဖြေပါလိမ့်မယ်။ ဒီတော့ အဖြေက နှစ်ခုဖြစ်နေတယ်။ မှန် တာကတော့ ပထဝီဓာတ်က မာတာဆိုတဲ့ အဖြေဟာ အမှန် ပါပဲ။ ဘာဖြစ်လို့လဲဆိုတော့ စိတ်၊ စေတသိက်၊ ရုပ်ဆိုတဲ့ ပရမတ်သုံးပါးထဲမှာ ကြေးဖလားဆိုတာ ပါမလာဘူး ပရမတ် ထဲ မပါရင် ပညတ်ပေါ့။

ပညတ်ဆိုရင် မရှိတဲ့တရားပေါ့။ ဒီတော့ ကိုင်ကြည့်လို့ မာတယ်ဆိုတာဟာ ကြေးဖလားဆိုတဲ့ ပညတ်က မဖြစ်နိုင် တော့ဘူး။ တကယ်ရှိတဲ့ ပထဝီဓာတ်က မာတယ်ဆိုတာပဲ ဖြစ်နိုင်တော့တာပေါ့။ ဒါပေမယ့် ဒီလိုသဘောတရားနဲ့ ရှင်းပြ ရုံနဲ့ အန္တပုထုဇဉ်က လက်ခံမှာမဟုတ်ဘူး။ လက်တွေ့ပြမှသာ လက်ခံမှာ ဒီတော့ သူလက်ခံအောင်လက်တွေ့ပြကြစို့။

သူ့ကိုတော့ ကြိုပြောထားရမယ်။ အန္တပုထုဇဉ် သင်
 ပြောသလို ကြေးဖလားကသာ မာရိုးမှန်ရင် ကြေးဖလား
 ပျောက်ရင် မာတာပျောက်ရမယ်။ ဒါကိုကော သင် လက်ခံ
 သလားဆိုတော့ လက်ခံပါတယ်တဲ့။ ဒါဆိုရင် အဲဒီကြေး
 ဖလားလေးကို ပေပေါ်တင်ပြီး ပြားသွားအောင် ထုလိုက်ပါ
 ထုပြီးတာနဲ့ ကြေးဖလားဘဝကနေ ကြေးပြားဘဝရောက်
 သွားပါပြီ။

x x x x x

ပညတ်ပျောက်ပုံ၊ ပရမတ်မပျောက်ပုံ

အဲဒါပညတ်ရဲ့ သဘောလက္ခဏာပဲ ကြေးဖလားဆိုတာ အရင်ကတည်းက တကယ်မရှိတဲ့ ပညတ်တရားဆိုတော့ ဖျောက်လို့လဲပျောက်တယ်။ ဖျက်လို့လဲ ပျက်တယ်ပေါ့။ သမာဓိကောင်းကောင်းထားပြီး အာရုံပြုနာပါ အရေးကြီးတဲ့နေရာကို ရောက်နေလို့ပါ။ အခုဆိုကြည့်စမ်း ကြေးဖလားဆိုတဲ့ပညတ်ကနေ ကြေးပြားဆိုတဲ့ပညတ်ကို ပြောင်းသွားပြီ။

ကြေးဖလားဆိုတဲ့ပညတ်မရှိတော့ဘူးဆိုတာကို သေချာအာရုံပြုထားပါ။ တစ်ခါ အဲဒီကြေးပြားကိုထိကြည့်၊ ကိုင်ကြည့်လိုက်စမ်းပါ။ မာတဲ့သဘောကိုပဲ တွေ့ရပါလိမ့်မယ်။ ဒီတော့ ကြေးဖလားဆိုတဲ့ ပညတ်ကသာ ပျောက်သွားတယ် မာတဲ့သဘောဆိုတဲ့ ပရမတ် ပထဝီဓာတ်ကြီးကတော့ မပျောက်ပါဘူး။

ဒါကို ထောက်သောအားဖြင့် အန္တပုထုဇဉ်ထင်ခဲ့သလို ကြေးဖလားက မာတာမဟုတ်ပဲ ပထဝီဓာတ်က မာတာ ဆိုတာ သေချာသွားပါပြီ။ ဒါ့ကြောင့် တကယ့်အရှိဖြစ်တဲ့ ပရမတ်တရားဟာ ဖျောက်တိုင်းလဲ မပျောက်ဘူး။ ဖျက်တိုင်း လဲမပျက်ဘူးလို့ ဗုဒ္ဓက ဟောခဲ့တာပါ။ ဒါဆိုရင် ယောဂီတို့ ဉာဏ်ထဲမှာ ပညတ်နဲ့ ပရမတ်ကို ခွဲခွဲခြားခြား သိသွားရမယ်။

ကြေးဖလားဆိုတဲ့ပညတ်ကသတ်သတ်၊ မာတဲ့သဘော ဆိုတဲ့ ပထဝီဓာတ်ကသတ်သတ် တခြားစီပဲ။ တစ်ခါ ကြေး ပြားဆိုတဲ့ ပညတ်က သတ်သတ်၊ မာတဲ့သဘောဆိုတဲ့ ပထဝီ ဓာတ်ကသတ်သတ်ပါ ရောမသွားပါစေနဲ့ ကြေးဖလားတို့ ကြေးပြားတို့ဆိုတဲ့ ပညတ်တွေနဲ့ ဖုံးထားတဲ့ ပရမတ်ကို ဉာဏ် ပညာနဲ့ မမြင်မြင်အောင် ပြနေတာပါ။

အန္တပုထုဇဉ်ကတော့ ဆက်ငြင်းနေဦးမှာပါ။ ကြေးပြား ကို စမ်းကြည့်လို့မာရင် ကြေးပြားကပဲ မာမှာပေါ့။ တခြားက ဘာလာပြီး မာစရာလိုသေးလဲတဲ့ ဒီတော့ အရင်စကားနဲ့ပဲ ပြန်ချုပ်ရမယ့် ကြေးပြားက မာရိုးမှန်ရင် ကြေးပြားပျောက် ရင် မာတာပျောက်ရမယ်လို့ပြောပြီး အဲဒီကြေးပြားကို တစ်စ စိဖြတ်တောက်ပြီး လုံထဲထည့်ကျိုလိုက်ပါ။

အရည်ဖြစ်သွားတဲ့အခါ သစ်ချောင်းသဏ္ဍာန် ပုံစံ ခွက်ထဲလောင်းထည့်လိုက်တာနဲ့ အေးပြီးဆိုရင် ကြေးချောင်း လေးဖြစ်သွားတာပါပဲ။ ဒီတော့ ကြေးပြားဆိုတဲ့ ပညတ်ကနေ

ကြေးချောင်းဆိုတဲ့ပညတ်ကို ပြောင်းသွားပြန်ပြီ၊ ကြေးပြား ဆိုတဲ့ပညတ်ကတော့ တစ်ခါတည်းပျောက်သွားပြီ။

အဲဒီ ကြေးချောင်းလေးကို ကိုင်ကြည့်ထိကြည့်တဲ့အခါ မာတဲ့သဘောကတော့ တွေ့နေရတာပဲ။ ကြေးပြားပျောက် သွားပေမယ့် မာတဲ့သဘောပျောက်မသွားတာကို ထောက် သောအားဖြင့် ကြေးပြားဆိုတဲ့ ပညတ်က မာတာမဟုတ်ပဲ ပထဝီဓာတ်ဆိုတဲ့ ပရမတ်တရားကြီးက မာတာဆိုတာ သေချာသွားပါပြီ။

မာတဲ့သဘောတရားဟာ တကယ်ရှိတဲ့ ပရမတ်တရား ဆိုတော့ ဘယ်လောက်ဖျက်ဖျက် မပျက်ပါဘူး။ ဘယ် လောက် ဖျောက်ဖျောက်မပျောက်ပါဘူး။ ကြေးချောင်းကို စမ်းကြည့်လို့ မာတဲ့သဘောကိုတွေ့တဲ့အခါ ယောဂီတို့ ဉာဏ် မှာ ရှင်းနေရမှာက ကြေးချောင်းဆိုတဲ့ ပညတ်က တခြား မာတဲ့သဘော ကတခြား မာတဲ့သဘောက ပရမတ်ပထဝီ ဓာတ်၊ ကြေးချောင်းက အမည်ပေးထားတဲ့ပညတ်။

ဒီတော့ အစက်ပြောခဲ့သလို မာတဲ့သဘောတရားလေး ကသာ ပထဝီဓာတ်ဆိုတော့ ကြေးချောင်းဆိုတဲ့ ပညတ် အောက်မှာရှိနေတဲ့ မာတဲ့သဘောတရား ပထဝီဓာတ်လေး ကို ထုတ်ပြ၊ ကိုင်ပြလို့မရပါဘူး။ အခုလိုလက်တွေ့သဘာဝ နဲ့ ကိုက်ပြီးတော့ပဲ ပြလို့ရပါတယ်။

အန္တပုထုဇဉ်က ဒါလဲပဲ ကြေးချောင်းက မာတာပါလို့ ဆက်ငြင်းနေမယ်ဆိုရင် အဲဒီကြေးချောင်းကို အစိတ်စိတ်

အမွှာမွှာဖြစ်အောင်လုပ် လုံထဲထည့်၊ စပ်သင့်တဲ့ဓာတ်စပ်ပြီး
 ပြာဖြစ်တဲ့အထိ ဖိုထိုးပစ်လိုက်ပါ။ ပြာဖြစ်သွားတာနဲ့ ကြေး
 ချောင်းဆိုတဲ့ ပညတ်က ပျောက်သွားပြန်ပါပြီ။ ပြာဆိုတဲ့
 ပညတ်အမည်တစ်မျိုး ပြောင်းသွားပြန်ပြီပေါ့။ အဲဒီပြာကို
 တို့ကြည့် ထိကြည့်လိုက်တဲ့အခါ နူးညံ့တဲ့သဘော၊ ပျော့တဲ့
 သဘောလေးကို တွေ့ရလိမ့်မယ်။

ဒါလဲ ပထဝီဓာတ်ပါပဲ၊ ဒါ့ကြောင့် ကြေးချောင်းဆိုတဲ့
 ပညတ်ကသာပျောက်သွားပြီး မာတဲ့သဘော၊ ပျော့တဲ့
 သဘောလေးက မပျောက်တဲ့အတွက် မာခြင်း၊ ပျော့ခြင်း
 တို့ဟာ ပထဝီဓာတ်ဆိုတာ ထင်ရှားနေပါပြီ။ နောက်ဆုံး
 အဲဒီပြာတွေကို မြေထဲမှာ ကျင်းတူးမြှုတ်ထားလိုက်ပြီး လေး
 ငါးနှစ်ရှိမှ သွားဖော်ကြည့်လိုက်ရင် မြေကြီးနဲ့ တစ်သားတည်း
 ဖြစ်နေတာ တွေ့ရပါလိမ့်မယ်။

x x x x x

ခက်ခဲတဲ့နေရာ ဥပမာသုံး

အဲဒီမြေကြီးတွေကို တို့ကြည့်ထိကြည့်လိုက်ရင် မာတဲ့ သဘော၊ ပျော့တဲ့သဘောတစ်ခုခုကတော့ တွေ့ဦးမှာပါပဲ။ ဒါ့ကြောင့် တကယ်ရှိတဲ့ ပရမတ်ပထဝီဓာတ်ဟာ မြေကြီး ဖြစ်တဲ့ အထိရှိနေတုန်းပဲဆိုတာ ထင်ရှားပါတယ်။ အခုပြော ခဲ့တာတွေက ဥပမာနုပါ ဟောရမယ့်အကြောင်းက ခက်လို့ ဥပမာပေးလိုက်တာပေါ့။ အလွန်ခက်ခဲတဲ့အရာဆိုရင် ဥပမာ ပေးလိုက်မှ ရှင်းလင်းလွယ်ကူစွာ နာယူသက နားလည်သွား ပါတယ်။

ဒါ့ကြောင့်လည်း ဗုဒ္ဓကိုယ်တိုင် တရားဟောကြားတဲ့ အခါ ဥပမာ မျိုးစုံပေးပြီး ဟောကြားလေ့ရှိပါတယ်။ ခန္ဓာ ငါးပါးဖြစ်ပျက်ရှုခန်းရောက်ရင် ဗုဒ္ဓပေးတဲ့ ဥပမာ ၅ မျိုး နာကြားရဦးမှာပါ။ ဒါ့ကြောင့် အယ်ဒီတာလည်းဖြစ်၊ စာရေး ဆရာလည်းဖြစ်တဲ့ ဆရာကြီး ဦးလေးမြိုင်က ပိဋကတ်သုံးပုံ၊ နိကာယ်ငါးရပ်က ဗုဒ္ဓပေးထားတဲ့ ဥပမာအားလုံးကို ထုတ်

နုတ်ပြီး ဗုဒ္ဓ၏ ဥပမာတစ်ထောင်ဆိုတဲ့အမည်နဲ့ စာအုပ် တစ်အုပ်တောင် ရေးထားတာရှိပါတယ်။

အခုပေးထားတဲ့ဥပမာကို ယောဂီတို့ရဲ့ ခန္ဓာပေါ် တင် ကြည့်ကြပါစို့။ အခုထိုင်ပြီး တရားနာနေကြတဲ့ ယောဂီတို့ကို လောကကလူလို့ သမုတ်ထားတယ်။ ယောဂီတို့ကိုယ်တိုင် ကလဲ မရေမတွက်နိုင်တဲ့ ဘဝအဆက်ဆက်ကစပြီး အခု ဘဝတိုင်အောင် လူလို့ပဲ ယုံကြည်ယူဆလာခဲ့ကြတယ်။ ကမ္ဘာအဆက်ဆက်မှာ ပထမဆုံးဖြစ်လာတဲ့ လူသားကြီး များက အသိဉာဏ်ပညာရှိပြီး ပြောတတ်ဆိုတတ်၊ လုပ်တတ် ကိုင်တတ်၊ ရောင်းတတ်ဝယ်တတ်တဲ့ သတ္တဝါတွေကိုတော့ လူလို့ နာမည်ပေးကြစို့။

အသိဉာဏ်ပညာမရှိ၊ မလုပ်တတ်၊ မကိုင်တတ်၊ မပြော တတ်၊ မဆိုတတ်၊ မရောင်းတတ်၊ မဝယ်တတ် ပေါက်လွှတ်ပဲ စားနေတဲ့သတ္တဝါတွေကိုတော့ တိရစ္ဆာန် သို့မဟုတ် ခွေး၊ ကြက်၊ ဝက် စသည် မှတ်ကြဆိုပြီး နာမည်တပ်ပေးထားခဲ့ ကြခြင်းဖြစ်ပါတယ်။ ကြေးဖလားဆိုတဲ့ ပညတ်ဟာ တကယ် စစ်ကြည့်တော့ မရှိသလို လူဆိုတဲ့ပညတ်ဟာလဲ တကယ် စစ်ကြည့်တဲ့အခါ မရှိတာကို တွေ့လာရပါလိမ့်မယ်။

ကိုင်း ယောဂီတို့ရဲ့ ခန္ဓာကိုယ်သုံးလေးနေရာလောက် ကို တို့ကြည့်၊ ထိကြည့်၊ ကိုင်ကြည့်လိုက်ကြစမ်းပါ။ အရိုးလို့၊ ခေါင်းလို့နေရာ ထိမိတဲ့အခါ မာတဲ့သဘောလေးကို တွေ့ရ

ပါလိမ့်မယ်။ အသားများတဲ့နေရာ ကိုင်မိရင် ပျော့တဲ့ နူးညံ့
တဲ့သဘောလေးကို ခံတွဲရပါလိမ့်မယ်။ ဒီလို မာတာ၊ ပျော့
တာဟာ ဘယ်သူက မာတာ ပျော့တာလဲလို့ မေးခွန်းထုတ်
လိုက်ပါ။

ကြေးဖလားနဲ့ဥပမာပေးပြီး ဟောကြားလိုက်ကတည်း
က ပရမတ်ဉာဏ်အမြင်ရှိလာတဲ့ ယောဂီများက ပထဝီဓာတ်
က မာတာ၊ ပျော့တာလို့ ပြတ်ပြတ်သားသား ဖြေနိုင်ကြပေ
မယ့် ပရမတ်ဆိုတာကို ကြားတောင်မကြားဘူးတဲ့ အန္တ
ပုထုဇဉ်ကတော့ လူကို စမ်းကြည့်၊ ထိကြည့်လို့ မာမှ ပျော့မှ
တော့ လူက မာတာပျော့တာပေါ့ ဘယ်သူက မာရပျော့ရ
ဦးမှာတုန်းလို့ ခတ်ထန်ထန် ဖြေပါလိမ့်မယ်။

စိတ်၊ စေတသိက်၊ ရုပ်ဆိုတဲ့ ပရမတ်တရားသုံးပါး။
အဲဒါကို နှစ်ပုံပုံလိုက်တော့ ရုပ်နာမ် ဒီထဲမှာ လူဆိုတာ
မပါပါဘူး။ ဒါ့ကြောင့် လူဆိုတာ ပညတ်တရားပဲဖြစ်တယ်။
ပညတ်ဆိုတာမရှိတဲ့တရားလို့ ဉာဏ်အမြင်ရှိတဲ့ တရားသမား
တွေက သိကြပေမယ့် အန္တပုထုဇဉ်တွေကတော့ မသိနိုင်
ပါဘူး။ ဒါ့ကြောင့် သူ့ကိုတော့ ထပ်ရှင်းပေးရပါလိမ့်မယ်။

အန္တပုထုဇဉ် သင်ပြောသလို လူကသာမာရိုး၊ ပျော့ရိုး
မှန်ရင် လူပျောက်ရင် မာတာ၊ ပျော့တာ ပျောက်ရမယ့်
ဒါကိုတော့ သင်လက်ခံရလိမ့်မယ်။ အဲဒီလိုပြောပြီး လူလို့
သတ်မှတ်နာမည်ပေးထားတဲ့ ခန္ဓာကောင်ကြီးတစ်ကောင်

လုံးကို ရောမ ငရုပ်ဆုံအကြီးကြီးထဲထည့်ပြီး အရိုးရော၊
အသားရော၊ အသွေးရော ကျေပြီး ပနယ်သွားအောင်
ထောင်းပါ။

ဒါမျိုးကျတော့ ဘယ်သူမှ အထောင်းခံရမှာမဟုတ်တဲ့
အတွက် ဉာဏ်နဲ့စိတ်ကူးနဲ့ပဲ ထောင်းကြည့်ကြတာပေါ့။
တကယ်ထောင်းကြည့်ရင်လဲ အခုပြောတော့မယ့်အတိုင်းပဲ
ဖြစ်လာမှာပါ။ အကုန်ကြေသွားတဲ့အခါ အလုံးကြီးတစ်လုံး
ဖြစ်အောင် လုံးလိုက်ပါ။

x x x x x

လူပျောက်အောင် ဖျောက်ပြခြင်း

အဲဒီအသားလုံးကို လမ်းဘေးမှာချထားပြီး လာသမျှ လူတွေကို ဒါဘာလဲလို့ မေးလိုက်ရင် အသားလုံးလို့ချည်းပဲ ဖြေကြမှာပါ။ လူလို့ဖြေမယ့်သူ ရှိမှာမဟုတ်တော့ပါဘူး။ လူဆိုတဲ့ပညတ်ကြီးပျောက်ပြီး အသားလုံးဆိုတဲ့ပညတ်ကြီး ရောက်လာပြန်ပါပြီ။ အဲဒီ အသားလုံးကြီးကို တို့ကြည့် ထိ ကြည့်လိုက်တဲ့အခါမှာ မာတဲ့သဘော၊ ပျော့တဲ့သဘော တစ်ခုခုကတော့ တွေ့တာပါပဲ။

အန္တပုထုဇဉ် ထင်မြင်ယူဆခဲ့သလို လူကသာ မာရိုး ပျော့ရိုးမှန်ရင် လူပျောက်ရင် မာတာပျော့တာ ပျောက်ရ မယ်။ အခုတော့ လူဆိုတဲ့ပညတ်ကြီးတော့ ပျောက်သွားပါရဲ့ မာတဲ့သဘော၊ ပျော့တဲ့သဘောလေးကတော့ ပျောက်မသွား ပဲ ရှိမြဲရှိနေတာဖြစ်တဲ့အတွက်ကြောင့် လူက မာတာ ပျော့ တာ မဟုတ်ပဲ ပထဝီဓာတ်ကသာ မာတာ ပျော့တာပါ။

ဒါလဲပဲ အသားလုံးကြီးက မာတာပျော့တာပါလို့ ဆက်

ငြင်းနေမယ်ဆိုရင် အေး . . . အန္တပုထုဇဉ် သင်ပြောသလို အသားလုံးကသာ မာရိုးပျော့ရိုးမှန်ရင် အသားလုံးပျောက်ရင် မာတာ ပျော့တာပျောက်ရမယ်။ ဒါကို သင်မှတ်ထားပါဆိုပြီး အဲဒီ အသားလုံးကြီးကို ပြာဖြစ်သွားအောင် မီးရှို့ပစ်လိုက်ပါ။

အဲဒီပြာတွေကို လမ်းဘေးမှာပုံထားပြီး လာသမျှ လူတွေကို ဒါဘာလဲလို့မေးခဲ့ရင် အားလုံးက ပြာလို့ပဲ ဖြေကြ မှာပါ။ အသားလုံးရယ်လို့ ဘယ်သူမှ ဖြေမှာမဟုတ်ပါဘူး။ ဘာကြောင့်လဲဆိုတော့ အသားလုံးဆိုတဲ့ ပညတ်က ပျောက် သွားပြီကိုး၊ အခုဖြစ်သွားပြန်တာက ပြာဆိုတဲ့ပညတ်

အဲဒီပြာကို ကိုင်ကြည့် ထိကြည့်တဲ့အခါ နူးညံ့တဲ့ ပျော့တဲ့သဘောလေးကို တွေ့ရပါလိမ့်မယ်။ အန္တပုထုဇဉ် ထင်မြင်ယူဆသလို အသားလုံးကသာ မာရိုးပျော့ရိုးမှန်ရင် အသားလုံးပျောက်ရင် မာတာပျော့တာ ပျောက်ရမယ်။ အခု တော့ အသားလုံးကြီးပျောက်သွားပေမယ့် နူးညံ့တဲ့ ပျော့တဲ့ သဘောလေး မပျောက်တဲ့အတွက်ကြောင့် အသားလုံးက မာတာပျော့တာမဟုတ်ပဲ ပထဝီဓာတ်က မာတာပျော့တာ ဆိုတာ ထင်ရှားနေပါပြီ။

နောက်ဆုံးအဲဒီပြာတွေကို မြေကျင်းထဲထည့်ပြီး မြှုတ် ထား လေးငါးနှစ်ရှိမှ သွားဖော်ကြည့်ရင် မြေကြီးနဲ့ တစ်သား တည်းဖြစ်သွားတာ တွေ့ရပါလိမ့်မယ်။ အဲဒီမြေကြီးကိုယူပြီး ကိုင်ကြည့် ထိကြည့်ရင် မာတဲ့သဘော၊ ပျော့တဲ့သဘော တစ်ခုခုကို တွေ့ဦးမှာပါပဲ။

ဒါ့ကြောင့် ပရမတ်ပထဝီဓာတ်ကြီးဟာ မြေကြီးဖြစ် သွားလဲ ပျောက်မသွားခဲ့ပါဘူး ရှိမြဲရှိနေပါတယ်။ ပညတ်နဲ့ ပရမတ်ဟာ ရောစပ်လို့ကို မရပါဘူး တခြားစီပါ။ ဥပမာနဲ့ ဥပမေယျ နှစ်ခုစပ်ပြောရင် ပိုတောင် ရှင်းလင်းသွားနိုင်ပါ တယ်။ ကြေးဖလားကို ကိုင်ကြည့်တဲ့အခါမှာ ကြေးဖလား ဆိုတဲ့ ပညတ်ကတခြား မာတဲ့သဘောက တခြားပါ။

ရောလို့မရပါဘူး ဒီမှာလည်း လူကို ကိုင်ကြည့်တဲ့ အခါမှာ လူဆိုတဲ့ ပညတ်ကတခြား၊ မာတဲ့ပျော့တဲ့သဘောက တခြားပါ။ ရောလို့မရပါဘူး၊ ကြေးဖလားက မာတာမဟုတ် သလို။ မာတာကလဲ ကြေးဖလားမဟုတ်ပါဘူး။ ကြေးဖလား ကသာ မာတာဆိုရင် ကြေးဖလားပျောက်ရင် မာတာပျောက် ရမှာပါ အခုကြေးဖလားကို ပေပေါ်တင်ထုလိုက်လို့ ကြေး ဖလားပျောက်ပြီး ကြေးပြားတော့ဖြစ်သွားပါရဲ့ မာတာက မပျောက်ပါဘူး။

ဒါ့ကြောင့် ကြေးဖလားက မာတာမဟုတ်တာ သေချာ သွားပြီ။ တစ်ခါ မာတာဟာ ကြေးဖလားဆိုတော့ မာတာ ဟာလဲ ကြေးဖလားမဟုတ်ပါဘူး။ ဘာဖြစ်လို့လဲဆိုတော့ မာတာသာ ကြေးဖလားလို့ ယူဆလိုက်ရင် မာတဲ့သဘော ရှိကြတဲ့ ကျောက်ခဲတွေ၊ သံတုံးတွေဟာ ကြေးဖလားဖြစ် ကုန်ကြတော့မှာပေါ့ ဒီလိုလဲ မဖြစ်ကောင်းပါဘူး။

ဒါ့ကြောင့် ပညတ်နဲ့မရောပဲ သတ်သတ်ရှိနေတဲ့ ပရမတ် ပထဝီဓာတ်ကသာ မာတာဆိုတာ ထင်ရှားလှပါ

တယ်။ ဒါက ဥပမာနကို ထပ်ဆင့်ရှင်းလင်းလိုက်တာပါ။
ကိုင်းဥပမေယျကိုလဲ ထပ်ရှင်းပါဦးမယ်။ စောစောက ပုံစံ
အတိုင်းပဲ စစ်ကြည့်ရပါမယ်။ လူကို ကိုင်ကြည့်ထိကြည့်တဲ့
အခါ မာတဲ့သဘော၊ ပျော့တဲ့သဘောကိုတွေ့တယ်။

ဒီလိုတွေ့တဲ့အခါ လူကမာတာ ပျော့တာမဟုတ်သလို
မာတာပျော့တာကလဲ လူမဟုတ်ပါဘူး။ လူကသာ မာရိုး
ပျော့ရိုးမှန်ရင် လူပျောက်ရင် မာတာ ပျော့တာ ပျောက်ရ
မှာပါ အခု လူကို အသားလုံး၊ ပြာ၊ မြေကြီးဖြစ်တဲ့အထိ
သုံးကြိမ်တိုင်အောင် ဖျောက်လိုက်တာ ပျောက်သွားပါတယ်။

ဒါပေမယ့် မာတဲ့သဘော၊ ပျော့တဲ့သဘောက
မပျောက်ပါဘူး။ ဒါ့ကြောင့် လူကမာတာပျော့တာ မဟုတ်
တာကတော့ အသေအချာပါ တစ်ခါ မာတာ ပျော့တာကလဲ
လူမဟုတ်ပါဘူး ဘာကြောင့်လဲဆိုတော့ မာတာပျော့တာသာ
လူဆိုရင် ကျောက်ခဲတွေ၊ သံချောင်းတွေ၊ သစ်တုံးတွေဟာ
လူဖြစ်ကုန်ကြရတော့မှာပါ။

x x x x x

ဘယ်သူက မာတာလဲ

ဒီလိုလဲ မဖြစ်ကောင်းပါဘူး။ ဒါဆိုရင် ဘယ်သူက မာတာလဲဆိုရင် သဘောတရားလို့ဆိုရတဲ့ ပရမတ် ပထဝီ ဓာတ်ကြီးကသာ မာတာပါ ထုတ်ပြု ကိုင်ပြုလို့ မရကောင်းလို့ အခုလို အပင်ပန်းခံပြီး ဥပမာအမျိုးမျိုး၊ သဘာဝအမျိုးမျိုးနဲ့ ပြုနေရတာပါ။ ဒီတော့ ပထဝီဓာတ်ဆိုတာ မာနေတဲ့ ပျော့နေတဲ့ သဘောတရားလေးပဲလို့ ယောဂီတို့ဉာဏ်ထဲမှာ ရှင်းလင်းသွားရင် လက်တွေ့ဝိပဿနာရှုပွားကြည့်ကြမယ်။

ခန္ဓာကောင်ကြီးရဲ့ အတွင်းရော၊ အပြင်ရော နှစ်ခုလုံးကို ဉာဏ်စိုက်ထားလိုက်ပါ။ အပြင်မှာဆိုရင် မျက်စိ၊ နား၊ နှာ၊ လျှာ၊ ခြေလက်၊ ကိုယ်အင်္ဂါအကုန်လုံးပေါ့၊ အတွင်းမှာဆိုရင် အသား၊ အကြော၊ အရိုး၊ ရိုးတွင်းချဉ်ဆီ၊ အညှို့၊ နှလုံး၊ အသဲ၊ အမြှေး၊ အဖျဉ်း၊ အဆုတ်၊ အူမ၊ အူသိမ်ကစပြီး ၃၂ ကောဋ္ဌာသအကုန်ယူရမှာပေါ့။

အသား၊ အရိုး၊ ကလီစာအားလုံးကို ဉာဏ်နဲ့ အကုန်
လျှောက်စမ်းကြည့်ပါ။ မာတဲ့သဘော၊ ပျော့တဲ့သဘော
တစ်ခုခုကိုတော့ ဧကန်မုချတွေ့ရပါလိမ့်မယ်။ ယောဂီတို့
ဉာဏ်ကလဲပေးထားတဲ့ ဥပမာကို လက်ကိုင်ပြုပြီး အခုလို
ပွားများဆင်ခြင်ကြည့်ရမယ်။ အသွေးတို့၊ အသားတို့၊ အရိုး
တို့၊ ကလီစာတို့ဆိုတာ ကြေးဖလားဆိုတဲ့ ပညတ်လို့ တကယ်
မရှိတဲ့ တရားတွေပါပဲလား။

ခေါ်လို့ရအောင် အမည်တပ်ထားတာပဲရှိတယ်။
တကယ်ရှိနေတာကတော့ မာတဲ့သဘော၊ ပျော့တဲ့သဘော
ဆိုတဲ့ ပရမတ် ပထဝီဓာတ်ကလေးပါပဲလား။ ခန္ဓာကိုယ်
အတွင်းအပြင် (၃၂)ကောဋ္ဌာသလုံးမှာ မာတဲ့သဘော၊ ပျော့
တဲ့သဘောဆိုတဲ့ ပရမတ်ပထဝီဓာတ်ကြီးတစ်ခုသာ တကယ်
အရှိတရားဖြစ်တယ်။

အသွေး၊ အသား၊ အရိုး၊ ကလီစာ၊ မျက်စိ၊ နား၊ နှာ၊
လျှာ၊ ခြေ၊ လက်၊ ခေါင်း၊ ကိုယ်ဆိုတဲ့ အရာတွေကတော့
မရှိတဲ့ ပညတ်တရားကြီးပဲ တကယ်တော့ အခုထိုင်နေတာ
ကိုက ပထဝီဓာတ်ကြီးထိုင်နေတာပဲ။ လူ၊ ပုဂ္ဂိုလ်၊ သတ္တဝါ၊
ယောက်ျား၊ မိန်းမ၊ ထိုင်နေတာ မဟုတ်ဘူး။

ခန္ဓာကိုယ် (၃၂) ကောဋ္ဌာသလုံး နဲ့အောင်၊ ဉာဏ်
မျက်စိနဲ့ ဆင်ခြင်ကြည့်လိုက်တော့ လူလဲမရှိဘူး၊ ယောက်ျား
လဲမရှိဘူး၊ မိန်းမလဲမရှိဘူး၊ ပုဂ္ဂိုလ်လဲမရှိဘူး၊ သတ္တဝါလည်း
မရှိဘူး၊ မာတဲ့သဘောတရား၊ ပျော့တဲ့သဘောတရားဆိုတဲ့

ပရမတ် ပထဝီဓာတ်လေးပဲ ရှိတာပါလားလို့ သိမြင်လာပါလိမ့်မယ်။

အဲဒီအမြင်ကမှ မဂ္ဂင်တကယ်ထိုက်တဲ့ သမ္မာဒိဋ္ဌိအမြင်ပဲဖြစ်ပါတယ်။ မှန်ကန်ကောင်းမြတ်တဲ့ သာသနာတွင်းအမြင်လို့ဆိုလိုပါတယ်။ လူ၊ ပုဂ္ဂိုလ်၊ သတ္တဝါ၊ ယောက်ျား၊ မိန်းမရယ်လို့ ထင်မြင်ယူဆနေမယ်ဆိုရင် အဲဒါ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ = မှားသော အမြင်မှားသော အယူအဆပဲ ဖြစ်ပါတယ်။

ဒီနေရာမှာ မဂ္ဂင် (၈)ပါးကို ဝိဇ္ဇာမဂ္ဂင်၊ စရဏမဂ္ဂင်လို့ နှစ်မျိုးခွဲရပါမယ်။ ယောဂီတွေအများဆုံး နာကြားဘူးကြမှာ ကတော့ သမ္မာဝါစာ၊ သမ္မာကမ္မန္တ၊ သမ္မာအာဇီဝသည် သီလမဂ္ဂင်၊ သမ္မာဝါယမ၊ သမ္မာသတိ၊ သမ္မာသမာဓိသည် သမာဓိမဂ္ဂင်၊ သမ္မာဒိဋ္ဌိ၊ သမ္မာသင်္ကပ္ပသည် ပညာမဂ္ဂင်လို့ ခွဲထားတာကိုပဲ ဖြစ်ပါတယ်။

ပိဋကတ်သုံးမျိုးနဲ့ ဟတ်ကြည့်လိုက်ရင် သီလမဂ္ဂင်ဟာ ဝိနည်းပိဋကတ်ရဲ့ အနှစ်ချုပ်ဖြစ်ပါတယ်။ သမာဓိမဂ္ဂင်ဟာ သုတ္တန်ပိဋကတ်ရဲ့ အနှစ်ချုပ်ဖြစ်ပါတယ်။ ပညာမဂ္ဂင်ကတော့ အဘိဓမ္မာပိဋကတ်ရဲ့ အနှစ်ချုပ်ပဲ ဖြစ်ပါတယ်။ ဝိဇ္ဇာမဂ္ဂင်ဆိုတာ သိရမယ့် မဂ္ဂင်လို့ ဆိုလိုပါတယ်။ သမ္မာဒိဋ္ဌိနဲ့ သမ္မာသင်္ကပ္ပပါ။ စရဏမဂ္ဂင်ဆိုတာကတော့ ကျင့်ရမယ့် မဂ္ဂင်လို့ ဆိုလိုပါတယ်။ ကျန်မဂ္ဂင် ၆ ပါးပေါ့။

ဒီအသိမဂ္ဂင်နဲ့ အကျင့်မဂ္ဂင်နှစ်မျိုးမှာ အသိမဂ္ဂင်က ပိုပြီး ပဓာနကျပါတယ်။ ကျွဲကူးရေပါဆိုတဲ့စကားပုံအတိုင်း

ဝိဇ္ဇာမဂ္ဂင်ကို သဘောပေါက်နားလည်အောင် နာယူသင်
ကြားနေရင်းနဲ့ စရဏမဂ္ဂင်ငါးပါးကိုလည်း အလိုအလျောက်
ကျင့်ပြီးသားဖြစ်သွားပါတယ်။ ဒါ့ကြောင့်လည်း တရားအဆုံး
မှာ မဂ်ဖိုလ်ကို ရကြတာပါ။

ဗုဒ္ဓလက်ထက်က ပဉ္စဒါယကဂ္ဂ ပုဏ္ဏားအဖြစ်ကို
ကြည့်ပါ။ အဦးအဖျား ငါးမျိုးလှူတတ်လို့ ပဉ္စဂ္ဂဒါယက
ဆိုတဲ့အမည်ကိုရတာပါ။ တစ်နေ့ သူထမင်းစားနေသခိုက်မှာ
မြတ်စွာဘုရားက အိမ်ရှေ့မှာ ဆွမ်းရပ်တော်မူပါတယ်။ ပဉ္စဂ္ဂ
ဒါယကပုဏ္ဏားက အိမ်အတွင်း ဘက်ကိုမျက်နှာမူပြီး ထမင်း
စားနေတာဖြစ်တဲ့အတွက် မြတ်စွာဘုရားကို မမြင်ပါဘူး။
လမ်းဘက်မျက်နှာမူပြီး ယပ်ခတ်ပေးနေတဲ့သူရဲ့ ဇနီးကတော့
မြတ်စွာဘုရားကို မြင်သွားပါတယ်။

သူ့ယောက်ျား သဒ္ဓါစေတနာ သိပ်ကောင်းမှန်းသိနေ
တဲ့ ဇနီးသည်က ဘုရားကြွလာတာ သိသွားရင် ဆွမ်းထ
လောင်းလိမ့်မယ်။ ဆွမ်းထလောင်းနေရင် ထမင်းစားပျက်
သွားလိမ့်မယ်လို့ တွေးမိပြီး မြတ်စွာဘုရား သူ့ယောက်ျား
မသိခင် ကျောင်းပြန်အောင် ခေါင်းရမ်းပြလိုက်သတဲ့။
အဓိပ္ပာယ်ကတော့ လှူစရာဘာမှမရှိဘူး။ ကြွပေတော့ဆိုတဲ့
သဘောပါပဲ။

ဒီအခါ မြတ်စွာဘုရားကလဲ ပြန်ပြီး ခေါင်းရမ်းပြလိုက်
တယ်။ ပဉ္စဂ္ဂဒါယကဒကာနဲ့ မတွေ့ရမခြင်း မပြန်ဘူးဆိုတဲ့
အဓိပ္ပာယ်ပါပဲ။ တစ်လောကလုံးရဲ့ ကိုးကွယ်ရာဖြစ်တော်မူတဲ့

မြတ်စွာဘုရားက ကလေးသူငယ်ဆန်ဆန် သူ့ကိုပြန်ပြီး ခေါင်းရမ်းပြတာမြင်လိုက်ရတော့ ပုဏ္ဏားမဟာ မအောင့်အီး နိုင်တော့ ပဲ အားရပါးရ ရယ်လိုက်ပါသတဲ့။

ဒီအခါကျတော့မှ ပဉ္စဂ္ဂဒါယကက ပုဏ္ဏားမကို မေး ကြည့်ရင်း ဘုရားကြွလာမှန်း သိသွားပါတယ်။ ထမင်း ကလည်း ဦးဦးဖျားဖျား ခူးခပ်ထားတာ မရှိတော့ပါဘူး။ လှူချင်လွန်းအားကြီးတော့ စားဆဲ ထမင်းပန်းကန်ကိုပဲ မယူ သွားပြီး မြတ်စွာဘုရားတပည့်တော်မှာ သီးသန့်ချန်ထားတဲ့ ဆွမ်းမရှိတော့ပါ။ စားဆဲက ကျန်တဲ့ဆွမ်းပဲ ရှိပါတော့တယ်။

လောင်းလှူလို့ရပါသလားဘုရားလို့ လျှောက်ထား လိုက်တော့ ဗုဒ္ဓက ဆွမ်းဦးဖြစ်စေ၊ ဆွမ်းကျန်ဖြစ်စေ၊ လောင်း လှူကောင်းကြောင်း စိတ်စေတနာသာ အဓိကဖြစ်ကြောင်း ရှင်းပြပြီး အလှူခံတော်မူပါတယ်။ အဲဒီ ဆွမ်းလောင်းအပြီး မှာပဲ ပဉ္စဂ္ဂဒါယကဒကာက ဘိက္ခု-ရဟန်းဆိုတဲ့ အဓိပ္ပာယ်ကို မေးတဲ့အတွက် ဘိက္ခုဆိုတာ သံသရာရဲ့ဘေးကို ရှုမြင်တတ် သောကြောင့် ဘိက္ခုခေါ်တယ်လို့ ရှင်းပြရင်း ပရမတ်ရုပ်နာမ် ကို ဒိဋ္ဌိပြုတ်အောင် ဟောကြားပေးပါတယ်။

တရားအဆုံးမှာ ပဉ္စဂ္ဂဒါယကဟာ သောတာပန်တည် သွားပါတယ်။ မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးထဲက ဝိဇ္ဇာမဂ္ဂင်ကို ပြတ်ပြတ် သားသားသိအောင် ဟောကြားပေးလိုက်တာနဲ့ စရဏမဂ္ဂင် ဟာ အလိုလိုပါသွားပြီး မင်္ဂလီကို ရသွားခဲ့တာပါ။ ပရိညာ သုံးပါးထဲက ဉာတပရိညာ = ပရမတ်ရုပ်နာမ်ကိုသိအောင်

အရင်လုပ်ပါဆိုတဲ့ လမ်းညွှန်ချက်နဲ့ မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးထဲက သမ္မာဒိဋ္ဌိ၊ သမ္မာသင်္ကပ္ပဆိုတဲ့ ဝိဇ္ဇာမဂ္ဂင်ကိုထိပ်ဆုံးမှာထားပြီး ပြုထားတာဟာ သွားပြီးဟပ်မိနေပါတယ်။

ဒီနေရာမှာ ရုပ်ဓာတ်တစ်လုံးရဲ့ ပရမတ်သဘောကို ပြတ်ပြတ်သားသား သိသွားပြီဖြစ်တဲ့ ယောဂီများကို ရုပ်သက်၊ နာမ်သက်၊ ရုပ်ပျက်၊ နာမ်ပျက်များကို အကျဉ်းချုပ် နားလည်အောင် ပြောပြတို့လိုလာပါပြီ။ ရုပ်ပျက်နာမ်ပျက်ကို သိထားမှ အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊ အနတ္တ ရှုပွားတဲ့အခါမှာ ပရမတ်ပေါက်ပြီး ထိရောက်မှာဖြစ်ပါတယ်။

မြင်စိတ်နာမ်တရားရဲ့အသက်ဟာ ဘယ်လောက်ရှည်ပြီး စက္ခုပသာဒ ရှုပါရုံဆိုတဲ့ ရုပ်တရားတို့ရဲ့အသက်ဟာလဲ ဘယ်လောက်ရှည်တုန်းဆိုတာ လေ့လာကြည့်ကြရအောင် ဒီတစ်ခုသိသွားတာနဲ့ ကျန်တာတွေကိုလဲ နည်းမီပြီး သိသွားနိုင်ပါတယ်။

မြင်သိစိတ်ဖြစ်ရန် အင်္ဂါလေးတန်

စက္ခုဝိညာဉ် မြင်သိစိတ်လေးတစ်ခုဖြစ်ဖို့အတွက် အင်္ဂါ
လေးချက်တောင် လိုအပ်ပါတယ်။

စက္ခုပသာဒဆိုတဲ့ အကြည်ရုပ်လဲ ရှိနေရမယ်။

အာလောကလို့ခေါ်တဲ့ အပိတ်အပင် အကာအကွယ်
ကလဲ လွတ်ကင်းရပါမယ်။ ဒီနေရာမှာ တစ်ချို့ကတော့
အလင်းရောင်လို့ ပြောဆိုကြပါတယ်။ ဒါပေမယ့် အလင်း
ရောင်ကောင်းကောင်းရနေတဲ့ နေ့ခင်းအချိန်မှာပဲ ကြည့်နေ
တဲ့သူရဲ့ရှေ့က သုံးထပ်သား သစ်ပြားကြီးကို ကာလိုက်မယ်
ဆိုရင် ရှေ့မှာ မြင်နေကျ အရာဝတ္ထုတွေ ဘာမှ မမြင်ရတော့
ပါဘူး။

ဒါ့ကြောင့် အာလောကဆိုတဲ့နေရာမှာ အကာအကွယ်
ကိုပဲ ယူရတာဖြစ်ပါတယ်။ နှစ်မျိုးလုံးယူရင်တော့ ပိုပြီးပြည့်စုံ
သွားတာပေါ့။ တတိယအင်္ဂါကတော့ ရူပါရုံဆိုတဲ့မြင်စရာ
အဆင်းရုပ်လဲရှိနေရပါမယ်။ နောက်ဆုံးအချက်ကတော့

မနသိကာရလို့ခေါ်တဲ့ နှလုံးသွင်းခြင်းလဲရှိရပါမယ်။ ဒီလေး
ချက်နဲ့ညီမှသာ မြင်သိစိတ်ဟာ ဖြစ်ရတာပါ။

အရင်တုန်းက ထင်ခဲ့သလို ငါကြည့်ချင်စိတ်ရှိလို့ ကြည့်
လိုက်တာနဲ့ မြင်သိစိတ်ဖြစ်တာပဲဆိုတဲ့ အယူအဆဟာ
အမှားပါ။ ဒါဟာ အတ္တအယူဝါဒဖြစ်ပါတယ်။ အနတ္တအယူ
ဝါဒအတိုင်း ဒီအင်္ဂါလေးချက်နဲ့ညီရင် မြင်သိစိတ်ဖြစ်မယ်။
ဒီအင်္ဂါလေးချက်ထဲက တစ်ချက်ချက်ချို့ယွင်းတာနဲ့ မြင်သိ
စိတ်ဟာ မဖြစ်နိုင်တော့ပါဘူး။ လက်တွေ့ ရှင်းလင်းအောင်
ပြပါမယ်။

ရူပါရုံဆိုတဲ့ အဆင်းရုပ်လဲ ရှိတယ်။ အာလောကဆိုတဲ့
အပိတ်အပင် အကာအကွယ်မှလဲ လွတ်နေတယ်။ မနသိ
ကာရ စိတ်ကလဲ နှလုံးသွင်းနေတယ်။ ဒါပေမယ့် စက္ခု
ပသာဒ အကြည်ရုပ်က ပျက်စီးနေပါပြီတဲ့။ ဘယ်မှာလာပြီး
မြင်သိစိတ်ဖြစ်နိုင်ပါတော့မလဲ။ စက္ခုပသာဒအကြည်ရုပ်
ဆိုတဲ့ အင်္ဂါတစ်ခု ပျက်သွားတာနဲ့ ကျန်အင်္ဂါတွေ ဘယ်
လောက်ကောင်းကောင်းမြင်စိတ် မဖြစ်နိုင်တော့ပါဘူး။

ထိုနည်းတူပဲ စက္ခုပသာဒ၊ အာလောက၊ မနသိကာရ
သုံးချက်တော့ ပြည့်စုံပါရဲ့ ရူပါရုံဆိုတဲ့ အဆင်းရုပ်မရှိ ပြန်
ရင် မြင်သိစိတ်ဟာ မဖြစ်တော့ပြန်ပါဘူး။ စက္ခုပသာဒ၊
ရူပါရုံ၊ မနသိကာရဆိုတဲ့ သုံးချက်တော့ ရှိပါရဲ့။ အာလောက
လို့ခေါ်တဲ့ အကာအကွယ်ကင်းခြင်းအင်္ဂါမရှိပြန်ရင်လဲ မြင်
သိစိတ်ဟာ မဖြစ်တော့ပြန်ပါဘူး။

စက္ခုပသာဒ = မျက်စေ့အကြည်ရုပ်၊ ရူပါရုံ၊ အဆင်း
 ရုပ်၊ အာလောက အကာအကွယ်ကင်းခြင်းဆိုတဲ့ အင်္ဂါ
 သုံးချက်နဲ့တော့ ညီပါရဲ့။ ဒါပေမယ့် နှလုံးသွင်းခြင်းဆိုတဲ့
 မနသိကာရမရှိရင် မြင်သိစိတ်မဖြစ်ပြန်ပါဘူး။ တစ်ချို့
 အတွေးလွန်ဘူးတဲ့သူတွေ လက်တွေ့ဖြစ်ဘူးပါလိမ့်မယ်။

အိမ်အပေါ်ထပ်ဝရံတာမှာထိုင်ပြီး လမ်းဘက်ကို
 ကြည့်တော့ကြည့်နေတာပါပဲ။ ဒါ့ကြောင့် စက္ခုပသာဒလဲ
 ရှိတယ်။ ကြည့်စရာအဆင်းရူပါရုံလဲရှိတယ်။ အာလောကလဲ
 ရှိတယ်။ ဒါပေမယ့် အဲဒီလူမှာမြင်သိစိတ်မဖြစ်ပါဘူး။ ဘာ
 ကြောင့်လဲဆိုတော့ မြင်ရသမျှတွေကို စိတ်ကလုံးလုံးနှလုံး
 မသွင်းလို့ပဲ ဖြစ်ပါတယ်။

ဘာတွေနှလုံးသွင်းနေသလဲဆိုတော့ ဟိုးအတိတ်က
 အကြောင်းတွေ ရောက်မလာသေးတဲ့ အနာဂတ်က
 အကြောင်းအာရုံတွေကို နှလုံးသွင်းနေတာကြောင့်ပဲ ဖြစ်ပါ
 တယ်။ အဲဒီတော့ ယောဂီတို့က မြင်သိစိတ်ဖြစ်တဲ့ နေရာ
 လေးမှာလဲ သက္ကာယဒိဋ္ဌိပြုတ်အောင် နှလုံးသွင်းရမယ်။
 တစ်ခုခြင်းစစ်ကြည့်ပါ။ စက္ခုပသာဒအကြည်ရုပ်ထဲမှာလဲ ငါ၊
 သူတစ်ပါး၊ ယောက်ျား၊ မိန်းမ၊ ပုဂ္ဂိုလ်သတ္တဝါဆိုတာ မပါ
 ပါဘူး။

စက္ခုပသာဒ = မျက်စေ့အကြည်ဓာတ်မှန်ချပ်ဆိုတဲ့
 အတိုင်း သူမှန်အပေါ် အရိပ်လာထင်တဲ့သဘောပဲ ရှိပါ
 တယ်။ ရူပါရုံဆိုတဲ့ အဆင်းရုပ်ထဲမှာလဲ ငါ၊ သူတစ်ပါး၊

ယောက်ျား၊ မိန်းမ၊ ပုဂ္ဂိုလ်သတ္တဝါဆိုတာ မပါပါဘူး။ မြင်လို့ ရတဲ့ သဘောလေးပဲရှိတာပါ။ အာလောကခေါ်တဲ့ အကာ အကွယ်ကင်းတဲ့ ဟင်းလင်းပြင်မှာလဲ ငါ၊ သူတစ်ပါး၊ ယောက်ျား၊ မိန်းမ၊ ပုဂ္ဂိုလ်၊ သတ္တဝါဆိုတာမရှိပါဘူး။ ဟာလာ ဟင်းလင်းဆိုတဲ့သဘောတရားရှိတာပဲ။

နှလုံးသွင်းတဲ့ မနသိကာရမှာလဲ ငါ၊ သူတစ်ပါး၊ ယောက်ျား၊ မိန်းမ၊ ပုဂ္ဂိုလ်၊ သတ္တဝါဆိုတာ မရှိပါဘူး။ စိတ်နဲ့ နှလုံးသွင်းတဲ့သဘောတရားလေးပဲ ရှိတာပါ။ ဒီအင်္ဂါလေး ချက်က အကြောင်းပါ။ ဖြစ်ပေါ်လာတဲ့ စက္ခုဝိညာဉ်စိတ်က အကျိုးပါ။ အကြောင်းဖြစ်တဲ့ အင်္ဂါလေးချက်ထဲမှာ ငါ၊ သူတစ်ပါး၊ ယောက်ျား၊ မိန်းမ၊ ပုဂ္ဂိုလ်၊ သတ္တဝါ မပါသလို အကျိုးဖြစ်တဲ့ စက္ခုဝိညာဉ်စိတ်ထဲမှာလဲ ငါ၊ သူတစ်ပါး၊ ယောက်ျား၊ မိန်းမ၊ ပုဂ္ဂိုလ်၊ သတ္တဝါမပါပါဘူး။

အကြောင်းတရားကြောင့် အကျိုးတရားဖြစ်တဲ့ သဘောတရားလေးပဲ ရှိပါတယ်။ အကြောင်းတရားနဲ့ အကျိုးတရားပဲရှိတယ်။ တခြားဘာမှ မရှိပါလားလို့ ပြတ်ပြတ် သားသားသိသွားတာဟာ ဝိဇ္ဇာဉာဏ်ပါပဲ။ သံသရာတစ် လျှောက်လုံးက ငါ၊ သူတစ်ပါး၊ ယောက်ျား၊ မိန်းမ၊ ပုဂ္ဂိုလ်၊ သတ္တဝါလို့သိခဲ့ကြတာဟာ အဝိဇ္ဇာနဲ့သိခဲ့ကြတာပါ။

အမှားသိနဲ့သိခဲ့ကြတာပါ။ အခုဘုရားသာသနာနဲ့ တွေ့ကြုံရလို့သာ ဝိဇ္ဇာသိ-ပညာသိနဲ့ သိခွင့်ရကြတာပါ။

စိတ်သက်နဲ့ရုပ်သက်

မြင်စိတ်ဖြစ်ခြင်းရဲ့ အကြောင်းတရားနဲ့ အကျိုးတရား
 ဖြစ်တဲ့ မြင်စိတ်မှာ သက္ကာယဒိဋ္ဌိ ကင်းစင်အောင် ရှုဆင်ခြင်
 ပြီးတဲ့နောက် ရူပါရုံနဲ့ စက္ခုပသာဒဆိုတဲ့ ရုပ်ဓာတ်နှစ်ပါးရယ်၊
 စက္ခုဝိညာဉ်စိတ်ဆိုတဲ့ နာမ်တရားရယ်ဟာ မျက်တောင်
 တစ်ခတ်အတွင်း တစ်စက္ကန့်အတွင်း အကြိမ်ပေါင်း ဘယ်
 လောက်ထိ ဖြစ်ပျက်သွားကြသလဲဆိုတာကို ဆန်းစစ်ရမယ်။

စက္ခုဝိညာဉ်စိတ်ဖြစ်ပုံ ဝီထိစဉ်တစ်ခုကို နားလည်ရင်
 ကျန်တာ အကုန်နားလည်ပါပြီ။ စက္ခုဝိညာဉ်စိတ်ဖြစ်ဖို့
 အတွက် ရူပါရုံလို့ခေါ်တဲ့အဆင်းတစ်ခုခုဟာ စက္ခုပသာဒ
 အကြည်ရုပ်ကိုလာတိုက်ရပါမယ်။ အရပ်စကားနဲ့ပြောရင်
 မျက်စိကကြည့်စရာတစ်ခုခုကို ကြည့်လိုက်ရမယ်။

အဲသလို ကြည့်လိုက်တာနဲ့ တန်းမြင်သွားတာမဟုတ်
ပါဘူး။ ဝီထိစဉ်တစ်တန်းဖြစ်ပြီးမှ မြင်သွားတာပါ။ တစ်နည်း
မြင်သိစိတ်ဖြစ်သွားတာပါ။ ဝီထိစဉ်တစ်တန်းဆိုတာက ရှုပါရုံ
အဆင်းက စက္ခုပသာဒကို ထိခိုက်လိုက်တာနဲ့ ဝီထိစိတ်
မဖြစ်ခင်က ဖြစ်နေတဲ့ဘွင်စိတ်တွေထဲကတစ်လုံးကို လွန်
သွားပါတယ်။ အဲဒီလိုလွန်သွားတဲ့အတွက် သူ့ကို အတိ
တဘွင်လို့ နာမည်ပေးပါတယ်။

ဒီစိတ်က ဖြစ်၊ တည်၊ ပျက်ဆိုပြီး ခဏငယ်သုံးချက်
အရမှာ ပျက်သွားပါတယ်။ ဒီနောက် ဘဝဂ်စလနဆိုတဲ့
စိတ်ကလေးဖြစ်တယ်။ မြန်မာလိုတော့ လှုပ်သွားတဲ့ဘဝင်
စိတ်ကလေးပေါ့။ သူလဲ ဖြစ်တည်ပျက်ဆိုပြီး ခဏငယ်
သုံးချက်အရမှာ ပျက်သွားပါတယ်။ စိတ်တစ်လုံးစီမှာ ဖြစ်
တည်၊ ပျက်ဆိုတဲ့ ခဏငယ်သုံးချက်စီပါတာကို သတိပြုခဲ့ပါ။

အဲဒါစိတ်သက်ပါပဲ ဘယ်စိတ်မဆို ဖြစ်တည်ပျက်ဆိုတဲ့
ခဏငယ်သုံးချက်ပဲ အသက်ရှည်ပါတယ်။ ရုပ်တရားကတော့
ဖြစ်တည်ပျက်ဆိုတဲ့ ခဏငယ်ပေါင်း (၅၁)ချက် အသက်ရှည်
ပါတယ်။ စိတ်လုံးရေ (၁၇)လုံးရှိမှ ရုပ်က တစ်ခါပျက်ပါ
တယ်။ ရုပ်သက်က နာမ်သက်ထက် ရှည်ပါတယ်။ အခုလဲ
စိတ်လုံးရေ (၁၇)လုံးပြည့်အောင် သွားရမှာပါ။

တတိယတစ်လုံးက ဘဝဂ်ပစ္စေဒပါ။ မြန်မာပြန်ရင်
ဘဝင်အစဉ်အတန်းကိုဖြတ်သောစိတ်လို့ ဖြစ်ပါတယ်။ သူလဲ
ခဏငယ်သုံးချက်အရမှာ ပျက်သွားပါတယ်။ နောက်ပေါ်

တာက ရူပါရုံကို ဆင်ခြင်တတ်တဲ့ ပဉ္စဒ္ဒါရာဝဇ္ဇန်းစိတ်၊ သူပျက်ပြီးတော့ စက္ခုဝိညာဉ်ဆိုတဲ့ မြင်သိစိတ်၊ သူပျက်ပြီးတော့ အာရုံကို ခံယူသကဲ့သို့ဖြစ်တဲ့ သမ္ပဋိဇ္ဈိင်းစိတ်။

သူပျက်ပြီးတော့ အာရုံကို စုံစမ်းသကဲ့သို့ဖြစ်တဲ့ သန္တိရဏစိတ်၊ သူပျက်ပြီးတော့ အာရုံကို ဆုံးဖြတ်သကဲ့သို့ဖြစ်တဲ့ ဝုဋ္ဌာစိတ်၊ သူပျက်ပြီးတော့ အာရုံ၏အရသာကို ခံစားသကဲ့သို့ ဖြစ်တဲ့ဇောအဟုန် ခုနစ်ချက်ဆက်ပြီး စောပါတယ်။ ဒီဇောခုနစ်မျိုးဟာ ကုသိုလ်ဇောဖြစ်ရင် ကောင်းကျိုးပေးပါတယ်။ အကုသိုလ်ဇောဖြစ်ရင် မကောင်းကျိုးပေးပါတယ်။

ဒီဇောခုနစ်ကြိမ်စောပြီးတဲ့အခါ စိတ်လုံးရေ (၁၅)လုံး ရှိနေပါပြီ။ ဇောခုနစ်လုံးလဲ ရှေ့က စိတ်တွေလို တစ်လုံးပျက်ပြီးမှ တစ်လုံးဖြစ်တာပါပဲ။ ကြာနေမှာစိုးလို့ တူတဲ့နေရာမှာ ခြုံးပြောလိုက်တာပါ။ သတ္တမဇောချုပ်ပြီးတာနဲ့ ပထမတဒါရုံဆိုတဲ့ စိတ်ကလေးဖြစ်ပါတယ်။

ထိုဇောခံစားသော အာရုံ၏အရသာကို ထပ်၍ ခံစားခြင်းလို့ အဓိပ္ပာယ်ရပါတယ်။ သူလဲဖြစ်တည်ပျက်ဆိုပြီး ပျက်သွားပါတယ်။ နောက်ထပ် ဒုတိယတဒါရုံတစ်ကြိမ် ဖြစ်ပြန်ပါတယ်။ သူလဲ ခဏငယ်သုံးချက်အရမှာ ပျက်သွားပါတယ်။ ဒုတိယ တဒါရုံအရောက် စိတ်လုံးရေ (၁၇)လုံး ပြည့်ပါတယ်။ ခဏငယ်လည်း (၅၁)ချက် ပြည့်ပါတယ်။

မြင်စိတ်ဖြစ်ဖို့ အကြောင်းခံပေးတဲ့ ရူပါရုံနဲ့ စက္ခုပသာဒရုပ်တို့ဟာ (၁၇)ချက် ရုပ်သက်စေ့သွားတဲ့အတွက် ဒုတိယ

တဒါရုံရဲ့ ဘင်နဲ့အတူပြိုင်ပြီးချုပ်သွားပါတယ်။ အရပ်စကားနဲ့ ပြောရရင် ရူပါရုံအဆင်းရုပ်နဲ့ စက္ခုပသာဒ မျက်စေ့အကြည့် ရုပ်တို့ဟာ ဒုတိယတဒါရုံနှင့် အတူတူ ပျက်သွားပါတယ်။

တကယ် တိတိကျကျစာအတိုင်း ဆက်ပြောရမယ် ဆိုရင် မြင်လိုက်တဲ့အရာကို ဒါဘာပဲဆိုပြီး ရှင်းရှင်းလင်းလင်း သိအောင် တဒနုဝတ္တကမနောဒွါရဝီထိဆိုပြီး နောက်ဝီထိစဉ် သုံးခုထပ်ဖြစ်ရပါသေးတယ်။ အခုပြုလိုက်တဲ့ စက္ခုဒွါရိက ဝီထိနဲ့ဆိုရင် ဝီထိစဉ်လေးခုကျပြီးမှ မြင်လိုက်တဲ့အာရုံကို ဘာပဲဆိုတာ ကောင်းကောင်းသိပါသတဲ့။

ဒါတွေပါ ဆက်ပြောနေရင်လဲ ယောဂီများ ရှုပ်သွား တာပဲ အဖတ်တင်မယ်။ ပြီးတော့ ယောဂီတို့က စာမေးပွဲ ဖြေဖို့ ဒီတရားတွေကို လေ့လာနေတာမဟုတ်ပါဘူး။ တရား ရှုမှတ်တတ်ဖို့ လေ့လာနေတာပါ။ ဒါ့ကြောင့် စက္ခုဒွါရိက ဝီထိလောက်သိရရင်ပဲ တရားရှုပွားလို့ရပါပြီ။

ဒီနေရာမှာ စိတ်သက်နဲ့ ရုပ်သက်ကို တိတိကျကျ မှတ်ထားကြရမှာက စိတ်သက်က ဘယ်စိတ်မဆို ဥပါဒါ၊ ဌီ၊ ကင်ဆိုပြီး ခဏငယ်သုံးချက်ပဲ အသက်ရှည်တယ်။ ရုပ် တရားကတော့ ဥပါဒါ၊ ဌီ၊ ဘင်ဆိုတဲ့ ခဏငယ်ပေါင်း (၅၁) ချက် အသက်ရှည်ပါတယ်။ စစ်စစ်ပေါက်ပေါက် လျှောက် ကြည့်ရင် (၅၁)ချက် အသက်မရှည်တဲ့ ရုပ်အနည်းငယ် ရှိပါ သေးတယ်။ ယောဂီအတွက်ကတော့ ဒီလောက်သိထားရင်ပဲ လုံလောက်ပါပြီ။

ရှေ့နားကပြောခဲ့တဲ့ အပြစ်မြင်ရင် ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိစင်တယ်။
 အပျက်မြင်ရင် သဿတဒိဋ္ဌိစင်တယ်ဆိုတဲ့ စကားဟာ
 ဝီထိစဉ်ကိုကြည့်မှ တကယ်သဘောပေါက်ပါတယ်။ စကျ
 ဝိညာဉ်စိတ်ဖြစ်ပုံ ဝီထိစဉ်မှာဆိုရင် အတီတဘွင်၊ ဘဝင်
 စလန၊ ဘဝင်ပစ္ဆေဒ၊ ပဉ္စဒွါရာဝဇ္ဇန်း၊ စကျဝိညာဉ်၊ သမ္ပုဋ္ဌိဋ္ဌိန်း၊
 သန္တီရဏ၊ ဝုဋ္ဌောဇော (၇)ကြိမ် တဒါရုံနှစ်ကြိမ်ဆိုပြီး စိတ်
 (၁၇)လုံး ရှိပါတယ်။

အားလုံး ဖြစ်ပြီးပျက်ကြရတာချည်းပါပဲ။ ဋီဆိုတာ
 ကတော့ ဘုရားဟောမရှိပါဘူး။ ရှိသင့်တဲ့အတွက် ပညာရှင်
 များ ထည့်ထားကြတာပါ။ ဒီတော့ စိတ်တစ်လုံး တစ်လုံးမှာ
 ဖြစ်တာရယ်၊ ပျက်တာရယ်ဆိုပြီး နှစ်ခုစီရှိပါတယ်။ အဲဒီမှာ
 ယောဂီက စိတ် (၁၇)လုံးလုံးကို ဖြစ်တာတွေချည်း ဉာဏ်နဲ့
 မျှော်ကြည့်လိုက်ပါ။

အတီတဘွင်ဖြစ်ပြီး ဘဝင်စလနဖြစ်၊ ဘဝင်စလနဖြစ်
 ပြီး ဘဝင်ပစ္ဆေဒဖြစ်၊ ဘဝင်ပစ္ဆေဒဖြစ်ပြီး ပဉ္စဒွါရာဝဇ္ဇန်းဖြစ်
 ဆိုပြီး (၁၇)လုံးကုန်အောင် ကြည့်လိုက်မယ်ဆိုရင် ဖြစ်၊ ဖြစ်၊
 ဖြစ်၊ ဖြစ် ဆိုပြီးဖြစ်တာတွေချည်း အကုန်တွေ့ရလိမ့်မယ်။
 အဲသလိုဖြစ်ပြီးရင်းဖြစ်ရင်း၊ ဖြစ်ပြီးရင်းဖြစ်ရင်းဆိုတာတွေဟာ
 ဒီဘဝတင်မဟုတ်ဘူး ဘဝအဆက်ဆက် ဒီအတိုင်းပဲ သွား
 နေတာ နိဗ္ဗာန်မရောက်မခြင်းပေါ့။

အဲသလိုဖြစ်တာတွေကို အသေအချာသိလိုက်တော့
 လူဆိုတာ သေရင်ပြီးတာပဲ ဘာမှမဖြစ်တော့ဘူး။ ပြတ်တာပဲ

ဆိုတဲ့ ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိအယူပြုတ်တာပဲ၊ တစ်ခါ ဗုဒ္ဓဘာသာ အများ စုကျတော့ ရုပ်နာမ်တရားတွေကို မြဲတယ်လို့ သဿတဒိဋ္ဌိနဲ့ စွဲပြန်ရော။ ဒီတော့ ဝီထိစဉ်ထဲမှာပါတဲ့ စိတ် (၁၇)လုံးကို တစ်လုံးစီပျက်တာတွေချည်း စိတ်နန်းကြည့်ရမယ်။

ဒီတော့ ပျက်၊ ပျက်၊ ပျက်ဆိုပြီး ပျက်နေတာတွေချည်း တွေ့ရမယ်။ အတိတဘွင်စိတ်ကလေးပျက်ပြီးသွားရင် ဘဝင်္ဂ စလနဖြစ်ပြီး ပျက်ပြန်တယ်။ ဒီလိုပျက်တဲ့အခါမှာ အတိတဘွင်မှာရှိတဲ့တရားဟာ ဘဝင်္ဂစလနကို ကူးမသွားပါဘူး။ သူ့ဟာသူပေါ်လာ၊ သူ့ဟာသူ ပျက်သွားတာတွေချည်းပါပဲ။

အဲသလို ဉာဏ်နဲ့ကြည့်လိုက်တဲ့အခါမှာ ပျက်တာတွေ ချည်းမြင်နေရပြီး ဖြစ်ပြီးမပျက်ပဲ တည်တံ့နေတာ တစ်ခုမှ မတွေ့ရတဲ့အတွက် ရုပ်တရား၊ နာမ်တရားများဟာ မပျက်စီးပဲမြဲတယ်လို့ယူဆတဲ့ သဿတဒိဋ္ဌိဟာ တစ်ခါတည်း ပြုတ်သွားပါတယ်။ ဒါက ဝီထိစဉ်ကို ကြည့်ပြီး ဒိဋ္ဌိနှစ်ပါးကို ဖြုတ်ပေးလိုက်တာပါ။

ပရမတ်ဖြစ်တဲ့ ရုပ်တရားနာမ်တရားတွေဟာ အဖြစ်အပျက် ဘယ်လောက်မြန်သလဲဆိုရင် တစ်စက္ကန့် သို့မဟုတ် မျက်တောင်တစ်ခတ်အတွင်းမှာ ပရမတ်ရုပ်ခန္ဓာပေါင်း ကုဋေငါးထောင်ရှစ်ရာ ရှစ်ဆယ်ကျော်ဖြစ်ပြီးတော့ ပျက်သွားကြတယ်။ နာမ်ခန္ဓာပေါင်းကတော့ ကုဋေတစ်သိန်း ဖြစ်ပြီးတော့ ပျက်သွားတယ်။

ပြခဲ့တဲ့စက္ခုဒွါရဝီထိကိုကြည့်ပြောရရင် အဆင်းရူပါရုံ
 တစ်ခုခုကို ကြည့်မိလိုက်တာနဲ့ တစ်စက္ကန့်အတွင်းမှာ ရူပါရုံနဲ့
 စက္ခုပသာဒရုပ်ပေါင်း ကုဋေငါးထောင်ရှစ်ရာ ရှစ်ဆယ်ကျော်
 ဖြစ်ပျက်သွားတယ်။ စက္ခုဝိညာဉ်စိတ်နဲ့တကွ ဝီထိအတွင်း
 မှာပါတဲ့ စိတ်ပေါင်း ကုဋေတစ်သိန်းဖြစ်ပျက်သွားကြတယ်။

x x x x x

သေမင်းနေတဲ့ဘုံ

ရုပ်တရားဖြစ်ဖြစ် နာမ်တရားဖြစ်ဖြစ် အဟောင်းပျက်သွားတဲ့အခါမှာ အသစ်အသစ်ထပ်ဖြစ်နေရတယ်။ ရုပ်တရားအသစ်၊ နာမ်တရားအသစ် ထပ်မဖြစ်တော့တဲ့အခါကို လူ့လောကက သေတယ်လို့ သတ်မှတ်တာပါ။ အဲဒီလို ရုပ်နာမ်ရဲ့ အဖြစ်အပျက်တွေကို နားမလည်ရှာတဲ့ ကိုယ်တော်တစ်ပါးက ဗုဒ္ဓဓမ္မလောကစာစောင်မှာ မေးခွန်းတစ်ခု မေးထားတယ်။

မေးခွန်းက (၃၁)ဘုံက သတ္တဝါတွေကို အချိန်ကျရင် ခေါ်ယူနေတဲ့ သေမင်းဆိုတာ ဘယ်ဘုံမှာနေပါသလဲတဲ့။ ဖြေရမှာကတော့ ဘယ်ဘုံမှလဲ မနေပါဘူး။ ဘယ်ဘုံမှာမှလဲ သေမင်းဆိုတာ မရှိပါဘူး။ ဒီဘဝအတွင်းမှာ စောစောက ပြောခဲ့တဲ့ ရုပ်နဲ့နာမ် အဟောင်းပျက်သွားပြီး အသစ်ပြန်မဖြစ်တော့တာကိုပဲ သေတယ်၊ သေမင်းခေါ်သွားတယ်ဆိုပြီး တင်စားပြောကြတာပါ။

သေခြင်းဟာ သုံးမျိုးရှိပါတယ်။ ဦးဖြူသေပြီ ဒေါ်နီ
 သေပြီဆိုတဲ့ လောကက သတ်မှတ်တဲ့သေခြင်းကတော့
 သမုတိမရဏလို့ခေါ်တယ်။ ပရမတ်ရုပ်နာမ်တွေ တရစပ်
 ပျက်နေတာကိုတော့ ခဏိကမရဏလို့ ခေါ်ပါတယ်။ ဘုရား
 ရှင်တို့ ရဟန္တာတို့ရဲ့ ရုပ်နာမ်ချုပ်ငြိမ်းသွားခြင်းကိုတော့
 သမုစ္ဆေဒမရဏလို့ ခေါ်ပါတယ်။ သေခြင်းတရားကို အပြီး
 အပိုင် ပယ်သတ်လိုက်ခြင်းလို့ အဓိပ္ပာယ်ရပါတယ်။

ပရိနိဗ္ဗာန်စံဝင်သွားပြီဖြစ်လို့ နောက်တစ်ခါသေခြင်း
 ဆိုတာ မရှိတော့ပါဘူး။ ဒီသုံးမျိုးမှာ စိတ်ဖြစ်တိုင်း၊ ရုပ်ဖြစ်
 တိုင်း တရစပ်သေနေတဲ့ ခဏိကမရဏကို သိမှ နားလည်မှ
 နိဗ္ဗာန်ကိုရမှာဖြစ်ပါတယ်။ ရုပ်ဟောင်းနာမ်ဟောင်း ပျက်
 သလောက် ရုပ်သစ်နာမ်သစ်ကလဲ ဆက်ဖြစ်နေလို့သာ
 လူတွေဟာ မသေတာပါ။ ရုပ်နာမ်ဟာ ပျက်တာကလဲ မြန်
 လွန်းသလို ဖြစ်တာကလဲ မြန်လွန်းတဲ့အတွက် ယောဂီတို့က
 မပျက်ပဲ တစ်ဆက်တည်းဖြစ်နေတယ်လို့ ထင်တာပါ။

ယောဂီတို့ရဲ့ဉာဏ်မှာမြင်သာအောင် လူတစ်ယောက်
 ကို ရေနံဆီမီးခွက်တစ်ခွက်နဲ့ ဥပမာပေးကြည့်ရအောင်
 မီးစာကို မီးညှိလိုက်တာနဲ့ မီးတောက်တစ်ခု ဖြစ်လာတယ်။
 အဲဒီမီးတောက်ဟာ ဉာဏ်ပညာနဲ့ မကြည့်ရင် တစ်ဆက်
 တည်း တောက်လောင်နေတယ်လို့ ထင်စရာပါ။ တကယ်
 ကျတော့ အဲသလို မဟုတ်ပါဘူး။

ခွက်ထဲမှာရှိတဲ့ ရေနံဆီတွေက မီးစာကတစ်ဆင့် မီး
ခွက်ပေါ်ကို ရောက်လာပြီး အလှည့်ကျ အလောင်ခံနေကြ
တာပါ။ တဖြေးဖြေးလျော့လျော့သွားတဲ့ ရေနံဆီတွေကို
ကြည့်ပြီး အခုပြောခဲ့တဲ့စကားမှန်ကန်ကြောင်း သက်သေ
ပြစရာရှိနေပါတယ်။ တကယ်တော့ မီးတောက်ဟာ တစ်
ဆက်တည်း မဟုတ်ပါဘူး။ ပထမ ရေနံစက်တွေကို လောင်
ပါတယ်။

ပထမ ရေနံစက်တွေ ကုန်သွားမှ ဒုတိယ ရေနံစက်ကို
လောင်ပါတယ်။ ကူးပြီးတော့ လောင်တာက မြန်လွန်းအား
ကြီးတော့ မီးတောက်ဟာ တစ်ဆက်တည်း တည်နေတယ်
လို့ ထင်စရာဖြစ်နေပါတယ်။ မီးစာထိပ်မှာရှိနှင့်နေတဲ့ ရေနံဆီ
အဟောင်းတွေကို လောင်လိုက်ကုန်သွားလိုက်၊ နောက်
ရေနံဆီအသစ်ကို လောင်လိုက်နဲ့ ဆက်တိုက်သွားနေတာပါ။

ရေနံဆီကုန်တာနဲ့ မီးဟာ တစ်ခါတည်း ငြိမ်းသွားတာ
ပါ။ ဒီဥပမာအတိုင်းပါပဲ လူတစ်ယောက်ပြောဆိုလှုပ်ရှား
သွားလာရှင်သန်နိုင်ဖို့အတွက် ရုပ်ဟောင်း နာမ်ဟောင်းတွေ
ပျက်သမျှနေရာမှာ ရုပ်သစ်၊ နာမ်သစ်တွေ အစားထိုးထိုးပေး
နေလို့ မသေတာပါ။ ပကတိမျက်စေ့နဲ့ မမြင်ရပါဘူး ဉာဏ်
မျက်စေ့နဲ့မှပဲ မြင်ရပါတယ်။

ရုပ်သစ်၊ နာမ်သစ် နောက်ထပ် အစားမထိုးတာနဲ့
သေသွားတာပါပဲ။ ယောဂီတို့ဟာ စက္ကန့်မလပ် တရစပ်ဖြစ်
ပျက်နေတဲ့ ပရမတ်တရားတွေကို ဉာဏ်နဲ့သိပြီး ခန္ဓာငါးပါး

အနိစ္စအမြဲမရှိ။ ခန္ဓာငါးပါးဒုက္ခ = ဆင်းရဲ၏ ခန္ဓာငါးပါး
အနတ္တ = ငါ့ကိုယ်မဟုတ်ဆိုတဲ့ လက္ခဏာယာဉ်သုံးပါး တစ်
ပါးပါးကို သတိရတဲ့နေရာမှာ ပွားများရမှာပါ။

ကျန်တဲ့ရုပ်ဓာတ်ခုနစ်ပါးကိုလဲ ဆက်ပြီး လေ့လာကြည့်
ရအောင်ပါ။ ဒုတိယမြောက်ဓာတ်က အာပေါဓာတ်ပါ။
အာပေါဓာတ်က အာဗန္ဓန = ဖွဲ့စည်းခြင်းလက္ခဏာနဲ့၊ ပုဂ္ဂ
ရန = ယိုစီးခြင်းလက္ခဏာတို့ ရှိပါတယ်။ အာပေါဓာတ်က
တော့ ဓာတ်ကြီးလေးပါးထဲမှာ အသိမ့်မွေ့ဆုံးပါ။

သိလို့လည်း အခက်ဆုံးဖြစ်ပါတယ်။ ကြိုးစားပြီး
အကျဉ်းချုပ်ဟောပေးပုဂံမယ်။ ခန္ဓာပေါ်တင်မကြည့်မီ
အာပေါဓာတ်ရဲ့ ဖွဲ့စည်းမှုသဘောတရားလေးကို မြူငါးမျိုးနဲ့
ခွဲပြီး ကြည့်ကြရအောင်။

x x x x x

အာပေါဓာတ်သိရန် မြူငါးတန်

မိုးတွင်းမှာ ကျွဲတွေ နွားတွေ လယ်ယာ မြေတွေပေါ်
 မှာ ရေဝပ်တဲ့ကွင်းပြင်တွေမှာ အစာရှာရင်း ရှောက်သွား
 ထားကြပါတယ်။ အဲဒီအခါမှာ ပျော့စိနေတဲ့ ရွံ့ညံ့တွေပေါ်
 မှာ သူတို့ရဲ့ ခြေရာတွေအပြည့်ထင်နေပါတယ်။ အလယ်က
 အထဲနစ်ဝင်၊ ဘေးသားက အထက်ကန်ထွက်နေတဲ့ ခြေရာ
 တွေဟာ မိုးကုန်တဲ့နွေခါကျမှ ထင်ရှားလာပါတယ်။

ခြေရာခွက်ဖြစ်ပြီး ခြောက်နေတဲ့ ရွံ့ခဲတစ်ခုကို လက်မ
 လောက် ဖဲ့ယူပြီး သေသေချာချာကြည့်ပါ။ ဒီရွံ့ခဲဟာ မိုးရေ
 တွေနဲ့ သမနေတုန်းကလဲ ဒီပုံစံပဲ၊ အခု မိုးရေတွေမရှိတော့လဲ
 ဒီပုံစံပဲ အဲဒါဖြစ်နေပါတယ်။ မိုးရေရှိနေတဲ့အချိန်တုန်းက
 တော့ ဪ ခြောက် ဒီရွံ့ခဲဟာ မိုးရေကြောင့် မြေကြီးတွေပနယ်ပြီး
 ရွံ့ခဲဖြစ်နေတာလို့ ပြောလို့ရပါတယ်။

အခု နွေရာသီမှာကျတော့ အဲဒါဖြစ်အောင် စုစည်း
 ပေးမယ့် မိုးရေဆိုတာ တစ်စက်မှ မရှိတော့ပါဘူး။ ဒါပေမယ့်

ရွံ့ကတော့ အခဲဖြစ်ရက်ပါပဲ။ စဉ်းစားစရာပါ။ ဒီရွံ့ခဲထဲမှာ ကုဋေနဲ့ချီပြီးရှိနေတဲ့ မြူမုန်တွေ တစ်နည်း ဖုံမုန်တွေ အများကြီးပါ။ ဒီမြူမုန်တွေကို တစ်လုံးတည်း တစ်ခဲတည်းဖြစ်အောင် လုပ်ပေးတဲ့အရာဟာ အာပေါဓာတ်ပဲ ဖြစ်ပါတယ်။

အာပေါဓာတ်ဟာ များလွန်းရင် ယိုစီးသွားပြီး နည်းရင် တော့ ဖွဲ့စည်းတတ်တဲ့သဘောရှိပါတယ်။ လက်မလောက်ရှိတဲ့ ရွံ့ခဲထဲမှာ မြူမုန်တွေ ဘယ်လောက်ထိ ဖွဲ့စည်းနေတယ် ဆိုတာသိရအောင် ရွံ့ခဲကနေ သန်းဦးခေါင်းလောက်သာ ရှိတဲ့ ရွံ့ခဲလေးတစ်ခုရအောင် ဖဲ့လိုက်ပါ။ အဲဒီရွံ့ခဲလေးကို နာမည်ပေးရင် လိက္ခမြူလို့ ခေါ်ပါတယ်။

အဲဒီ လိက္ခမြူကို (၃၆)စိတ်စိတ်ပြီး တစ်စိတ်ဟာ ရထမြူလို့ ခေါ်ပါတယ်။ ကားတွေ ရထားတွေ ဖုန်တောထဲဖြတ် သွားတဲ့အခါ ထလာတဲ့မြူအမျိုးအစားပါပဲ။ တစ်ခါ အဲဒီ ရထမြူတစ်လုံးကိုရအောင်ယူပြီး (၃၆)စိတ် စိတ်လိုက်ရင် တစ်စိတ်ဟာ တဇ္ဇာရီမြူဖြစ်သွားပါတယ်။ လက်တွေ့လုပ်ကြည့်ဘို့တော့ မလွယ်ပါဘူး။ ဉာဏ်နဲ့ပဲ လုပ်ရမှာပါ။

အဲဒီ တဇ္ဇာရီမြူကိုမြင်ရဖို့ မလွယ်ပါဘူး။ မြင်ဘူးချင်ရင် နေ့ခင်းနေပူချိန်မှာ အိမ်တံခါးတွေ အကုန်ပိတ်လိုက်၊ တစ်အိမ်လုံး ခပ်မှောင်မှောင်ဖြစ်သွားလိမ့်မယ်။ အဲဒီအချိန်မှာ နေရောင်ဟာ ထရံကြားကနေ အိမ်ထဲကို ထိုးဝင်နေလိမ့်မယ်။ အဲဒီနေအလင်းတန်းထဲမှာ မြူမုန်တွေကို မြင်ရပါလိမ့်မယ်။ အဲဒါ တဇ္ဇာရီမြူပါပဲ။

တစ်ခါ အဲဒီတုန်းရီမြူတစ်လုံးကိုရအောင်ယူပြီး (၃၆) စိတ်စိတ်တစ်စိတ်ဟာ အနုမြူဖြစ်သွားပါတယ်။ အဲဒီ အနုမြူကိုကိုတော့ လူသာမန်၊ နတ်သာမန်တွေတောင် မမြင်ရတော့ပါဘူးတဲ့။ မွေးကာစ စက္ခုပသာဒအားကောင်းတဲ့ ကလေးရယ်၊ တန်ခိုးကြီးတဲ့ နတ်တွေရယ်ပဲ မြင်နိုင်တော့သတဲ့။ တစ်ခါ အဲဒီ အနုမြူတစ်လုံးကိုယူပြီး (၃၆)စိတ်၊ စိတ်တစ်စိတ်ဟာ ဘယ်သူမှ မမြင်ရတော့တဲ့ ပရမာနုမြူ ဖြစ်သွားသတဲ့။

အဲဒီ ပရမာနုမြူထဲမှာကိုပဲ ပထဝီ၊ အာပေါ၊ တေဇော၊ ဝါယော၊ ဝဏ္ဏ၊ ဂန္ဓ၊ ရသ၊ သြဇာဆိုတဲ့ အဝိနိဗ္ဗာဂရုပ် ၈-ပါးကတော့ သူကလာပ်နဲ့ သူရှိနေတာပါပဲတဲ့။ ရွဲ့ခဲကို တဖြေးဖြေးနဲ့ခွဲယူလိုက်တာ ပရမာနုမြူကျတော့ ဘာမှမရှိတော့သလို ဖြစ်သွားတယ်။ မြင်မှမမြင်ရတော့ပဲကိုး ဒါပေမယ့် ရှိတာကတော့ရှိနေတာပါပဲ။ ဘယ်လိုရှိနေသလဲဆိုတော့ သဘောတရားအနေနဲ့ရှိတာပေါ့။

ရှိနေကြောင်းသိချင်ရင် ပရမာနုမြူ(၃၆)လုံးကို စုပေါင်းလိုက်ပါ။ အနုမြူတစ်လုံးဖြစ်လာပါလိမ့်မယ်။ တစ်ခါ အနုမြူ(၃၆)လုံးကို စုပေါင်းလိုက်ပြန်ရင် တဇ္ဇာရီမြူ ဖြစ်သွားမယ်။ တဇ္ဇာရီမြူ (၃၆)လုံးကို စုပေါင်းလိုက်ရင် လိက္ခမြူဖြစ်သွားမယ်။ လိက္ခမြူများစွာ စုပေါင်းလိုက်တဲ့အခါ လက်မလောက်ရှိတဲ့ ရွဲ့ခဲလေးတစ်ခဲ ဖြစ်လာရတာပါပဲ။

လက်မလောက်ရှိတဲ့ ရွဲ့ခဲလေးဖြစ်လာအောင် အာပေါ

ဓာတ်ဟာ - အဲသလိုအဆင့်ဆင့်ဖွဲ့စည်းယူလာခဲ့ရတာပါ။
 ယောဂီတို့ရဲ့ခန္ဓာကိုယ် အတ္တဘောကြီးဖြစ်လာအောင်လဲ
 အဲဒီလိုပဲ အာပေါဓာတ်က အဆင့်ဆင့်ဖွဲ့စည်းယူခဲ့ရတာပါ။
 ဆန်းစစ်ကြည့်ကြရအောင် ခန္ဓာကိုယ်ကနေ လက်သဲခွံ
 လောက် အသားလေးတစ်ဖတ်လှီးယူလိုက်ပါ။ တရားဟာ
 ဉာဏ်အလုပ်ဆိုတော့ ဉာဏ်နဲ့ပဲလှီးယူလိုက်ပါ။

အဲဒီ အသားဖတ်လေးဖြစ်ဖို့အတွက် အာပေါဓာတ်က
 ရုပ်မှုန့်ပေါင်းများစွာကို ဖွဲ့စည်းပေးထားရတာပါ။ ဒီသဘော
 ကို သေချာသိသွားအောင် လက်တွေ့စမ်းသပ်ရမယ်။ အဲဒီ
 လက်သဲခွံလောက် အသားဖတ်လေးကို ခြောက်သယောင်း
 သွားအောင် နေလှမ်းရမယ်။ ခြောက်သွားပြီဆိုတဲ့အခါ ဆုံထဲ
 ထည့်ထောင်းလိုက်ရင် လိက္ခမူလို့ခေါ်တဲ့ သန်းဦးခေါင်း
 ပမာဏရှိတဲ့မြူတွေဖြစ်သွားမယ်။

အဲဒီလိက္ခမူတွေထဲက တစ်လုံးကိုယူပြီး (၃၆)စိတ်။
 စိတ်လိုက်ရင် တစ်စိတ်ဟာ ရထမြူဖြစ်သွားပါတယ်။ အဲဒီ
 ရထမြူတစ်လုံးကိုယူပြီး (၃၆)စိတ်စိတ်ရင် တစ်စိတ်ဟာ
 တဇ္ဇာရီမြူဖြစ်ပါတယ်။ တဇ္ဇာရီမြူတစ်လုံးကိုယူပြီး (၃၆)စိတ်၊
 စိတ်ပြန်ရင် တစ်စိတ်ဟာ အနုမြူဖြစ်ပါတယ်။

အဲဒီအနုမြူတစ်လုံးကိုယူပြီး (၃၆)စိတ်စိတ်ရင် တစ်
 စိတ်ဟာ ပရမာနုမြူဖြစ်သွားပါတယ်။ ပရမာနုမြူအဆင့်
 ကျတော့ မမြင်ရတော့ပါဘူး။ ဒီခန္ဓာကိုယ်ကြီးမှာရှိနေတဲ့
 ရုပ်မှုန့်ရုပ်မွှားတွေဟာ အာပေါဓာတ်ရဲ့ ဖွဲ့စည်းခြင်းသတ္တိ

ကြောင့် လူကောင်ဆိုပြီး လာဖြစ်နေတာပါ။ အတုံးကြီး၊ အလုံးကြီး၊ အခဲကြီးလို့ ထင်နေကြရတာပါ။

အခုလို ပရမာနုမြူအဆင့်ရောက်အောင် ခွဲစိတ်ကြည့် လိုက်တဲ့အခါ အတုံး၊ အလုံး၊ အခဲ၊ အမှုန်၊ အမွှားဆိုတာ ဘာမှမရှိတော့ပါဘူး။ ရှိတယ်လို့ပြောရရုံသဘောတရားပဲ ရှိတော့တာပါ။ မတွေ့ရမမြင်ရတော့တဲ့အတွက် မရှိဘူးလို့ တော့ ပြောလို့မရပါဘူး။ သဘောတရားအနေနဲ့ကတော့ ရှိနေပါတယ်။ ရှိမှန်းသိချင်ရင် ပြန်စုကြည့်ရုံပါပဲ။

ပြန်ကျဲနေတဲ့ ပရမာနုမြူ (၃၆)လုံးကိုစုလိုက်တာနဲ့ အနုမြူတစ်လုံးဖြစ်သွားပါပြီ။ တစ်ခါ အနုမြူ (၃၆)လုံး စုလိုက်တာနဲ့ တဇ္ဇာရီမြူဖြစ်သွားပြီ၊ တဇ္ဇာရီမြူ (၃၆)လုံး စုလိုက်တာနဲ့ ရထမြူဖြစ်သွားပြီး ရထမြူ (၃၆)လုံးစုလိုက် တာနဲ့ သန်းဦးခေါင်းပမာဏရှိတဲ့ လိက္ခမြူဖြစ်သွားပါပြီ။ လိက္ခမြူပေါင်းများစွာစုရာကနေ ဒီခန္ဓာကောင်ကြီး ဖြစ်လာ တာပါပဲ။

ဒီလောက်ဆိုရင် အာပေါဓာတ်ရဲ့အဓိပ္ပာယ်ကို တော် တော် ရိပ်မိလောက်ပါပြီ။ အာပေါဓာတ်ဆိုတာလဲ ပထဝီ ဓာတ်လို အတုံး၊ အလုံး၊ အခဲ၊ အဖတ်၊ အမှုန်အမွှား ဘာမှ မရှိဘူး။ ဖွဲ့စည်းတဲ့သဘောတရားနဲ့ ယိုစီးတဲ့သဘောတရား လေးပဲရှိတယ်ဆိုတာကို သေသေချာချာ မှတ်ရပါမယ်။

တတိယမြောက်ဓာတ်က တေဇောဓာတ်ပါ။ သူ့ရဲ့ လက္ခဏာက ရင့်ကျက်စေခြင်းပါပဲ။ ရင့်ကျက်တယ်ဆိုတာ

သတ္တဝါတွေ အိုသွားတာ၊ နာသွားတာ၊ သေသွားတာကို ပြောတာပါ။ တေဇောဓာတ်ကို ဥဏှာ = အပူတေဇော။ သီတ=အအေးတေဇောလို့ နှစ်မျိုးခွဲထားကြပါတယ်။

တေဇောဓာတ်ကို မြန်မာလို မီးလို့ပဲ သိကြပါတယ်။ မီးဆိုတဲ့အတိုင်း တေဇောဓာတ်ဟာ သူ့ကိန်းရာ ခန္ဓာကို အမြဲတန်း လောင်မြိုက်နေပါတယ်။ အိုအောင်လောင်မြိုက်တာလဲ တေဇောမီးပါပဲ။ နာအောင်လောင်မြိုက်တာလဲ တေဇောမီးပါပဲ၊ နောက်ဆုံး သေအောင်လောင်မြိုက်တာလဲ တေဇောမီးပါပဲ။

ရှေးဓာတ်နှစ်ပါးလို့ပါပဲ၊ အတုံး၊ အလုံး၊ အခဲ၊ အရည်၊ အဖတ်၊ အမှုန်၊ အမွှား ဘာမှမရှိပါဘူး။ ရင့်ကျက်စေတဲ့ သဘောလေးပဲ ရှိပါတယ်။ အပူဓာတ်ဥဏှာတေဇောကတော့ ရင့်ကျက်စေတယ်ဆိုတာ ထင်ရှားပါတယ်။

ဥပမာ မီးသဂြိုဟ်စက်ထဲ အသုဘကောင် ထည့်လိုက်တာနဲ့ ဥဏှာတေဇောရဲ့ လောင်မြိုက်ချက်ကြောင့် အလောင်းကောင်ဟာ နှစ်မိနစ်၊ သုံးမိနစ်အတွင်း မီးခိုးဖြစ်သွားပါတယ်။ အအေးသီတတေဇောကရော အဲသလိုလောင်မြိုက်နိုင်စွမ်း၊ ရင့်ကျက်နိုင်စွမ်းရှိရဲ့လားဆိုတာ မေးစရာဖြစ်လာပါတယ်။

ရှိပါတယ်။ ဘယ်နေရာမှာလဲဆိုတော့ လောကန္တရိုက် ငရဲမှာ အဲဒီငရဲက ဘယ်နေရာရှိသလဲဆိုတော့ ကမ္ဘာကြီး သုံးခု ထိစပ်သွားတဲ့အခါ အလယ်မှာ အကြားအပေါက်ကြီး တစ်ခုဖြစ်လာပါတယ်။ အောက်မှာကတော့ အေးစက်နေတဲ့

ကမ္ဘာ့ရေပြင်ကြီး ရှိပါတယ်။ အေးစက်နေတယ်ဆိုတော့ သီတတေဇာဓာတ်တွေ အပြည့်ရှိနေတာပေါ့။

အဲဒီနေရာဟာ နေရောင်လရောင်မရှိတဲ့အတွက် အမြဲ တန်း မဲမှောင်နေတဲ့နေရာပါ။ ကမ္ဘာ့နံရံကြီးသုံးခုမှာတော့ လင်းနို့များကဲ့သို့ မမြင်မစမ်း ကုတ်ခြစ်ပြီးသွားလာနေကြတဲ့ အထူးငရဲကောင်ကြီးတွေရှိပါတယ်။ သူတို့ရဲ့ ကိုယ်ကြီးတွေ ကလဲ သေးသေးကွေးကွေး မဟုတ်ပါဘူး။

တစ်ကောင်ကို တစ်ဂါဝုတ်ခန့်ရှိတယ်လို့ စာကဆို တော့ ခုခေတ်အနေနဲ့ တွက်ကြည့်ရင် လေးမိုင်လောက် ကြီးတာပေါ့။ သူတို့ကို အထူးငရဲကောင်လို့ ဘာကြောင့် ဆိုရသလဲဆိုတော့ ပဉ္စာနန္ဒရိယကံ ကျူးလွန်သူတွေ၊ အယူ မှားတဲ့သူတွေဟာ အဝီစိငရဲကိုကျကြရပါတယ်။ ကမ္ဘာပျက် ရင် ငရဲကြီး ၈ ထပ်လုံး ပျက်ပါတယ်။

ဒီအခါမှာ ပဉ္စာနန္ဒရိယကံ ကျူးလွန်သူတွေက အပြစ် လွတ်ငြိမ်းခွင့်ရပြီး မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိအယူရှိတဲ့သူတွေကတော့ မပျက် သေးတဲ့ကမ္ဘာက အဝီစိငရဲမှာ ဆက်ခံရပါသတဲ့။ အဲဒီလို တစ်ကမ္ဘာပျက်လိုက် အခြားမပျက်သေးတဲ့ကမ္ဘာပြောင်းခံ လိုက်နဲ့နေရင်း ဒီလောကန္တရိတ်ငရဲကို ရောက်ခဲ့ကြရတာပါ။

ဒါ့ကြောင့် အထူးငရဲကောင်ကြီးတွေလို့ သုံးနှုန်း လိုက်တာပါ။ ဒီငရဲကောင်ကြီးတွေဟာ မှောင်မှိုက်နေတဲ့ ကမ္ဘာ့နံရံကြီးတစ်လျှောက် မမြင်မစမ်း ကုတ်ခြစ်သွားလာ ရင်း ဆာလောင်မွတ်သိတ်မှုအားကြီးစွာနဲ့ အစားအစာကို

ရှာဖွေကြတယ်။ သူတို့အကုသိုလ်ကံကြောင့် စားသောက် စရာဆိုလို့လဲ ဘာမှမရှိပါဘူး။ လှုပ်ရှားသွားလာရင်း တစ်ကောင်နဲ့တစ်ကောင် ထိမိတိုက်မိလိုက်တာနဲ့ ငါ့အစာပဲဆိုပြီး အတင်းလုံးထွေး ထိုးဟပ်ပြီး မလွတ်တမ်းကိုက်ခဲ့ကြတော့ တယ်။

ဒီအခါမှာ နှစ်ကောင်စလုံး ကမ္ဘာ့နံရံကနေ အေးမြနေတဲ့ ရေပြင်ကြီးထဲ ပြုတ်ကျသွားကြတယ်။ ရေပြင်ထဲ ရောက်တယ်ဆိုတာနဲ့ လေးမိုင်နီးပါးလောက်ကြီးတဲ့သူတို့ရဲ့ ကိုယ်ကြီးတွေဟာ ချက်ခြင်း အရည်ပျော်ပြီးပျောက်သွားတယ်။ အဲသလို ခန္ဓာကိုယ်ကြီးတွေ ပျောက်ပျက်သွားတဲ့ အထိ လောင်မြိုက်တဲ့ဓာတ်ဟာ သီတ = အအေးတေဇော ဓာတ်ပါပဲ။

တေဇောဓာတ်ကလဲ ရင့်ကျက်တဲ့သဘောလေးပဲဆိုတော့ သူ့ကိုမြင်ရတာ မဟုတ်ဘူး။ ဒါပေမယ့် သူ့ရှိကြောင်း၊ သူလောင်သွားခဲ့တဲ့ ဒဏ်ရာဒဏ်ချက်တွေကိုကြည့်ပြီး သိနိုင်ပါတယ်။ ဥပမာအားဖြင့် ရပ်ကွက်တစ်ခုကို မီးလောင်သွားတယ်ဆိုပါစို့။ မီးလောင်စဉ်ကတော့ ကိုယ်ကိုယ်တိုင် မရှိလို့ မမြင်လိုက်ရဘူး။ မီးလောင်ပြီး နောက်တစ်နေ့မှ သွားကြည့်ရတယ်။

မီးသွေးတွေ၊ ပြာတွေကိုမြင်ရသောအားဖြင့် မီးကို မမြင်ရသော်လည်း ဒီနေရာဟာ မီးလောင်သွားတဲ့နေရာပါလားလို့ မှန်းဆသိနိုင်သလို ယောဂီတို့ကိုယ်ခန္ဓာကိုလဲ

တေဇောဓာတ်မီး လောင်မြိုက်ထားတဲ့ အတွက်ကြောင့်
မွေးစကလို့ အသားအရည်ဟာ နူးညံ့မနေတော့ပဲ ကြမ်းတမ်း
ခက်ထရော် တွန့်လိမ်လာတာတွေကို တွေ့ရပါလိမ့်မယ်။

ငယ်စဉ်တုန်းက ကြည်လင်တောက်ပနေတဲ့ မျက်လုံး
လေးက အခုတော့ မှိုင်းသွားခဲ့ပြီ။ ခပ်လှမ်းလှမ်းက တိုးတိုး
ပြောတာတောင် ကြားခဲ့တဲ့နားဟာ အသက်ကြီးလာတော့
ထိုင်းသွားပြီ။ အနားကပ်ပြောတာတောင် သေချာမကြားလို့
နားရွက်ဘေးကနေ လက်ဝါးကလေးတစ်ဖက်ကာပြီး နား
ထောင်နေရပြီမဟုတ်လား။ ခါးကလဲ ကိုင်းလာပြီ။

ကြမ်းတမ်းခက်ထရော်လာတဲ့ အသားအရေကလဲ
ငယ်ငယ်တုန်းကနဲ့ တခြားစီပေါ့။ ဒီသွင်ပြင်လက္ခဏာတွေကို
ကြည့်ပြီး တေဇောဓာတ်ကို မမြင်ရပေမယ့်လည်း ဩော်
တေဇောဓာတ်မီးလောင်သွားလို့ ကျန်ခဲ့တဲ့ အဇ္ဈတ္တမီးလောင်
ပြင်ကြီးဆိုတာ သိနိုင်ပါတယ်။ လေးခုမြောက်သိရမယ့် ဓာတ်
ကတော့ ဝါယောဓာတ်ပါ။

ဝါယောဓာတ်ဟာ တွန်းကန်တဲ့လက္ခဏာ၊ လှုပ်ရှားတဲ့
လက္ခဏာရှိပါတယ်။ လေဓာတ်တစ်မျိုးပါပဲ။ အရင်ဓာတ်
သုံးပါးအတိုင်း အတုံးလဲမဟုတ်ပါဘူး။ အလုံးလဲ မဟုတ်
ပါဘူး။ အခဲလဲ မဟုတ်ပါဘူး။ အရည်အဖတ်လဲ မဟုတ်
ပါဘူး။ အမှုန်အမွှားလဲမဟုတ်ပါဘူး။ တွန်းကန်တဲ့သဘော
တရားသက်သက်နဲ့ လှုပ်ရှားတဲ့သဘောတရားသက်သက်
ဟာ ဝါယောဓာတ်ပါပဲ။

ထိုင်နိုင်တာ ဝါယောဓာတ်ကြောင့်

သုတ်မဟာဝါအဋ္ဌကထာမှာ လျောင်း၊ ထိုင်၊ ရပ်၊ သွား၊ ကူရိယာပုတ်လေးပါးဖြစ်ဖို့အတွက် ဝါယောဓာတ်က အဆင့်ဆင့်ပြုပြင်စီရင်ပေးပုံကို အကျယ်ဖွင့်ပြထားပါတယ်။ ဒီနေရာမှာထိုင်တဲ့ ကူရိယာပုတ်ဖြစ်ဖို့အတွက် ဝါယောဓာတ်ထောက်ပံ့ပေးပုံ ရှုကွက်တစ်ခုကိုပဲ ပြောပြပါမယ်။ ကျန်ကူရိယာပုတ်သုံးပါးကိုတော့ နည်းမှီးပြီးတော့ သိပါ ပွားများပါ။

နိသိန္နောဝါ နိသိန္နောမီတိ ပဇာနာတိ ထိုင်လျှင်လဲ ထိုင်တယ်လို့သိဆိုပြီး ဘုရားဟောထားတာက ပရမတ်သဘောရောက်အောင် အခုလို သိစေချင်တာပါ။ ပထမဆုံး ငါထိုင်မယ်ဆိုတဲ့ စိတ်ကလေးအရင်ဖြစ်ပါတယ်။ အဲဒီ စိတ်ကနေ ဝါယောဓာတ်လွန်ကဲနေတဲ့ ရုပ်ကလာပ်တွေကို ဖြစ်စေပါတယ်။

အဲဒီရုပ်ကလာပ်ကနေ ထိုင်တဲ့အမှုအယာ ကာယ ဝိညာဏ်ကို ဖြစ်စေပါတယ်။ ဝါယောဓာတ်သတ္တိလွန်ကဲတဲ့ ရုပ်ကလာပ်ကြီးထိုင်ဖို့အတွက် သိသိသာသာ တုန်လှုပ်လာ တော့ အောက်ပိုင်းကိုယ်တွေကို ကွေးတယ်၊ ခွေတယ်၊ အထက်ပိုင်းကိုယ်ကို မတ်ထားတယ် အဲဒါကိုပဲ ထိုင်တယ် လို့ ခေါ်တာပါ။

ထိုင်တဲ့ဣရိယာပုထ်တစ်ခုခုဖြစ်ဖို့အတွက် ပထမဆုံး ထိုင်လိုတဲ့စိတ်ဖြစ်တယ်။ အဲဒီစိတ်ကြောင့်ဖြစ်တဲ့ ဝါယော ဓာတ်ရုပ်ကလာပ်တွေ တစ်ကိုယ်လုံး ပြန့်နှံ့သွားတယ်။ ဝါယောဓာတ်အားကြီးတဲ့ ရုပ်ကလာပ်တွေကတစ်ဆင့် ထိုင် တဲ့ အမှုအယာ ကာယဝိညာဏ်ထိ ဆက်ဖြစ်သွားတယ်။

နောက်တော့ အောက်ပိုင်း ခန္ဓာကိုယ်ကိုကွေး၊ အပေါ် ပိုင်းခန္ဓာကိုယ်ကို ဖြောင့်ပြီးထိုင်နိုင်သွားခဲ့တယ်။ အဲဒီလို တစ်ခါထိုင်ဖို့အတွက် ထိုင်ချင်တဲ့စိတ်တွေဖြစ်ပြီးတော့ ပျက် ကြ အနိစ္စ၊ ဝါယောဓာတ်အဆက်ဆက်ဖြစ်ပြီးတော့ပျက်ကြ အနိစ္စထိရောက်အောင် ပွားများကြရမှာ ဖြစ်ပါတယ်။

ငါးခုမြောက်ဆက်ပြီး နာကြားရမှာက ဝဏ္ဏ၊ အဆင်း ရုပ်ဖြစ်ပါတယ်။ ရူပါရုံလို့လဲ လူသိများပါတယ်။ ဝဏ္ဏ၊ အဆင်းရုပ်ဆိုရင် ယောဂီများ သိထားကြတာက အဖြူ၊ အပြာ၊ အနီ၊ အဝါ စတဲ့ အရောင်တွေကိုခေါ်တယ်လို့ပဲ သိထားကြပါတယ်။ တကယ်တော့ အဲဒီအရောင်တွေကိုတင် ဝဏ္ဏ၊ အဆင်းရုပ်ခေါ်တာ မဟုတ်ပါဘူး၊ စက္ခုပုသဒ

အကြည်ရုပ်မှာလာထိခိုက်ပြီး မြင်လို့ရတဲ့အရာအားလုံးကို ဝဏ္ဏ၊ အဆင်း ရုပ်လို့ခေါ်ပါတယ်။

ရုပ်ဓာတ် (၂၈)ပါးထဲမှာ မြင်လို့ရတဲ့ ရုပ်ဆိုလို့ ဝဏ္ဏ၊ အဆင်းရုပ်တစ်ခုပဲ ရှိပါတယ်။ လူတွေ၊ ခွေးတွေ၊ မြင်းတွေ၊ နွားတွေ၊ အိမ်တွေ၊ ကျောင်းတွေ၊ တောတွေ၊ တောင်တွေ၊ ကားတွေ၊ ဆိုင်ကယ်တွေကို မြင်တယ်ဆိုတဲ့ အမြင်ဟာ အမြင်မှားပါ။ ဘာကြောင့်လဲဆိုတော့ ခုပြောခဲ့တဲ့ဟာတွေ ဟာ စိတ်၊ စေတသိက်၊ ရုပ်ဆိုတဲ့ ပရမတ်သုံးပါးမှာ မပါတဲ့ ပညတ်တွေပါ။

ပညတ်ဆိုတာ တကယ်မရှိတဲ့အကြောင်း ပထဝီဓာတ် မှာ အသေးစိတ်ရှင်းခဲ့ပါပြီ။ မီးနဲ့နီးမှ ချိတ်ဟာပျော့နေတာ၊ ဝေးတာနဲ့ မာသွားတာဟာ ဓမ္မတာပါ။ ဒါ့ကြောင့် ဝဏ္ဏ ဓာတ်မှာ ပရမတ်မီးပူလေးနည်းနည်းထပ်ပြီးပေးပါဦးမယ်။ နီရဲနေတဲ့နှင်းဆီပွင့်လေးတစ်ပွင့်ကို ကြည့်လိုက်ပါ။

ဘာကိုမြင်သလဲလို့ မေးခွန်းထုတ်လိုက်ပါတယ်။ ပကတိမျက်စေ့နဲ့ကြည့်ရင် နှင်းဆီပန်းပွင့်ကို မြင်မယ်။ ပရမတ်ဉာဏ်မျက်စေ့နဲ့ကြည့်ရင်တော့ ဝဏ္ဏအဆင်းရုပ်ကိုပဲ မြင်ပါတယ်။ ပထမအမြင်ဟာမှားပြီး ဒုတိယအမြင်ဟာ အမှန်ပါ။ ဘာဖြစ်လို့လဲဆိုတော့ နှင်းဆီပန်းဆိုတာမရှိတဲ့ ပညတ်တရားပါ။ မရှိတဲ့တရားကို မြင်တယ်ဆိုရင် မှားတော့ တာပေါ့။

အန္တပုထုဇဉ်တစ်ယောက်ယောက်က ဟာ နှင်းဆီပန်း ပြမှတော့ နှင်းဆီပန်းပဲ မြင်ရမှာပေါ့။ တစ်ခါမှ မကြားဘူးတဲ့ ဝဏ္ဏအဆင်းရုပ်ကို မြင်တယ်ဆိုတာ ဘယ်လိုဖြစ်နိုင်မှာလဲလို့ ငြင်းနေရင် သူ့ကို ပထဝီဓာတ်ရှင်းတုန်းကလို့ စကားတစ်ခွန်း နဲ့ ချုပ်ထားလိုက်ပေါ့။

ဘယ်လိုချုပ်ရမလဲဆိုတော့ သင်ပြောသလို နှင်းဆီ ပန်းကိုသာမြင်ရရိုးမှန်ရင် နှင်းဆီပန်းပျောက်ရင် အမြင်ဓာတ် ပျောက်သွားရမယ်။ အဲဒီလိုပြောပြီး နှင်းဆီပွင့်ကို လက်နဲ့ ချေပစ်လိုက်ပါ။ ပြီးတော့ လုံးလိုက်ပါ။ အမဲလုံးလေးဖြစ်သွား ပါလိမ့်မယ်။ နှင်းဆီပန်းဆိုတဲ့ ပညတ်ပျောက်သွားပြီး မဲမဲ အလုံးလေးဆိုတဲ့ ပညတ်ဘဝကို ပြောင်းသွားခဲ့ပါပြီ။

ဒါပေမယ့် အဲဒီ မဲမဲအလုံးလေးကို လှမ်းကြည့်လိုက်ရင် မြင်နေရတာပါပဲ။ ဒါကို ထောက်သောအားဖြင့် အန္တပုထုဇဉ် ထင်သလို နှင်းဆီပန်းကို မြင်တာမဟုတ်ပဲ ဝဏ္ဏ၊ အဆင်းရုပ် ကိုသာ ဖြစ်တာဆိုတာ ထင်ရှားနေပါပြီ။ သူပြောသလို နှင်းဆီပန်းကိုသာ မြင်ရရိုးမှန်ရင် နှင်းဆီပန်းပျောက်ရင် မြင်တာပျောက်သွားရမှာပါ။

အခု နှင်းဆီပန်းပျောက်သွားပေမယ့် အမြင်ဓာတ်က ပျောက်မသွားပါဘူး။ မဲမဲလုံးလုံးလေးကို မြင်နေရတုန်းပါပဲ။ ဒါကိုလဲ အန္တပုထုဇဉ်က မဲမဲလုံးလုံးလေးကို မြင်တာပဲ ဝဏ္ဏ ဓာတ်ကိုမြင်တာ မဟုတ်ပါဘူးလို့ ဆက်ငြင်းနေရင် သင် ပြောသလို မဲမဲလုံးလုံးလေးကိုသာ မြင်ရိုးမှန်ရင် မဲမဲလုံးလုံး

လေးပျောက်ရင် အမြင်ဓာတ်ပျောက်ရမယ်။ ဒီစကားကို သင်မှတ်ထားပါလို့ပြောပြီး အဲဒီ မဲမဲလုံးလုံးတွေကို အခြောက် ခံပြီး မီးရှို့ပစ်လိုက်ပါ။ ပြာတွေဖြစ်သွားပါလိမ့်မယ်။ မဲမဲ လုံးလုံးဆိုတဲ့ ပညတ်ကနေ ပြာဆိုတဲ့ပညတ်ကို ပြောင်းသွား ပါပြီ။ မဲမဲလုံးလုံးဆိုတဲ့ ပညတ်မရှိတော့ပါဘူး။ ဒါပေမယ့် လှမ်းကြည့်ရင် ပြာကိုမြင်နေရတာပါပဲ။

အန္တပုထုဇဉ်ထင်သလို မဲမဲလုံးလုံးကိုသာ မြင်ရရိုး မှန်ရင် မဲမဲလုံးလုံးပျောက်ရင် မြင်တာပျောက်ရမယ်။ အခု မဲမဲလုံးလုံးသာ ပျောက်သွားတယ် မြင်တာက မပျောက်ဘူး၊ ဒါကို ထောက်သောအားဖြင့် မဲမဲလုံးလုံးကိုမြင်တာမဟုတ်ပဲ ဝဏ္ဏ၊ အဆင်းရုပ်ကိုသာ မြင်တာဆိုတာ သေချာသွားပါပြီ။

နောက်ဆုံး အဲဒီပြာတွေကို မြေကျင်းထဲတူးမြုတ်ပြီး လေးငါးနှစ်ရှိမှ သွားဖော်ကြည့်ရင် မြေကြီးနဲ့တစ်သားတည်း ဖြစ်သွားပါမယ်။ အဲဒီအခါမှာကြည့်လည်း ဝဏ္ဏ၊ အဆင်း ရုပ်ကို မြင်နေရမှာပါပဲ။ တကယ်ရှိတဲ့ ပရမတ်ဆိုတော့ ဖျက်လို့လဲ မပျက်ပါဘူး။ ဖျောက်လို့လည်း မပျောက်ပါဘူး။ ဒါ့ကြောင့် ဝဏ္ဏဓာတ်ဆိုတာလည်း အတုံး၊ အလုံး၊ အခဲ၊ အရည်၊ အဖတ်၊ အမှုန်အမွှား မဟုတ်ဘူး။

မြင်ရတဲ့သဘောတရားလေးပဲလို့ ယောဂီရဲ့ဉာဏ်ထဲ မှာ ပြတ်သားသွားဖို့ လိုပါတယ်။ ဒါ့ကြောင့် ပရမတ် အသိ ဉာဏ်ကို ရသွားတဲ့ ယောဂီတစ်ယောက်အနေနဲ့ အန္တပုထုဇဉ် နဲ့စာရင် အကုသိုလ်ဖြစ်မှာတွေ အများကြီးလျော့ကျသွား

ပါတယ်။ ဥပမာတစ်ခု အနွပုထုဇဉ်က မိန်းမပဲမြင်မြင်၊
ယောက်ျားပဲမြင် အကုသိုလ်တစ်ခုခုဖြစ်မယ်။

နှစ်သက်ရင် လောဘ၊ မနှစ်သက်ရင် ဒေါသ၊ နှစ်သက်
သည်လည်းမဟုတ်၊ မနှစ်သက်သည်လည်းမဟုတ်ရင်
မောဟ ဒီသုံးမျိုးတစ်မျိုးမျိုးဖြစ်မှာပဲ။ ပရမတ်ဉာဏ်ရထားတဲ့
ယောဂီကတော့ ယောက်ျားကိုတွေ့တွေ့၊ မိန်းမကိုတွေ့တွေ့
ငါမြင်တာ ဝဏ္ဏ၊ အဆင်းရုပ်ပါလားလို့ အမှန်ကို နှလုံးသွင်း
လိုက်တာနဲ့ မိန်းမယောက်ျားဆိုတဲ့ ပညတ်တွေ တစ်ခါတည်း
ကွာကျသွားတယ်။

မိန်းမယောက်ျားဆိုတဲ့ပညတ်တွေ ကွာကျသွားတာနဲ့
ဒီပညတ်တွေပေါ်မှီပြီးဖြစ်ရတဲ့ လောဘ၊ ဒေါသ၊ မောဟ
ဆိုတဲ့ အကုသိုလ်တွေတစ်ခုမှမဖြစ်တော့ဘူးပေါ့။ ကြည့်စမ်း
ပရမတ်အမြင်တစ်ခုဟာ ဘယ်လောက်များ တန်ဖိုးရှိလိုက်
သလည်းလို့ အဲဒီအမြင်ကို အရိယာအမြင်၊ သမ္မာဒိဋ္ဌိအမြင်၊
ယထာဘူတအမြင်လို့ ခေါ်ရတယ်။

x x x x x

အရိယာအမြင်

အရိယာသူတော်ကောင်းတွေဟာ တရားရပြီး အမှန်ကို မြင်သွားကြတယ်ဆိုသော်လည်း ရုပ်၊ နာမ်ဆိုတဲ့ ပရမတ်တရားတွေကို အမြဲတန်းမြင်နေတာမဟုတ်ပါဘူး။ ဆင်ခြင်တဲ့အခါမှ မြင်တာပါ။ ရုပ်နာမ်ပရမတ်တရားတွေကို အမြဲတန်း မြင်နေမယ်ဆိုရင်လဲ သောတာပန်တွေဟာ အိမ်ထောင်သားမွေးကိစ္စတွေ ဘယ်ရှိတော့မလဲ။

အခုရှိနေတာကို ထောက်သောအားဖြင့် သောတာပန်အရိယာတွေဟာလဲ ဆင်ခြင်တဲ့အချိန်မှာသာ ပရမတ်အမှန်ကို မြင်တယ်ဆိုတာ အသေအချာပါပဲ။ ဒါ့ကြောင့် ကလျာဏပုထုဇဉ်၊ စူဠသောတာပန်ပုထုဇဉ်တွေဟာလဲ ပရမတ်တရားကို ဉာဏ်နဲ့ဆင်ခြင်နိုင်လိုက်တယ်ဆိုရင် အဲဒီအချိန်မျိုးကို အရိယာအမြင်လို့ ဆိုနိုင်ပါတယ်။

ငါးခုမြောက်သိရမယ့်ဓာတ်က ဂန္ဓဓာတ်ပါ။ ကောင်းတာဖြစ်ဖြစ်၊ ဆိုးတာဖြစ်ဖြစ် နံလို့ရတဲ့ အနံ့မှန်သမျှကို ဂန္ဓ

ဓာတ်လို့ခေါ်ပါတယ်။ များသောအားဖြင့် ဂန္ဓ၊ အနံ့ရုပ်ကိုလဲ ပညတ်ပေါ်တင်ပြီး အသိမှားနေကြတာများပါတယ်။ တကယ်တော့ ဂန္ဓ၊ အနံ့ရုပ်ဆိုတာ နံနေတဲ့သဘောတရား လေးပါပဲ။

အတုံး၊ အလုံး၊ အရည်၊ အဖတ်၊ အမှုန်အမွှားတစ်ခုမှ မဟုတ်ပါဘူး။ လက်တွေ့ရှင်းကြရအောင်ပါ။ ရှင်မတောင် သနပ်ခါးတုံးတစ်တုံးကို နမ်းကြည့်လိုက်ပါ။ မွှေးသွားပါလိမ့် မယ်။ ဘယ်သူကမွှေးတာလဲလို့မေးရင် အများစုက သနပ်ခါး က မွှေးတာလို့ပဲ ဖြေပါလိမ့်မယ်။ တကယ်တော့ သနပ်ခါး တုံးက မွှေးတာမဟုတ်ပါဘူး။ ဂန္ဓ၊ အနံ့ရုပ်က မွှေးတာပါ။

သနပ်ခါးတုံးဆိုတာ စိတ်၊ စိတ်တသိတ်၊ ရုပ်ဆိုတဲ့ ပရမတ်တရားထဲမှာ မပါတဲ့အတွက် ပညတ်တရားပါပဲ။ ပညတ်ဆိုတာမရှိတဲ့တရားဆိုတော့ သနပ်ခါးတုံးလည်း မရှိ တဲ့တရားပဲ။ မရှိတဲ့တရားကမွှေးတယ် နံတယ်ဆိုတာ မဖြစ် နိုင်ဘူး။ တကယ်ရှိတဲ့ ပရမတ်ရုပ်တရားထဲမှာပါတဲ့ ဂန္ဓ၊ အနံ့ ရုပ်ကသာမွှေးတာပါ။

အန္ဓပုထုဇဉ်ကတော့ ဒီလိုသဘာဝလေးနဲ့ ရှင်းပြရုံနဲ့ လက်ခံမှာမဟုတ်ပါဘူး။ လက်တွေ့ပြမှရမှာပါ။ ဒီတော့ လက် တွေ့ပြကြရအောင်။

သနပ်ခါးတုံးကို နမ်းကြည့်လို့နံတာဟာ ဂန္ဓ၊ အနံ့ရုပ် ကနံတာမဟုတ်ပဲ။ သနပ်ခါးတုံးက နံတာပါဆိုရင် သနပ်ခါး တုံးပျောက်ရင် နံတာပျောက်ရမယ်။ ဒီတော့ သနပ်ခါးတုံးကို

အစိတ်အစိတ်အမွှာမွှာခွဲစိတ်ပစ်လိုက်ပါ။ သနပ်ခါးတုံးဆိုတဲ့ ပညတ်ကြီး ပျောက်သွားပါပြီ။

သနပ်ခါးစလေးတွေဆိုတဲ့ ပညတ်ကို ပြောင်းသွားပါပြီ။ အဲဒီသနပ်ခါးစလေးတွေကို သွားနမ်းကြည့်လည်း နံဦးမှာပါပဲ။ သနပ်ခါးတုံးက နံရိုးမှန်ရင် သနပ်ခါးတုံးပျောက်ရန် နံတာ ပျောက်ရမယ်။ အခု သနပ်ခါးတုံးဆိုတဲ့ ပညတ်သာ ပျောက်သွားတယ်၊ နံတာ မပျောက်ဘူး။

ဒါလည်း ဂန္ဓ၊ အနံ့ရုပ်က နံတာမဟုတ်ပါဘူး။ အဲဒီ သနပ်ခါးစလေးတွေနံတာပါလို့ ဆက်ငြင်းနေဦးမယ်ဆိုရင် အဲဒီ သနပ်ခါး စလေးတွေကို မှန်ညက်နေအောင် ထောင်းပစ်လိုက်၊ ဒီတော့ သနပ်ခါးစဆိုတဲ့ ပညတ်ပျောက်သွားပြီ။ သနပ်ခါးမှန်ဆိုတဲ့ ပညတ်ကို ပြောင်းသွားပြီ။

ဒီအခါမှာ အဲဒီအမှန်တွေကို သွားနမ်းကြည့်လည်း နံနေဦးမှာပဲ။ သနပ်ခါးစကသာ နံရိုးမှန်ရင် သနပ်ခါးစပျောက်ရင် နံတာပျောက်ရမယ်။ အခု သနပ်ခါးစတွေတော့ ပျောက်သွားတယ်၊ နံတာကတော့ ပျောက်မသွားပါဘူး။ ဒါကို ထောက်သောအားဖြင့် သနပ်ခါးစက နံတာမဟုတ်ပဲ။ ဂန္ဓ အနံ့ရုပ်ကနံတာဆိုတာ ထင်ရှားနေပါတယ်။

အန္တ ပုထုဇဉ်ကတော့ လက်ခံမှာမဟုတ်သေးပါဘူး။ ဒါလည်း သနပ်ခါးမှန်ကနံတာပါလို့ ဆက်ငြင်းဦးမှာပါ။ ဒါဆိုရင် အဲဒီသနပ်ခါးမှန်တွေကို ပြာဖြစ်အောင် မီးရှို့ပစ်လိုက်ပါ။ ပြာဖြစ်သွားတဲ့အခါ သနပ်ခါးမှန်ဆိုတဲ့ ပညတ်ဟာ

ပျောက်သွားပြန်ပါပြီ။ အဲဒီပြာကို နမ်းကြည့်ရင် အနံ့တစ်ခု
ခုကတော့ နံနေဦးမှာပါပဲ။

သနပ်ခါးမှုန့်ကသာ နံရိုးမှုန့်ရင် သနပ်ခါးမှုန့်ပျောက်
ရင် နံတာပျောက်ရမယ်။ အခုသနပ်ခါးမှုန့်ကတော့ ပျောက်
သွားတယ်။ နံတာက မပျောက်ဘူး။ ဒါကို ထောက်သော
အားဖြင့် သနပ်ခါးမှုန့်က နံတာမဟုတ်ပဲ ဂန္ဓ၊ အနံ့ရုပ်က
နံတာဆိုတာ ထင်ရှားနေပါတယ်။

ဒါလဲပဲ ပြာတွေက နံတာပါလို့ ငြင်းနေဦးမယ်ဆိုရင်
အဲဒီပြာဟွေကျင်းတူးပြီး မြေကြီးထဲမြှုပ်ပစ်လိုက်။ လေးငါး
နှစ်ရှိမှ သွားဖော်ကြည့်တဲ့အခါ မြေကြီးနဲ့တစ်သားတည်း
ဖြစ်နေပါလိမ့်မယ်။ အဲဒီမြေကိုယူပြီး နမ်းကြည့်လဲ အနံ့
တစ်ခုခုကတော့ ရနေဦးမှာပါပဲ။ ဒါ့ကြောင့် ဂန္ဓ၊ အနံ့ရုပ်ဟာ
တကယ်ရှိတဲ့တရားဆိုတာ သဘောပေါက်လောက်ပါပြီ။

x x x x x

ဝက်သားတုံးနဲ့ ရသဓာတ်

ရသဓာတ်ဆိုတာကတော့ လျှာပေါ်တင်ပြီး စားလို့၊ ဝါးလို့၊ အရသာခံလို့ရတဲ့ အရာမှန်သမျှဟာ ရသဓာတ်ပဲ ပေါ့။ အရင်တုန်းကထင်ခဲ့သလို ချို၊ ချဉ်၊ စပ်၊ ငံ၊ ဖန်၊ ခါး ဆိုတဲ့အရသာခြောက်ပါးကိုမှ ရသဓာတ်လို့ခေါ်တာမဟုတ်ဘူး။ လျှာနဲ့ထိတွေ့ကောင်းတဲ့အရာမှန်သမျှ ရသဓာတ်လို့ပဲ မှတ်ရမယ်။

ဝက်သားတုံးကို ကိုက်စားလိုက်တဲ့အခါမှာ အရသာ ရှိတယ်။ ဘယ်သူက အရသာရှိတာလဲလို့ မေးလိုက်ရင် ဝက်သားတုံးက အရသာရှိတာပေါ့လို့ပဲ ဖြေတဲ့သူက များပါလိမ့်မယ်။ ဘာ့ကြောင့်တုန်းဆိုတော့ ဘဝအဆက်ဆက် ကတည်းက မှန်ကန်တဲ့ ပရမတ်အမြင်ကို တစ်ခါမှ မရခဲ့ကြတော့ ဝက်သားတုံးကိုပဲ ရသဓာတ်လို့ အထင်မှားခဲ့ကြတာကိုး။

ရသဆိုတဲ့ ပရမတ်ဓာတ်သားကို အတုံးအလုံး အခဲ၊ အမှုန်၊ အမွှားဆိုတဲ့ ပညတ်ပေါ်မှာတင်ပြီး လမ်းဆုံးနေခဲ့

ကြတာကိုး၊ တကယ်တော့ ရသဓာတ်ဆိုတာ ဇိဝှါပသာဒကို ထိခိုက်တတ်တဲ့ သဘောတရားလေးကို ခေါ်တာပါ။ တစ်နည်းအားဖြင့် လျှာပေါ်တင်လိုက်တာနဲ့ ပေါ်လာတဲ့ အရသာမျိုးစုံ သဘောတရားလေးကို ရသဓာတ်လို့ ခေါ်တာပါ။

လက်တွေ့ဆန်းစစ်ကြည့်ကြရအောင် ဝက်သားတုံးကို ကိုက်ဝါးလိုက်လို့ အရသာရှိသွားတာကို အန္ဓပုထုဇဉ်က ဝက်သားတုံးက အရသာရှိတာလို့ ပြောလိမ့်မယ်။ တကယ်ကျတော့ ဝက်သားတုံးဆိုတာစိတ်၊ စေတသိက်ရုပ်ဆိုတဲ့ ပရမတ်တရားသုံးပါးထဲမှာ ပါမှမပါပဲ၊ မပါရင်ပညတ်ပေါ့၊ ပညတ်ဆိုရင် မရှိတဲ့တရားပေါ့။

ဒီတော့ မရှိတဲ့တရားက အရသာရှိတယ်ဆိုတာ ဘယ်နည်းနဲ့မှ မဖြစ်နိုင်တော့ဘူး။ တကယ်ရှိတဲ့ ပရမတ်ရသဓာတ်ကသာ အရသာရှိတာ ဖြစ်ရမှာပေါ့။ ဒီသဘာဝယုတ္တိကို လက်မခံနိုင်သူအတွက် လက်တွေ့ပြကြရအောင်။ အကယ်၍ ဝက်သားတုံးကသာ အရသာရှိရိုးမှန်ရင် ဝက်သားတုံးပျောက်ရင် အရသာပျောက်ရမယ်။

အဲဒီတော့ ဝက်သားတုံးကို ပြာဖြစ်အောင် မီးရှို့ပစ်လိုက်၊ ပြာဖြစ်သွားတာနဲ့ ဝက်သားတုံးဆိုတဲ့ ပညတ်ကြီးပျောက်သွားပြီ၊ အဲဒီပြာကို လျှာပေါ်တင်ကြည့်လိုက်ပါ။ အရသာတစ်ခုခုကို တွေ့ရပါလိမ့်မယ်။ မတွေ့ပဲ မနေပါဘူး။ ဒီတော့ ဝက်သားတုံးသာ ပျောက်သွားပေမယ့် အရသာကတော့ မပျောက်ဘူးဖြစ်နေပါတယ်။

ဒါကိုထောက်သောအားဖြင့် ဝက်သားတုံးက အရသာ ရှိတာမဟုတ်ပဲ ရသဓာတ်က အရသာရှိတာဆိုတာ ပေါ်လာ ပါတယ်။ ဒါလဲပဲ ရသဓာတ်ကအရသာရှိတာမဟုတ်ဘူး။ ပြာက အရသာရှိတာပါလို့ ဆက်ငြင်းနေရင် သင်ပြောသလို ရသဓာတ်က အရသာရှိတာမဟုတ်ပဲ ပြာကသာ အရသာ ရှိတာဆိုရင် ပြာပျောက်ရင် အရသာပျောက်ရမယ်။ အဲဒီလို ပြောပြီး ပြာတွေကို မြေကျင်းထဲတူးမြှုတ်လိုက်ပေါ့။ လေး ငါးနှစ်ရှိမှ သွားဖော်တဲ့အခါ မြေကြီးဖြစ်သွားပြီ။

ပြာဆိုတာမရှိတော့ဘူး။ အဲဒီမြေကြီးကို လျှာပေါ်တင် ကြည့်ရင် အရသာတစ်ခုခုတော့ တွေ့ဦးမှာပဲ။ ဒါကို ထောက် သောအားဖြင့် ပြာက အရသာရှိတာမဟုတ်ပဲ၊ ရသဓာတ်က အရသာရှိတာဆိုတာ လက်ခံလောက်ပါပြီ။ အဲဒီတော့ ရသဓာတ်ဆိုတာ အရင်တုန်းက ထင်ခဲ့သလို ချို၊ ချဉ်၊ စပ်၊ ငံ၊ ဖန်၊ ခါးဆိုတဲ့ အရသာခြောက်ပါးထွက်တဲ့ စားဖွယ် သောက်ဖွယ် အလုံး အတုံး အခဲတွေ မဟုတ်။

လျှာပေါ်တင်လိုက်တာနဲ့ ပေါ်ထွက်လာတဲ့ အရသာ သဘောတရားလေးကိုသာ ရသဓာတ်လို့ခေါ်တာပါလားလို့ ပြတ်ပြတ်သားသား သိသွားရမယ်။ ကျန်တာတွေလဲ ဒီနည်း ကိုမှီပြီး သိရမှာပေါ့။ ဥပမာ ရေသောက်လိုက်တယ်ဆိုရင် ချို၊ ချဉ်၊ စပ်၊ ငံ၊ ဖန်၊ ခါးဆိုတဲ့ အရသာခြောက်ပါးတော့ တစ်ခုမှ ပေါ်မလာဘူး။

အရင်တုန်းက အယူအဆအတိုင်းဆိုရင် ရေမှာ ဘာမှ အရသာမရှိသလို ဖြစ်နေတာပေါ့။ ပရမတ်ရသဓာတ်က တော့ နေရာအနှံ့မှာရှိနေပါတယ်။ ရေ လျှာပေါ်ရောက်တာနဲ့ အရသာတစ်မျိုးကို ခံစားရပါလိမ့်မယ်။ ရေသောက်တိုင်း သတိထားကြည့်ပါ။

ဒီနေရာမှာ ပရမတ်နဲ့ပညတ်ပြတ်သားအောင် မှတ်ရ မှာက ရေဆိုတာပညတ်ပါ။ သူ့ကို ရသဓာတ်လို့ ခေါ်တာ မဟုတ်ပါဘူး။ လျှာကိုထိလိုက်တာနဲ့တစ်ပြိုင်နက် ပေါ်လာ တဲ့ အရသာသဘောတရားလေးကိုသာ ရသဓာတ်လို့ ခေါ် တာပါ။

နွားတွေစားနေတဲ့မြက်၊ လူတွေအမြင်မှာတော့ ဘာ အရသာမှမရှိဘူးလို့ ထင်စရာပေါ့။ ပရမတ်ရသဓာတ်အနေ နဲ့ကတော့ ရှိနေတာပါပဲ။ လက်တွေ့သိချင်ရင် မြက်ကိုလျှာ ပေါ်တင်ပြီး ဝါးကြည့်လိုက်ပါ။ အရသာတစ်ခုခုကို တွေ့ရ ပါလိမ့်မယ်။ အဲဒီလျှာပေါ်တင်ပြီး ဝါးလိုက်တဲ့အခါ ပေါ်လာ တဲ့ အရသာသဘောတရားလေးကိုပဲ ရသဓာတ်လို့ ခေါ် တာပါ။

နောက်ဆုံး ရှစ်ခုမြောက်ဓာတ်ကသြဇာပါ။ မြန်မာလို တော့ အဆီ၊ အနှစ်၊ အစေးလို့ဘာသာပြန်ကြပါတယ်။ တကယ်ကျတော့ အဆီ၊ အနှစ်၊ အစေးကိုသာ သြဇာဓာတ် ခေါ်တာ မဟုတ်ပါဘူး။ စားလိုက်တဲ့အာဟာရမျိုးစုံကနေ

ပေါ်ထွက်လာတဲ့ ခန္ဓာကိုယ်ကို ကြီးထွားသန်စွမ်းအားဖြစ်
စေတဲ့ သဘောတရားလေးကိုသာ သြဇာလို့ခေါ်တာပါ။

တကယ်တော့ အဲဒီသြဇာဓာတ်ဟာ ဆီလို့၊ ထောပတ်
လို့ အာဟာရတွေမှာသာရှိတာမဟုတ်ပါဘူး။ မြက်ခြောက်
လို့၊ မြေကြီးလို့ အာဟာရတွေမှာလည်း ရှိတာပါပဲ။ အသက်
ကိုရှည်စေ၊ တတ်တဲ့သြဇာဓာတ်ရှိလို့သာလျှင် မြက်ခြောက်
ကိုသာ စားရတဲ့ကျွဲနွားတွေ၊ မြေကြီးကိုသာစားတဲ့တိကောင်
တွေဟာ အသက်ရှည်နေကြတာဖြစ်ပါတယ်။

ဒီတော့ သြဇာဓာတ်ဆိုတာလည်း အတုံး၊ အလုံး၊ အခဲ၊
အမှုန်၊ အရည်၊ အဖတ်တစ်ခုမှ မဟုတ်ပဲ။ စားလိုက်တဲ့
အာဟာရတိုင်းမှာပါတဲ့ အသက်ကိုရှည်စေတတ်တဲ့ သဘော
တရားလေးလို့ပဲ သိထားရင် လုံလောက်ပါပြီ။ ပြခဲ့ပြီးတဲ့
ရုပ်ဓာတ်တွေကို အကျဉ်းပြန်ချုပ်လိုက်ရင် ပထဝီ၊ အာပေါ၊
တေဇော၊ ဝါယော၊ ဝဏ္ဏ၊ ဂန္ဓ၊ ရသ၊ သြဇာလို့ရှစ်မျိုးဖြစ်ပါ
တယ်။

ဒီဓာတ် ၈ မျိုးဟာ ခွဲခြားလို့ မရပါဘူး၊ အတူတကွ
အမြဲတန်းဖြစ်နေပါတယ်။ ဒါ့ကြောင့် အဝိနိဗ္ဗာန်ရုပ်လို့ခေါ်
ပါတယ်၊ ပြီးတော့ သက်ရှိသက်မဲ့အရာဝတ္ထုအားလုံးမှာ ဒီ
ဓာတ် ၈ ပါးရှိနေပါတယ်၊ ရုပ်ဓာတ်တွေလည်း စုံသွားပြီဖြစ်
လို့ ခန္ဓာဖွဲ့ကြပါတော့မယ်။ ခန္ဓာဟာ ငါးပါးရှိပါတယ်။ ခန္ဓာ
ရဲ့အဓိပ္ပာယ်ကိုအရင် ပြောကြရအောင်ပါ။

ခန္ဓာရဲ့ အဓိပ္ပါယ်

ခန္ဓသဒ္ဒါဟာ အစုအပေါင်းကို ဟောပါတယ်။ ဘာတွေ ကိုစုပေါင်းထားသလဲဆိုတာပြီးတော့ ရှင်းပါ့မယ်။ ခန္ဓာငါးပါး ကတော့ ရူပက္ခန္ဓာ၊ ဝေဒနက္ခန္ဓာ၊ သညက္ခန္ဓာ၊ သင်္ခါရက္ခန္ဓာ၊ ဝိညာဏက္ခန္ဓာတို့ပါပဲ။ ရူပက္ခန္ဓာက ဖောက်ပြန်တတ်တဲ့ သဘောတရား။

သညက္ခန္ဓာက မှတ်သားတတ်တဲ့ သဘောတရား၊ သင်္ခါရက္ခန္ဓာက တိုက်တွန်းနှိုးဆော်တတ်တဲ့ သဘောတရား၊ ဝိညာဏက္ခန္ဓာက သိတတ်တဲ့ သဘောတရားရှိပါတယ်။ အရင်တုန်းက ရုပ်တရားကတစ်ခုခုဖောက်ပြန်ရင် ငါ၊ သူ တစ်ပါး၊ ယောက်ျား၊ မိန်းမ၊ ပုဂ္ဂိုလ်၊ သတ္တဝါက ဖောက်ပြန် တတ်လို့ အယူမှားခဲ့ကြပါတယ်။

အခု ဆန်းစစ်ကြည့်လိုက်တော့ ရူပက္ခန္ဓာက ဖောက် ပြန်တာဆိုတာ သိရပါပြီ။ ဖောက်ပြန်တယ်ဆိုတာ အသစ် အဟောင်းပြောင်းနေတာပါပဲ။ အပူရုပ်လေးဖြစ်လိုက်၊ ချုပ်

သွားလိုက်၊ အအေးရုပ်လေးဖြစ်လိုက်၊ ချုပ်သွားလိုက်၊ အဲဒီလို
အဟောင်းချုပ်လိုက် အသစ်ရောက်လိုက်နဲ့ ရူပက္ခန္ဓာဟာ
တရစပ် ဖောက်ပြန်နေတာပါ။ ဒါဟာ သူ့အလုပ်ပါပဲ။

ရူပက္ခန္ဓာအရ တရားကိုယ်ကောက်ယူရင် ရုပ်ဓာတ်
(၂၈) ပါးကို ရပါတယ်။ ရူပက္ခန္ဓာနဲ့ ပတ်သက်တဲ့ လင်္ကာလေး
ဆိုကြည့်ကြရအောင် -

ပြုပြင်ဆေးသုတ်၊ ပေါင်းထုတ်မွန်းမံ၊
ဤရုပ်ထိုရုပ်၊ ရေမြှုပ်သဏ္ဍာန်၊
မခိုင်မြဲလို့၊ ဆင်းရဲပူပန်၊
အကာကျ၊ သာရကင်းမဲ့ပြန်၊

အရိုးတွေပေါ်မှာ သားတစ်တွေကပ်၊ သားတစ်တွေကို
မလှုပ်ရှားအောင် အကြောတွေနဲ့ချိနှောင်၊ အကြောတွေ
အပေါ်ကမှ အရေထူအရေပါးလေးတွေ ဖုံးပြီး အဖြူရောင်၊
အနက်ရောင်၊ အဝါရောင်ဆိုပြီး ဆေးသုတ်ထားတဲ့ ရုပ်
တရားကို ဗုဒ္ဓက ရေမြှုပ်နဲ့ တူတယ်လို့ ဥပမာပေးထား
ပါတယ်။

ဘယ်လိုတူသလဲဆိုရင် ရေမြှုပ်ပုံကြီးတစ်ပုံကို လှမ်း
ကြည့်လိုက်ပါ။ အဝေးကကြည့်ရင်တော့ အတုံးကြီး၊ အလုံး
ကြီး၊ အခဲကြီး၊ အခိုင်အမာကြီးလို့ ထင်ရပါတယ်။ လက်ပေါ်
တင်ပြီး ဆုတ်ချေကြည့်လိုက်တဲ့အခါကျတော့ ဘာအနှစ်
အသား၊ အမတေမှမရှိဘဲ တစ်ခါတည်းပျောက်သွားပါတယ်။

ဥတုဇရုပ်နဲ့ ပရမတ်ရှပ်

ရူပက္ခန္ဓာဟာလည်း ဒီအတိုင်းပါပဲ၊ အပေါ်ယံပညတ်
 ရုပ်၊ ဥတုဇရုပ်ကြီးကို မြင်လိုက်ရင်တော့ အတုံးအလုံးအခဲကြီး
 လို့ ထင်စရာပါပဲ၊ ပရမတ်ဉာဏ်နဲ့ ချေဖျက်ကြည့်လိုက်တဲ့
 အခါကျတော့ ပထဝီဓာတ်ကစပြီးတော့ ရုပ်တရားအားလုံး
 ဟာ အတုံး၊ အလုံး၊ အခဲ၊ အရည်၊ အဖတ်၊ အမှုန်၊ အမွှား၊
 ဘာမှမရှိတော့ပဲ သဘောတရားလေးသက်သက်သာရှိတဲ့
 အကြောင်းရှေ့ပိုင်းမှာ ရှင်းခဲ့ပါပြီ။

ဒီနေရာမှာ ဥတုဇရုပ်နဲ့ ပရမတ်ရှပ်ကို အသေအချာ
 ရှင်းဖို့ လိုလာပါပြီ။ အခုထိုင်နေတဲ့ ယောဂီတို့ရဲ့ ကိုယ်ကြီးကို
 ဥတုဇရုပ်လို့လည်း ခေါ်ပါတယ်။ ပညတ်ရှပ်လို့လည်း ခေါ်
 ပါတယ်။ ပရမတ်ရှပ်တရားရဲ့ ဖြစ်ပျက်ကို မမြင်အောင်
 ဒီဥတုဇရုပ်တုံးကြီးက ကွယ်ထားတာပါ။ ဥတုဇရုပ်ကောင်
 ကြီးပဲ ရူပက္ခန္ဓာလို့ အယူမှားနေတော့ ဗုဒ္ဓက ရူပက္ခန္ဓာလည်း
 အနိစ္စအမြဲမရှိလို့ ဟောတဲ့အခါ သူ့အယူအဆက လွဲရော။

ဘယ်လိုလွဲသလဲဆိုတော့ ဪ... ရုပ်တရား ရူပက္ခန္ဓာကြီးအမြဲမရှိဆိုတာ တစ်ဘဝမှာ တစ်ခါသေရတာကို ပြောတာပဲ။ သတ္တဝါတွေဟာ ပဋိသန္ဓေနေပြီးရင် သေကြ ရတယ်။ အဲဒီလို သေရတာကို အနိစ္စ အမြဲမရှိလို့ ဟောတာ ပဲဆိုပြီး အယူလွဲတော့တာပေါ့။ ဗုဒ္ဓက ပရမတ်ရုပ်တွေ တစ်စက္ကန့်အတွင်းမှာ ကုဋေငါးထောင်ငါးရာကျော်ဖြစ်ပြီး ပျက်သွားတဲ့ ခဏိကမရဏကိုဟောတာ -

သူထင်တာက တစ်ဘဝမှာ တစ်ခါသေရတဲ့ သမုတိ မရဏကို ထင်တယ်ဘယ်လောက်ထိ လွဲသွားသလဲလို့ ဒီလို ဘာကြောင့်လွဲရသလဲဆိုရင် ဥတုဇရုပ်နဲ့ ပရမတ်ရုပ်ကို ဉာဏ် အမြင်မှာမကွဲပြားလို့ပဲပေါ့။ ဒီနေရာမှာ ကွဲပြားအောင် သေ ချာဟောပါမယ် ယောဂီများကလည်း ကြိုးစားပြီးတွေးခေါ် ဆင်ခြင်နာယူပါ။

ဘာကြောင့်လဲဆိုတော့ ကိလေသာပယ်ရေး မဂ်ဖိုလ် ရရေး၊ ဝိပဿနာအလုပ်ဆိုတာ ဉာဏ်ပညာရဲ့ အလုပ်သာ ဖြစ်ပါတယ်။ တခြားအလုပ်မဟုတ်ပါဘူး။ ဒါကြောင့် ဗုဒ္ဓက

လောဘော ဒေါသော မောဟော ကောဓော
ဥပနာဟောဘိက္ခဝေ နေဝကာယေန ပဟာတဗ္ဗော
နောဝါစာယ ပညာယဒိသ္မာ ပဟာတဗ္ဗော

(အံ၊ ၃၊ ၂၈၈)

ရဟန်းတို့လောဘ၊ ဒေါသ၊ မောဟစသည်တို့ကို ကာယကံဖြင့် မပယ်အပ်၊ မပယ်နိုင်၊ ဝစီကံဖြင့် မပယ်အပ်၊

မပယ်နိုင်၊ ပယ်၍မရ၊ မနောက်ဖြစ်သော ပညာဖြင့်သာ ပယ်
အပ်၊ ပယ်နိုင်၊ ပယ်၍ရနိုင်၏လို့ ဟောတော်မူထားပါတယ်။
အခုလည်း တွေးခေါ်မြော်မြင်ရမယ့် ဉာဏ်စခန်းကို ရောက်
နေပါတယ်။

နားကတရားကို နာသလို၊ ဉာဏ်ကလည်း ခန္ဓာအပေါ်
မှာ ဟောလိုက်တာနဲ့ကိုက်၊ မကိုက်ကို စိုက်ကြည့်နေပါ။ ခန္ဓာ
နံနိဗ္ဗတ္တိဇာတိ = ခန္ဓာငါးပါးဖြစ်ပေါ်လာတာကို ဇာတိလို့ခေါ်
ပါတယ်။ ခန္ဓာနံ ပရိပါကောဇရာ = ခန္ဓာငါးပါးရင့်ကျက်လာ
ခြင်းကိုတော့ ဇရာလို့ ခေါ်ပါတယ်။ ခန္ဓံနံ ဘေဒေါမရဏံ =
ခန္ဓာငါးပါးချုပ်ပျောက်ပျက်စီးသွားတာကို သေတယ်လို့ ဗုဒ္ဓ
က ဟောထားပါတယ်။

x x x x x

ဗုဒ္ဓအလိုအရ သေတယ်ဆိုတာ

ခန္ဓာငါးပါးချုပ်ပျက်ပြီး ဒီဘဝမှာ ပြန်မဖြစ်တော့တာကို သေတယ်လို့ ဆိုတာကိုတော့ လူတိုင်းလက်ခံကြပါတယ်။ ဒီလို လက်ခံတယ်ဆိုရင် အတွေးအခေါ်ဉာဏ်လေးထည့် ကြည့်ကြရအောင် လူတစ်ယောက်ခန္ဓာငါးပါးချုပ်ပြီး သေသွားပါပြီတဲ့။ ဒါပေမယ့် ရုပ်အလောင်းကြီးကျန်နေတယ်။

ခန္ဓာငါးပါးလုံးချုပ်ပျက်သွားတာကို သေတယ်လို့ ဗုဒ္ဓက ဟောခဲ့တော့ မချုပ်ပျက်ဘဲ ကျန်နေတဲ့ ရုပ်အလောင်းဟာ ခန္ဓာငါးပါးထဲမပါတဲ့ ဥတုဇရုပ်၊ ပညတ်ရုပ်ဆိုတာ ထင်ရှားနေတာပေါ့။ ဒီလိုမှမဟုတ်ဘဲ အလောင်းကောင်ကြီးဟာ ရူပ ကွာန္တာထဲမှာပါတယ်လို့ဆိုရင် လူသေတဲ့အခါ ခန္ဓာငါးပါးမချုပ်ပဲ နာမ်ခန္ဓာလေးပါးပဲချုပ်ပြီး ရူပကွာန္တာကြီးက မချုပ်ပဲ ကျန်နေတယ်လို့ ယူဆရမလို့ဖြစ်နေတယ်။

ဒီလိုလဲ မယူဆကောင်းပါဘူး။ ဒီတော့ ယောဂီတို့ ဉာဏ်မှာ ရှင်းလင်းစွာ သိရမှာက ဥတုဇရုပ်ဟာ တီဗ္ဗိဖန်သား ပြင်နဲ့ တူတယ်။ ပရမတ်ရုပ်ကတော့ ခလုပ်နှိပ်လိုက်တဲ့အခါ ပေါ်လာတဲ့ လူရိပ်၊ ကားရိပ်၊ တောတောင်ရိပ်တွေနဲ့ တူပါတယ်။ ဖန်သားပြင်မှာ ပေါ်လာတဲ့အရိပ်တွေကို ကိုင်ကြည့်လို့ မရပါဘူး။

ဘာဖြစ်လို့လဲဆိုတော့ သူတို့ဟာ အကောင်အထည် အနေနဲ့ရှိတာမဟုတ်ပဲ အရိပ်အနေနဲ့သာ ရှိတာကိုး၊ သွားကိုင်ကြည့်ရင် တီဗ္ဗိဖန်သားပြင်ကြီးကိုသာ ကိုင်ကြည့်မိမှာပါ။ ဒီဥပမာအတိုင်းပါပဲ ဥတုဇ ရုပ်ကောင်ကြီးပေါ်မှာ ပရမတ်ရုပ်တွေဟာ တဖျတ်ဖျတ်ဖြစ်ပြီး ပျက်နေကြတာပါ။

ပရမတ်တွေဟာ အကောင်အထည်၊ အလုံးအခဲ၊ အရည်၊ အဖတ်၊ အမှုန်အမွှား မဟုတ်ပဲ သဘောတရားသာ ဖြစ်တော့ သွားကိုင်လို့တော့မရပါဘူး။ တစ်စက္ကန့်လောက် မပျက်ဘဲ တည်တံ့တဲ့တရားဆိုရင်တော့ ကိုင်လို့ ပြုလို့ ရနိုင်လောက်ပါတယ်။

အခုတော့ တစ်စက္ကန့်အတွင်းမှာကို ကုဋေငါးထောင် ရှစ်ရာရှစ်ဆယ်ကျော်ဖြစ်ပျက်နေတဲ့တရားဆိုတော့ ဘယ်လိုမှ ကိုင်လို့မရနိုင်ဘူးဆိုတာ ဉာဏ်ထဲမှာ ရှင်းလောက်ပါတယ်။ သွားကိုင်ကြည့်ရင်တော့ မြေဆွေးဖြစ်တဲ့အထိ ရှိနေမယ့် ဥတုဇရုပ်ကို သာကိုင်မိမှာပါ။

ရှေ့ပိုင်းမှာမေးခဲ့တဲ့ ဝိပဿနာပေးခွန်းကို ဒီနေရာမှာ အတိအကျဖြေလို့ရပါပြီ။ မေးခွန်းက ခန္ဓာငါးပါးအနိစ္စအမြဲ မရှိ၊ အမြဲတရစပ်ဖြစ်ပျက်နေတယ်လို့လည်း ဟောတယ်။ ကျွန်တော်ပေါင်မှာ ထိုးထားတဲ့ ထိုးကွင်းတွေဟာ နှစ်ပေါင်း လေးဆယ်ကျော်ကြာတဲ့အထိ မပျက်မစီးပဲ တည်နေပါတယ်။ အဲဒါဘယ်လိုသဘောလဲတဲ့။

အဖြေကတော့ ဗုဒ္ဓက ခန္ဓာငါးပါးအနိစ္စ၊ အမြဲမရှိလို့ ဟောခဲ့တာဟာ တစ်စက္ကန့်အတွင်းမှာ ကုဋေငါးထောင် ကျော်ဖြစ်ပျက်နေတဲ့ ပရမတ်ရုပ်ခန္ဓာကို ကြည့်ပြီးဟောခဲ့တာပါ။ မေးခွန်းရှင်ရဲ့ ပေါင်မှာထိုးထားတဲ့ ထိုးကွင်းတွေဟာ ဥတုဇရုပ်သာဖြစ်ပါတယ်။ ဒါ့ကြောင့် အဲဒီထိုးကွင်းတွေကတော့ သေပြီးတဲ့နောက် မြေဆွေးဖြစ်မှပဲပျောက်မှာပါလို့ ဖြေရပါမယ်။

ဒုတိယမြောက်ကဝေဒနက္ခန္ဓာပါ။ စေတသိတ် ၅၂ ပါး ထဲက အာရုံကို ခံစားတတ်တဲ့ သဘောတရား ဝေဒနာ စေတသိက်ကို ဝေဒနက္ခန္ဓာ ဖွဲ့ရတာပါ။ လင်္ကာလေးဆို ကြည့်ရအောင် -

သာယာနှစ်သက်၊ ခံခက်နှစ်တန်၊
 ဝေဒနာစက်၊ ရေပွက်သဏ္ဍာန်၊
 မခိုင်မြဲလို့၊ ဆင်းရဲပူပန်၊
 အကာကျ၊ သာရကင်းမဲ့ပြန်။

ဝေဒနာက အကျဉ်းချုပ်တော့ သုံးမျိုးပေါ့။ ဘာတွေလဲ ဆိုတော့ ကိုယ်ကြိုက်တာကို ခံစားရတဲ့အခါ သုခဝေဒနာ ပေါ့။ ကိုယ်မကြိုက်တာကို ခံစားရတဲ့အခါ ဒုက္ခဝေဒနာပေါ့။ ကြိုက်သည်လည်းမဟုတ်၊ မကြိုက်သည်လည်းမဟုတ် အလည်အလတ်အာရုံကို ခံစားရတဲ့အခါ ဥပေက္ခာဝေဒနာပေါ့။

ဒီတော့ ယောဂီတို့သိရမှာက အရင်တုန်းကတော့ ကောင်းတာကို ခံစားခံစား၊ မကောင်းတာကို ခံစားခံစား၊ ငါ သူတစ်ပါး၊ ယောက်ျား၊ မိန်းမ၊ ပုဂ္ဂိုလ်သတ္တဝါက ခံစား တယ်လို့ ထင်ခဲ့ကြတယ်။ ယူဆခဲ့ကြတယ်။ အခုတော့ အမှန် ကို သိရပါပြီ။ ကောင်းတာကိုဖြစ်စေ၊ မကောင်းတာကို ဖြစ်စေ ခံစားတာဟာဝေဒနာကွနွာပဲ၊ ခံစားတာဟာ ဝေဒနာ ကွနွာရဲ့ အလုပ်ပဲ။

x x x x x

ဝေဒနာကို အကြာဆုံးခံစားနိုင်ချိန်

အဲဒီဝေဒနာကုသမှုဟာ ဘာနဲ့တူသလဲဆိုတော့ ရေပွက်နဲ့ တူပါသတဲ့။ ကန်ရေပြင်ပေါ်ကို မိုးပေါက်တွေ ကျလာတဲ့အခါ ရေပွက်လေးတွေ ထလာပါတယ်။ မိုးရေတစ်ပေါက်ကျလိုက် ရေပွက်တစ်ပွက်ထပြီး ပျက်သွားလိုက်၊ နောက်မိုးရေတစ်ပေါက်ကျလိုက် ရေပွက်တစ်ပွက်ထပြီး ပျက်သွားလိုက်နဲ့ ရေပွက်ရဲ့ဖြစ်ချိန် ပမာဏဟာ အင်မတန်မှ တိုတောင်းလှ ပါတယ်။

ထို့အတူပဲ ဝေဒနာရဲ့ဖြစ်ချိန်ပမာဏဟာ လွန်စွာမှ တိုတောင်းလှပါတယ်။ အလွန်မွန်မြတ်ကောင်းမွန်တဲ့ ဟင်းမျိုးစုံနဲ့ ထမင်းစားနေတဲ့ လူတစ်ယောက်က ကောင်းတဲ့ဝေဒနာတွေကို ထမင်းစားမပြီးမခြင်း ဆက်တိုက်ခံစားနေတယ်လို့ ထင်ပါတယ်။ ထမင်းစားတာ နာရီဝက်ကြာရင်ကောင်းတဲ့ ဝေဒနာကို နာရီဝက်ခံစားတယ်လို့ ထင်ပါတယ်။

ဝိပဿနာပရမတ်ဉာဏ်အမြင်နဲ့ ကြည့်လိုက်တော့ ကောင်းတဲ့ ဝေဒနာဖြစ်ဖြစ်၊ မကောင်းတဲ့ဝေဒနာဖြစ်ဖြစ် တစ်စက္ကန့်ကြာအောင်တောင် ခံစားလို့မရပါဘူး။ ဘာဖြစ်လို့

လဲဆိုတော့ တစ်စက္ကန့်အတွင်းမှာ ဝေဒနာကုန္တာပေါင်းကုဋေ တစ်သိန်းဖြစ်ပျက်သွားလို့ပါပဲ။ အဖြစ်အပျက်က မြန်လွန်း အားကြီးတော့ အကြာကြီးခံစားရတယ်ထင်ပြီး ဝေဒနာကုန္တာ အပေါ်စွဲမက်နေမိကြတာပါ။

ဉာဏ်မျက်စိနဲ့ကြည့်လိုက်တဲ့အခါကျတော့ တရစပ် ဖြစ်ပျက်နေတဲ့ အနိစ္စသဘောကို သိသွားတော့ သိတာနဲ့ တစ်ပြိုင်နက်လောဘဆိုတဲ့ ကိလေသာတဒင်္ဂိသေသွားတာ ပေါ့။ နာကျင်နှိပ်စက်တဲ့ရောဂါဝေဒနာတစ်ခုခုကို ခံစားနေရ တဲ့အခါမှာလည်း ဝေဒနာရဲ့မမြဲတဲ့ အနိစ္စသဘောလေးကို ဉာဏ်နဲ့မြင်အောင် ရှုကြည့်လိုက်မယ်ဆိုရင် မနှစ်သက်တဲ့ ဒေါသဟာ ချက်ခြင်းသေသွားမှာပါ။

လက်တွေ့ရူပားကြည့်လေ၊ ဝိပဿနာဟာ ဉာဏ်ပညာ ရဲ့ အလုပ်ဆိုတာ ထင်ရှားလာလေပါပဲ။ ပေတစ်ရာလောက် ရှည်တဲ့ အုန်းဆံကြိုးကြီးကို တန်းထားတာတွေရတဲ့အခါ ဉာဏ်မျက်စိနဲ့မကြည့်ပဲ ပကတိမျက်စိနဲ့ကြည့်တဲ့အခါ တအံ့ တဩအထင်ကြီးနေမိတာပေါ့။

နောက်သေသေချာချာ ဉာဏ်မျက်စိနဲ့ဆင်ခြင်ကြည့် လိုက်တဲ့အခါကျတော့ ဪ... အုန်းဆံဖတ်ဆိုတာ အုန်း သီးခွံကဖြစ်တာပဲ။ အုန်းသီးခွံဆိုတာ အလွန်ဆုံးရှည်မှ တစ်ထွာသာသာလေးပေါ့။ ဒီတော့ ဒီကြိုးကြီးပေတစ်ရာ ရှည်နေတယ်ဆိုတာ တစ်ထွာသာသာလောက်ရှိတဲ့ အုန်းဆံ ဖတ်တွေကို တစ်ခုစီအတန်းလိုက် ဆက်ပြီးကျစ်ထားလို့

ပေတစ်ရာ လောက်ရှည်တယ်လို့ ထင်ရတာပါလားလို့ ဉာဏ်
အမြင်မှာ ရှင်းသွားတာနဲ့ ပေတစ်ရာအရှည်ကြီးလို့ ထင်မြင်
ယူဆတဲ့ အယူမှားတွေပျောက်သွားတော့တာပေါ့။

ဒီဥပမာအတိုင်းပဲ အရင်က ဗွီဒီယိုဇာတ်လမ်းခွေတွေ
ပြီးအောင်ကြည့်တဲ့အခါ နှစ်နာရီလောက်ကြာတယ်ဆိုရင်
ငါဟာရူပါရုံရဲ့ အရသာကို နှစ်နာရီကြာအောင် ခံစားရတယ်
လို့ ထင်ပြီး ဝေဒနာကုန္တာအပေါ်မှာ အထင်ကြီးခဲ့တယ်။
အခုလို့ဉာဏ်နဲ့တွေးခေါ်ကြည့်လိုက်တော့ နှစ်နာရီမပြောနဲ့
ရူပါရုံရဲ့ အရသာကို တစ်စက္ကန့်ကြာအောင်တောင်ခံစားလို့
မရပါလား။

အဖြစ်အပျက်တွေကလျှင်မြန်လွန်းအားကြီးလို့သာ
တစ်ဆက်တည်းထင်ရတာပါလား၊ ခံစားတဲ့ ဝေဒနာကုန္တာ
ဆိုတာလည်း အနိစ္စ အမြဲမရှိတဲ့တရားပါလားလို့ အမြင်
ဉာဏ်လေးဝင်လိုက်တာနဲ့ ဝိပဿနာပွားပြီးသား ဖြစ်သွား
တာပါပဲ။ တတိယမြောက်ခန္ဓာက သညကုန္တာပါ လင်္ကာလေး
ဆိုကြည့်ရအောင် -

အကောင်းအဆိုးနဲ့ ကြောင်းကျိုးမှတ်ရန်
သညာနာမ်ဓာတ်၊ တံလျှပ်သဏ္ဍာန်
မခိုင်မြဲလို့၊ ဆင်းရဲပူပန်
အကာကျ၊ သာရကင်းမဲ့ပြန်။

စေတသိတ် ၅၂ လုံးထဲက မှတ်သားတတ်တဲ့ သဘော
တရားရှိတဲ့ သညာစေတသိတ်ကို သညကုန္တာဖွဲ့ရပါတယ်။

အရောင်မျိုးစုံကိုမှတ်သားတာ၊ နာမည်မျိုးစုံကိုမှတ်သားတာ၊
လိပ်စာမျိုးစုံကို မှတ်သားတာ ကောင်းတဲ့အာရုံ၊ မကောင်းတဲ့
အာရုံတွေကို မှတ်သားတာဟာ သညက္ခန္ဓာပါပဲ။

အရင်တုန်းကတော့ ကောင်းတာဖြစ်ဖြစ်၊ ဆိုးတာဖြစ်
ဖြစ် မှတ်သားလိုက်ပြီဆိုရင် ငါ၊ သူတစ်ပါး၊ ယောက်ျား၊
မိန်းမ၊ ပုဂ္ဂိုလ်သတ္တဝါက မှတ်သားတယ်လို့ပဲ အယူအဆမှား
ခဲ့ကြတယ်။ အခုတော့ အမှန်ကို သိရပါပြီ၊ ကောင်းတာ
ဖြစ်ဖြစ်၊ မကောင်းတာဖြစ်ဖြစ် မှတ်သားတာဟာ သညက္ခန္ဓာ
ပါ။ ဘာကိုပဲ မှတ်သား၊ မှတ်သား၊ မှတ်သားတာဟာ သည
က္ခန္ဓာရဲ့ အလုပ်ပါ။

အဲဒီသညက္ခန္ဓာဟာ တံလျှပ်နဲ့တူပါသတဲ့၊ တံလျှပ်
ဆိုတာ မိုးခေါင်ရေရှားတဲ့ ဒေသတွေမှာ ကွင်းပြင်ကျယ်ကြီး
တွေ ရောက်သွားပြီဆိုရင် အဝေးကို လှမ်းကြည့်လိုက်တဲ့
အခါ ရေတွေစီးဆင်းနေသလို မျက်စိထဲမှာမြင်နေရပါတယ်။
အပူဓာတ်အရှိန်ရယ်၊ ရေခိုးရေငွေ့ရယ် ပေါင်းမိပြီး ရေပြင်
သဏ္ဍာန်ဖြစ်နေတာကို တံလျှပ်လို့ ခေါ်ကြတာပါပဲ။

အသိဉာဏ်မရှိတဲ့ သမင်တစ်ကောင်ဟာ အဝေးက
လှမ်းမြင်ရတဲ့ တံလျှပ်ကို ရေထင်ပြီး အပြေးသွားပါတယ်။
ရေက တအားဆာနေတာကိုး။ အနားရောက်တဲ့အခါ ဘာမှ
မရှိပဲ ပျောက်သွားပြီး တခြားနေရာမှာ ရေပြင်သဏ္ဍာန်ထင်
ပြန်ပါတယ်။ သမင်ဟာ နေပူကျဲကျဲကြီးထဲ တံလျှပ်ထနေတဲ့
နောက်တစ်နေရာကို ဆက်ပြေးပြန်ပါတယ်။

အနားရောက်တဲ့အခါ ဘာမှမတွေ့ရတော့ပဲ နောက်
 တစ်နေရာမှာ တံလျှပ်ဟာ ပြောင်းထင်ပြန်ပါတယ်။ ဒီလို
 ပြေးရင်းပဲ နောက်ဆုံးတော့ သမင်ဟာ အမောဆို့ပြီး သေရ
 ရှာပါတယ်။ သညကုန္ဒာဟာလည်း ဒီလိုပဲ အန္တ ပုထုဇဉ်
 တွေကို လူမရှိပဲ ရှိတယ်လို့ မှတ်ခိုင်းပါတယ်။

နတ်မရှိပဲ ရှိတယ်လို့ မှတ်ခိုင်းပါတယ်။ ငါ၊ သူတစ်ပါး၊
 ယောက်ျား၊ မိန်းမ၊ ပုဂ္ဂိုလ်သတ္တဝါဆိုတာမရှိပဲ ရှိတယ်လို့
 မှတ်ခိုင်းပါတယ်။ အန္တပုထုဇဉ်တွေကလည်း သညကုန္ဒာ
 လှည့်စားတဲ့အတိုင်းအဟုတ်ထင်ပြီး ငါ၊ သူတစ်ပါး၊
 ယောက်ျား၊ မိန်းမ၊ ပုဂ္ဂိုလ်သတ္တဝါတွေနောက်ကောက်
 ကောက်ပါအောင်လိုက်ရင်း မှားရင်းနဲ့ နောက်ဆုံးအပါယ်ဘုံ
 ပြန်ဆင်းကြရတာပါပဲ။

ဒါ့ကြောင့် အခုဘဝမှာတော့ သညကုန္ဒာရဲ့ အလိမ်
 အညာကို မခံတော့ပဲ၊ သညကုန္ဒာကဒါလူပဲ၊ ယောက်ျားပဲ။
 မိန်းမပဲလို့ မှတ်ခိုင်းလာရင် ယောဂီတို့က တံလျှပ်ကို ရေထင်
 တဲ့ ရွှေသမင်လို့ အမှတ်မမှားကြပဲ ဒါဟာ လူမဟုတ်၊ ပရမတ်
 အရလူဆိုတာမရှိ တကယ့်အရှိတရားကား ရုပ်နဲ့နာမ်ပဲလို့
 ပြတ်ပြတ်သားသားသိထားရပါမယ်။

စတုတ္ထမြောက်ခန္ဓာက သင်္ခါရကုန္ဒာပါ။ လင်္ကာလေးဆို
 ကြည့်ရအောင် -

ပြုပြင်ပြောင်းလွဲ၊ ဖောက်လွဲဖောက်ပြန်။
 သင်္ခါရကျော၊ ငှက်ပျောသဏ္ဍာန်၊

မခိုင်မြဲလို့၊ ဆင်းရဲပူပန်၊
အကာကျ၊ သာရကင်းမဲ့ပြန်။

ဝေဒနာသညာမှတစ်ပါး ကြွင်းတဲ့စေတသိတ်ငါးဆယ်
ကို သင်္ခါရက္ခန္ဓာလို့ ခေါ်ပါတယ်။ ဒီစေတသိတ်ငါးဆယ်မှာ
လည်း စေတနာစေတသိက်က ဦးဆောင်တဲ့အတွက် ပြုပြင်
တတ်တဲ့ သဘောတရား၊ တိုက်တွန်းတတ်တဲ့ သဘောတရား၊
နှိုးဆော်တတ်တဲ့သဘောတရားရှိပါတယ်။

ကောင်းတာလုပ်ပြီးကောင်းတဲ့ဘဝရောက်အောင်
ဆိုးတာလုပ်ပြီး ဆိုးတဲ့ဘဝရောက်အောင် ပြုပြင်တိုက်တွန်း
ခဲ့တာဟာ ငါ၊ သူတစ်ပါး၊ ယောက်ျား၊ မိန်းမ၊ ပုဂ္ဂိုလ်၊ သတ္တဝါ
ပဲလို့ အရင်တုန်းက ထင်ခဲ့ကြပါတယ်။ အခုတော့ တရားခံ
အမှန်ကို သိရပါပြီ၊ ကောင်းတာလုပ်ဖြစ်အောင် တိုက်တွန်း
နှိုးဆော်တာလည်း သင်္ခါရက္ခန္ဓာပါ။

ကောင်းတဲ့ဘုံရောက်အောင် ပြုပြင်နှိုးဆော်ပေးတာ
လည်း သင်္ခါရက္ခန္ဓာပါ။ မကောင်းတာလုပ်ဖြစ်အောင် တိုက်
တွန်းနှိုးဆော်တာလည်း သင်္ခါရက္ခန္ဓာပါ။ မကောင်းတဲ့ဘုံ
ရောက်အောင် ပြုပြင်နှိုးဆော်ပေးတာလည်း သင်္ခါရက္ခန္ဓာပါ။
၃၁ ဘုံသားတွေဖြစ်အောင် ဖန်တီးပေးတဲ့ တရားခံဟာ
သင်္ခါရက္ခန္ဓာပါပဲ။

သင်္ခါရက္ခန္ဓာကို ငှက်ပျောပင်နဲ့ ဥပမာပေးထားတာက
အဓိပ္ပာယ်ရှိပါတယ်။ လူတွေဟာ ကိုယ်လုပ်ထားတဲ့ အရာ
ဝတ္ထုမှန်သမျှကို အင်မတန်အထင်ကြီးလေ့ရှိပါတယ်။ မိမိ

ခန္ဓာကိုယ်ကိုမဆိုထားနဲ့ ကိုယ်ကာထားတဲ့ ဝါးဝင်းထရံလေး
ကိုတောင် သူများဝင်းထရံထက်တော့ အထင်ကြီးတယ်။

ငါ့ကိုယ်တိုင်သေချာလုပ်ထားတာ အနည်းဆုံးလေးငါး
နှစ်တော့ ခိုင်ရမယ်စသောအားဖြင့် အထင်ကြီးတတ်ပါ
တယ်။ သင်္ခါရက္ခန္ဓာက ပြုပြင်ပေးလိုက်လို့ ဖြစ်လာတဲ့ ခန္ဓာ
ကိုယ်ကိုတော့ပိုလို့တောင် အထင်ကြီးတာပေါ့။ ငါဟာ ကျန်း
မာရေးရော အစားအသောက်ကိုရော ဂရုစိုက်တယ်။ ဒါ
ကြောင့် သူများထက် အသက်ရှည်ရမယ်၊ ရောဂါကင်းရမယ်
ဆိုပြီး အထင်ကြီးကြတယ်။

ဘာနဲ့ဥပမာတူသလဲဆိုတော့ ဧရာမငှက်ပျောတော
ကြီးထဲကို ရောက်သွားတဲ့ သူရူးတစ်ယောက်နဲ့ တူပါသတဲ့။
သူရူးဟာ အဖုအထစ်မရှိပဲ လုံးချောနေတဲ့ ငှက်ပျောပင်တွေ
ကို မြင်ရတဲ့အခါ သံတိုင်၊ ကျောက်တိုင်တွေလိုပဲ မာကျော
တောင့်တင်းမယ်လို့ ယူဆပြီး အထင်ကြီးနေပါသတဲ့။

အထင်ကြီးလွန်းမကကြီးလာတဲ့အခါ ငါနေတဲ့ ငှက်
ပျောတောကြီးဟာ အင်မတန်မှ ကြီးကျယ်တယ်။ သံတိုင်လို
ခိုင်မာတဲ့ ငှက်ပျောပင်တွေကလည်း အပြည့်အကျပ်ပဲ။

ဘယ်လိုရန်သူမှ ငါ့ကိုလွယ်လွယ်ကူကူတိုက်ခိုက်လို့ရ
မှာမဟုတ်ဘူး။ ဒါ့ကြောင့် အနီးအနားက ဘုရင်တစ်ပါးကို
ရာဇသံပေးရမယ်လို့ တွေးပြီး နိုင်ငံတစ်ခုက ဘုရင်တစ်ပါးဆီ
ရာဇသံပေးလိုက်သတဲ့။ ကျောက်တိုင်သံတိုင်ခိုင်မာတဲ့ ငှက်
ပျောတောဘုရင် ငါ့ကို တိုင်းပြည်ကိုပဲ အပ်မည်လော၊ စစ်ပဲ

ထိုးမည်လော အကြောင်းပြန်လေဆိုပြီး ရာဇသံပေးလိုက်
သတဲ့။

ရာဇသံကိုရသွားတဲ့ ဘုရင်ဟာ အကြောင်းကို စုံစမ်း
ကြည့်လိုက်တော့ ငှက်ပျောတောကို အခိုင်အမာထင်နေတဲ့
သူရူးတစ်ယောက်ဖြစ်မှန်းသိလို့ သူ့အထင်ကြီးနေတဲ့ ငှက်
ပျောတောကြီးကို တစ်ပင်မကျန်ရှင်းပစ်ကြလေလို့ အမိန့်
ပေးလိုက်တဲ့အတွက် စစ်သည်များဟာ သူရူးပုန်းခိုနေတဲ့
ငှက်ပျောတောကြီးကို တစ်ခဏခြင်းရှင်းပစ်လိုက်ပါတယ်။

သူ့အခိုင်အမာထင်နေတဲ့ ငှက်ပျောပင်တွေ တစ်ပင်မှ
မရှိတဲ့အခါကျမှ သူရူးဟာ ဝမ်းနည်းပက်လက်ဖြစ်ပြီး မာန်
တွေကျသွားသတဲ့။ အခုလည်း အနွှပုထုဇဉ်သူရူးတွေဟာ
ဘဝမျိုးစုံဖြစ်အောင် ဖန်တီးပြီး ကိုယ်ဖန်တီးတဲ့ ဘဝကို သိပ်
ခိုင်မြဲတာပဲလို့ ကိုယ်တိုင်ပြန်ပြီး အထင်ကြီးနေတာဟာ ငှက်
ပျောတောထဲက သူရူးနဲ့အတူတူပါပဲ။

x x x x x

၃၁ ဘုံသားတွေရဲ့ ပရမတ်သက်

သင်္ခါရက္ခန္ဓာကပြုပြင်ပေးလိုက်လို့ လူ့ဘုံရောက်လာပြီ ဆိုရင် ငှက်ပျောတောထဲက သူရူးလို့ မာန်က ထောင်လာ တယ်။ ငါလုပ်လိုက်တဲ့ လူ့ဘဝဟာ အနည်းဆုံး အသက် တစ်ရာရှည်ရမယ်ပေါ့။ နတ်ပြည်ရောက်ပြန်တော့ စတု မဟာရာဇ် ဘုံရောက်ရင် လူသက်နဲ့ဆိုရင် အနှစ်ကိုးသန်း အသက်ရှည်တယ်လို့ မာန်ထောင်တယ်။

တာဝတိံသာကျတော့ နှစ်ပေါင်းသုံးကုဋေနဲ့ခြောက် သန်း၊ ယာမာကျတော့ ၁၄ ကုဋေလေးသန်း၊ တုသိတာကျ တော့ ၅၇ ကုဋေနဲ့ အနှစ်ခြောက်သန်း၊ နိမ္မာနရတိကျတော့ ၂၃၀ ကုဋေနဲ့လေးသန်း၊ ပရနိမ္မိတဝသဝတ္တီဘုံကျတော့ ၉၂၁ ကုဋေနဲ့ခြောက်သန်းအသက်ရှည်တယ်ဆိုပြီး ထောင်လွှား တယ်။ မာန်တက်တယ်။

ဗြဟ္မာ့ဘုံကျပြန်တော့ အမြင့်ဆုံး နေဝသညာနာ သညာယတန အရူပဘုံဆိုရင် နှစ်နဲ့တောင် ရေတွက်လို့

မရဘူး။ ကမ္ဘာနဲ့ရေတွက်ရတယ်၊ အဲဒီဘုံဟာ ကမ္ဘာပေါင်း
ရှစ်သောင်း လေးထောင်အသက်ရှည်တယ်ဆိုပြီး ထောင်
လွှားတယ်၊ မာန်တက်တယ်။ ငှက်ပျောပင်ကဲ့သို့ အနှစ်
အသားမရှိတဲ့ခန္ဓာကိုယ်ကို အနှစ်အသားရှိတယ်၊ သက်တမ်း
ပြည့်ပြီး မသေခင်အထိ ခိုင်မြဲတယ်လို့ ယူဆနေတာပေါ့။

လောကသမုတိပညတ်၊ သတ်မှတ်ချက်တွေအရ
အနှစ်တစ်ရာ၊ ကမ္ဘာပေါင်းရှစ်သောင်းလေးထောင်စသည်
အားဖြင့် အမျိုးမျိုးပြောဆိုနေကြပေမယ်လို့ ၃၁ ဘုံသား
အားလုံးရဲ့သက်တန်းကို ပရမတ်နည်းနဲ့ ကြည့်လိုက်မယ်ဆို
ရင် ဖြစ်၊ တည်၊ ပျက်ဆိုပြီး ခဏငယ်သုံးချက်ပဲ အသက်ရှည်
ကြတာပါ။ ခဏငယ်သုံးချက်ပြည့်ရင် တစ်ခါသေတာပါပဲ။

ခဏငယ် သုံးချက်ပြည့်တိုင်း တစ်ခါ သေတာကို
ခဏိကမရဏလို့ ခေါ်ပါတယ်။ ၃၁ ဘုံသား အားလုံးဟာ
ခဏငယ် သုံးချက်ပြည့်တိုင်း တစ်ခါသေနေကြရတာပါ။
ရုပ်သစ်တွေ ထပ်ထပ်ဖြစ်နေလို့သာ အနှစ်တစ်ရာ၊ အနှစ်
ကိုးသန်း စသည်ဖြင့် သတ်မှတ်နေကြတာပါ။ နွားလှည်းဘီး
ဝိုင်းကြီးဟာ ဘယ်လောက်ပင် ကြီးကြီးသွားတဲ့အခါ မြေကြီး
နဲ့ထိရတာက တစ်ထွာလက်လေးသစ်ပါ။

ဘီးဝိုင်းကြီးတစ်ခုလုံးမြေကြီးနဲ့ ထိလို့မရပါဘူး၊ ထို့အတူ
ပဲ၊ ၃၁ ဘုံသားတွေ တစ်ဘုံထက်တစ်ဘုံဘယ်လောက်အ
သက် ရှည်တယ်ပြောပြော၊ တကယ်နေသွားရတာက ဖြစ်၊
တည်၊ ပျက်ဆိုတဲ့ ခဏငယ်သုံးချက်ပါပဲ ဒီသဘောကို ဉာဏ်

အမြင်မှာ ရှင်းသွားရင် သက်တန်းရှည်လေ အဖြစ်၊ အပျက်
ဆိုတဲ့ ဆင်းရဲဒုက္ခကို ပိုခံစားရလေဆိုတာ သဘောပေါက်
လာပါလိမ့်မယ်။

အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊ အနတ္တမှာပါတဲ့ ဒုက္ခကိုသိရမယ်ဆိုတာ
ဖြစ်ပြီးတော့ ပျက်နေရတဲ့ ပြုပြင်ပေးနေရတဲ့ အဲဒီသင်္ခါရဒုက္ခ
ကိုပြောတာပါ။ ကြာကြာဖိထိုင်လို့ နာလာတဲ့ ဒုက္ခကို ပြော
တာမဟုတ်ပါဘူး။ ဒီလိုညဏ်နဲ့ ရှုမြင်လိုက်တဲ့အခါမှာ သင်္ခါရ
က္ခန္ဓာရော၊ သူပြုလုပ်ပေးလိုက်တဲ့ ၃၁ ဘုံက ခန္ဓာတွေ အား
လုံးဟာ ဘာအနှစ်သားမှ မရှိတော့ပါဘူး။ ဒါ့ကြောင့် သင်္ခါရ
က္ခန္ဓာကို ငှက်ပျောတုံးနဲ့တူတယ်လို့ ဟောတာပါ။

နောက်ဆုံးခန္ဓာကဝိညာဏက္ခန္ဓာပါလင်္ကာလေးက -
သွင်ပြင်ဖောက်ပြား၊ မှောက်မှားစေရန်၊
ဝိညာဉ်လက်လှည့်၊ မျက်လှည့်သဏ္ဍာန်၊
မခိုင်မြဲလို့ ဆင်းရဲ ပူပန်၊
အကာကျ၊ သာရကင်းမဲ့ပြန်။

စိတ်အကျဉ်း ၈၉ ပါး၊ စိတ်အကျယ် ၁၂၁ ပါးကိုတော့
အာရုံကို သိတတ်တဲ့ သဘောတရားရှိတဲ့အတွက်ကြောင့်
ဝိညာဏက္ခန္ဓာလို့ ခေါ်ပါတယ်။ မျက်လှည့်ဆရာဟာ လူတွေ
ကို လိမ်ညာပြီးပြသလို ဝိညာဏက္ခန္ဓာကလည်း အန္ဓပုထုဇဉ်
တွေကို အမြဲလိမ်ပါတယ်။ ဝိညာဏက္ခန္ဓာရဲ့လိမ်ပုံကို ခန္ဓာ
ငါးပါးဖြစ်ပုံနဲ့ရောပြီး ပြပါမယ်။

ခန္ဓာငါးပါးဖြစ်ပုံ

ခန္ဓာငါးပါးဖြစ်ပုံကို သိမှပျက်ပုံကိုလည်း သိမှာပါ။ ဒီနေရာမှာ အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊ အနတ္တလက္ခဏာယာဉ်သုံးပါး ရှုပွားပုံဟာ တစ်ခါတည်း ပါလာမှာပါ။ ပညတ်ကိုရှုရင် သမထ၊ ပရမတ်ကိုရှုမှ ဝိပဿနာလို့ အစပိုင်းမှာ ပြောခဲ့ပါပြီ။ ဒါကြောင့် ယောဂီတို့ဟာ ပရမတ်ခန္ဓာငါးပါး ဖြစ်ပြီးတော့ပျက်သွားပုံကို အကျယ်နာကြားကြရမယ်။

ဒီနေရာမှာ အလုပ်စခန်းလည်း တစ်ခါတည်း ပါလာပြီ။ ဒီတရားနာပြီးတဲ့နောက် ယောဂီတို့ အိမ်မှာနေရင်းလည်း စားရင်း၊ သောက်ရင်း၊ နေရင်း၊ ထိုင်ရင်း၊ စီးပွားရှာရင်းနဲ့ ဝိပဿနာကို ရှုပွားတတ်ပါလိမ့်မယ်။ ကဲ မြင်စိတ်ဖြစ်ခိုက် ခန္ဓာငါးပါးဖြစ်ပုံကို နာယူကြရအောင်။

လူတစ်ယောက်ကို မြင်လိုက်ပြီဆိုတာနဲ့ လူဆိုတဲ့ အဆင်းရူပါရုံက ယောဂီရဲ့ စက္ခုပသာဒအကြည်ရုပ်ကို လာ တိုက်ပြီးသား ဖြစ်သွားပြီ။ အဲဒီလို တိုက်လိုက်တဲ့အခါမှာ ဖြစ်ပြီးတော့ ပျက်သွားကြတဲ့ ရူပါရုံနဲ့ စက္ခုပသာဒကို ရုပ် တရားဖြစ်တဲ့အတွက် ရူပက္ခန္ဓာဖွဲ့ရတယ်။ ခန္ဓာတစ်ပါး ရ သွားပြီပေါ့။

ရူပါရုံနဲ့ စက္ခုပသာဒတို့ ထိခိုက်မိလိုက်တာနဲ့ စက္ခု ဝိညာဉ်ဆိုတဲ့ မြင်သိစိတ်ကလေး ဖြစ်သွားပါတယ်။ စက္ခု ပသာဒ အကြည်ရုပ်ကလေးကိုမှီပြီးဖြစ်တဲ့အတွက်ကြောင့် စက္ခုဝိညာဉ်စိတ်လို့ ခေါ်တာပါ။ ရှေ့ပိုင်းမှာ တစ်ခါရှင်းပြခဲ့ ပါတယ်။ နှစ်ထပ်ရှိတော့ မှတ်မိအောင် ထပ်ရှင်းပြနေ တာပါ။

ဒီစက္ခုဝိညာဉ်စိတ်ကလေးကို စိတ်ဖြစ်တဲ့အတွက် ကြောင့် ဝိညာဏက္ခန္ဓာ ဖွဲ့ရပါတယ်။ ရူပက္ခန္ဓာက ဖောက် ပြန်တတ်တဲ့သဘောတရားရှိသလို ဝိညာဏက္ခန္ဓာကလည်း အာရုံကိုသိတတ်တဲ့သဘောတရား ရှိတာပေါ့။ ဒီနေရာမှာ စိတ်ဖြစ်တိုင်း လိုက်ဖြစ်တဲ့ စေတသိက် ခုနစ်လုံးကို သိထား ရပါမယ်။

သူတို့က အာရုံကိုတွေ့ထိတတ်တဲ့သဘောတရားရှိတဲ့ ဖဿစေတသိက်၊ အာရုံရဲ့အရသာကို ခံစားတတ်တဲ့သဘော တရားရှိတဲ့ ဝေဒနာစေတသိက်၊ အာရုံကိုမှတ်သားတတ်တဲ့ သဘောတရားရှိတဲ့ သညာစေတသိက်၊ တိုက်တွန်းနှိုးဆော်

တတ်တဲ့သဘောတရားရှိတဲ့ စေတနာစေတသိက်၊ အာရုံ
တစ်ခုမှာ စွဲမြဲတည်တံ့တဲ့သဘောတရားရှိတဲ့ ဧကဂ္ဂတာ
စေတသိက်၊ နာမ်တရားများကို စောင့်ရှောက်ခြင်းသဘော
တရားရှိတဲ့ ဇီဝိတိန္ဒြေစေတသိက်၊ အာရုံကိုနှလုံးသွင်းခြင်း
သဘောတရားရှိတဲ့ မနသိကာရစေတသိက်တို့ပါပဲ။

ဒီစေတသိက် (၇)လုံးဟာ ဘယ်စိတ်ဖြစ်ဖြစ်
အတွက်ကြောင့် စိတ်အားလုံးနဲ့ဆက်ဆံတဲ့အတွက်ကြောင့်
သဗ္ဗစိတ္တသာဓာရဏစေတသိက်လို့ အဘိဓမ္မာမှာ နာမည်
ပေးထားပါတယ်။ အခုလည်း စက္ခုဝိညာဉ်စိတ်ဖြစ်တာနဲ့
ဒီစေတသိက် (၇)လုံး ပါလာပါပြီ။ အဲဒီ (၇)လုံးထဲက ရူပါရုံ
ရဲ့အရသာကို ခံစားတတ်တဲ့ သဘောတရား ဝေဒနာ
စေတသိက်လေးကို ဝေဒနက္ခန္ဓာ ဖွဲ့ရပါမယ်။

အဲဒီ (၇) လုံးထဲကပဲ အာရုံကို မှတ်သားတတ်တဲ့
သဘောတရား သညာစေတသိက်လေးကိုတော့ သညက္ခန္ဓာ
ဖွဲ့ရပါမယ်။ ကျန်တဲ့စေတသိက်ငါးလုံးကိုတော့ သင်္ခါရက္ခန္ဓာ
ဖွဲ့ရပါမယ်။ ဒီစေတသိက်ငါးလုံးမှာ စေတနာက ဦးဆောင်
တဲ့အတွက်ကြောင့် တိုက်တွန်းနှိုးဆော်တတ်တဲ့ သဘော
တရား ရှိနေတာပါ။

အာရုံတစ်ခုကိုမြင်လိုက်တာနဲ့ ခန္ဓာငါးပါးက ဖြစ်ပျက်
သွားပါပြီ။ တစ်စက္ကန့် သို့မဟုတ် မျက်တောင်တစ်ခတ်
အတွင်းမှာ ရုပ်ခန္ဓာပေါင်း ကုဋေငါးထောင်ရှစ်ရာရှစ်ဆယ်
ကျော်၊ နာမ်ခန္ဓာပေါင်း ကုဋေတစ်သိန်း ဖြစ်ပျက်သွားပါ

တယ်။ အဲဒါကို ဉာဏ်နဲ့သိပြီး အဆင်းတစ်ခုခုကိုမြင်လိုက်
တာနဲ့ ခန္ဓာငါးပါး အနိစ္စလို့ ရူပွားရပါမယ်။

တစ်ချို့ကပြောတတ်ကြပါတယ်။ တစ်စက္ကန့်အတွင်း
မှာ ရုပ်ခန္ဓာပေါင်း ကုဋေငါးထောင်ကျော်၊ နာမ်ခန္ဓာပေါင်း
ကုဋေတစ်သိန်း ဖြစ်ပျက်သွားတယ်ဆိုတာကို ဘုရားရဟန္တာ
တွေပဲမြင်နိုင်တာ၊ ကျန်တဲ့သူတွေ မြင်နိုင်တာမဟုတ်လို့ ရူ
ပွားလို့မရနိုင်ဘူးဆိုပြီး ဝေဖန်ကြပါတယ်

အဲဒီဝေဖန်ချက်ဟာ ပညာရှိသတိဖြစ်ခဲ့ဆိုတဲ့စကား
အတိုင်း ဝေဖန်မိကြတာပါ။ ဒီဝေဖန်ချက်ဟာ စာပေအခံ
ရှိတဲ့သူတွေဆီက အများဆုံးလာတာပါ။ ဒီနေရာမှာ ပညာ
စေတသိက်ရဲ့အဓိပ္ပာယ်ကိုရှင်းလိုက်ရင် စောစောက ဝေဖန်
ချက်ကို အလိုလိုရှင်းပြီးသား ဖြစ်သွားမှာပါ။

x x x x x

ပညာဟာသိတတ်တဲ့သဘော

ပညာဟာ စေတသိက်ပါ။ သူဟာ ထိုးထွင်း၍ သိတတ်
 တဲ့သဘောရှိပါတယ်။ မြင်တတ်တဲ့သဘော မရှိပါဘူး။ မြင်
 တတ်တာဟာ စက္ခုဥညာဉ်စိတ်ပါ။ ရှေးခေတ်ကစပြီး ဝိပဿ
 နာနဲ့ပတ်သက်လို့ ဟောပြောရေးသားကြတဲ့အခါမှာ ရုပ်နာမ်
 အဖြစ်အပျက်တွေကို ဉာဏ်နဲ့မြင်တယ်ဆိုပြီး သုံးနှုန်းလေ့
 ရှိပါတယ်။

အမှန်က ဒီစကားဟာ တင်စားပြီးသုံးနှုန်းတာပါ။
 ဉာဏ် ပညာနဲ့ သိတယ်လို့ရေးရင် မလေးနက်မှာစိုးလို့
 ဉာဏ်နဲ့မြင်တယ်လို့ တင်စားပြီး ရေးလိုက်တာပါ။ တစ်ကယ်
 တော့ ဉာဏ်ပညာဟာ မြင်တတ်တဲ့တရားမဟုတ်ပါဘူး။
 ထိုးထွင်းသိတတ် တဲ့တရားပါ။ ပရမတ်ခန္ဓာ အဖြစ်အပျက်
 တွေကို ထိုးထွင်းသိပြီး ရူပွားနေရင် ဉာဏ်ပညာရဲ့ကိစ္စ
 ပြည့်စုံပါပြီ။

အဲဒီတင်စားချက်စကားလုံးရဲ့ဒဏ်ကို ဦးပဉ္စင်းတို့
 လည်း အများကြီး ခံစားခဲ့ရပါတယ်။ ဝိပဿနာတရား အား

ထုတ်ခါစကဆိုရင် အနီးကပ်ဆရာလည်းမရှိသေးတော့ ရှိတဲ့ စာအုပ်လေးတွေကြည့်ပြီး အားထုတ်ရတာပေါ့။ ဟောသံကြား၊ ပြောသံကြားတွေကိုလည်း အားကိုးရတာပေါ့လေ။

ဥဒယဗ္ဗညဏ်အရ ရှုပွားတဲ့အခါ ရုပ်နာမ်တွေ တဖွဲဖွဲ တသဲသဲ ဖြစ်ပျက်နေပုံတွေကို ဉာဏ်အမြင်နဲ့မြင်ရမယ်လို့ အားထုတ်ဖူးသူတွေက ပြောကြဆိုကြတော့ ပကတိမျက်စိနဲ့မြင်သလိုကြီး မြင်ရမယ်လို့ထင်ပြီး ချွေးဒီးဒီးကျ၊ ခန္ဓာကိုယ် တဆတ်ဆတ်တုန်တဲ့အထိ သုံးလေးနာရီ ထိုင်ကြည့်ပါတယ်။

ဘာမှမမြင်ရပါဘူး။ ဘယ်မြင်ရမှာလည်း။ ဉာဏ်ပညာဟာ မြင်တတ်တဲ့တရားမှမဟုတ်ဘဲ။ ထိုးထွင်းသိတတ်တဲ့ တရားပဲဟာ။ ပြီးတော့ ပရမတ်ရုပ်နာမ်ဆိုတာ သဘောတရားသာရှိတာ၊ အမှုန့်အမွှားတောင်မရှိတဲ့ဟာ။ ရုပ်နာမ်တွေ တဖွဲဖွဲတသဲသဲ ပျက်နေတာမြင်ရတယ်ဆိုတဲ့စကားဟာလည်း ယုတ္တိမရှိမှန်း ပရမတ်ဉာဏ်ကိုရမှပဲ သိရပါတော့တယ်။

ဒါ့ကြောင့် ပရမတ်ရုပ်နာမ် ခန္ဓာငါးပါးဖြစ်ပျက်ပုံကို ဉာဏ်ပညာနဲ့သိလို့ရပါတယ်လို့ ဖြေပါရစေ။ မြင်လိုက်တာနဲ့ ခန္ဓာငါးပါးဖြစ်ပုံကို ပြောပြီးတဲ့အခါ ဝိညာဏက္ခန္ဓာက မျက်လှည့်ဆရာလို လိမ်ညာပုံကိုပြောပါဦးမယ်။ လူတစ်ယောက်ကိုမြင်လိုက်တာနဲ့ ဝိညာဏက္ခန္ဓာက အဲဒါကို လူလို့သိ၊ ယောက်ျားလို့သိ၊ မိန်းမလို့သိဆိုပြီး လိမ်လိုက်ပါတယ်။

ပရမတ်ဉာဏ်အမြင်မရှိတဲ့ အန္ဓပုထုဇဉ်တွေကတော့
 ဝိညာဏက္ခန္ဓာ လိမ်လိုက်တဲ့အတိုင်း လှပဲ၊ ယောက်ျားပဲ၊
 မိန်းမပဲလို့ ယုံကြည်လိုက်တယ်။ အဲဒီလို ယုံကြည်လိုက်တာ
 နဲ့ ယောက်ျား၊ မိန်းမဆိုတဲ့ ပညတ်တွေပေါ်အမှီပြုပြီး နှစ်
 သက်တော့ လောဘ၊ မနှစ်သက်တော့ ဒေါသ၊ နှစ်သက်
 သည်လည်းမဟုတ်၊ မနှစ်သက်သည်လည်း မဟုတ်တော့
 မောဟဆိုပြီး အကုသိုလ်တစ်ခုခု ဖြစ်တော့တာပေါ့။

ပရမတ်ဉာဏ်အမြင်ရှိတဲ့ ယောဂီကျတော့ ဘာကိုပဲ
 မြင်မြင် မြင်လိုက်တာနဲ့ ခန္ဓာငါးပါးအနိစ္စလို့ ရူပွားလိုက်တာပဲ၊
 ဒီတော့ ဝိပဿနာရူပွားတတ်တဲ့ယောဂီအတွက် မြင်ရသမျှ
 အဆင်းရုပ် ရူပါရုံတွေဟာ အကုသိုလ်ဖြစ်စရာမဟုတ်တော့ပဲ
 ဝိပဿနာရူပွားစရာတရားတွေချည်း ဖြစ်ကုန်တာပေါ့။ ဘယ်
 လောက်အဖိုးတန်လိုက်သလဲလို့။

x x x x x

တစ်ယောက်တည်းနေချင်ရင်

ဒါကြောင့် ပညာရှိသူတော်ကောင်းတွေက ပြောတာပေါ့။ ဝိပဿနာမဂ္ဂပွားပဲသာနေမယ်ဆိုရင် ကိလေသာဗရပွေဖြစ်နေတဲ့အတွက်ကြောင့် တောထဲမှာ တစ်ယောက်တည်းနေပေမယ့် လူတစ်ထောင်နဲ့နေရသလိုပါပဲတဲ့။ ဝိပဿနာမဂ္ဂပွားပြီးသာနေမယ်ဆိုရင် ကိလေသာငြိမ်းပြီး တွေ့သမျှ အာရုံတွေဟာ တရားရှုစရာချည်း ဖြစ်ကုန်တဲ့အတွက် လူတစ်ထောင်နဲ့နေပေမယ့်လို့ တစ်ယောက်တည်းနေသလိုပါပဲတဲ့။

ဝိပဿနာတရားဆိုရင် သားပစ်၊ မယားပစ်၊ လင်ပစ်ပြီး အားထုတ်နေကြတာကို အတွေ့များတဲ့ယောဂီတစ်ချို့က ဒီလိုသားမယားနဲ့နေရင်း စီးပွားရှာရင်း အားထုတ်လို့ မဂ်ဖိုလ်ရနိုင်တယ်ဆိုတာ ဟုတ်နိုင်ပါ့မလား။ အရင်က ဒီလိုဟောတာ မကြားဘူးပါဘူးဆိုပြီး ဦးပဉ္စင်းတို့ ဟောကြားချက်အပေါ် သံသယဝင်နိုင်တဲ့အတွက် ပရိယတ်၊ ပဋိပတ်ပါရဂူ

ဖြစ်တော်မူတဲ့ လယ်တီဆရာတော်ဘုရားကြီး ရေးသား
ချက်ကို အထောက်အထားပြပါမယ်။

သေချာ နားထောင်ပါ။ လယ်တီဒီပနီပေါင်းချုပ် တတိ
ယတွဲ၊ စာမျက်နှာ ၃၁၆၊ အာဟာရဒီပနီကျမ်းကနေ ကောက်
နှုတ်ပြမှာပါ။ ဆရာတော်ကြီးက ယောဂီတို့အတွက် ဘယ်လို
အာမခံချက်ပေးထားသလဲဆိုတော့ -

ဤဝိပဿနာ ကမ္မဋ္ဌာန်းအရာမည်သည် အလွန်နက်နဲ
သိမ်မွေ့လှ၏။ ဟောပြောပြသ ဆုံးမသွန်သင်သော ဆရာ
နေရာကျလိုလှ၏။ သိသင့်သောအရာ၌ နေရာကျသိနိုင်
အောင် ဟောပြောမှုထင်မြင်အောင် အားထုတ်ရမည့်အရာ
၌ နေရာကျထင်ကွက်၊ မြင်ကွက်ပေါ်အောင် ပြသမှုသည်
ကား ဆရာတာဝန်တည်း။

ထင်ကွက်မြင်ကွက်ပေါ်ရုံမျှနှင့် ကမ္မဋ္ဌာန်းကိစ္စ ခရီး
ရောက်နိုင်သေးသည်မဟုတ်။ ထင်မြင်လာအောင် အား
ထုတ်ရန်အချက်ကို ဆရာ သွန်သင်ပြသ၍ လှလှကြီးရိပ်မိ
သောအခါ အထင်အမြင် နေ့စဉ်တိုးပွားစေရန် ရဟန်း
ဖြစ်ခဲ့အံ့ ဆိတ်ငြိမ်ရာအရပ်သို့ဝင်၍။

ထက်သန်သောဝီရယဖြင့် လရည်နှစ်များ အားထုတ်မှု
လှဖြစ်ခဲ့အံ့ အိမ်စီးပွားနှင့်ဖက်တွဲ၍ လရည်နှစ်များ စွဲမြဲမှု
သည်ကား တပည့်၏တာဝန်တည်း။

အာနာပါန အစရှိသော သမထကမ္မဋ္ဌာန်းမျိုးသည်
ကား ပြောဟောမှု အလွန်လွယ်၏။ နိမိတ်အထင်ရအောင်

အားထုတ်မှုအလွန်ခဲယဉ်း၏။ အိမ်၌နေ၍ စီးပွားနှင့်ဖက်တွဲခြင်းငှာမရ ဆိတ်ငြိမ်ရာသို့ ထွက်၍ အပြင်းအထန်အားထုတ်နိုင်မှ နိမိတ်ကို ရနိုင်၏။

ဝိပဿနာကမ္မဋ္ဌာန်းသည်မူကား ဉာဏ်အလုပ်ဖြစ်၍ လယ်လုပ်ရင်း ဖြစ်နိုင်၏။ ယာလုပ်ရင်းလည်း ဖြစ်နိုင်၏။ လှေသွားရင်း၊ ဝန်ထမ်းရင်း၊ ရောင်းရင်း၊ ဝယ်ရင်း အစရှိသဖြင့် အိမ်အလုပ်၊ အိမ်စီးပွားနှင့် ဖက်တွဲနိုင်သတည်း။

ဘုရားလက်ထက်တော်၌ သမထကမ္မဋ္ဌာန်းကို ပေါက်ရောက်အောင် လုပ်နိုင်သောသူသည် အလွန်နည်း၏။ အိမ်၌ နေ၍ အိမ်စီးပွားဖက်တွဲ၍ စွဲမြဲကြသူ အလွန်များ၏ ထို စကားမှန်၏။ ဒီနေရာမှာ ဆရာတော်ကြီးရဲ့စာကို ဆက်မဖတ်မီ တစ်ခုလောက် ယောဂီတို့ကို ပြောချင်ပါသေးတယ်။

ဝိပဿနာကမ္မဋ္ဌာန်းကို စီးပွားနဲ့တွဲဖက်ပြီး ရှုပွားကြတဲ့ အတွက် ဘုရားလက်ထက်က သာဝတ္ထိမြို့မှာ လူဦးရေ (၇) ကုဋေရှိတဲ့အနက်က (ငါး)ကုဋေဟာ အရိယာတွေ ဖြစ်ခဲ့ရပါတယ်။ ရာဇဂြိုဟ်မြို့မှာ လူဦးရေ (၉)ကုဋေရှိတဲ့အနက်က (၇)ကုဋေဟာ အရိယာဖြစ်ခဲ့တဲ့အကြောင်း ထည့်လောင်းပြီး ပြောပြချင်တာပါ။ ကဲ ဆရာတော်ကြီးရဲ့အာဘော်ကို ဆက်ဖတ်ကြည့်ရအောင်။

သမထကမ္မဋ္ဌာန်းပေါက်ရောက်သူလူ၌ အလွန်နည်း၏။ ရဟန်းတို့၌သာများ၏။ ဝိပဿနာ ကမ္မဋ္ဌာန်းပေါက်ရောက်၍ သောတာပန်အရိယာဖြစ်ကြသူကား လူ၌ အလွန်

များ၏။ လူသောတာပန်တစ်ထောင်ကို ရဟန်းသောတာပန် တစ်ထောက်ကျထား၍ ရေတွက်သော်လည်း ရဟန်းဘက် က သာကုန်လေရာ၏။ လူဘက်မှ မကုန်လေရာ ဤမျှ လောက်များပြားရိပ်ထင်၏။

အဘယ့်ကြောင့်နည်း၊ လောက၌ ရှိရင်းကပင် ရဟန်း အလွန်နည်း၏။ လူကမူ မဇ္ဈိမတိုက်နှင့်အပြည့်ရှိ၏။ လူသော တာပန်လည်း ပြည့်မတတ်ပင် များလှ၏။ ထိုသို့ များလှခြင်း က အိမ်စီးပွားနှင့် ဝိပဿနာ တွဲချင်တိုင်းတွဲသာလှသော ကြောင့်တည်း။

အယုတ်အားဖြင့် အစေခံ၊ အိမ်ကျွန်မ၊ အခစားကူလီ ပင် ဖြစ်သော်လည်း သံဝေဂသတိ ကောင်းကောင်းရှုပါလျှင် ဝိပဿနာ ဖက်တွဲနိုင်တော့သည်သာတည်း။ ဤမျှသော စကားစုဖြင့် ဝိပဿနာမူမည်သည် လူတို့လည်း စွဲမြဲခြင်းငှာ အလွန်ကောင်းလှကြောင်း ပြလိုရင်းစကားတည်းတဲ့။

ကဲယောဂီများ ဘယ်လောက်အားရစရာကောင်းသလဲ လို့။ လယ်တီဆရာတော်ဘုရားကြီးကလည်း အားပေးထား ပြီ အားထုတ်ပွားများရမယ့် နည်းကောင်းလည်း ရထားပြီဆို တော့ အားထုတ်ရုံပဲ ရှိတော့တာပေါ့။ အဆင်းအာရုံတစ်ခုခု ကိုမြင်လိုက်တဲ့အခါ မြင်ရတာဟာ ဝဏ္ဏ၊ အဆင်းရုပ်ပဲလို့ သတိဝင်လိုက်ရင်လည်း ယောက်ျားမိန်းမဆိုတဲ့ ပညတ်ပေါ် မှီပြီးမှဖြစ်ရတဲ့ လောဘ၊ ဒေါသ၊ မောဟကိလေသာတွေ ပြုတ်ကျသွားတာပါပဲ။

ကဲ အသံကြောင့် ခန္ဓာငါးပါးဖြစ်ပုံကို သွားကြဦးစို့။
 သဒ္ဒါဆိုတဲ့အသံရုပ်က သောတပသာဒ နားအကြည်ရုပ်ကို
 လာထိခိုက်တာနဲ့ သောတဝိညာဉ်ဆိုတဲ့ ကြားစိတ်ကလေး
 ဖြစ်သွားတယ်။ အရပ်စကားနဲ့ပြောရရင် အသံတစ်သံသံကို
 ကြားလိုက်တယ်လို့ ဆိုကြပါစို့။ အဲဒီအခါမှာ သဒ္ဒါရုပ်နဲ့
 သောတပသာဒအကြည်ရုပ်ကို ရုပ်တရားဖြစ်တဲ့အတွက်
 ကြောင့် ရူပက္ခန္ဓာ ဖွဲ့ရမယ်။

ကြားစိတ်ကလေးကိုတော့ စိတ်ဖြစ်လို့ ဝိညာဏက္ခန္ဓာ
 ဖွဲ့ရမယ်။ သူနဲ့အတူဖြစ်တဲ့ စေတသိက်ခုနစ်လုံးထဲက
 ဝေဒနာကို ဝေဒနက္ခန္ဓာဖွဲ့၊ သညာကို သညက္ခန္ဓာဖွဲ့၊ ဝေဒနာ၊
 သညာ မှကြွင်းတဲ့ စေတသိက်ငါးလုံးကိုတော့ သင်္ခါရက္ခန္ဓာ
 ဖွဲ့ရမယ်။ ဒါ့ကြောင့် ယောဂီဟာ အသံကြားလိုက်တာနဲ့
 ဘာသံကို ကြားကြား ခန္ဓာငါးပါးအနိစ္စလို့ ရူပားလိုက်ရမယ်။

တစက္ကန်အတွင်းမှာ ကုဋေပေါင်းထောင်နဲ့ သိန်းနဲ့ချီ
 ပြီး ပျက်သွားတဲ့ ပရမတ်ရုပ်ခန္ဓာ၊ နာမ်ခန္ဓာတွေကို ဉာဏ်နဲ့
 သိပြီးမှ ခန္ဓာငါးပါးအနိစ္စ၊ သို့မဟုတ် ခန္ဓာငါးပါးဒုက္ခ၊ သို့
 မဟုတ် ခန္ဓာငါးပါးအနတ္တလို့ မိမိကြိုက်နှစ်သက်ရာတစ်ခုခု
 ကို ပွားများနေခြင်းဟာ ဝိပဿနာပွားများခြင်းပါပဲ။

ဒီနေရာမှာလဲ သောတဝိညာဉ်စိတ်ဆိုတဲ့ ဝိညာဏက္ခန္ဓာ
 က ယောဂီတို့ကို လိမ်တာပဲ။ ဘယ်လိုလိမ်သလဲဆိုတော့
 ခု ကြားတဲ့အသံဟာ လူသံ၊ ခွေးသံ၊ ကြက်သံ၊ ကားသံတွေ
 ဖြစ်တယ်။ ဒါ့ကြောင့် လူ၊ ခွေး၊ ကြက်၊ ကားဆိုတာတွေဟာ

တစ်ကယ်ရှိတယ်လို့ လိမ်တော့တာပေါ့။ အန္တပုထုဇဉ်တွေက တော့ ယုံတာပဲ။

ယောဂီတို့ကတော့ ယုံစရာအကြောင်းမရှိတော့ဘူး။ ဝိညာဏက္ခန္ဓာက ဘယ်လိုပဲလိမ်လိမ် အခုကြားရတာဟာ သဒ္ဓါအသံရုပ်ပဲ၊ ကြားလို့ရတာဟာ အသံရုပ်တစ်ခုပဲရှိတာလို့ ဆင်ခြင်လိုက်တာနဲ့ ယထာဘူတဉာဏ်နဲ့ အမှန်ကိုသိသွား တာပဲ။ ဒီအခါမှာ ပရမတ်အရ တစ်ကယ်မရှိတဲ့ လူ၊ ခွေး၊ ကြက်၊ ကားဆိုတဲ့ပညတ်တွေဟာ တစ်ခါတည်းပြုတ်ကျသွား တယ်။ ပညတ်တွေပြုတ်ကျသွားတာနဲ့ ပညတ်ကိုမို့ပြီးမှ ဖြစ်ရ တဲ့လောဘ၊ ဒေါသ၊ မောဟတို့လည်း တဒင်္ဂသေသွားတာပေါ့။

အနံ့ကြောင့် ခန္ဓာငါးပါးဖြစ်ပုံကတော့ ဂန္ဓဆိုတဲ့အနံ့ ရုပ်တစ်ခုခုက နှာခေါင်းအတွင်းက ယာနပသာဒရုပ်ကို လာ ထိခိုက်တဲ့အခါ အရပ်စကားနဲ့ပြောရရင် အနံ့တစ်ခုခုကို နံ လိုက်တဲ့အခါ ယာနဝိညာဉ်လို့ခေါ်တဲ့ နံသိစိတ်ကလေး ဖြစ် သွားတယ်။ ဂန္ဓအနံ့ရုပ်နဲ့ ယနပသာဒအကြည်ရုပ်တို့ဟာ ရုပ် တရားဖြစ်တဲ့အတွက်ကြောင့် ရူပက္ခန္ဓာ ဖွဲ့ရတယ်။

ယာနဝိညာဉ်စိတ်ကိုတော့ ဝိညာဏက္ခန္ဓာ ဖွဲ့ရတယ်။ ယာနဝိညာဉ်စိတ်နဲ့အတူဖြစ်တဲ့ စေတသိက် (၇)လုံးထဲက ဝေဒနာကို ဝေဒနက္ခန္ဓာဖွဲ့၊ သညာကို သညက္ခန္ဓာဖွဲ့၊ ကြွင်း တဲ့စေတသိက်ငါးလုံးကိုတော့ သင်္ခါရက္ခန္ဓာ ဖွဲ့ရတယ်။ ဒီနေ ရာမှာ ဝိညာဏက္ခန္ဓာက ဘယ်လိုလိမ်ပြန်သလည်းဆိုတော့ အခု နံတာဟာ သနပ်ခါးတုံးကြီးပဲ။ အခု နံတာဟာ ခွေးသေ

ကောင်ပုပ်ကြီးပဲဆိုပြီး ယောဂီတို့ကို လိမ်လိမ်မယ်။

သူ့လိမ်တဲ့အတိုင်း ယုံသွားပြီဆိုရင် သနပ်ခါးတုံးလို့ လက်ခံလိုက်တော့ နှစ်သက်တဲ့လောဘဖြစ်တာပေါ့။ ခွေး သေကောင်ပုပ်လို့ လက်ခံလိုက်တော့ မနှစ်သက်တဲ့ဒေါသ ဖြစ်တာပေါ့။ ဪ - နှာခေါင်းမှာ ဘာနံ့ရရ၊ နံ့လို့ရတာဟာ ပရမတ်ဖြစ်တဲ့ ဂန္ဓအနံ့ရုပ်ပဲလို့ သိလိုက်တာနဲ့ သနပ်ခါးတုံး၊ ခွေးသေကောင်ပုပ်ဆိုတဲ့ ပညတ်တွေ အကုန်ကွာကျသွား တယ်။

ပညတ်တွေကွာကျတာနဲ့ ပညတ်ကိုမှီပြီးမှ ဖြစ်ရတဲ့ လောဘ၊ ဒေါသတွေပါ ချုပ်သွားတော့တာပေါ့။ ဒါကြောင့် ဝိပဿနာဆိုတာ တစ်ခါရူ၊ ကိလေသာကို တစ်ခါသတ်တာ ပဲ။ အနံ့တစ်ခုခု နံလိုက်တာနဲ့ ခန္ဓာငါးပါးအနိစ္စလို့ ရှုလိုက် ရင်လည်း တစ်ခါတည်း ပြီးတာပါပဲ။ လေးခုမြောက်က ရသ ရုပ်ကြောင့် ခန္ဓာငါးပါးဖြစ်ပုံပေါ့။

အစားအစာတစ်ခုခုကို စားလိုက်တဲ့အခါ စာစကားနဲ့ ပြောရင် ရသာရုံက လျှာအလယ်မှာရှိတဲ့ ဇိဝှာပသာဒရုပ်ကို လာထိခိုက်တဲ့အခါ ဇိဝှာဝိညာဉ်လို့ခေါ်တဲ့ စားသိစိတ်ကလေး ဖြစ်သွားပါတယ်။ ရသာရုံနဲ့ ဇိဝှာပသာဒရုပ်ကိုတော့ ရုပ် တရားဖြစ်လို့ ရူပက္ခန္ဓာ ဖွဲ့ရမယ်။

စားစိတ်ကလေးကိုတော့ ဝိညာဏက္ခန္ဓာ ဖွဲ့ရမယ်။ အတူပါတဲ့ စေတသိက် (၇)လုံးထဲက ဝေဒနာကို ဝေဒနာက္ခန္ဓာ ဖွဲ့၊ သညာကို သညက္ခန္ဓာဖွဲ့ ကျန်တဲ့ စေတသိက်ငါးလုံးကို

တော့ သင်္ခါရက္ခန္ဓာ ဖွဲ့ရမယ်။ ရသာရုံမှာ ဝိညာဏက္ခန္ဓာက
ဘယ်လိုလိမ်ပြန်သလည်းဆိုတော့ အခုစားတာ ကြက်သား
ကြော်ကြီး သို့မဟုတ် မျှစ်ပြုတ်ကြီးလို့ လိမ်လိုက်တယ်။

ဝိညာဏက္ခန္ဓာ လိမ်တဲ့အတိုင်း ကြက်သားကြော်လို့
ယုံကြည်လိုက်ရင် လောဘဖြစ်တာပေါ့။ မျှစ်ပြုတ်လို့ယုံ
လိုက်ရင် ဒေါသဖြစ်တာပေါ့။ ပရမတ်ဉာဏ်အမြင်ရှိတဲ့
ယောဂီကျတော့ ဪ သားလို့ရတဲ့အရာမှန်သမျှဟာ ရသ
ရုပ်ပါပဲလားလို့ သတိဝင်လိုက်တာနဲ့ ကြက်သားကြော်၊ မျှစ်
ပြုတ်ဆိုတဲ့ ပညတ်တွေ အကုန်ပျောက်သွားတော့တာပေါ့။
ဒီတော့ ပညတ်ပေါ်မှီပြီး ဖြစ်လာရတဲ့ လောဘ၊ ဒေါသတွေ
တစ်ခုမှ ဖြစ်လို့မရတော့ပဲ ချုပ်ငြိမ်းသွားရတယ်။

ဝိပဿနာ ချက်ခြင်းရှုမယ်ဆိုရင်လည်း စားစိတ်လေး
ဖြစ်တာနဲ့ ခန္ဓာငါးပါးအနိစ္စလို့ ရှုလိုက်ရင် ပြီးတာပါပဲ။ ဖော
ဋ္ဌဗ္ဗ တွေ့ထိတဲ့ရုပ်ကြောင့် ခန္ဓာငါးပါးဖြစ်ပုံကတော့ နုည့်တဲ့
သို့မဟုတ် ကြမ်းတမ်းတဲ့ အိပ်ယာပေါ်မှာ လှဲမိလိုက်တာနဲ့
စာစကားနဲ့ပြောရရင် ဖောဋ္ဌဗ္ဗရုပ်ကကာယပသာဒအကြည်
ရုပ်ကို လာထိခိုက်တာနဲ့ ကာယဝိညာဉ်လို့ခေါ်တဲ့အထိ သိ
စိတ်ကလေး ဖြစ်သွားပါတယ်။

ဖောဋ္ဌဗ္ဗရုံနဲ့ ကာယပသာဒ အကြည်ရုပ်ကိုတော့ ရုပ်
တရားဖြစ်တဲ့အတွက် ရူပက္ခန္ဓာဖွဲ့ရမယ်။ ကာယဝိညာဉ်စိတ်
ကိုတော့ ဝိညာဏက္ခန္ဓာ ဖွဲ့ရမယ်။ အတူပါတဲ့ စေတသိက်
(၇)လုံးထဲက ဝေဒနာကို ဝေဒနာက္ခန္ဓာ ဖွဲ့ရမယ်။ သညာကို

သညာကုန္တာ ဖွဲ့ရမယ်။ ကြွင်းတဲ့စိတ်တသိက်ငါးလုံးကိုတော့
သင်္ခါရကုန္တာ ဖွဲ့ရမယ်။

ဒီနေရာမှာ ဝိညာဏကုန္တာက ဘယ်လိုလိမ်တုန်းဆို
တော့ နုညံ့တဲ့အိပ်ယာ၊ ကြမ်းတမ်းတဲ့အိပ်ယာဆိုတာ တစ်
ကယ်ရုံတယ်ဆိုပြီး လိမ်တယ်၊ နုညံ့တဲ့အိပ်ယာလို့ ယုံမိတာ
နဲ့ လောဘဖြစ်တာပေါ့။ ကြမ်းတမ်းတဲ့အိပ်ယာလို့ ယုံမိတာနဲ့
ဒေါသဖြစ်တာပေါ့။ ပရမတ်ကိုသိနေတဲ့ယောဂီဆိုရင်တော့
ဪ ကာယပသာဒရုပ်နဲ့ တွေ့ထိကောင်းတဲ့အရာမှန်သမျှ
ဖောဋ္ဌဗ္ဗဓာတ်အတွေ့ ရုပ်ချည်းပါလားလို့ သိလိုက်တာနဲ့
အိပ်ယာဆိုတဲ့ ပညတ်တွေ အကုန်ပျောက်သွားတာပေါ့။

ဒီတော့ အိပ်ယာဆိုတဲ့ပညတ်ကိုမှီပြီးမှဖြစ်ရတဲ့ လော
ဘ၊ ဒေါသဆိုတဲ့ ကိလေသာတွေလည်း တစ်ခါတည်းငြိမ်း
တာပေါ့။ ထိသိစိတ်ဖြစ်တာနဲ့တစ်ပြိုင်နက် ခန္ဓာငါးပါးအနိစ္စ
လို့ ရူပွားလိုက်ရင်လည်း ပြီးတာပါပဲ။ ခန္ဓာကိုယ်နဲ့ထိမှ ထိ
သိစိတ်ဖြစ်တာမဟုတ်ပါဘူး။ နုညံ့တဲ့ ကြမ်းတမ်းတဲ့ အရာ
ဝတ္ထုတွေကို ကိုင်မိထိမိတဲ့အခါတွေမှာလည်း ထိသိစိတ်
ဖြစ်တာပါပဲ။

ဓမ္မာရုံကြောင့် ခန္ဓာငါးပါးဖြစ်ပုံကို နာကြဉ်းစို့။ အတိတ်
မှာဖြစ်ပြီးသား အာရုံငါးပါး၊ အနာဂတ်မှာ မဖြစ်သေးတဲ့
အာရုံငါးပါးအကြောင်းတွေ ပြန်တွေးတာကို ဓမ္မာရုံ ခေါ်တာ
ပါပဲ။ အဲဒီဓမ္မာရုံက ဟဒယဝတ္ထုလို့ခေါ်တဲ့ မနောဒွါရကို

လာထိခိုက်တာနဲ့ အရပ်စကားနဲ့ပြောရရင် အာရုံငါးပါး၊ တစ်
ပါးပါးကို တွေးကြံလိုက်တာနဲ့ မနောဝိညာဉ်ဆိုတဲ့ တွေးကြံ
သိစိတ်ကလေး ဖြစ်သွားပါတယ်။

မနောဒွါရကိုမှီပြီးဖြစ်တဲ့အတွက်ကြောင့် မနောဝိညာဉ်
စိတ်လို့ ခေါ်တာပါ။ ဓမ္မာရုံထဲမှာပါတဲ့ သုခုမရုပ်ရယ်၊ ဟဒယ
ရုပ်ရယ်ကို ရုပ်ဖြစ်တဲ့အတွက်ကြောင့် ရူပက္ခန္ဓာ ဖွဲ့ရမယ်။
မနောဝိညာဉ်စိတ်ကို ဝိညာဏက္ခန္ဓာ ဖွဲ့ရမယ်။ သူနဲ့အတူ
ပါလာတဲ့ စေတသိက် (၇)လုံးထဲက ဝေဒနာကို ဝေဒနာက္ခန္ဓာ
ဖွဲ့ရမယ်။

သညာကို သညာက္ခန္ဓာ ဖွဲ့ရမယ်။ ကျန်တဲ့စေတသိက်
ငါးလုံးကိုတော့ သင်္ခါရက္ခန္ဓာ ဖွဲ့ရမယ်။ ဒီနေရာမှာလည်း
ဝိညာဏက္ခန္ဓာက လိမ်ဦးမှာပဲ။ တွေးကြံတဲ့ အာရုံငါးပါးထဲက
အဆင်းနဲ့ပတ်သက်ရင် လူဆိုတာ တစ်ကယ်ရှိတယ်၊ အသံ
နဲ့ပတ်သက်ရင် ငှက်သံဆိုတာ တစ်ကယ်ရှိတယ် စသောအား
ဖြင့် လိမ်နေဦးမှာပါ။

ဒီအခါမှာ ယောဂီက တွေးကြံမိလိုက်တာနဲ့ မနောဒွါ
ရကို လာတိုက်တဲ့ ဓမ္မာရုံတွေပဲလို့ သိလိုက်ရင် ယထာဘူတ
ဉာဏ် ဆိုက်သွားတာပါပဲ။ တွေးကြံလိုက်တာနဲ့ ခန္ဓာငါးပါး
အနိစ္စလို့ ရှုလိုက်ရင်လည်း တစ်ခါတည်း ပြီးတာပါပဲ။ ဒီတော့
ခန္ဓာငါးပါး ဖြစ်ပုံပျက်ပုံကို ယောဂီတို့ သေချာသိသွားပြီဆို
ရင် နာမရူပ ပရိစ္ဆေဒဉာဏ်ကို ရပါပြီ။

နာမ်နဲ့ရုပ်ကို ပိုင်းပိုင်းခြားခြား သိသွားတဲ့ဉာဏ်ပေါ့။
 ရှေ့တစ်ဆင့်တက်ရမယ့်ဉာဏ်က ပစ္စယပရိဂ္ဂဟဉာဏ်ပါပဲ။
 ဒီဉာဏ်ကို မတက်ခင်မှာ အပါယ်မျိုးစေ့ဖြစ်တဲ့ သက္ကာယဒိဋ္ဌိ
 နှစ်ဆယ်ပယ်ပုံကို နာယူကြရအောင်။ ရုပ်နဲ့နာမ်ကို ငါးပုံ
 ပုံလိုက်လို့ ခန္ဓာငါးပါး ဖြစ်လာတာဆိုတော့ ခန္ဓာငါးပါးဟာ
 အထူး အဆန်းမဟုတ်ဘူး။ ဒီရုပ်နာမ် နှစ်ပါးပဲ။

ရုပ်ရောနာမ်ရော အကောင်အထည် အလုံးအခဲမရှိ
 သဘောတရားလေးသာရှိသလို ခန္ဓာငါးပါးလည်း အလုံးအခဲ
 အကောင်အထည်၊ အရည်အဖတ်၊ အမှုန်၊ အမွှား ဘာမှမရှိ
 တဲ့ သဘောတရားလေးပဲဆိုတာ ယောဂီတို့ သဘောပေါက်
 လောက်ပါပြီ။ ရူပက္ခန္ဓာဆိုရင် ဖောက်ပြန်တဲ့သဘောတရား
 လေးပဲ။ ဝေဒနာက္ခန္ဓာဆိုရင် ခံစားတဲ့သဘောတရားလေးပဲ။

သညက္ခန္ဓာဆိုရင် မှတ်သားတဲ့သဘောတရားလေးပဲ။
 သင်္ခါရက္ခန္ဓာဆိုရင် တိုက်တွန်းနှိုးဆော်တဲ့သဘောတရားလေး
 ပဲ။ ဝိညာဏက္ခန္ဓာဆိုရင် သိတတ်တဲ့သဘောတရားလေးပဲ။
 အလုံးအခဲ အမှုန်အမွှား တစ်ခုမှမရှိဘူး။ ခန္ဓာဟာ သူ့ချည်း
 သက်သက်ဆိုရင် ကုသိုလ်လည်းမဆိုရပါဘူး၊ အကုသိုလ်
 လည်း မဆိုရပါဘူး။ ဘာဖြစ်လို့လည်းဆိုတော့ ဘုရားရဟန္တာ
 တွေမှာလည်း ဒီခန္ဓာငါးပါးပဲ ဖြစ်နေတာကိုး။

ဘုရားရဟန္တာတွေဟာ ကုသိုလ်၊ အကုသိုလ်ကိုပယ်ပြီး
 သားဖြစ်လို့ သူတို့သန္တာန်မှာ ဖြစ်ပျက်နေတဲ့ ပရမတ်ခန္ဓာတွေ

ကို ကုသိုလ်လည်းမခေါ်နိုင်၊ အကုသိုလ်လည်းမခေါ်နိုင်ဘူး
ပေါ့။ ဒါ့ကြောင့် ဘုရား၊ ရဟန္တာတွေ သန္တာန်မှာဖြစ်တဲ့ ခန္ဓာ
တွေ ရည်ရွယ်ပြီး ပဉ္စကုန္ဒာ၊ ခန္ဓာငါးပါးလို့ သာမန်သာ ဟော
ခဲ့တာပေါ့။

အန္ဓပုထုဇဉ်တွေ သန္တာန်မှာဖြစ်တဲ့ ခန္ဓာကျတော့
တဏှာ၊ မာန၊ ဒိဋ္ဌိဆိုတဲ့ အကုသိုလ် ပပဉ္စတရားတွေ ပူးကပ်
လာပြီဖြစ်တဲ့အတွက် ပဉ္စပါဒါနကုန္ဒာ အစွဲအလမ်း ဥပါဒါန်
နှင့်တကွဖြစ်သော ခန္ဓာငါးပါးလို့ ဟောခဲ့ပါတယ်။ ပုထုဇဉ်
တွေရဲ့ခန္ဓာငါးပါးလည်း သူ့ဖာသာသူ ခန္ဓာသာဖြစ်နေရင်
တော့ ကုသိုလ်၊ အကုသိုလ်မဆိုရပါဘူး။ အခုတော့ ငါ့ခန္ဓာ
ဆိုပြီး တဏှာနဲ့လည်း စွဲလန်းတယ်။

ငါသာအတော်ဆုံး၊ အတတ်ဆုံးဆိုပြီး မာနနဲ့လည်း
ထောင်လွှားတယ်။ ငါရှိတယ်၊ သူရှိတယ်၊ ယောက်ျား၊ မိန်းမ၊
ပုဂ္ဂိုလ်သတ္တဝါဆိုတာ ရှိတယ်ဆိုပြီး ဒိဋ္ဌိနဲ့လည်း အယူမှား
တယ်။ အဲဒီလို ပပဉ္စတရားသုံးပါးနဲ့ပေါင်းမိလို့ ခန္ဓာဆိုး ခန္ဓာ
မိုက်တွေ ဖြစ်ကုန်ရတာပေါ့။ ဒီတရားဆိုးသုံးပါးထဲမှာ အရေး
တကြီးထားပြီး ပယ်သတ်ရမှာက ဒိဋ္ဌိဆိုတဲ့ တရားပါ။ ဘယ်
လောက် အရေးတကြီးထားပြီး ပယ်သတ်ရမလည်းဆိုတာကို
သံယုတ်ပါဠိတော် ပထမတွဲမှာ -

ရင်ဝလုံစူး၊ ထိပ်ဦးမီးလောင်လျှင်

သတ္တိယာဝိယဩမဋ္ဌော၊ ဒယုမာနောဝမတ္ထကေ။

သက္ကာယဒိဋ္ဌိပဟာနာယ၊ သတောဘိက္ခု ပရိဗ္ဗဇေ။

လို့ ဟောထားတယ်။ အဓိပ္ပာယ်က ရင်ဝမှာလုံစူးနေရင် အဲဒီ
လုံကို မြန်မြန်နှုတ်ရသလို ထိပ်ဦးမှာ မီးလောင်ရင် အဲဒီမီး
ကို မြန်မြန်ငြိမ်းရသလို သတိပညာရှိတဲ့ ယောဂီဟာလည်း
သက္ကာယဒိဋ္ဌိဆိုတဲ့ လုံကြီးကို မြန်မြန်နှုတ်ပစ်ပါလို့ ဖြစ်ပါ
တယ်။ သံယုတ်ပါဠိတော် ဒုတိယတွဲ စာမျက်နှာ ၄၇၈ က
ဒုတိယဣသိဒတ္တသုတ်မှာလည်း မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ(၆၂)ပါးဟာ သက္ကာ
ယဒိဋ္ဌိရှိမှသာ ဖြစ်ပေါ်နိုင်ကြတာ။ သက္ကာယဒိဋ္ဌိ မရှိရင်
မဖြစ်ပေါ်နိုင်တော့ဘူးလို့ ဟောထားပါတယ်။

ဒါ့ကြောင့် သက္ကာယဒိဋ္ဌိကြီးကို အရင်ဆုံးဉာဏ်နဲ့ ပယ်
ခွာကြရအောင် ထင်ရှားရှိတဲ့ ပရမတ်ခန္ဓာငါးပါးကို ငါ့ခန္ဓာ
ဆိုပြီး အယူအစွဲများတာကို သက္ကာယဒိဋ္ဌိလို့ခေါ်ပါတယ်။
ခန္ဓာတစ်ပါးမှာ သက္ကာယဒိဋ္ဌိလေးမျိုးနဲ့ အယူများတော့ ခန္ဓာ
ငါးပါးဆိုတော့ သက္ကာယဒိဋ္ဌိ အမျိုးနှစ်ဆယ်ဖြစ်သွားတာ
ပေါ့။ မင်္ဂလ်ကို တားတာလည်း ဒီသက္ကာယဒိဋ္ဌိပဲ။

အပါယ်ဆွဲချတာလည်း ဒီသက္ကာယဒိဋ္ဌိပဲ၊ ဒါကြောင့် သူ့ကို ဗုဒ္ဓက မြန်မြန်ပယ်သတ်ခိုင်းတာပါ။ ပုထုဇဉ်တစ်ယောက်မှာ သက္ကာယဒိဋ္ဌိတစ်မျိုးပဲ ရှိပါတယ်။ ဘယ်သက္ကာယဒိဋ္ဌိရှိတယ်ဆိုတာ မသိနိုင်တဲ့အတွက် အမျိုးနှစ်ဆယ်လုံး ပယ်သတ်ပေးရပါမယ်။ ပထမဆုံး ရူပက္ခန္ဓာမှာ သက္ကာယဒိဋ္ဌိလေးမျိုးနဲ့ အယူမှားပါတယ်။

ဘာတွေလဲဆိုတော့ ရူပက္ခန္ဓာသည် ငါဟုတ်၏။ ငါသည် ရူပက္ခန္ဓာ ဟုတ်၏။ ရူပက္ခန္ဓာထဲ၌ ငါရှိ၏။ ငါထဲ၌ ရူပက္ခန္ဓာရှိ၏ လို့ လေးမျိုးပေါ့။ ပထမဆုံးအယူမှားတာက ရူပက္ခန္ဓာသည် ငါဟုတ်၏တဲ့။ ကဲ ယောဂီတို့ ရူပက္ခန္ဓာဟာ ငါဟုတ် မဟုတ် စဉ်းစားဝေဖန်ပါ။ ရူပက္ခန္ဓာဟာ သူ့ဖောက်ပြန်တဲ့အလုပ် သူလုပ်နေတာပါ။ ငါ ဘယ်လိုမှ မဟုတ်နိုင်ပါဘူး။

ဘာဖြစ်လို့လဲဆိုတော့ ငါဆိုတာမရှိတဲ့ ပညတ်တရားကြီးမို့ပါ။ ရူပက္ခန္ဓာဟာ ငါမဟုတ်ရင် ဘာဟုတ်သလဲဆိုတော့ ရူပက္ခန္ဓာဘဲ ဟုတ်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် ရူပက္ခန္ဓာသည် ငါဟုတ်၏ဆိုတဲ့ အယူမှားကြီးကို ချက်ခြင်းပယ်ရှားပစ်လိုက်ပါ။ ဒုတိယအယူမှားက ငါသည် ရူပက္ခန္ဓာဟုတ်၏တဲ့။ ငါဟာ ရူပက္ခန္ဓာဟုတ်နိုင်၊ မဟုတ်နိုင် စဉ်းစားတော့ မဟုတ်နိုင်ပါဘူး။ ဘာဖြစ်လို့လည်းဆိုတော့ ငါဆိုတဲ့ မရှိတဲ့ပညတ်တရားကြီးမို့ပါ။ ရူပက္ခန္ဓာဆိုတဲ့ ပရမတ်အရှိတရားပေါ်မှာ ငါဆိုတဲ့ ပညတ်မရှိတရားကြီးနဲ့ ကပ်ကပ်ပြီး အယူမှားနေ

တာပါ။ ယောဂီတို့ကတော့ ရှေ့ပိုင်းမှာ ပညတ်ပရမတ် ကွဲအောင် နာယူခဲ့ပြီဖြစ်လို့ ဒီဒိဋ္ဌိခွာခန်းမှာ အကျယ် ရှင်းမပြ လည်း နားလည်နိုင်ပြီလို့ ထင်ပါတယ်။ တတိယအမှားက ရူပက္ခန္ဓာထဲ၌ ငါရှိ၏တဲ့။

ကဲ ပရမတ်ရူပက္ခန္ဓာထဲမှာ ငါရှိနိုင် မရှိနိုင် စဉ်စားတော့ ဘယ်လိုမှ မရှိနိုင်ပါဘူး ယောဂီတို့။ ဘာဖြစ်လို့ မရှိနိုင်သလဲ ဆိုတော့ ငါဆိုတာ နဂိုကတည်းကမရှိတဲ့ ပညတ်တရားကြီး ပဲ။ ဒါဆိုရင် ဘာပဲရှိနိုင်သလဲဆိုတော့ ရူပက္ခန္ဓာပဲ ရှိနိုင်တာ ပေါ့။ ရူပက္ခန္ဓာဟာ အရင်ကတည်းက ပရမတ်အရှိတရားပဲ မဟုတ်လား။

စတုတ္ထအယူများက ငါထဲ၌ ရူပက္ခန္ဓာရှိ၏တဲ့။ ဘယ်လို လုပ်ရှိနိုင်မလဲ။ ငါဆိုတာ အရင်ကတည်းကမရှိတဲ့ ပညတ် တရားကြီးဟာကိုး။ ဒါဆို ဘာရှိသလဲဆိုတော့ ရူပက္ခန္ဓာပဲ ရှိတာပေါ့။ ဒီလိုဉာဏ်နဲ့ ဖျောက်လိုက်စော့ သံက္ကာယဒိဋ္ဌိ လေးမျိုး ပျောက်သွားတာပေါ့။

ရူပက္ခန္ဓာအပေါ်မှာ သံက္ကာယဒိဋ္ဌိဖျောက်ပုံလေးမျိုးကို နည်းမီပြီး ကျန်တဲ့နာမ်ခန္ဓာလေးပါးအပေါ်မှာ သံက္ကာယဒိဋ္ဌိ ဖျောက်ပုံကိုလည်း ကိုယ့်ဉာဏ်နဲ့ကို ချဲ့ထွင်ပြီးတော့ သိနိုင် ပါပြီ။ သံက္ကာယဒိဋ္ဌိခွာခန်းပြီးတဲ့အခါကျတော့ ခန္ဓာငါးပါး ဖြစ်ခြင်းရဲ့အကြောင်းကို သိမ်းဆည်းပြီးတော့သိတဲ့ ပစ္စယ ပရိဂ္ဂဟဉာဏ်ကို သွားရပါမယ်။

ပုထုဇဉ်မဖြေနိုင်တဲ့ မေးခွန်း

ဒီနေရာမှာ ပုထုဇဉ်တွေမဖြေနိုင်ပဲ ပစ္စယပရိဂ္ဂဟဉာဏ်ကို ပိုင်ပိုင်နိုင်နိုင်ရပြီးတဲ့ စူဠသောတာပန်တွေသာ မဖြေနိုင်တဲ့မေးခွန်းတစ်ခုကို မေးချင်ပါတယ်။ မေးခွန်းက ခန္ဓာငါးပါးဟာ မြဲသလား၊ မမြဲဘူးလားတဲ့။ ဒီမေးခွန်းကိုတော့ ဗုဒ္ဓဘာသာတိုင်းနီးပါး ဖြေဆိုနိုင်ပါလိမ့်မယ်။ မမြဲဘူးလို့။ ဒုတိယဆက်လာတဲ့မေးခွန်းက ခန္ဓာငါးပါးဟာ ဘာ့ကြောင့် မမြဲရတာလည်းတဲ့။

ဒီမေးခွန်းကျတော့ ကလျာဏပုထုဇဉ်တွေတောင် မဖြေနိုင်တော့ပါဘူး။ ပဋိပတ်အကျင့်ကင်းတဲ့ စာတတ်တွေလည်း ဖြေဖို့မလွယ်ပါဘူး။ စူဠသောတာပန်ပုထုဇဉ်အဆင့်ရှိတဲ့သူကတော့ အခုလို ဖြေပြပါလိမ့်မယ်။

ခန္ဓာငါးပါးကိုဖြစ်အောင် လုပ်ပေးလိုက်တဲ့တရားက အဝိဇ္ဇာရယ်၊ တဏှာရယ်၊ ကံရယ်ပါ။ အဝိဇ္ဇာက ခန္ဓာဒုက္ခကို မသိတာပါ။ တဏှာက ခန္ဓာသစ်ကို လိုချင်တာပါ။ ကံက

ခန္ဓာဖြစ်စေမယ့် လောကီကုသိုလ်၊ အကုသိုလ်တွေကိုပြုတာ ပါ။ အဝိဇ္ဇာကို တရားကိုယ်ကောက်ရင် မောဟကိုရပါတယ်။ တဏှာကို တရားကိုယ်ကောက်ရင် လောဘစေတသိက်ကို ရပါတယ်။ ကံကတော့ စေတနာ စေတသိက်ပါ။

ဒီခန္ဓာဖြစ်ကြောင်းတရားသုံးပါးလုံးဟာ မမြဲပါဘူး။ ဖြစ်၊ တည်၊ ပျက်ဆိုပြီး ခဏငယ်သုံးချက်ပဲ အသက်ရှည်ပါတယ်။ ဒီတော့ ခန္ဓာငါးပါးကို ဖြစ်အောင်လုပ်ပေးလိုက်တဲ့ အဝိဇ္ဇာ၊ တဏှာ၊ ကံဆိုတဲ့ တရားသုံးပါးကမှ မမြဲတဲ့ဟာ သူတို့လုပ်ပေးလိုက်တဲ့ ခန္ဓာငါးပါးဟာလည်း ဘယ်မှာလာပြီး မြဲတော့မှာလည်း အမြဲတန်း ဖြစ်ပျက်နေတော့မှာပါ။ ဒါကြောင့် ခန္ဓာငါးပါးဟာ မမြဲတာပါလို့ အသေအချာ ဖြေဆို ပါလိမ့်မယ်။

အဖြေထဲမှာပဲ ခန္ဓာငါးပါးဖြစ်ခြင်းရဲ့ အတိတ် အကြောင်းသုံးပါး တစ်ခါတည်း ပါသွားပါပြီ။ အဝိဇ္ဇာ၊ တဏှာ၊ ကံဆိုတဲ့ အကြောင်းသုံးပါးကြောင့် ခန္ဓာငါးပါး ဖြစ်လာရပုံကို စွန်းလွန်းဆရာတော်ဘုရားကြီး ဟောပြု တာက တစ်ခါတည်း အဓိပ္ပာယ်ပါနေပါတယ်။ ဟောပုံက-

မသိလို့လို့ချင်၊ လို့ချင်လို့ပြုလုပ်
ပြုလုပ်တော့ ရရှိ၊ ရရှိတော့

ခံကြပေတော့တဲ့။ ဘယ်လောက်ကောင်းသလည်းလို့။ ခန္ဓာငါးပါးဖြစ်ခြင်းရဲ့ အတိတ်အကြောင်းကတော့ အဝိဇ္ဇာ၊ တဏှာ၊ ကံချည်း အတူတူပါပဲ။ ပစ္စုပ္ပန်အကြောင်းကျတော့

မတူတော့ပါဘူး။ ပစ္စယပရိဂ္ဂဟဉာဏ်ကို သိရခြင်းအားဖြင့် ယောဂီအတွက် တိုးသိလာတဲ့ အသိဉာဏ်က သြော် ခန္ဓာ ငါးပါးဆိုတာ ထာဝရတို့၊ ဗြဟ္မာတို့၊ ဗိဿနိုးတို့၊ မဟာသီဝ တို့က ဖန်ဆင်းတာမဟုတ်ပဲ အဝိဇ္ဇာ၊ တဏှာ၊ ကံဆိုတဲ့ အကြောင်းသုံးပါးကြောင့် ဖြစ်လာတာပါလားလို့ ပြတ်သား စွာ သိသွားတာပါပဲ။

ဒီအသိကြောင့် စူဠသောတာပန် ပုထုဇဉ်ဟာ ဘဝ အဆက်ဆက်ဖြစ်နေတာကို တပ်မက်တဲ့ ဘဝတဏှာကို ကုန်အောင်ကြိုးစားလာတယ်။ အန္ဓပုထုဇဉ်က ကုသိုလ်လုပ် တိုင်း လူချမ်းသာ၊ နတ်ချမ်းသာကို ဆုတောင်းပေမယ့် စူဠသောတာပန်က အဲဒါတွေ ဆုမတောင်းတော့ဘူး။ ဘဝ ဒုက္ခငြိမ်းရာ မဂ်ဖိုလ်နိဗ္ဗာန်ကိုပဲ ဆုတောင်းတော့တယ်။

ယောဂီများလဲ ကနေ့ကစပြီး ကုသိုလ်ပြုတိုင်း မဂ်ဖိုလ် နိဗ္ဗာန်ရဖို့သာ ဆုတောင်းကြရမယ်။ ဒါမှ ဘဝတဏှာတွေ တဖြည်းဖြည်း ကုန်ခန်းပြီး နောက်ဆုံးဘဝပြတ်တဲ့ နိဗ္ဗာန်ကို မျက်မှောက်ပြုကြရမှာပေါ့။ ခန္ဓာငါးပါးဖြစ်ခြင်းရဲ့ ပစ္စုပ္ပန် အကြောင်းကတော့ တစ်ပါးနဲ့တစ်ပါး မတူတဲ့အတွက် ခန္ဓာ တစ်ပါးစီပြောပြီး ရှင်းကြရအောင်။

ရူပက္ခန္ဓာဖြစ်ခြင်းရဲ့ အတိတ်အကြောင်းက အဝိဇ္ဇာ၊ တဏှာ၊ ကံ၊ ပစ္စုပ္ပန်အကြောင်းကတော့ အာဟာရဖြစ်ပါ တယ်။ အစာအာဟာရတွေ စားသောက်နေလို့သာ ဒီ ရူပက္ခန္ဓာကြီး ဆက်ဖြစ်နေတာပါ။ ဝေဒနက္ခန္ဓာ၊ သညက္ခန္ဓာ၊

သင်္ခါရက္ခန္ဓာတို့ရဲ့ အတိတ်အကြောင်းကတော့ အဝိဇ္ဇာ၊ တဏှာ၊ ကံပါပဲ။ ပစ္စုပ္ပန်အကြောင်းကတော့ ဖဿပါ။ ဒီနေရာမှာ ဖဿဆိုတာ ဘာလဲလို့မေးခဲ့ရင် တရားသုံးမျိုးပေါင်းမိတာကို ဖဿလို့ ဖြေရပါမယ်။

နမူနာတစ်ခု ပါဠိတော်အတိုင်း ထုတ်ပြုရရင် စက္ခုစ၊ ရူပေစ၊ ဥပ္ပဇ္ဇတိစက္ခုဝိညာဏံ၊ တိဏ္ဍံသင်္ဂတိဖဿောတွံ၊ အဓိပ္ပာယ်ကတော့ ရူပါရုံကနေ စက္ခုပသာဒကို ထိခိုက်တဲ့အခါ စက္ခုဝိညာဉ်စိတ်ကလေး ဖြစ်သွားပါတယ်။ အဲဒီလို ရူပါရုံရယ်၊ စက္ခုပသာဒရယ်၊ စက္ခုဝိညာဉ်စိတ်ရယ်၊ တရားသုံးမျိုးပေါင်းဆုံမိသွားတာကို ဖဿ ခေါ်တာပါပဲ။

ဒီအခါမှာ စက္ခုဝိညာဉ်စိတ်ကိုမှီပြီးဖြစ်ရတဲ့ စေတသိက် (၇) လုံးထဲက ဝေဒနာစေတသိက်က ဝေဒနက္ခန္ဓာဖြစ်ပါတယ်။ သညာစေတသိက်က သညက္ခန္ဓာဖြစ်ပါတယ်။ ကြွင်းတဲ့ စေတသိက်ငါးလုံးက သင်္ခါရက္ခန္ဓာဖြစ်ပါတယ်။ သဒ္ဓါရုံဆိုတဲ့ အသံရုပ်၊ သောတာပသာဒ အကြည်ရုပ်၊ သောတဝိညာဉ်စိတ် ဒီလိုတရားသုံးမျိုးပေါင်းမိပေါင်းမိပြီး ဝေဒနက္ခန္ဓာ၊ သညက္ခန္ဓာ၊ သင်္ခါရက္ခန္ဓာဖြစ်ပုံတွေကို မနောဝိညာဉ်စိတ် ထိရောက်အောင်အကျယ်ချဲ့ပြီး သိပါ။

ဒါ့ကြောင့် ဝေဒနက္ခန္ဓာ၊ သညက္ခန္ဓာ၊ သင်္ခါရက္ခန္ဓာတို့ ဖြစ်ခြင်းရဲ့ ပစ္စုပ္ပန်အကြောင်းဟာ ဖဿဆိုတာထင်ရှားသွားပါပြီ။ နောက်ဆုံးဖြစ်တဲ့ ဝိညာဏက္ခန္ဓာဖြစ်ခြင်းရဲ့ အတိတ်အကြောင်းကတော့ အဝိဇ္ဇာ၊ တဏှာ၊ ကံပါဘဲ။ ပစ္စုပ္ပန်

အကြောင်းကတော့ နာမ်၊ ရုပ်ပါ။ ဒီနေရာမှာ နာမ်တရား အရ ပဋိသန္ဓေစိတ် (၁၉) ပါးကို ယူရပါမယ်။

ရုပ်တရားအရတော့ ကမ္မဇရုပ် (၂၀) ကိုယူရပါမယ်။ လူ့ဘဝမှာ ပဋိသန္ဓေ စနေနေခြင်း ဒီပဋိသန္ဓေစိတ်နဲ့ကမ္မဇရုပ်က အရင်ဆုံးဖြစ်ရပါတယ်။ ပဝတ္တိဘဝတစ်လျှောက်လုံး ဝိညာဏက္ခန္ဓာတွေဖြစ်ပွားနိုင်တာဟာ သူတို့နှစ်မျိုးကြောင့် ပါပဲ။ ဒါ့ကြောင့် ဝိညာဏက္ခန္ဓာဖြစ်ခြင်းရဲ့ ပစ္စုပ္ပန်အကြောင်း ကို နာမ်ရုပ်လို့ ဗုဒ္ဓကဟောတော်မူခြင်းပါ။

ပစ္စယပရိဂ္ဂဟဉာဏ်အဆုံးမှာပဲ အရှင်သာရိပုတ္တရာ ဟောကြားတဲ့တရားဟာပြီးဆုံးသွားပါပြီ။ တရားအဆုံးမှာပဲ လူပေါင်းများစွာကို သတ်လာခဲ့တဲ့ အာဏာသားကြီးက ဘယ် အဆင့်ရောက်သွားသလဲဆိုရင် ဓမ္မပဒအဋ္ဌကထာမှာ ဖွင့်ပြထားတာက သောတာပတ္တိမဂ္ဂဿဩရတောအနု လောမ ဉာဏ်လို့ ဆိုထားပါတယ်။

အဓိပ္ပာယ်ကတော့ သောတာပတ္တိမဂ်ရဲ့ ရှေ့နားက အနု လောမဉာဏ်ကို ရသွားတယ်လို့ဆိုပါတယ်။ သောတာပတ္တိမဂ်ကို မရပါဘူး။ ဒီတော့ ဒိဋ္ဌိဆိုတဲ့ အယူမှားကြီးကို အမြစ်သတ်မပယ်နိုင်တာကတော့ အသေအချာပါ။ ဒါဆိုရင် ဘယ်လိုပယ်သွားသလဲဆိုရင် တဒင်္ဂပာန် ခေတ္တခဏလည်း ပယ်သတ်နိုင်မယ်။ ဒါမှမဟုတ် ဝိက္ခမ္ဘနမဟာန် - ခပ်ကြာကြာလည်း ပယ်သတ်နိုင်မယ်။ ဒီနှစ်မျိုးတစ်မျိုးမျိုးနဲ့ ဒိဋ္ဌိကို ပယ်သတ်နိုင်ခဲ့ပါတယ်။

အပယ်မျိုးစေ့ဖြစ်တဲ့ ဒိဋ္ဌိဆိုတဲ့ တရားဆိုးကြီးကို ပယ်
 သတ်နည်းသုံးမျိုး ဘယ်နည်းနဲ့ပဲ ပယ်သတ်ပယ်သတ်
 အပါယ်ဆွဲချမယ့် အကုသိုလ်တွေကိုတော့ ပယ်သတ်နိုင်တာ
 အမှန် ပါပဲ။ အခုလက်တွေ့ကြည့်ရအောင် တရားဆိုးတာနဲ့
 အာဏာ သားကြီးရဲ့ ဉာဏ်အမြင်တွေဟာ ပြောင်းသွားပါပြီ။
 ဪ ငါ၊ သူတစ်ပါး ယောက်ျား၊ မိန်းမ၊ ပုဂ္ဂိုလ် သတ္တဝါ
 ဆိုတာမရှိ တဲ့တရားတွေပါလား၊ တကယ်ရှိတာက ရုပ်နဲ့
 နာမ်ပါပဲလား။

ရှိတဲ့ရုပ်နာမ်ဆိုတာကလည်း အတုံး၊ အလုံး၊ အခဲ၊
 အရည်၊ အဖတ်၊ အမှုန်အမွှားမဟုတ်ပဲ သဘောတရားလေး
 မျှသာရှိတာပါလားလို့ အမြင်တွေရှင်းသွားပါတယ်။ အရှင်
 သာရိပုတ္တရာကို လမ်းထိပ်ရောက်အောင် လိုက်ပို့ပြီး ပြန်
 အလာမှာ ဘီလူးမတစ်ကောင်ဝင်စီးနေတဲ့ နွားတစ်ကောင်
 က ဝင်ဝှေ့လိုက်လို့ လမ်းပေါ်မှာ တင်ဆုံးခဲ့ရပါတယ်။

x x x x x

အာဏာပါးကွက်သား နတ်ပြည်သွား

ပုံမှန်အတိုင်းဆိုရင် နှစ်ပေါင်းငါးဆယ်ကျော်ပြုလုပ်ခဲ့
 တဲ့ ပါဏာတိပါတအကုသိုလ်ကံတွေကြောင့် ငရဲကျရမှာ
 အမှန်ပါ။ အခုတော့ အရှင်သာရိပုတ္တရာရဲ့ ကျေးဇူးကြောင့်
 အပါယ်မျိုးစေ့ဖြစ်တဲ့ ဒိဋ္ဌိကို ခေတ္တခဏ၊ သို့မဟုတ်၊ ခပ်ကြာ
 ကြာလေးပယ်သတ်နိုင်ခဲ့တဲ့ ကျေးဇူးကြောင့် လူသက်နဲ့ဆိုရင်
 နှစ်ပေါင်း (၅၇) ကုဋေနဲ့ အနှစ်ခြောက်သန်း အသက်ရှည်တဲ့
 တုသိတာနတ်ဘုံကို ရောက်ခဲ့ရပါတယ်။

ဒီဝတ္ထုကိုဟောတဲ့ ဓမ္မပဒအဋ္ဌကထာမှာတော့ နတ်
 ပြည်ရောက်တဲ့အကြောင်းလောက်ပဲ ပါပါတယ်။ မဂ်ဖိုလ်ရ
 သွားတဲ့အကြောင်းမပါပါဘူး။ ဒါပေမယ့် အင်္ဂုတ္တိုရ်ပါဠိတော်
 ပထမအုပ်၊ သောတာနုဂတိသုတ်မှာတော့ ဝိပဿနာယောဂီ
 များသေပြီးလို့ နတ်ပြည်ရောက်တဲ့အခါ တရားရပုံလေးမျိုးကို
 ဟောပြုထားပါတယ်။ ဝိပဿနာတရားကို နာကြားအား
 ထုတ်နေတဲ့ ယောဂီများသိပ်အားရစရာကောင်းတယ်၊ ဟော

ထားပုံက ဗုဒ္ဓရဲ့ တရားတော်များကို နာကြားထားတဲ့သူ၊ နှုတ်
 နဲ့ ရွတ်ဆိုနေတဲ့သူ၊ စိတ်နဲ့ကြံစည်နေတဲ့သူ၊ ဉာဏ်ပညာနဲ့
 ထိုးထွင်းသိတဲ့သူလေးယောက်တို့ဟာ သေခါနီးမှာ ရောဂါ
 ပြင်းထန်လို့ ဘုရားတရားကိုမေ့ပြီး သေသွားတောင် အပါယ်
 မကျပဲ နတ်ပြည်ရောက်ရပါတယ်။

တစ်ချို့ယောဂီများဟာ နတ်ပြည်ရောက်တာနဲ့ ချက်
 ခြင်းသောတာပန်တည်သွားပါတယ်။ တစ်ချို့ယောဂီ ကျ
 တော့ တန်ခိုးကြီးတဲ့ ရဟန္တာတစ်ပါးပါးက နတ်ပြည်လာပြီး
 တရားဟောတဲ့အခါကျမှ လူ့ဘဝက ငါကျင့်ကြံနေတဲ့ တရား
 ဟာ ဒီတရားပဲလို့ သတိရပြီး တစ်ခါတည်း သောတာပန်
 တည်သွားပါတယ်။

တစ်ချို့ယောဂီများကျတော့ ပဉ္စာလ၊ စက္ခု၊ ဟတ္ထက
 ဗြဟ္မာ၊ သနင်္ကံမာရဗြဟ္မာအစရှိသော ဓမ္မကထိကနတ်သား
 တစ်ဦးဦးက ဟောကြားတဲ့တရားကို နာကြားရတဲ့အခါကျမှ
 လူ့ဘဝက ကျင့်ကြံလာတဲ့ တရားကိုအမှတ်ရပြီး သောတာ
 ပန်တည်ပါတယ်။ တစ်ချို့ယောဂီများကျတော့မှ တရား
 အကြောင်းဆွေးနွေးရင် သောတာပန်သွားပါတယ်။

ဝိပဿနာတရားကို ပွားများအားထုတ်နာကြားထားသူ
 များဟာ နတ်ပြည်ရောက်ရင် ဒီလေးနည်းထဲက တစ်နည်း
 နည်းနဲ့ သောတာပန်တည်ရတယ်လို့ ဟောထားတော့ အာ
 ဏာသားကြီးဟာလည်း ဒိဋ္ဌိက္ခာအောင် ဝိပဿနာတရား

နာကြားထားသူဆိုတော့ ဒီလေးနည်းထဲက တစ်နည်းနည်းနဲ့ သောတာပန်ဖြစ်မှာ သေချာပါတယ်။

အာဏာသားကြီး ဒိဋ္ဌိက္ခာပြီး နတ်ပြည်ရောက်သွားတယ်ဆိုတော့ သစ္စာလေးပါးကို နာကြားနေကျ ယောဂီများကတော့ စောဒကတက်လာနိုင်တယ်။ သစ္စာလေးပါးလည်း မပါပဲနဲ့ အာဏာသားကြီးဟာ ဘယ်လိုလုပ် ဒိဋ္ဌိက္ခာပြီး တရား ရသွားသလဲဆိုတဲ့မေးခွန်းပေါ့။

စတုသစ္စဝိနိမုတ္တာဓမ္မောနာမနတ္ထိ၊ သစ္စာလေးပါးမှ အလွတ်ဖြစ်တဲ့တရားဆိုတာမရှိတဲ့ ဗုဒ္ဓဟောထားတဲ့အတိုင်း ဗုဒ္ဓတရားတော်မှန်သမျှ သစ္စာလေးပါးက လွတ်တာမရှိပါဘူး။ အခုဟောလိုက်တဲ့တရားထဲမှာလည်း သစ္စာလေးပါး ပါတာပါပဲ။

ဒုက္ခသစ္စာ၊ သမုဒယသစ္စာ၊ နိရောဓသစ္စာ၊ မဂ္ဂသစ္စာ လို့ နာမည်တွေသုံးမှ သစ္စာလေးပါး ပါတာမဟုတ်ပါဘူး။ အာဏာသားကြီးကိုဟောတဲ့ တရားထဲမှာ သစ္စာလေးပါးပါပုံကို ညှိပြရရင် ရုပ်ဓာတ်၊ နာမ်ဓာတ်ဟာ သဘောတရားမျှသာရှိပြီး ပရမတ်ခန္ဓာငါးပါးဟာ တစ်စက္ကန့်တောင် မပျက်စီးပဲ တည်တံ့မနေနိုင်ဘဲ တရစပ်ဖြစ်ပြီးပျက်နေတာပါလားလို့ သိအောင်နာကြားနေတာဟာ အမှန်ကိုကြံစည်ပြီး အမှန်ကိုမြင်အောင် အားထုတ်နေတာဖြစ်လို့ မဂ္ဂသစ္စာကို ပွားများနေတယ်လို့ ဆိုရပါတယ်။

မဂ္ဂင်နှစ်မျိုး

မဂ္ဂင် ၈ ပါးမှာ ဝိဇ္ဇာမဂ္ဂင်၊ စရဏမဂ္ဂင်လို့ နှစ်မျိုးရှိပါတယ်။ ဝိဇ္ဇာမဂ္ဂင်ဆိုတာ သိအောင်လုပ်ရတဲ့မဂ္ဂင်ပါ။ စရဏမဂ္ဂင်ဆိုတာကတော့ ကျင့်ရတဲ့မဂ္ဂင်ပါ။ ကျွဲကူးရေပါဆိုတဲ့အတိုင်း ဝိဇ္ဇာမဂ္ဂင်ကို ပိုင်ပိုင်နိုင်နိုင်သိအောင်ကြိုးစားလိုက်ရင် စရဏမဂ္ဂင်ဟာ တစ်ခါတည်း ပါသွားတာပါ။ အာဏာသားကြီးဟာ ဝိဇ္ဇာမဂ္ဂင်ကို တရားနာရင်း ပိုင်နိုင်အောင်ကြိုးစားလိုက်လို့ စရဏမဂ္ဂင်ပါ ပါသွားပြီး ဒိဋ္ဌိကွာခဲ့တာပါ။

ပရမတ်ခန္ဓာငါးပါးရဲ့ တရစပ်ဖြစ်ပျက်ပြီး ဆင်းရဲနေတာကို ကိုယ်ပိုင်ဉာဏ်နဲ့ သိသွားတာဟာ ဒုက္ခသစ္စာကို သိတာပါပဲ။ ပရမတ်ခန္ဓာငါးပါးရဲ့ ဖြစ်ပျက်နေတဲ့ သင်္ခါရဒုက္ခကို သိတာဖြစ်လို့ တစ်ကယ့်ဒုက္ခသစ္စာအစစ်ကို သိသွားတာပါ။ ခန္ဓာရဲ့ဒုက္ခကို သိလိုက်တာနဲ့ နောက်ထပ်လို့ချင်စိတ်ကို ပယ်လိုက်ပါတယ်။ အဲဒါ သမုဒယသစ္စာကို ပယ်တာပါ။

ခန္ဓာလုံချင်တဲ့ သမုဒယသစ္စာကို ပယ်လိုက်တာနဲ့ ခန္ဓာ တို့ရဲ့အဖြစ်အပျက်ကင်းရာ နိဗ္ဗာန်ကို ရှုဉာဏ်က အလုံလုံ ဆိုက်သွားပါတယ်။ အဲဒါ နိရောဓသစ္စာကို ဆိုက်ရောက်တာ ပါပဲ။ ပုထုဇဉ်အနေနဲ့ဆိုရင်တော့ အနုမာနမှန်းဆပြီး ဆိုက် ရောက်ရတာပေါ့။ မဂ်ကိုရတဲ့အနေနဲ့ ဆိုက်ရောက်မှာဆိုရင် တော့ သစ္စိကရဏ မျက်မှောက်ပြုပြီး ဆိုက်ရောက် တာပေါ့။

ဒါဟာ အခုဟောတဲ့တရားကို သစ္စာလေးပါးနဲ့ ကိုက် ပြလိုက်တာပါ။ ဒီအာဏာသားကြီးရဲ့ဖြစ်ရပ်ကိုထောက်ပြီး တော့ အကုသိုလ်ဗလပွေ့နဲ့နေတဲ့သူတွေ တရားအလုပ်ကို လာလုပ်တဲ့အခါ အလကားပါ။ ပါးစပ်က ဘုရား ဘုရား၊ လက်က ကားယားယားနဲ့ လူတွေ သီလရှိမှမရှိတာ။ တရား လာအားထုတ်နေ အပိုပဲဆိုပြီး အပြစ်ပြောမလွှတ်ဖို့ အရေး ကြီးပါတယ်။

ဝိသုဒ္ဓိခုနစ်ပါးမှာ သီလကစတာကတော့ မှန်ပါတယ်။ ဒါက ရဟန်းတော်တွေအတွက် အဓိကထား ဟောထားတာ ပါ။ ရဟန်းတော်တွေမှာတော့ သေးငယ်တဲ့ အာပတ်လေး တစ်ခု ရှိနေလည်း မဂ်တားဖိုလ်တားဖြစ်လို့ မဂ်ဖိုလ်မရနိုင်တဲ့ အကြောင်း ရှေ့ပိုင်းမှာဟောခဲ့ပါပြီ။ လူတွေမှာတော့ တရား အလုပ်မလုပ်ခင်မှာ ဘယ်လောက်ပင် သီလပျက်ခဲ့ ပျက်ခဲ့၊ မဂ်တားဖိုလ်တား မဖြစ်ပါဘူး။ ပဉ္စာနန္တရိယကံငါးပါး လွတ် ရင်ပြီးတာပါပဲ။ ကျန်တဲ့အကုသိုလ် ဘယ်လောက်ရှိရှိ မဂ်ဖိုလ် ကို မတားပါဘူး။ တရားလုပ်သခိုက် သီလစင်ကြယ်နေရင် ပြီးတာပါပဲ။

ပြီးတော့ ငါးပါးသီလဆိုတာ တရားရမှ အရိယာဖြစ်
 မှ တကယ်လုံခြုံတာပါ။ အရိယာဖြစ်မှ လုံခြုံတာကို ပြီးမှ
 ဆက်ရအောင်။ အာဏာသားကြီးလို ငါ၊ သူတစ်ပါးဆိုတဲ့
 အယူမှားတဲ့ဒိဋ္ဌိ ခေတ္တခဏကွာရုံနဲ့ သီလလုံပြီး သူတော်
 ကောင်းဖြစ်သွားတဲ့ လူငယ်လေးတစ်ယောက်အကြောင်း
 ကိုယ်တွေ့ ပြောပြပါမယ်။

ရွှေပြည်သာမြို့။ (၈)ရပ်ကွက်၊ ဆရာစံပန်းခြံက ဒေါ်
 သန်းကျင်ဆိုတဲ့ ဒကာမကြီးတစ်ယောက်ရဲ့သားပါ။ အရက်
 ကလည်းသောက်၊ စိတ်ကလည်းဆတ်တော့ ရိုက်ပွဲဖြစ်ပြီဆို
 လည်း ညွှန်လှိုင်ပါတာပဲ။ ဓားခုတ်ပွဲဖြစ်ပြီဆိုလည်း ညွှန်လှိုင်
 ပါတာပဲ။ အဖေကဆုံးသွားပြီဆိုတော့ သူ့အမေမှာ အချုပ်
 ခန်းနဲ့အိမ်နဲ့ ကူးချည်သန်းချည် ဖြစ်နေတော့တာပေါ့။

ထုံးစံအတိုင်း ဘယ်လိုမှ ဆိုဆုံးမ မရတော့ ကျောင်း
 ရောက်လာတာပေါ့။ အခါတွင်း ငါးရက်အပါအဝင် ဆယ်
 ရက်ခန့် ဒုလ္လဘရဟန်းဝတ်ချင်ပါတယ်တဲ့။ မိခင်က အတင်း
 တိုက်တွန်းလို့မဟုတ်ဘဲ သူ့ကိုယ်တိုင်က ဝတ်ချင်တာဆို
 တော့ ထူးခြားမှုတော့ ရှိနေပါတယ်။ ဒါနဲ့ ဦးပဉ္စင်းက
 ကျောင်းတိုက်စည်းကမ်းတွေ ပြောပြလိုက်တယ်။

ရဟန်းဝတ်နေစဉ်မှာ ဆေးလိပ်မသောက်ရဘူး၊ ကွမ်း
 မစားရဘူး၊ ကျောင်းအပြင်ကို ဆွမ်းခံကြွချိန်၊ ဆွမ်းစားကြွ
 ချိန်မှတစ်ပါး မထွက်ရဘူး။ အကြောင်းရှိလို့ ကြွချင်ရင်
 ဆရာတော်ကို အသိပေးလျှောက်ထားရမယ်။ တစ်နေ့ကို

ဝိပဿနာတရားခွေ လေးခွေမှာရမယ်။ မနက်စောတစ်ချိန်
တရားထိုင်ရမယ်။

ဒီစည်းကမ်းတွေ လိုက်နာနိုင်မှ ဝတ်ရမယ်ဆိုတော့
လိုက်နာနိုင်ပါတယ်တဲ့။ ဒါနဲ့ပဲ ဝတ်ခွင့်ပေးလိုက်ပါတယ်။
ဒုလ္လဘဝတ်ပြီး အကုသိုလ်ယူတဲ့လူတွေပေါ်လာလို့ အခုလို
စည်းကမ်းချက်တွေချပြီး အကျိုးရှိအောင် လုပ်ပေးနေတာ
ပါ။ ဒီနေရာမှာ ဒုလ္လဘဝတ်သူတိုင်း သိသင့်တဲ့ ဘိုးရာဇူဆို
တဲ့ကဗျာဆရာတစ်ယောက်ရဲ့ ကဗျာတစ်ပုဒ်ကို ဖော်ပြလိုက်
ဦးမယ်။ ကဗျာနာမည်က -

x x x x x

ဦးပဉ္စင်းသုံးပါး

ဒုလ္လဘဦးပဉ္စင်း

သိမ်ဆင်းပြီးနေ၊ မပျော်မွေ့၍၊
ရက်မစေ့ခင်၊ လူထွက်ချင်ကာ၊
ကြင်ယာဇနီး၊ ခေါ်တွေ့ပြီးလျှင်၊
ဇွတ်ကြီးပြင်ဆင်ခိုင်းတော့သည်။
ဦးပြင်ဆင်ပါဘုရား

ဒုလ္လဘဦးပဉ္စင်း

သိမ်ဆင်းပြီးနေ၊ စိတ်ငြီးငွေ့ဟု၊
ပုတီးမကိုင်း၊ မထိုင်တရား၊

တဝါးဝါးသမ်း၊ ကြမ်းနှင့်ကျောခင်း၊
ပျင်းဆင်းခုတ် ကျင့်တော့သည်။
ဦးပျင်းဆင်းပါဘုရား

ဒုလ္လဘဦးပဉ္စင်း

သိမ်ဆင်းပြီးနေ၊ စိတ်ငြီးငွေ့ဟု၊
လူ့ဘဝတွင် အမျှင်မပြတ်၊ တရစပ်ရှုပ်၊
သူ့အလုပ်များ၊ ခုမှနားဟု၊
အိပ်စားနှစ်လီ၊ ကျင့်တော့သည်။

ဦးပင်စင်ပါဘုရား။

ရခဲပေစွ၊ ဒုလ္လဘဟု၊

ဗုဒ္ဓအမွေ၊ ခံယူပေလည်း၊

ဓမ္မနည်းယူ၊ ကျင့်မှုမရှိ၊

အသိမလိုက်၊ စရိုက်မပြင်

အရှင်သုံးပါး၊ ပဉ္စင်းများတို့

ဘုရားအမွေ၊ မရစေကောင်း၊

ပါရမီဟောင်းလောင်း ဖြစ်တော့သည်။

ဦးတင်ပါသည်ဘုရား။

(ဘိုးရာဇ)

သူကလည်း ကျွတ်ချိန်တန်လို့ထင်ပါရဲ့။ တရားကို
စိတ်ပါလက်ပါနာပြီး။ သေချာလည်း အားထုတ်ပါတယ်။
ထူးခြားတာက ဝိပဿနာတရားဆိုတော့ သီလကြောင်း
တစ်လုံးတစ်ပါဒမှ မပါပါဘူး။ ငါဆိုတဲ့ ဒိဋ္ဌိအယူစွဲကြီး

ပျောက်အောင် ခန္ဓာ၊ အာယတန ဓာတ်၊ သစ္စာဆိုတဲ့ တရား
တွေကိုသာ ဟောသွားတာပါ။

ဆယ်ရက်စေ့လို့ ရဟန်းဘဝကလည်း ထွက်သွားရော
အရက်ကို လုံးလုံးမသောက်တော့ဘဲ အထည်ချုပ်စက်ရုံမှာ
စက်ပြင်တဲ့အလုပ်နဲ့ မိခင်ကို အမြတ်တနိုး လုပ်ကျွေးနေလို့
မိခင်ဖြစ်သူမှာ မျက်ရည်တွေဝဲပြီး ဝမ်းသာအားရနဲ့ လာ
လျှောက်ထားလို့ သိလိုက်ရတာပါ။

ဒီနေရာမှာ သောတာပန် သောတာပန်နဲ့ သောတာပန်
အကြောင်းကို လူပြောများတဲ့အတွက် တရားအားထုတ်တဲ့
ယောဂီများ မိမိကိုယ်မိမိ သောတာပန်ဟုတ်မဟုတ် တိုင်း
တာတဲ့ပေတံတစ်ချောင်း ပေးခဲ့ချင်ပါတယ်။ သောတာပန်
ဖြစ်သွားတယ်ဆိုတာ ငါရိုတယ်လို့ အယူအဆများတဲ့ သက္ကာ
ယဒိဋ္ဌိနဲ့ ငါဆိုတာဖြစ်ခဲ့လေသလား စသည်အားဖြင့် သို့လော
သို့လော တွေးတောတဲ့ ဝိစိကိစ္ဆာနှစ်ပါးကို ပယ်သတ်လိုက်
တာပါပဲ။

ဝိစိကိစ္ဆာကတော့ ဒိဋ္ဌိရဲ့ နောက်လိုက်မို့ သူ့ကို အဓိက
ထားပြီး ပြောစရာမလိုပါဘူး။ ဒိဋ္ဌိပြုတ်ရင် သူပြုတ်တာပါပဲ။
ဒါ့ကြောင့် ငါရိုတယ်ဆိုတဲ့ သက္ကာယဒိဋ္ဌိစွဲကြီး ငါ့မှာမရှိတော့
ဘူး။ ပြုတ်သွားပြီဆိုရင် အဲဒီလိုပြုတ်တာဟာ တဒင်္ဂ၊ ခဏ
လား၊ ဝိက္ခမ္ဘာ၊ ခပ်ကြာကြာလား၊ သမုစ္ဆေဒ၊ ဘယ်ဘဝမှ
ပြန်မလာတော့တဲ့ အမြစ်ပြတ်ပြုတ်ခြင်းလားဆိုတာ ကိုယ့်
ဖာသာပြန်ပြီးဆန်းစစ်ရပါမယ်။

ငါရိုတယ်ဆိုတဲ့အယူစွဲကြီး ဘယ်သောအခါမှ ပြန်
 မလာတော့တဲ့ ပြုတ်ခြင်းမျိုးနဲ့ပြုတ်သွားပြီး ငါ၊ သူတစ်ပါး
 ရိုတယ်ဆိုတာကို ဘယ်သူကဘယ်လိုပြောလို့မှ မယုံကြည်
 တော့ပါဘူးဆိုရင်တော့ သောတာပန်လို့ ပြောနိုင်ပါပြီ။ ဒါ
 ဆိုရင် ပထမဆင့်နှုတ်ဖြေ အောင်သွားပြီပေါ့။ ဒုတိယဆင့်
 ရေးဖြေနဲ့စစ်ကြပြီးစို့။

ကလျာဏပုထုဇဉ်လည်း ငါးပါးသီလ လုံခြုံတယ်။
 သောတာပန်အရိယာလည်း ငါးပါးသီလ လုံခြုံတယ်။ ဘယ်
 လို့ ထူးသလဲတဲ့။ အများကြီးထူးပါတယ်။ ကလျာဏပုထုဇဉ်
 ငါးပါးသီလလုံခြုံတယ်ဆိုတာ အကြောက်တရားကြောင့်ပါ။
 အပါယ်ကျမှာကြောက်လို့၊ သူတစ်ပါးကဲ့ရဲ့မှာကြောက်လို့၊
 ထောင်ကျမှာကြောက်လို့ စတဲ့အကြောက်တရားတွေကြောင့်
 ငါးပါးသီလကို လုံခြုံအောင် စောင့်နေတာပါ။

တစ်နည်းပြောရရင် ကျူးလွန်တဲ့စိတ်တွေကို အောင့်
 အည်းပြီး စောင့်ထိန်းနေရတာပါ။ အကယ်၍ ဒီသီလတွေ
 ကို ကျူးလွန်လို့ အပါယ်လည်းမကျဘူး။ ထောင်လည်းမကျ
 ဘူး။ သိက္ခာလည်းမကျဘူးဆိုရင် ထိပ်ဆုံးကနေ ကျူးလွန်
 မှာ အသေအချာပါ။ သောတာပန်အရိယာရဲ့ ငါးပါးသီလ
 လုံခြုံမှုကတော့ ဒီလိုမဟုတ်ပါဘူး။

သောတာပတ္တိမင်္ဂလာကနေ ငါးပါးသီလကို ကျူးလွန်ချင်
 တဲ့ စေတနာဆိုးတွေကို အတွင်းကနေ ဖြတ်ချလိုက်တာဆို
 တော့ ငါးပါးသီလကို ဖောက်ဖျက်ချင်တဲ့စေတနာဆိုးတွေကို

ပေါ်မလာတော့တာပါ။ ကလျာဏပုထုဇဉ်လို့ ကျူးလွန်ချင်
ရဲ့သားနဲ့ အောင့်အည်းပြီးစောင့်နေရတာ မဟုတ်ပါဘူး။

ဆိုလိုတာက သောတာပန်အရိယာဟာ ငါးပါးသီလကို
ဖောက်ဖျက်ချင်တဲ့စိတ်ကို ပေါ်မလာတော့တာပါ။ ဒါ့ကြောင့်
ယောဂီများအနေနဲ့ သောတာပန်ဖြစ် မဖြစ် မိမိကိုယ်ကို
ဆက်စစ်ဆေးကြည့်ရမှာ ငါးပါးသီလကို ဖောက်ဖျက်ချင်တဲ့
စိတ်တွေပေါ်လာသေးရင် သောတာပန် မဟုတ်သေးဘူး။
ပေါ်မလာတော့ဘူးဆိုရင်တော့ သောတာပန်လို့ ဆုံးဖြတ်
နိုင်တာပေါ့။

ဒီအချက်ကတော့ ဘေးကစစ်လို့ မရပါဘူး။ မိမိကိုယ်
မိမိ စစ်ရတာပါ။ လိမ်လို့လည်းမရနိုင်ဘူး။ ဒီနေရာမှာ သော
တာပန်ဖြစ်ဖို့နဲ့ပတ်သက်ပြီး အတွေးအခေါ်တွေ အများကြီး
ပါတဲ့။ သာမာဝတီမိဖုရားရဲ့ အိမ်ပါကျွန်မကြီးဖြစ်တဲ့
ခုဇ္ဇုတ္တရာအကြောင်းကို ပြောပြချင်ပါတယ်။

ဇာတ်လမ်းကတော့ ဗုဒ္ဓဘာသာတိုင်း ကြားဖူးကြတာ
များပါတယ်။ ဒီနေရာမှာတော့ သူတစ်ပါး သတိမထားမိတဲ့
အချက်လေးတွေကို ပြောပြချင်လို့ ဇာတ်လမ်းလိုရင်းလေးကို
သုံးခွင့်ပြုပါ။ ကောသမ္မိဘုရင်ဖြစ်တဲ့ ဥတေနမင်း ဗုဒ္ဓဘာသာ
မဖြစ်သေးခင်အချိန်ကပဲ ဖြစ်ပါတယ်။

ခုဇ္ဇုတ္တရာဟာ ရှင်ဘုရင်ဆီက အသပြာရှစ်ကျပ်ကို
ယူပြီး သာမာဝတီကို ပန်းဆက်ရပါတယ်။ ခါးကုန်းနေလို့
ခုဇ္ဇုတ္တရာဆိုတဲ့အမည်ကို ရတာပါ။ ပန်းဖိုးရှစ်ကျပ်ထဲက

လေးကျပ် လေးကျပ်ကို ခုဇုတ္တရာဟာ နေ့စဉ် ခိုးထားပါတယ်။ သာမာဝတီမိဖုရားကို လေးကျပ်ဖိုးပဲ ပန်းဆက်ပါတယ်။

ငါးပါးသီလမလုံခြုံတဲ့ သူ့ခိုးမကြီးတစ်ယောက်လို့ ဆိုရမှာပေါ့။ သူ အဲဒီလိုခိုးနေတာ နှစ်ပေါင်းအတော်ကြာပါပြီ။ တစ်နေ့ ပန်းဝယ်ဖို့အသွားမှာ ပန်းသည်အိမ်မှာ ဘုရားအမျိုးရှိတဲ့ သံဃာများ ဆွမ်းကပ်ပြီး တရားနာနေတာတွေ့ရတော့ ခုဇုတ္တရာလည်း ဝင်တရားနာလိုက်ပါတယ်။

ဒိဋ္ဌိပြုတ်ပြီး မင်္ဂလာရကြောင်း ဝိပဿနာတရားဆိုတော့ တရားအဆုံးမှာ ခုဇုတ္တရာ သောတာပန်တည်သွားပါတယ်။ တစ်ချို့က ထင်ကြပါလိမ့်မယ်။ ဟင် အာနာပါနလည်းမလုပ်၊ လျောင်းထိုင်ရပ်သွားဆိုတဲ့ ကုရိယာပုတ်ကို ရှုမှတ်မှုတွေလည်း မရှိဘဲနဲ့ ဘယ်လိုများ မင်္ဂလာရသွားသလဲလို့။

ရှင်းပြပါမယ်။ ရှေ့ပိုင်းကပြောခဲ့သလို ဗုဒ္ဓက မဂ္ဂင် ရှစ်ပါးထဲက သမ္မာဒိဋ္ဌိနဲ့ သမ္မာသင်္ကပ္ပဆိုတဲ့ သိရမယ့်ဝိဇ္ဇာမဂ္ဂင်ကို တစ်ခါတည်းသိအောင်ပြလိုက်တော့ ကျန်တဲ့ ကျင့်ရတဲ့စရုဏမဂ္ဂင် ၆ ပါးပါ တစ်ပါတည်းပါသွားပြီး မင်္ဂလာရသွားတာပါ။

ဝိပဿနာဆိုတာ ပညာအလုပ်

ဒီအချက်နဲ့ပတ်သက်ပြီး လယ်တီဒီပနီပေါင်းချုပ် ဒုတိယတွဲ၊ အနတ္တဒီပနီစာမျက်နှာ ၄၅၅ မှာ လယ်တီဆရာ တော်ဘုရားကြီးက -

ဝိပဿနာရှုမှုမည်သည်ဉာဏ်ပညာမှ ဖြစ်၏။ ဉာဏ် ပညာအဟုတ်အဟတ်ထိုးထွင်း၍ ပေါက်ရောက်အောင် ထင်နိုင်၊ မြင်နိုင်ပေလျှင် ကိစ္စပြီး၏။ ထို့ကြောင့် ဉာဏ်ပညာ ထက်သန်သောပုဂ္ဂိုလ်တို့မှာ ထိုကာယဂတာသတိ (အာနာ ပါနနှင့် လျောင်း၊ ထိုင်၊ ရပ်၊ သွားကူရိယာပုတ်ကို ရှုမှတ်မှု) ပွားများမှုကို အထူးအားမထုတ်သော်လည်း အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊ အနတ္တကောင်းကောင်းထင်မြင်၍ သွားလျှင် ပြီးစီးပါ၏ လို့ရေးသားတော်မူခဲ့တာပါ။ သောတာပန်ဖြစ်သွားတာနဲ့ ငါးပါးသီလကိ ဖောက်ဖျက်ချင်တဲ့စိတ်ဆိုးစိတ်ယုတ်တွေ ပျောက်သွားပါပြီ။ ဒါ့ကြောင့် ခိုးနေကျလေးကျပ်ကို မခိုး တော့ပဲ ရှစ်ကျပ်ဖိုးလုံး ပန်းဝယ်လိုက်ပါတယ်။ ဒါ့ကြောင့် ခိုးတတ်တဲ့ဝန်ထမ်းတွေ၊ ဈေးသည်တွေကို စာရိတ္တကောင်း စေချင်ရင် ဝိပဿနာကိုအရင်လုပ်ခိုင်းမှရမှာပါ။

ပန်းသည်က ရှစ်ကျပ်ဖိုးတောင်ဝယ်လို့ ထူးခြားတဲ့ အတွက် မေးတဲ့အခါမှာလည်း အမှန်အတိုင်းဖြေရင် ငါ သိက္ခာကျလိမ့်မယ်လို့ မတွက်ပဲ အမှန်အတိုင်းဖြေခဲ့ပါတယ်။ ပန်းသည်ကို ဖြေတဲ့အမှန်စကားထက်သာ မာဝတီမိဖုရားကို အမှန်ဖြေတဲ့စကားက ပိုလို့တောင်ကြောက်စရာကောင်းနေ ပါတယ်။

အရင်နေ့များက ပန်းတွေထက်နှစ်ဆပိုနေတာတွေ တော့ သာမာဝတီက မေးလိုက်တယ်။ ဥဇုတ္တရာပန်းတွေက အရင်နေ့တွေကထက် နှစ်ဆတောင်များနေပါလား၊ ဘာဖြစ် လို့လဲ မောင်တော်ဥတေနမင်းက ပန်းဖိုးငွေပိုပေးလိုက်လို့ လား၊ ဒီအခါမှာ ခုဇုတ္တရာရဲ့နေရာက နေကြည့်လိုက်ပါ။ ငါဆိုရင် ဒီမေးခွန်းကိုဘယ်လိုဖြေမလဲလို့ -

ပုထုဇဉ်တစ်ယောက်သာဆိုရုံ ကြံဖန်ပြီးလိမ့်လည် နေဦးမှာပါ။ အမှန်အတိုင်း ပြောလိုက်ရင် ငါအသတ်ခံရမှာ နောင် မခိုးရင်ပြီးတာပဲ။ အသက်မသေအောင်လိမ့်ပြော လိုက်မှလို့ပဲ စိတ်ကူးပေါ်မှာသေချာပါတယ်။ အခု ခုဇုတ္တရာ က ပုထုဇဉ် မဟုတ်တော့ပါဘူး၊ ဖြူစင်တဲ့ သောတာပန် အရိယာဖြစ်သွားပါပြီ။ ဒါကြောင့်လဲ -

“သခင်မ - ထားရင်လည်း နေရမှာပါ။ သတ်ရင်လည်း သေရမှာပါ။ ကျွန်တော်မျိုးမဟာ ဘုရင်ကြီးပေးတဲ့ ပန်းဖိုး ငွေအသပြာရှစ်ကျပ်ထဲက လေးကျပ်၊ လေးကျပ်ခိုးယူလာ တာကြာပါပြီ။ ဒီနေ့တော့ ဘုရားရှင်ရဲ့ တရားတော်ကို နာယူ

ရလို့ ခိုးယူလိုတဲ့စိတ်တွေပျောက်ပြီး ရှစ်ကျပ်ဖိုးလုံးဝယ်ယူ
လာခြင်းဖြစ်ကြောင်းပါလို့ ရဲဝံ့စွာအမှန်အတိုင်း လျှောက်ထား
လိုက်ပါတယ်။ အဲဒီအချက်က ပုထုဇဉ်တွေမှာမရှိတဲ့ သော
တာပန်တွေမှာသာရှိတဲ့ ဂုဏ်ရည်တစ်ခုပါပဲ။ ဒါကို ရတန
သုတ်မှာ -

ကိဉ္ဇာပိသောကမ္မံ ကရောတိပါပကံ၊

ကာယေနဝါစာ ဥဒစေတသာဝါ။

အဘဗ္ဗသောတဿ ပဋိစ္ဆဒါယ၊

အဘဗ္ဗတာဒိဋ္ဌ ပဒဿဝုတ္တာ။

ဘူဒမ္ပိသံယေ ရတနံပဏီတံ၊

ဧတေနသစ္စေန သုဝတ္ထိဟောတု။

သောတာပန်သည် အရင်ကကိုယ်နှုတ်ဖြင့် ပြုခဲ့သော
မကောင်းမှုအကုသိုလ်များရှိခဲ့လျှင် ဖုံးလွှမ်းထားခြင်းမရှိ၊
သောတာပန်ဖြစ်သောအခါစ၍လည်း အကုသိုလ်ကိုပြုခြင်း
ငှာမထိုက်သော ဤမှန်ကန်သောသစ္စာစကားကြောင့်
သတ္တဝါများ ချမ်းသာကြပါစေ လို့ဗုဒ္ဓက ဟောတော်မူခဲ့တာ
ပါ။ ပုထုဇဉ်များဟာ မကောင်းတာလုပ်မိထားရင် လူသိမှာ
အင်မတန်ကြောက်ပါတယ်။ သောတာပန်အရိယာများက
တော့ မသိတတ်ခင်က လုပ်ခဲ့ပြောခဲ့တဲ့ မကောင်းမှုများကို
သိက္ခာကိုမဲ့၊ ဓမ္မကိုမဲ့ပြီး ဖုံးလွှမ်းမထားဘဲ အမှန်အတိုင်း
ပြောဝံ့ပါတယ်။

ဒါဟာ ပုထုဇဉ်တွေမှာမရှိပဲ သောတာပန်တွေမှာသာ ရှိတဲ့ ဂုဏ်ရည်တစ်ခုပါပဲ။ သခင်မဖြစ်တဲ့ သာမာဝတီဖက် ကလည်း ကြည့်ပါဦး၊ မြင်တတ်လိုက်တာ၊ သူတော်ကောင်း များဟာ သူတော်ကောင်းအကျင့်ကိုသာ မြင်တာပဲ၊ ခုဇုတ္တရာ နှစ်ပေါင်းများစွာ ခိုးလာတဲ့အဖြစ်ကိုမမြင်ဘူး။

ခိုးချင်တဲ့စိတ်တွေကို တစ်ခါတည်း ပျောက်အောင် လုပ်ပေးလိုက်တဲ့ ဗုဒ္ဓရဲ့တရားတော်အပေါ်မှာပဲ အံ့ဩကြည်ညိုလွန်းလို့ ခုဇုတ္တရာကို တောင်းပန်ပြီး ဘုရားဟောလိုက်တဲ့ တရားတော်ကို တစ်ဆင့်ပြန်နာလိုက်ကြတာ ခုဇုတ္တရာပြန် ဟောတဲ့တရားအဆုံးမှာ သာမာဝတီနဲ့တကွ မောင်းမင်းရာ လုံး သောတာပန်တည်ကြပါတယ်။

ဒီနေရာမှာ ယောဂီတို့ကို တရားရဖို့နဲ့ ပတ်သတ်ရင် မာနမထားဖို့ သတိပေးလိုပါတယ်။ သောတာပန်ဖြစ်ဖို့ အင်္ဂါလေးချက်ထဲမှာ သူတော်ကောင်းကိုမှီဝဲ၊ သူတော်ကောင်း တရားကိုနာဆိုတဲ့နေရာမှာ သူတော်ကောင်းဆိုတာ ရုပ်ဓာတ်၊ နာမ်ဓာတ်အပေါ်မှာ ဒိဋ္ဌိပြုတ်အောင် ပရမတ်တရားကို ဟောပေးနိုင်တဲ့သူကို ဆိုလိုတာပါ။

အဲဒီသူတော်ကောင်းဟာ ရဟန်းဖြစ်ချင်ဖြစ်မယ်။ သီလရှင်ဖြစ်ချင်ဖြစ်မယ်။ အမျိုးသားဖြစ်ချင်ဖြစ်မယ်။ အမျိုးသမီးဖြစ်ချင်ဖြစ်မယ်။ ဘယ်သူပဲဖြစ်ဖြစ် သက္ကာယဒိဋ္ဌိပြုတ်အောင်ဟောပေးနိုင်ရင် သူတော်ကောင်းပဲ။ ဆည်းကပ်ပြီး တရားနာရမှာက ကိုယ့်တာဝန်ပါ။

အခု သာမာဝတီတို့အဖွဲ့ကို ကြည့်ပါ။ သူတို့ကို သက္ကာယဒိဋ္ဌိပြုတ်အောင် ဟောပေးနေတဲ့ သူတော်ကောင်းဟာ ဘုရားလည်းမဟုတ်ပါဘူး။ ရဟန်းသံဃာလည်း မဟုတ်ပါဘူး။ အမျိုးသားလည်း မဟုတ်ပါဘူး။ အမျိုးသမီး တစ်ယောက်ပါ။ လောကအလိုအားဖြင့်ဆိုရင် အဆင့်နိမ့်တဲ့ ကျွန်မျိုးထဲကပါ။

ဒါပေမယ့် ဟောတဲ့တရားက ဗုဒ္ဓရဲ့တရားစစ် တရားမှန်ဖြစ်လေတော့ နာကြားရသူ အယောက်ငါးရာလုံးဟာ သောတာပန်တည်ခဲ့ကြပါတယ်။ ဒီအယောက်ငါးရာလုံး ဥဒ္ဓဋ္ဌိတညူတွေချည်းပဲလို့ပြောရင်တော့ ဘယ်လိုမှ သဘာဝမကျနိုင်ပါဘူး။ ဒီအချက်ကိုကြည့်ပြီး မြတ်စွာဘုရားရဲ့ ပရမတ်စစ်၊ ဓာတ်စစ်တရားသာဖြစ်ခဲ့ရင် ဘယ်သူကဟောဟော နာယူသူဟာ သက္ကာယဒိဋ္ဌိပြုတ်ပြီး သောတာပန်တည်နိုင်တယ်ဆိုတာ ရဲရဲကြီး မှတ်ထားရပါမယ်။

သောတာပန်ရဲ့ တတိယမြောက် ထူးခြားချက်က အရိယာဖြစ်သွားပြီဆိုတာနဲ့ ရတနာသုံးပါးကို ပုထုဇဉ်ဘဝက ထက်ပိုပြီး ကြည်ညိုသွားတယ်။ ပုထုဇဉ်အနေနဲ့ ရတနာသုံးပါးကို ဘယ်လောက်ကြည်ညိုတယ်ပြောပြော သေတာနဲ့ သရဏဂုံပျက်သွားတာပဲ။ နောက်ဘဝကျ ဘာသာခြားဖြစ်ချင်ဖြစ်သွားတာပဲ။

ဖွဲ့ပုံပေါ်စိုက်တဲ့ ဝါးခြမ်းပြား

ဒါကြောင့် ပုထုဇဉ်ရဲ့ ရတနာသုံးပါးအပေါ် ကြည်ညို
 တဲ့သဒ္ဓါတရားဟာ ဖွဲ့ပုံပေါ်စိုက်ထားတဲ့ဝါးခြမ်းပြားလိုပဲ။
 အကြောင်းအမျိုးမျိုးကြောင့် ဝါးခြမ်းပြားဟာ အလွယ်တကူ
 လဲပြိုနိုင်သလို ပုထုဇဉ်ရဲ့ သဒ္ဓါတရားဟာလည်း မပြောပ
 လောက်တဲ့အကြောင်းလေးတွေကြောင့် ပျက်စီးသွားတတ်
 ပါတယ်။

အရိယာရဲ့သဒ္ဓါတရားကတော့ မြေထဲ အတောင်များ
 စွာတူးမြှုပ်ထားတဲ့ကျောက်တိုင်နဲ့တူတယ်။ ကျောက်တိုင်ဟာ
 လေ၊ မိုး စတဲ့ဘေးရန်တွေကြောင့် မလဲပြိုနိုင်သလို ရတနာ
 သုံးပါးအပေါ် ကြည်ညိုတဲ့ သောတာပန်ရဲ့သဒ္ဓါတရားဟာ
 လည်း ဘယ်လိုအကြောင်းကြောင့်မှ မပျက်စီးတော့ဘူး။

ဒီဘဝတင်မကဘူး။ ဘဝအဆက်ဆက် ဘယ်ဘဝ
 ရောက်ရောက် ရတနာသုံးပါးအပေါ်ကြည်ညိုတဲ့သဒ္ဓါတရား
 ဟာ မပျက်စီးတော့ဘူး။ မြတ်စွာဘုရားက တရားတော်တွေ
 ကိုဟောခဲ့လို့ သံဃာတော်များက ဒီတရားတော်တွေကို
 မပျောက်ပျက်အောင် ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်ခဲ့လို့သာ ငါ
 ဟာ ဒီတရားထူးကို ရတာပါလားဆိုတဲ့အသိကြောင့် သော

တာပန်ဟာ ရတနာသုံးပါးကို ဆတက်ထမ်းပိုး ပို၍ကြည်ညို
လာတာဖြစ်ပါတယ်။

ဒါ့ကြောင့် သောတာပန်အရိယာတွေဟာ ရတနာသုံး
ပါးကို မဖူးမျှော်ဘဲမနေနိုင်၊ မလှူဒါန်းဘဲမနေနိုင်အောင်
ဖြစ်ကြတာပါ။ ဘုရားလက်ထက်တော်က သောတာပန် အိုး
သည်လင်မယားဆိုရင် ဘုရားကျောင်းတော်က ရဟန်းတော်
အားလုံးကို မြေသပိတ်လိုချင် အလှူခံနိုင်တဲ့အကြောင်း ဖိတ်
မန်ထားပါတယ်။

ဒီအခါ ငါးရာကျော်ရှိတဲ့ရဟန်းတော်တွေဟာ အလွယ်
တကူ လှူမယ့်လှူရိတ်တယ်လို့သိတာနဲ့ ကိုင်နေတဲ့ သပိတ်
နှုတ်ခမ်းပဲ့တာလောက်နဲ့လဲ အသစ်သွား အလှူခံတာ ပါပဲ။
သပိတ်အပေါ်ပိုင်း နည်းနည်းပွန်းတာလောက်နဲ့လည်း
အသစ်သွားအလှူခံတာပါပဲ။ လှူမယ့်ဒကာက တစ်ယောက်
တည်း၊ အလှူခံနေတဲ့သံဃာက ငါးရာကျော်ဆိုတော့ ဒကာ
မှာလည်း သံဃာတော်တွေအတွက် သပိတ်ချည်းဖုတ်ပေး
နေရလို့ အိုးမလုပ်ရတော့ဘဲ ငတ်ပြတ်ဆင်းရဲတဲ့ဘဝ ရောက်
ရပါတယ်။

အကြောင်းစုံကို ဘုရားရှင်သိတော်မူတဲ့အခါ အိုးထိန်း
သည်လင်မယားကဲ့သို့ ဥစ္စာပါးရှားပြီး သဒ္ဓါများတဲ့ ဒကာ
ဒကာမတွေအပေါ်မှာ အလှူခံမကြမ်းဘို့ ကြမ်းရင် ပါဠိ
ဒေသနီအာပတ်သင့်စေဆိုပြီး သိက္ခာပုဒ်ပညတ်တော်မူရပါ
တယ်။

ဗုဒ္ဓလက်ထက်က လက်တွေ့သာဓကတွေ အများကြီး ရှိပါတယ်။ ဝိသာခါနဲ့ ဥတ္တရာဥပါသိကာမလေးဆိုရင် ငယ်ရွယ်စဉ်ကတည်းက သောတာပန်တည်ခဲ့ကြတာပါ။ ကံမကောင်းအကြောင်းမလှတော့ အိမ်ထောင်ကျတဲ့အခါ နှစ်ယောက်စလုံးမိစ္ဆာဒိဋ္ဌိအယူရှိတဲ့ ယောက်ျားများနဲ့ တွေ့ဆုံခဲ့ကြရပါတယ်။

ဝိသာခါဆိုရင် မိဂါရအမည်ရှိတဲ့ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ ယောက္ခမကြီးနဲ့ပြဿနာအမျိုးမျိုးကို ဖြေရှင်းပြီး ဘုရားဖူးခွင့်၊ တရားနာခွင့်၊ သံဃာတော်များအား လှူခွင့်တန်းခွင့်များကို မရရအောင်ယူခဲ့ပါတယ်။ ဥတ္တရာဥပါသိကာမလေးဆိုရင်လည်း (၁၅) ရက်လောက်ဘုရားဖူး၊ တရားနာ၊ လှူခွင့်တန်းခွင့်ရရေးအတွက် လင်ယောက်ျားဖြစ်တဲ့သူဌေးသားကို သီရိမာဆိုတဲ့ ပြည့်တန်ဆာမနဲ့ အပျော်ခိုင်းခဲ့ရပါတယ်။

ဒီသာဓကတွေထောက်ကြည့်ရင် အရိယာဖြစ်သွားသူများဟာ ရတနာသုံးပါးကျေးဇူးကို ပိုသိလာတဲ့အတွက် ပိုကြည်ညို၊ ပိုလှူဒါန်း၊ ပိုပူဇော်တယ်ဆိုတာ သေချာပါတယ်။ ဒါပေမယ့် မိတ်ဆွေရဟန်းတစ်ပါးကြုံခဲ့ရတဲ့ ဒကာမကြီးတစ်ယောက်ကတော့ အရိယာဖြစ်ခဲ့တယ်သာ ပြောတယ်။ ဘုရားဟောနဲ့ ပြောင်းပြန်ဖြစ်နေပါတယ်။

ပုထုဇဉ်ရဟန်းကို ရှိမခိုးချင်သူ

တရားစခန်းက ထွက်လာကတည်းက အဲဒီဒကာမကြီးဟာ ရဟန်းတော်တွေကို ရှိမခိုးတော့ဘူးတဲ့၊ ဘာဖြစ်လို့လဲလို့ မေးကြည့်တော့သူက သောတာပန်အရိယာဖြစ်သွားပြီ (သူတို့ကမ္မဋ္ဌာန်းဆရာ၏အပြော) တွေ့နေရတဲ့ ရဟန်းတွေက ပုထုဇဉ်ပဲ ရှိသေးတယ်၊ ဒါ့ကြောင့် ရှိမခိုးတာပါတဲ့၊ မိုက်လေစွ၊ မဲလေစွ၊ လွဲလေစွလို့ လယ်တီဆရာဟော်ဘုရားကြီးလေသံနဲ့ ပြောလိုက်ချင်ပါတယ်။

ရှေ့မှာပြခဲ့တဲ့ သောတာပန်ဖြစ်ရင်

- (၁) သက္ကာယဒိဋ္ဌိကြီးအမြစ်ပြတ်ပျောက်သွားခြင်း၊
- (၂) ငါးပါးသီလကို ဖောက်ဖျက်ချင်တဲ့စေတနာဆိုးမရှိတော့ခြင်း၊

(၃) ရတနာသုံးပါး၏ ကျေးဇူးကို တကယ်သိလာ၍ ရှေးကထက်ပိုကြည်ညိုခြင်း၊ ပိုပူဇော်ခြင်းဆိုတဲ့ အချက်သုံးချက်နဲ့ ကိုက်ကြည့်လိုက်ရင်ပဲ ဒီဒကာမကြီး တရားရတယ်ဆိုတာမဟုတ်နိုင်ကြောင်း ထင်ရှားပါတယ်။

သောတာပန်တကယ်ဖြစ်သွားတယ်ထားဦး သံဃာ
 တော်ကိုတော့ ဦးချရိုခိုးရမှာပါပဲ၊ သောတာပန်ကို အသာ
 ထားလို့ မုနိသုတ္တန်မှာ ဘုရားရှင်ဟောထားတာက
 အနာဂါမီ ပိစေဘိက္ခဝေဂိဟီဟောတိ၊

တေနတဒဟုပဗ္ဗဇ္ဇိတဿာပိ သာမဏေရဿ၊

အဘိဝါဒနာဒီဟိကတ္တဗ္ဗာနေဝ တဲ့အဓိပ္ပါယ်က လူ
 ပုဂ္ဂိုလ်ဟာ အနာဂါမ်ဖြစ်နေပါစေ။ ယနေ့မှ ရှင်ပြုတဲ့
 သာမဏေငယ်လေးကိုသော်လည်း ရိုခိုးခြင်းကို ပြုရမယ်တဲ့
 ရဟန်းဆိုရင်တော့ ပြောဘို့မလိုတော့ဘူး၊ ဘာဖြစ်လို့
 အနာဂါမ်အရိယာ လူပုဂ္ဂိုလ်က ပုထုဇဉ်ရဟန်းသာမဏေကို
 ရိုခိုးရသလဲဆိုရင် မြတ်စွာဘုရားသာသနာစည်ပင် တိုးပွား
 အောင် ရဟန်းကသာလုပ်နိုင်တယ်၊ အနာဂါမ် လူပုဂ္ဂိုလ်က
 ဘာမှလုပ်၍မရသောကြောင့်တဲ့။

ဒီကိုရင်ကလေးက ရဟန်းဖြစ်လာတဲ့အခါ သိမ်ထဲဝင်
 ပြီး ရဟန်းပေါင်းများစွာကို ကမ္မဝါဖတ်ပေးပြီး တိုးပွားစေနိုင်
 တယ်၊ လူအနာဂါမ်က ဘာမှလုပ်လို့မရပါဘူး၊ ဒီနေရာမှာ
 သူတစ်ပါးကို အရိုအသေပေးဖို့၊ ရိုခိုးဖို့ ဝန်လေးနေသူများ
 အတွက် အတွေးအခေါ်လေးတစ်ခုပေးခဲ့ချင်ပါတယ်။ ဦး
 ပဉ္စင်းတို့ ရဟန်းလောကမှာပဲ ရိုခိုးဖို့ ဝန်လေးနေတတ်သူ
 တွေကို ကိုယ်တိုင်ကြံ့ဘူးပါတယ်။

သာယာဝတီဘက်က ရွာတွေဆီ တရားဟောကြွတော့
 တစ်ချို့ရွာအကူးအသန်းတွေမှာ အညောင်းအညာလည်းပြေ

ဗဟုသုတလည်းရအောင် လှည်းမစီးဘဲ ခြေကျင်လျှောက် သွားတယ်၊ တစ်ခါကဆိုရင် ငါးမိုင်လောက် ခြေကျင်လျှောက် လိုက်တယ်၊ တရားဟောမယ့် ရွာမရောက်မီ ရွာတစ်ရွာက ကျောင်းကိုဝင်ပြီး အမောပြေရေသောက်ခဏနားကြတယ်။

ကျောင်းပေါ်တက်သွားတော့ ဘုရားခန်းရှေ့က ခုံမြင့် မှာထိုင်နေတဲ့ ကျောင်းထိုင်ကိုယ်တော်ကိုတွေ့တော့ သူ့မျက် နှာကလည်း ခပ်ရင့်ရင့်ဆိုတော့ ကိုယ့်ထက်ဝါကြီးမယ်ထင် တာနဲ့ “အရှင်ဘုရားတပည့်တော်ထက်ဝါကြီးမယ်ထင်ပါ တယ်ဘုရား၊ တပည့်တော် (၁၈) ဝါရပါပြီလို့” လျှောက်ထား ပြီး ရှိခိုးမယ်ပြင်လိုက်တော့ သူကလက်ကာပြတယ်။

မရှိခိုးနဲ့ဆိုတဲ့သဘောပေါ့၊ ပြီးတော့မှ သူက (၁၀) ဝါပဲ ရှိသေးတယ်တဲ့၊ ဒါနဲ့ပဲ ဟိုမေး ဒီမြန်းနဲ့ ခဏကြာတော့ ပြန်ခဲ့ ကြတယ်။ ပြန်သာလာခဲ့တယ်။ ဦးပဉ္စင်းထက် ရှစ်ဝါငယ်တဲ့ ကျောင်းထိုင်ကိုယ်တော်ဟာ ဦးပဉ္စင်းကို ရှိခိုးဖို့ နေနေ သာသာ လက်အုပ်တောင်မချီခဲ့ပါဘူး၊ သူ့စိတ်ထဲမှာက ဦးချ ရှိခိုးလိုက်ရင် ဦးပဉ္စင်းက ရသွားပြီး သူက ကုန်သွားမယ်လို့ ထင်နေတယ် ထင်ပါတယ်။

တကယ်ကျတော့ ဒီလိုမဟုတ်ပါဘူး၊ ရှိခိုးတဲ့သူ၊ အရှိ အသေပေးတဲ့သူကသာ ရသွားတာပါ။ ရှိခိုးခံတဲ့သူ၊ အရှိ အသေအပြုခံတဲ့ သူကဘာမှရမသွားပါဘူး၊ အာဇာနည် ငိုယ သုတ်မှာ -

အဘိဝါဒန သီလိဿ၊ နိစ္စံဝုဗ္ဗာပစာယိနော။

စတ္တာရောဓမ္မာဝဗုဒ္ဓိ၊ အာယုဝဏ္ဏောသုခံဗလံ။

လို့ဟောထားပါတယ်။ အဓိပ္ပါယ်က မိမိထက်အသက်

သိက္ခာဝုဏ်ဝါကြီးတဲ့ သူများကို ရှိခိုးသူ၊ အရိုအသေပြုသူများ
မှာ ဖြစ်ရာဘဝ အသက်ရှည်ခြင်း၊ အဆင်းလှခြင်း၊ ချမ်းသာ
ကြီးခြင်း၊ ခွန်အားကြီးခြင်းဆိုတဲ့ အကျိုးလေးမျိုးကို ရရှိပါ
သတဲ့။ ရှိခိုးခံရသူမှာတော့ ဘာကောင်းကျိုးမှ မရတဲ့အပြင်
ရှိခိုးခံထိုက်တဲ့ သီလ၊ သမာဓိ၊ ပညာမရှိခဲ့ရင် အပြစ်တောင်
ရပါသေးတယ်။

x x x x x

ရှိခိုးတယ်ဆိုတာ ကိုယ့်အတွက်

ဒါ့ကြောင့်ရှိခိုးတယ်၊ အရှိအသေပေးတယ်ဆိုတာ ကိုယ့်အတွက်ဖြစ်တာမို့ ရတနာသုံးပါးနဲ့တကွ အသက်သိက္ခာ ဂုဏ်ဝါကြီးသူများကို ရှိခိုးဖို့၊ အရှိအသေပေးဖို့ ဝန်လေးမနေသင့်ပါဘူး။

တရားနိဂုံးချုပ်ခါနီးမှာ အနတ္တအကြောင်းနည်းနည်း ပြောလိုပါတယ်။ ပြီးတော့မှ အနိစ္စာနုပဿနာရှုပွားရင်း တရားကို အဆုံးသတ်ကြတာပေါ့။ အနတ္တကို အနက် အဓိပ္ပါယ်သုံးမျိုးနဲ့ ဖွင့်ပြပါတယ်။ အသာရကတ္တေန အစိုးတရ ပိုင်ဆိုင်ခြင်းမရှိသောကြောင့်လည်းကောင်း၊ အနိဿရတ္တေန၊ အဝသဝတ္တနတ္တေအနတ္တာအနက်ပေးပြရရင်

အသာရကတ္တေန၊ ခိုင်မာသည့် အနှစ်အသားမရှိသည့် အတွက်ကြောင့်လည်းကောင်း၊ အနိဿရတ္တေန=အဆိုးတရား ပိုင်ဆိုင်ခြင်း မရှိသောကြောင့်လည်းကောင်း၊ အဝသ

ဝတ္ထုနတ္ထုန၊ မိမိအလိုသို့ မလိုက်ပါသည့်အတွက်ကြောင့် လည်းကောင်း။ အနတ္တာ၊ အနတ္တမည်၏လို့ ဖြစ်ပါတယ်။

ယောဂီများအနေနဲ့ အနတ္တကို အနိဿရတ္ထအနက်၊ အဝသဝတ္ထနတ္ထအနက်နှစ်မျိုးနဲ့ကတော့ မကြာခဏ နာဖူး ကြပါတယ်။ ခန္ဓာငါးပါးဟာ သူ့ဖာသာ တရစပ်ဖြစ်ပျက်နေ တာ။ ကိုယ်တားလို့မရဘူး။ အစိုးတရ အမိန့်မပေးနိုင်ဘူး၊ ဒါကြောင့် အနတ္တလို့ခေါ်တယ်။ ဒီဟောကြားချက်က အနိဿရတ္ထအနက်ကိုယူပြီး ဟောတာပါ။

မအိုချင်ပဲနဲ့လည်း အိုရတယ်၊ မနာချင်ပဲနဲ့လည်း နာရ တယ်။ မသေချင်ပဲနဲ့လည်း သေရတယ်၊ မဖြစ်ချင်ပဲနဲ့လည်း ဖြစ်ရတယ်၊ မပျက်ချင်ပဲနဲ့လည်း ပျက်ရတယ်၊ မိမိအလို မလိုက်ဘူး၊ ဒါကြောင့် အနတ္တလို့ ခေါ်တယ်၊ ဒီဟောကြား ချက်ကတော့ အဝသဝတ္ထနတ္ထအနက်ကို ယူပြီး ဟောတာပါ။

ဒီအနက်နှစ်မျိုးကတော့ အဟောလည်းများလို့ နာ ကြားဘူးတဲ့ လူလည်း များပါတယ်။ မနာကြားဘူးမှာကတော့ အသာရကတ္ထအနက်ပါပဲ။ ခိုင်မြဲတဲ့ အနှစ်သာရမရှိလို့ အနတ္တဆိုတဲ့အချက်ကို အကျယ်ချဲ့ဟောတာလည်း တော် တော်နည်းပါတယ်၊ ယနေ့အဲဒီအနက်ကို နည်းနည်းချဲ့ပြီး နာကြည့်ကြရအောင် -

အနတ္တကို ပုဒ်ခွဲရင် န တစ်ပုဒ်၊ အတ္တတစ်ပုဒ် ရပါ တယ်။ အတ္တက ကိုယ်ကိုဟောပါတယ်၊ န ကတော့မရှိခြင်း ကို ဟောပါတယ်။ နှစ်ခုပေါင်းတဲ့အခါ ကိုယ်မရှိဆိုတဲ့

အဓိပ္ပါယ်ရပါတယ်။ ဘုရားက ကိုယ်မရှိလို့ ဟောလိုက်တော့
ယောဂီ တို့ စိတ်ထဲကတော့ သိပ်လက်ခံချင်မှာမဟုတ်ပါဘူး၊
ဘုရား ဟောဆိုလို့ ငြိမ်နေရတာပါ။

ဘာဖြစ်လို့လည်းဆိုတော့ အမေမွေးကတည်းက
ဒီပညတ်ကိုယ်၊ ဥတုဇကိုယ်ကြီးကို အမြဲတွေ့နေရတော့
ကိုယ်ရှိတယ်လို့ပဲ ခိုင်ခိုင်မာမာယူဆထားကြလို့ပါ။ တကယ်
တော့ ဘုရားရှင်က ပကတိမျက်စိနဲ့ မြင်ရတဲ့ ပညတ်ကိုယ်
ကိုကြည့်ပြီး အနတ္တလို့ ဟောခဲ့တာ မဟုတ်ပါဘူး၊ ပညာ
မျက်စိနဲ့မြင်ရတဲ့ ပရမတ်ခန္ဓာကိုယ်ကို ကြည့်ပြီး ဟောခဲ့တာ
ပါ။

x x x x x

အတ္တသိမှ အနတ္တသိမယ်

ဒီတော့ အနတ္တကို တကယ်သိချင်ရင် အတ္တကို အရင် သိအောင် လုပ်ရပါတယ်။ အတ္တအဓိပ္ပာယ်ကို သေချာသိရင် အနတ္တကို သိတာပါပဲ။ အတ္တကို မြန်မာပြန်တဲ့အခါ ကိုယ်လို့ ဖြစ်ပါတယ်။ ကိုယ်ကိုထပ်ပြီး အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်လိုက်တဲ့အခါ အနှစ်သာရလို့ ဖြစ်လာပါတယ်။ အနှစ် - အနှစ်လို့လူတိုင်း ပြောကြသော်လည်း ဘာကြောင့် အနှစ်ခေါ်သလဲလို့ မေးရင် တော်တော်အဖြေရကျပ်မှာ သေချာပါတယ်။

မန်ကျည်းပင်တို့၊ တမာပင်တို့ကို ဖြတ်လိုက်တဲ့အခါ သစ်တုံးရဲ့ အလယ်ခေါင်မှာ မည်းမည်းနက်နက်ကိုတွေ့ရပါတယ်။ သူ့ကို အနှစ်လို့ခေါ်ပါတယ်။ ဘာဖြစ်လို့ အနှစ်ခေါ်ရသလဲဆိုတော့ ဘေးက အကာသားတွေထက် ကြာရှည် ခံလို့ပဲဖြစ်ပါတယ်။ ခိုင်မြဲစွာ တည်တံ့သောကြောင့် အနှစ်လို့ ခေါ်တယ်ဆိုရင် အဓိပ္ပာယ်ပြည့်စုံပါပြီ။

ပထမဆုံး အတ္တရဲ့မြန်မာပြန် ကိုယ်ဆိုတာကို ရှင်းရအောင် - ကိုယ်ဆိုတဲ့စကားလုံးကို သက်ရှိ၊ သက်မဲ့နှစ်မျိုးလုံးမှာသုံးပါတယ်။ သက်ရှိမှာဆိုရင် အကြီးဆုံး၊ အခိုင်ခံ့ဆုံးဖြစ်တဲ့ ရင်ဘတ်နဲ့ ကျောတစ်ခုလုံးကို ကိုယ်လို့ခေါ်ကြပါတယ်။ သက်မဲ့မှာတော့ ကိုယ်ထည်လို့သုံးပါတယ်။ ဥပမာ ကွမ်းအစ်ဆိုရင် ကွမ်းထည်တဲ့ အောက်ခံခွက်ကြီးတစ်ခုလုံးကို ကိုယ်ထည်လို့ခေါ်ပါတယ်။ အကြီးဆုံးအခိုင်ခံ့ဆုံးဖြစ်လို့ပါပဲ။

အောက်ထစ်ဆုံးပြောရရင် ကလေးတွေ ကစားနေတဲ့ အိုးပုတ်ကလေးတွေမှာလည်း ကိုယ်ဆိုတာရှိတာပဲ။ အဲဒီကလေးကစားတဲ့ အိုးပုတ်လေးကို မိုးထဲလေ့ထဲ ပစ်ထားရင် တောင် လေးငါးလတော့ မပျက်မစီးခိုင်မြဲနေပါသေးတယ်။ ဘာဖြစ်လို့ ခိုင်မြဲရသလဲဆိုတော့ အတ္တလို့ခေါ်တဲ့ ကိုယ်ရှိနေလို့ပါပဲ။ ဒါ့ကြောင့် အတ္တဆိုတာကိုယ်၊ ကိုယ်ဆိုတာ အနှစ်သာရ၊ အနှစ်သာရဆိုတာ ခိုင်မြဲခြင်းလို့ ပြောခဲ့တာပါ။

ဒါဆိုရင် ယောဂီတို့အနေနဲ့ တစ်ရက်ဖြစ်စေ၊ တစ်လဖြစ်စေ၊ တစ်နှစ်ဖြစ်စေ ခိုင်မြဲတဲ့ သဘောရှိမှ အတ္တခေါ်တယ်ဆိုတာကိုတော့ သဘောပေါက်ရောပေါ့။ ခိုင်မြဲတဲ့ အနှစ်သာရရှိလို့ အတ္တခေါ်တယ်ဆိုတာကို သိသွားရင် အနတ္တကို အလိုလိုသဘောပေါက်နိုင်ပါပြီ။ ပြောင်းပြန်၊ ပြန်လိုက်ရုံပါပဲ။ ဘယ်လိုပြန်ရမလဲဆိုတော့ ခိုင်မြဲတဲ့ အနှစ်သာရရှိလို့ အတ္တခေါ်တယ်။* ခိုင်မြဲတဲ့ အနှစ်သာရမရှိလို့ အနတ္တခေါ်တယ်လို့ အပြန်သိရမယ်။

ပရမတ်ခန္ဓာငါးပါးရဲ့ ခိုင်မြဲတဲ့ အနှစ်သာရမရှိပုံ ပြန်ဉာဏ်ဝင်စားကြည့်ကြရအောင် - ပရမတ်ခန္ဓာငါးပါးကို ဗုဒ္ဓက ဘာကြောင့်အနတ္တ၊ ကိုယ်မရှိဘူး၊ အတ္တမရှိဘူး၊ ခိုင်မြဲ မှမရှိဘူးလို့ ဟောခဲ့ရသလဲဆိုတော့ ပရမတ်ခန္ဓာငါးပါးဟာ မူရင်းကိုက အကောင်အထည်၊ အရည်၊ အဖတ်၊ အမှု၊ အမွှား၊ ဘာမှရှိတာမဟုတ်ဘူး၊ သဘောတရားအနေနဲ့သာ ရှိတာ၊ ပထဝီဓာတ်ရှင်းပြပုံပြန်ကြည့်ပါ။

ဒါက ပထမအချက်၊ ဒုတိယအချက်က အဲဒီပရမတ် ခန္ဓာတွေဟာ တစ်စက္ကန့်တောင် မပျက်စီးပဲ မတည်နိုင် ကြဘူး၊ အကယ်၍ တစ်စက္ကန့်လောက် မပျက်မစီးတည်နေ နိုင်တယ်ဆိုရင် ဗုဒ္ဓက အတ္တရှိတယ်၊ ကိုယ်ရှိတယ်၊ ခိုင်မြဲခြင်း ရှိတယ်လို့ ဟောမှာ၊ အခုတော့ တစ်စက္ကန့်တောင် မပျက် မစီး မတည်နိုင်ပဲ၊ အဲဒီတစ်စက္ကန့်အတွင်းမှာတင် ရုပ်ခန္ဓာ ပေါင်း ကုဋေငါးထောင်ရှစ်ရာရှစ်ဆယ်ကျော်၊ နာမ်ခန္ဓာ ပေါင်း တစ်သိန်းဖြစ်ပြီးတော့ ပျက်သွားကြတယ်။

ဒါ့ကြောင့် ပရမတ်ခန္ဓာငါးပါးကို ဗုဒ္ဓက အနတ္တလို့ ဟောတော်မူခဲ့တာပါ။ အနိစ္စ၊ ဒုက္ခယိုတာကတော့ သာသနာ ပအခါမှာလည်း တစ်ခါတစ်ရံကြားသိမယ်ဆိုရင် ကြားသိနိုင် ပါသေးတယ်တဲ့၊ အနတ္တဆိုတာကိုတော့ ဘုရားပွင့်တဲ့အခါမှ ပဲ ကြားသိနိုင်ပါသတဲ့၊ ယခုဘုရားရှင်သာသနာရှိသေးလို့သာ ယောဂီတို့ နာကြားကြရတာပါ။

အနတ္တအကြောင်းကို ဟောပြီးတဲ့နောက် အနိစ္စာ နှုပဿနာပွားများနည်းကို သင်ပြပြီး ဒီနေ့တရားကို နိဂုံးချုပ် ပေးပါမယ်။ အနိစ္စာနှုပဿနာပွားများနည်းနဲ့ ပွားများလိုက် တာ စကြိုသုံးလှမ်းနဲ့ ရဟန္တာဖြစ်သွားတဲ့ မထေရ်ကြီးတစ်ပါး အကြောင်းကို ဦးစွာနာကြားရအောင်၊ ဒီတော့ ယောဂီတို့ ဒီတရားရှုပွားရတာပိုပြီး အားရှိသွားတာပေါ့။

ဒီအကြောင်းကို ဝိသုဒ္ဓိမဂ်အဋ္ဌကထာမှာ ဖွင့်ပြထား တာပါ သီဟိုဠ်ကျွန်း၊ ဥစ္စာဝါလိကအရပ်မှာ သီတင်းသုံး နေထိုင်တော်မူတဲ့ မဟာနာဂမထေရ်ကြီးဟာ သက်တော် ရှစ်ဆယ်၊ ဝါတော်ခြောက်ဆယ်တောင်ရနေပါပြီ။ မဂ်ဖိုလ် ရအောင် ဝိပဿနာဆိုပြီး အားထုတ်လိုက်တာ၊ ဝိပဿနာ မဟုတ်ပဲ သမထပဲဖြစ်နေတော့ ဈာန်အဘိညာဉ်တွေပဲ ရတာ ပေါ့။

သမထကို အရင်အားထုတ်၊ ဥပစာရသမာဓိ၊ အပ္ပနာ သမာဓိအဆင့်လောက်ရောက်မှ ဝိပဿနာကိုကူးပြီး ရှုပွား အားထုတ်တဲ့နည်းကို သမထယာနိကနည်းလို့လည်း ခေါ် တယ်။ ထမ်းပိုးထမ်းတဲ့နည်းလို့ သမထ၊ ဝိပဿနာနှစ်ခုလုံး တွဲပါတဲ့အတွက် ယုဂဒ္ဓနနည်းလို့လည်း ခေါ်ပါတယ်။ မဟာ စည်၊ မိုးကုတ်၊ (အနာဂါမ်) ဆရာသက်ကြီး၊ စွန်းလွန်း၊ သဲ အင်းဂူဝိပဿနာနည်းများကို ယုဂဒ္ဓနနည်းလို့ ခေါ်နိုင်ပါ တယ်။

ပသုံးလုံးဝိပဿနာ၊ ကသစ်ဝိုင်၊ ပခုက္ကူဝိပဿနာ၊ သစ္စဒီပကာ၊ ဝိပဿနာ နည်းများကိုတော့ ဝိပဿနာယာနိကတစ်နည်း သုဒ္ဓဝိပဿနာနည်းလို့ ခေါ်နိုင်ပါတယ်။ ထူးခြားတာတစ်ခုကတော့ ယောဂီများကြားဘူးပြီးဖြစ်တဲ့ ဝိပဿနာညစ်ညူးကြောင်း ဆယ်ပါးဟာ သမထယာနိကနည်းနဲ့ ရူပွားသူတွေမှာသာဖြစ်ပေါ်ပြီး ဝိပဿနာယာနိကနည်းနဲ့ ရူပွားသူတွေမှာ မဖြစ်ပေါ်နိုင်ဘူးဆိုတဲ့ အချက်ပါပဲ။

x x x x x

ဝိပဿနာညစ်ညူးကြောင်းဆယ်ပါး

ဝိပဿနာညစ်ညူးကြောင်းဆယ်ပါးဆိုတာက -

- ၁။ သြဘာသ = ခန္ဓာကိုယ်မှ အလင်းရောင်ထွက်ပေါ်ခြင်း
- ၂။ ဉာဏ် = အသိဉာဏ်ထက်မြက်လာခြင်း
- ၃။ ပီတိ = နှစ်သိမ့်ဝမ်းမြောက်နေခြင်း
- ၄။ ပဿဒ္ဓိ = ငြိမ်းအေးနေခြင်း
- ၅။ သုခ = ချမ်းသာနေခြင်း
- ၆။ အဓိမောက္ခ = ယုံကြည်မှု ဆုံးဖြတ်ချက် များလာခြင်း
- ၇။ ပဂ္ဂဟ = ဝီရိယတိုးလာခြင်း
- ၈။ ဥပဋ္ဌာန = သတိထင်ခြင်း
- ၉။ ဥပက္ခော = မျှတလွယ်ကူစွာ ရှုနိုင်လာခြင်း
- ၁၀။ နိကန္တိ = (ထိုကိုးချက်၌) တွယ်တာကပ်ငြိနေခြင်း

တို့ပါပဲ။

အဲဒီဆယ်ချက် တစ်ချက်ချက်ဖြစ်ပေါ်လာတဲ့အခါ မင်္ဂလာတေး၊ ဖိုလ်တေး ဆက်မကျင့်ကြံတော့ရင် ယောဂီတို့မှာ အလွန် နှစ်နာပါတယ်။ အခု မဟာနာဂမထေရ်ကြီးက အဘိညာဉ် တွေတောင် ရနေတာဆိုတော့ ဝိတိက္ကမကိလေသာ၊ ပရိယု ဌာနကိလေသာတွေဟာ ထကြွမလာတော့ဘဲ ငြိမ်ဝပ်နေတဲ့ အတွက် သူ့ကိုယ်သူ ကိလေသာအာဝဂေါ ကုန်ခမ်းတဲ့ ရဟန္တာလို့ အထင်မှားနေရှာပါတယ်။

ကမ္မဋ္ဌာန်းတရားတွေလဲ ပြသပေးပါတယ်။ သူပြသပေး တဲ့နည်းနဲ့ အားထုတ်တဲ့ တပည့်တော်တော်များများဟာ ရဟန္တာတွေ ဖြစ်တော်မူကြပါတယ်။ ရဟန္တာဖြစ်သူ ကြတဲ့ တပည့်တော်တော်များဟာ သူတို့စိတ်နဲ့ ဆင်ခြင်ကြည့်လိုက် ရင် ဆရာဖြစ်တဲ့ မဟာနာဂမထေရ်ကြီး ပုထုဇဉ်ဘဝသာရှိ သေးကြောင်း သိတော်မူကြမှာပါ။

ဒါပေမယ့် မိချောင်းမင်း ရေခင်းပြ၊ ဘုန်းကြီးစာချ ဖြစ် မှာစိုးလို့နဲ့ တူပါတယ်။ ဘယ်သူမှ ပုထုဇဉ်ဖြစ်ကြောင်း အသိ မပေးကြဘူး။ အဲဒီတပည့်များထဲက တလင်္ဂရအရပ်မှာ သီတင်းသုံးနေတော်မူတဲ့ ဓမ္မဒိန္နဆိုတဲ့ ပဘိန္ဒုပဋိသမ္ဘိဒါပတ္တ ရဟန္တာမထေရ်မြတ်ကတော့ ဆရာဖြစ်သူ ပုထုဇဉ်အဖြစ်နဲ့ သေသွားမှာစိုးရိမ်တဲ့အတွက် ပရိယာယ်နဲ့ သတိပေးရအောင် မဟာနာဂမထေရ်ကြီးထံ ရောက်လာပါတယ်။

တပည့်တစ်ယောက်အနေနဲ့ ဆရာလဲဖြစ်၊ သက်ကြီး ဝါကြီးလဲဖြစ်တဲ့ မထေရ်ကြီးတစ်ပါးကို သင်ဟာ ရဟန္တာ

မဟုတ်သေးဘူး။ ပုထုဇဉ်အဖြစ်သာ ရှိသေးတယ်လို့ ပြော
ဖို့ရာဟာ အင်မတန်မှ ဝန်လေးစရာကောင်းလှပါတယ်။ ခက်
လဲ ခက်ခဲလှပါတယ်။

ထူးခြားဆန်းကြယ်လှတဲ့ပညာရှိတို့ရဲ့ ဖြတ်ထိုးဉာဏ်ကို
ဒီနေရာမှာ ကြည်ညိုရမှာပါ။ အနားရောက်လာပြီး ဦးချလာ
တဲ့ ဓမ္မဒိန္နမထေရ်ကို မဟာနာဂမထေရ်ကြီးက

“ငါ့ရှင် ဓမ္မဒိန္န ဘာအကြောင်းကြောင့် လာခဲ့သလဲ”
လို့ မေးလိုက်တဲ့အခါ ဓမ္မဒိန္နမထေရ်က ပြဿနာပုစ္ဆာ မေး
လျှောက်ဖို့လာကြောင်း လျှောက်ထားပြီး ပရိယတ်၊ ပဋိပတ်
နဲ့ပတ်သက်တဲ့ ပုစ္ဆာပြဿနာတစ်ထောင်ကိုမေးရာမှာ ဆုတ်
ဆိုင်းမရှိဘဲ လွယ်လင့်တကူ ဖြေလိုက်ပါတယ်။

ဒါ့ကြောင့်လဲ သူ့ကိုယ်သူ ရဟန္တာလို့ ထင်နေတာပါ။
ဒီအခါမှာ ဓမ္မဒိန္နမထေရ်က

အရှင်ဘုရား ဉာဏ်တော်ဟာ လွန်စွာမှ ထက်မြက်လှ
ပါတယ်။ ဤတရားများကို ဘယ်အခါက ရရှိပါသလဲလို့ မေး
လျှောက်တဲ့အခါ လွန်ခဲ့တဲ့ အနှစ်ခြောက်ဆယ်လောက်က
တည်းက ရရှိတယ်လို့ ဖြေတယ်။ ဒီအဖြေကို ထောက်ကြည့်
ရင် သူ့ကိုယ်သူ ရဟန္တာဖြစ်ပြီလို့ ထင်နေတာ အနှစ်ခြောက်
ဆယ်ရှိနေပြီဆိုတဲ့သဘောပါပဲ။

“သမာဓိ(အဘိညာဉ်) ကို အသုံးပြုပါသေးသလား
ဘုရားဆိုတော့ အသုံးပြုပါသေးတယ်လို့ အဖြေရတာနဲ့
အလွန်ဆိုးသွမ်းပြီး ကြောက်မက်ဖွယ်ကောင်းတဲ့ ဆင်တစ်

ကောင်ဟာ သည်းထန်စွာအော်ဟစ်ပြီး နင်းချေသတ်ရ အောင် အရှင်ဘုရားဆီပြေးလာတဲ့ပုံသဏ္ဍာန် ဖန်ဆင်းပြပါ ဘုရားလို့ လျှောက်ထားလိုက်တော့ မထေရ်ကြီးကလည်း ချက်ခြင်း ဖန်ဆင်းပြတယ်။

သူ့ဖန်ဆင်းတဲ့ဆင်ကို သူ့ဆီကိုပြေးလာတာမြင်တာနဲ့ မဟာနာဂမထေရ်ကြီးဟာ ကြောက်စိတ်ဝင်ပြီး ထပြေးဖို့ ဟန်ပြင်ပါတယ်။ ဒီအခါမှာ ဓမ္မဒိန္နမထေရ်က သင်္ကန်းစကို လှမ်းဆွဲလိုက်ပြီး

“အရှင်ဘုရား ရဟန္တာမှာ ကြောက်ရွံ့ထိတ်လန့်တဲ့စိတ် ရှိပါသေးသလားဘုရား” လို့ မေးလိုက်တဲ့အခါ မဟာနာဂ မထေရ်ကြီးလည်း မိမိကိုယ်ကို ပုထုဇဉ်မှန်းသိသွားပြီး ငါ့ရှင် ဓမ္မဒိန္န ငါ၏အားထားမှီခိုရာဖြစ်ပါလို့မိန့်ပြီး ဓမ္မဒိန္နမထေရ် ရဲ့ရှေ့မှာ ဆောင့်ကြောင့်ထိုင်ပြီး ကမ္မဋ္ဌာန်းနည်း တောင်းပါတယ်။

x x x x x

ခြေသုံးလှမ်းနဲ့ ရဟန္တာဖြစ်သူ

ဓမ္မဒိန္နမထေရ်ဆီက ကမ္မဋ္ဌာန်းရတဲ့အခါ စကြံသွားရင်း ရှုမှတ်တာ သုံးလှမ်းအရမှာပဲ ရဟန္တာဖြစ်တော်မူပါတယ်။ တပည့်ဖြစ်ပေမယ့်လည်း ဆရာကို ရဟန္တာဖြစ်အောင် ပရိယာယ်နဲ့ တရားပြပေးတဲ့ ဓမ္မဒိန္နမထေရ်ကို ချီးကျူးစရာကောင်းသလို မဟာနာဂမထေရ်ကြီးကိုလည်း ချီးကျူးစရာကောင်းပါတယ်။

ဘာလဲဆိုတော့ ကိုယ့်အမှားကို ကိုယ်သိတာနဲ့ ချက်ခြင်းပြင်ပြီး တပည့်ဖြစ်ခဲ့ဖူးသူထံ ကမ္မဋ္ဌာန်းပြန်တောင်းရတာလည်း တော်တော်ကို ချီးကျူးစရာကောင်းပါတယ်။ ကိုယ့်အမှားကို တွေ့မြင်တဲ့သူက ဆုံးမလာတဲ့အခါ ခံယူနားထောင်ပြီး အမှားကို ချက်ခြင်းပြင်သူကို သုဝဏ္ဍီလို့ ခေါ်ပါတယ်။ မြန်မာလိုကတော့ ဆိုဆုံးမလွယ်သူလို့ ဖြစ်ပါတယ်။

စကားနားမထောင်ဘဲ အမှားကိုမပြင်တဲ့သူကိုတော့ ဒုဗ္ဗဏ္ဍီလို့ခေါ်ပါတယ်။ ဆိုဆုံးမခက်သူပေါ့။ ဒီနှစ်မျိုးမှာ

သုဝဏ္ဏပုဂ္ဂိုလ်မျိုးသာ မင်္ဂလာကို ရနိုင်ပါတယ်။ ဒုဗ္ဗပုဂ္ဂိုလ်
ဟာ မင်္ဂလာကို မရနိုင်ပါဘူး။ မဟာနာဂမထေရ်ကြီးကို
သုဝဏ္ဏပုဂ္ဂိုလ်လို့ ဆိုနိုင်ပါတယ်။

မဟာနာဂမထေရ်ကြီး ခြေသုံးလှမ်းနဲ့ ရဟန္တာဖြစ်
အောင် ရှုပွားနိုင်တယ်ဆိုတာ အနိစ္စနုပဿနာကို အရင်
ကတည်းက ပွားများထားပြီးသား အထုံတွေ့ရှိနေလို့ပါ။
မထေရ်ကြီးကလည်း လွယ်ကူတဲ့အခြေခံကနေစပြီး ယခုလို
ခက်ခဲတဲ့အဆင့်ထိ အချိန်ယူပွားခဲ့ရတာပါ။ ဆရာမပြုလို့သာ
နည်းမရဖြစ်ပြီး စျာန်အဘိညာဉ်မှာ သောင်တင်နေရတာပါ။

အခု ယောဂီတို့မှာ ဆရာနဲ့လည်း တွေ့နေပါပြီ။ နည်း
လည်း ရတော့မှာပါ။ နည်းရရင် ကျင့်ကြံအားထုတ်ဖို့ပဲ လို
ပါတော့တယ်။ အနိစ္စနုပဿနာကို ပုဒ်ခွဲရင် အနိစ္စတစ်ပုဒ်
အနုပဿနာကတစ်ပုဒ် ဖြစ်ပါတယ်။ အနိစ္စက ပရမတ်ခန္ဓာ
ငါးပါးတို့၏ မမြဲခြင်းကို အနုပဿနာက အဖန်ဖန်ရှုခြင်းလို့
အဓိပ္ပာယ်ရပါတယ်။

ပရမတ်ခန္ဓာငါးပါးတို့ရဲ့ မမြဲခြင်းကို အဖန်ဖန်ရှုပွားနေ
တာကို အနိစ္စနုပဿနာလို့မှတ်ပေါ့။ ရှုပွားတဲ့အခါမှာ
မြင်သာပြီး လွယ်ကူတဲ့ ခပ်ကျဲကျဲနေရာကနေစပြီး ရှုရပါ
တယ်။ ပထမဆုံး အရွယ်ဆယ်ပါးကနေစပြီးတော့ ရှုရပါ
မယ်။ အရွယ်ဆယ်ပါးက -

အရွယ်ဆယ်ပါး

(၁) မွေးစကနေ ဆယ်နှစ်သားအထိအရွယ်ကို မနွဒသက လို့ ခေါ်ပါတယ်။ ဉာဏ်ပညာနှင့်နှေးတဲ့အရွယ်လို့ အဓိပ္ပာယ်ရပါတယ်။

(၂) ဆယ်နှစ်ကနေ နှစ်ဆယ်အရွယ်အထိ အရွယ်ကိုတော့ ခိဋ္ဌဒသကလို့ ခေါ်ပါတယ်။ မြူးတူးပျော်ပါး ကစားတဲ့အရွယ်လို့ အဓိပ္ပာယ်ရပါတယ်။

(၃) နှစ်ဆယ်ကနေ သုံးဆယ်အရွယ်ထိကိုတော့ ဝဏ္ဏဒသကလို့ ခေါ်ပါတယ်။ အဆင်းအလှဆုံးအရွယ်လို့ အဓိပ္ပာယ်ရပါတယ်။

(၄) သုံးဆယ်ကနေ လေးဆယ်ထိကိုတော့ ဗလဒသကလို့ခေါ်ပါတယ်။ အားခွန်ဗလ အကောင်းဆုံးအရွယ်ပေါ့။

(၅) လေးဆယ်ကနေ ငါးဆယ်အထိအရွယ်ကိုတော့ ဉာဏဒသက ဉာဏ်အကောင်းဆုံးအရွယ်လို့ ခေါ်ပါတယ်။

(၆) ငါးဆယ်ကနေ ခြောက်ဆယ်အထိအရွယ်ကို တော့ ဟာနိဒသကလို့ ခေါ်ပါတယ်။ သွေးအားလေအား ဆုတ်ယုတ်စအရွယ်ပါ။

(၇) ခြောက်ဆယ်ကနေ ခုနစ်ဆယ်ထိအရွယ်ကို တော့ ပဏ္ဍာရဒသကအရွယ်လို့ ခေါ်ပါတယ်။ ခန္ဓာကိုယ်ကြီး ဟာ ရှေ့ကိုကိုင်းလာ ရှိုင်းလာတဲ့အရွယ်ပါ။ ခန္ဓာကိုယ်ကုန်း လာဖို့ ရှေ့တော်ပြေးပေါ့။

(၈) ခုနစ်ဆယ်ကနေ ရှစ်ဆယ်ထိအရွယ်ကိုတော့ ဝင်္ဂဒသကလို့ ခေါ်ပါတယ်။ ခန္ဓာကိုယ်ကုန်းလာတဲ့အရွယ် ပေါ့။

(၉) ရှစ်ဆယ်ကနေ ကိုးဆယ်ထိအရွယ်ကိုတော့ မောမူဟဒသကလို့ ခေါ်ပါတယ်။ သတိမေ့လျော့တတ်တဲ့ အရွယ်ပါပဲ။

x x x x x

သားသမီးများက စေတနာပျက်သည့်အရွယ်

ဒီအရွယ်ဟာ မိမိကိုပြုစုကျွေးမွေးနေကြတဲ့ သားသမီး မြေးမြစ်တွေ စေတနာပျက်တတ်တဲ့အရွယ်ပါပဲ။ ဘာဖြစ်လို့ လဲဆိုတော့ အခုပဲ ထမင်းပွဲပြင်ကျွေးပြီး အဖိုးဖြစ်သူစားပြီး သွားလို့ သိမ်းဆည်းပြီးသွားတယ်။ အဲဒီအချိန်မှာပဲ ဘေးက ဧည့်သည်တွေရောက်လာပြီး အဖိုး ထမင်းစားပြီးပလားလို့ မေးလိုက်ရင် မောမူဟအရွယ်ဖြစ်တဲ့အတွက် ထမင်းစားပြီး တာကိုမေ့သွားလို့ မစားရသေးဘူး အဖိုးကိုထမင်းကျွေးဖို့ မေ့နေကြ ထင်ပါရဲ့လို့ ဖြေလိုက်တယ်။

ဒီတော့ စောစောကမှ ထမင်းကျွေးထားကြတဲ့ သား သမီးမြေးမြစ်တွေက ငါတို့ကို လူရှေ့သူရှေ့မှာ သက်သက် အရွက်ခွဲတာပဲဆိုပြီး စေတနာပျက်ကုန်ကြရော။ နောင်ကို ကောင်းကောင်းမကျွေးချင်ကြတော့ဘူး။ သားသမီးမြေးမြစ် တွေကလည်း ဒီနေရာမှာ အဖိုးအဖွားများကို နားလည်ပေး ကြပါ။

ငါတို့ကို အရှက်ရဖို့၊ သိက္ခာချဖို့ လုပ်ကြံပြောတာ
 မဟုတ်ဘူး။ ဒီအရွယ်ဟာ သတိမေ့တတ်တဲ့အရွယ်ပဲ။ ဒါ
 ကြောင့် တကယ်မေ့လို့ ပြောရှာတာပါ။ ငါတို့လည်း ဒီ
 အရွယ်ရောက်လာရင် ဒီလိုဖြစ်ဦးမှာပဲဆိုပြီး ကိုယ်ချင်းစာ
 ကြပါ။ အခုခေတ် သက်တမ်းတိုတဲ့အရွယ်ဆိုတော့ ခုနစ်
 ဆယ် ကျော်ရင်ပဲ မေ့တတ်ကုန်ပါပြီ။

(၁၀) ကိုးဆယ်ကနေ တစ်ရာအထိအရွယ်ကိုတော့
 သယနဒသကလို့ ခေါ်ပါတယ်။ မသွားနိုင်မလာနိုင်တော့ပဲ
 အိပ်ယာထဲလဲနေတဲ့အရွယ်လို့ ဆိုလိုပါတယ်။

x x x x x

သားသမီးများက သေစေချင်သည့်အရွယ်

ဒီအရွယ်ကတော့ ကျွေးမွေးပြုစုထားတဲ့ သားသမီးများက စေတနာပျက်ရုံပင်မက မြန်မြန်သေစေချင်တဲ့အရွယ်ပါပဲ။ ကိုယ့်အညစ်အကြေးတောင် ကိုယ်ထမစွန့်နိုင်တဲ့အရွယ်ဆိုတော့ ပြုစုတဲ့သူက ရွံတတ်ရင် ပိုဒုက္ခရောက်တာပေါ့။ တစ်ချို့ အဖိုးကြီးအဖွားကြီးတွေက အသက်ကြီးလာပေမယ့် ဝမ်းမီးက ကောင်းနေတုန်းပဲ။

ဒါ့ကြောင့် အိပ်ယာထ လဲနေပေမယ့် အစားကို ကောင်းကောင်းစားနိုင်တယ်။ အဲသလို အစားကို ကောင်းကောင်းစားနိုင်တာကိုပဲ တစ်ချို့သားသမီးတွေက ဖုတ်ဝင်တာလို့ ထင်ပြန်ရော။ ဒီကြားထဲ ကျွေးတာကနည်းတော့ ညသန်းခေါင် အချိန်မှာ မနေနိုင်မထိုင်နိုင်အောင် ဆာလာတယ်။ လူကြီး ဆိုတော့ မင်းကျွေးတာနည်းတယ်၊ မဝသေးဘူး၊ ထပ်ယူခဲ့ ဦးလို့ ပြောရမှာလည်း ရှက်တယ်။

အဖိုးအဖွားနေရာ ကိုယ်တိုင်နေကြည့်ပါ။ အစားနဲ့ ပတ်သက်ပြီး စကားပြောရတာဟာ အင်မတန်ရှက်စရာ ကောင်းကြောင်း ကိုယ်တွေ့အဖိုးအဖွားဖြစ်တဲ့အခါ သိလာပါလိမ့်မယ်။ ဒါ့ကြောင့်လည်း သားသမီးတွေ အိပ်ကောင်း

တဲ့ သန်းခေါင်အချိန်ကျမှ တအားသာလာတော့ အရင်က လမ်းမလျှောက်နိုင်တဲ့ အဖိုး၊ အဖွားဟာ အစားဇောကြောင့် အားတင်းပြီး ကြောင်အိမ်ရုံရာ ရောက်အောင်သွားတယ်။

သားသမီးတွေ အိပ်ရေးပျက်မှာစိုးတော့ အော်ဟစ် လည်း မနှိုးရက်ဘူး။ အဲဒီလို သားသမီးတွေ အိပ်ရေးပျက် မှာစိုးလို့ အော်ဟစ်မနှိုးတဲ့စေတနာဟာ လောလောဆယ် မှာတော့ အဖိုးနဲ့အဖွားကို ဖုတ်ဝင်နေပြီလို့ ယုံကြည်စေတဲ့ အချက်တစ်ချက် ဖြစ်သွားတယ်။ ဘယ်လောက် သနားဖို့ ကောင်းသလဲလို့။

ကြောင်အိမ်တံခါးဖွင့်ပြီးတာနဲ့ တွေ့တဲ့အစားအစာကို ယူပြီးစားရတော့တာပေါ့။ ဇရာဒဏ်၊ ရောဂါဒဏ်က ဖိစီး နေတော့ ကြောင်အိမ်ကို အားယူပြီး မနည်းရပ်နေရ တယ်။ ဖေးမမယ့်သူမရှိဘူးဆိုတဲ့အသိကြောင့်သာ စိတ်အားတင်း ပြီး ရပ်နေရတာ။ ဖေးမမည့်သူတစ်ယောက်ယောက်ကိုသာ တွေ့လိုက်ရရင် ချက်ခြင်းလဲကျမှာ အသေအချာပါ။

အဲဒီအချိန်မှာ မသင်္ကာစိတ်ဝင်နေတဲ့ သားသမီးတစ် ယောက်ယောက်က အသံကြားတာနဲ့ အိပ်ယာကထလာပြီး အနားလာကြည့်တယ်။ ကြောင်အိမ်ထဲ အသင့်တွေ့တဲ့ အသားဟင်းတွေကို စားနေတဲ့အမေကိုမြင်တော့ ငါတို့မသိ အောင် ညသန်းခေါင်မှာထလာပြီးစားတာဆိုတော့ ဖုတ်ဝင် တာထင်တယ်ဆိုပြီး ငါးဆယ်ရာခိုင်နှုန်းလောက်က ဖုတ်ဝင် တာလို့ စွဲလန်းသွားတယ်။

အမေဘာလုပ်နေတာလဲလို့ မေးလိုက်တာနဲ့ သား
 အသံကိုကြားလိုက်ရတဲ့မိခင်ဟာ အားတင်းထားရတဲ့ စိတ်ကို
 လျော့ချလိုက်တယ်။ ငါ့ကိုဖေးမကူညီမယ့် သားရောက်
 လာပြီဆို တဲ့ အားကိုးတဲ့စိတ်ကြောင့်ပါ။ အဲဒီလို သား
 သမီးကို အားကိုးတဲ့စိတ်ဟာလည်း အဖိုး၊ အဖွားတို့ကို ဖုတ်
 ဝင်နေပြီလို့ အသေအချာဆုံးဖြတ်ဖို့ အကြောင်းတစ်ချက်
 ဖြစ်သွားပြန် ပါတယ်။

ဘာကြောင့်လဲဆိုတော့ သားအသံကြားလို့ အားကိုးပြီး
 တင်းထားတဲ့စိတ်ကို လျော့လိုက်တာနဲ့ ကြောင်အိမ်ရှေ့မှာ
 ခွေကျသွားလို့ပါပဲ။ အဲသလိုခွေကျသွားတာကိုလည်း သား
 သမီးများက လူတွေ့လို့ ဖုတ်ကဟန်ဆောင်တာဆိုပြီး အဲဒီ
 နေ့ကစပြီး ဆရာမျိုးစုံနဲ့ ဖုတ်ထွက်အောင်လုပ်တော့တာပဲ။
 အမှန်ကတော့ မြန်မြန်သေအောင် လုပ်တာပါ။

စိတ်စွမ်းအားဆိုတာ ရှိပါတယ်။ ရဲဘော်တစ်ယောက်
 ရဲ့ ကိုယ်တွေ့ဖြစ်ရပ်တစ်ခု ဖတ်ဖူး ပါတယ်။ တိုက်ပွဲ
 ဖြစ်ပြီးတော့ ရဲဘော်ဟာ တစ်ယောက်တည်းကွဲပြီး တောထဲ
 မှာ ကျန်ခဲ့တယ်။ တောနက်ကြီးဆိုတော့ တစ်ဝဲလည်လည်နဲ့
 လမ်းကို ရှာမတွေ့ဘဲ ငါးရက်လောက်ကြာသွားတယ်။ ဘာမှ
 လည်း မစားရဘူး။ လမ်းမှာတွေ့တဲ့ လောက်ကျနေတဲ့
 ကြောင်သေကောင်ပုပ်က အသားအချို့ပဲ အနည်းငယ်စား
 ရတယ်။ ဘာ စားစရာမှမရှိဘူးတဲ့။

လူနဲ့တွေ့နိုင်မယ့်လမ်းကို စိတ်အားတင်းပြီး ရှာနေရတယ်။ စိတ်သာလျော့လိုက်ရင် ရဲဘော်ဟာ လဲကျလောက်ပါပြီ။ ဒါပေမယ့် ဒီတောကြီးထဲမှာသာ မေ့လဲသွားရင် ဘယ်သူနဲ့မှ တွေ့စရာအကြောင်းမရှိတော့ သေရမှာ အသေအချာပါ။ ဒါ့ကြောင့်လည်း ရဲဘော်ဟာ စိတ်အားတင်းပြီး လူနဲ့တွေ့နိုင်မယ့်လမ်းကို ရှာနေတာပါ။

ခြောက်ရက်လောက်ကြာမှ ကျောက်လမ်းကြမ်းတစ်ခုကို တွေ့ရတယ်။ လမ်းကိုတွေ့တာနဲ့ ငါ့ကိုကယ်မယ့်သူတစ်ယောက်ယောက် ဒီလမ်းကလာမှာပဲဆိုတာ စိတ်ကသိလိုက်တယ်။ အားလဲကိုးလိုက်တယ်။ အဲဒီလို အားကိုးတစ်ခုကိုရတာနဲ့ တင်းထားတဲ့စိတ်တွေ ချက်ခြင်းလျော့သွားတာနဲ့ လမ်းဘေးမှာတင်ပစ်လဲပြီး မေ့သွားပါတယ်။

လူစိမ်းကိုအားကိုးပြီး မေ့လဲသွားတဲ့ရဲဘော်ကို တွေ့တဲ့လူစိမ်းကပဲ ပြုစုစောင့်ရှောက်ပေးလို့ အသက်မသေဘဲ ဒီစာကိုပြန်ရေးနိုင်ခဲ့တာပါ။ အခု အဖိုးအဖွားတွေမှာတော့ သားသမီးအရင်းကိုအားကိုးပြီး ကြမ်းပြင်ပေါ်လဲကျခဲ့ပေမယ့် သားသမီးထံက ဆက်လက်ပြီး ကျွေးမွေးပြုစုမယ့် မေတ္တာစေတနာကို မရတော့ပါဘူး။ ဆရာတွေနဲ့ထုတ်မရတဲ့အဆုံးမှာ အစာရေစာမပေးတော့ဘဲ အငတ်ထားလိုက်လို့ အသက်ကြီးတဲ့အထိ ဝမ်းမီးကောင်းတဲ့ အဖိုးအဖွားတွေမှာ သေချိန်မကျဘဲ သေကြရပါတယ်။

မသိလိုက်သော ပဉ္စာနန္ဒရိယကံ

တစ်ကယ်ဖုတ်မဟုတ်ဘဲ မိဘအရင်းကို အဲဒီလိုနည်းနဲ့ သေအောင်လုပ်ခဲ့ရင် မိမိတို့ပင်မသိလိုက်ဘဲ ပဉ္စာနန္ဒရိယကံ ထိုက်ပါတယ်။ သားသမီးတိုင်း အထူးသတိထားကြရပါမယ်။ ဖုတ်ဝင်တယ်လို့ အထင်ခံရတဲ့ အဖွားနှစ်ဦးကို လက်တွေ့ လေ့လာဘူးတယ်။ တစ်ကယ်ဖုတ်ဝင်တာမဟုတ်ဘဲ အထင်မှားခံရတာဖြစ်တယ်လို့ သားသမီးများကို ပဉ္စာနန္ဒရိယကံမထိုက်ရန် သတိပေးခဲ့ရပါတယ်။

ကိုင်း ပရမတ်ခန္ဓာငါးပါး ဖြစ်ပျက်ပုံကို ဉာဏ်နဲ့သိပြီး အနိစ္စာနုပဿနာကို အရွယ်ဆယ်ပါးကစပြီး ပွားကြရအောင်။ အားလုံးလိုက်ဆိုပါ။ မနွဒသက ဆယ်နှစ်အရွယ်၌ ဖြစ်ကြကုန်သော ခန္ဓာငါးပါး ရုပ်နာမ်နှစ်ပါးတို့သည်ကား ခိဋ္ဌဒသက ဒုတိယဆယ်နှစ်အရွယ်သို့ ပါမလာကြ။ ပထမဆယ်နှစ်အရွယ်မှာပင် ချုပ်ပျောက်ပျက်စီးကြကုန်၏။ သို့အတွက်ကြောင့် ခန္ဓာငါးပါး ရုပ်နာမ်နှစ်ပါးတို့သည်ကား အနိစ္စ၊ အမြဲမရှိ။

အစဉ်အတိုင်း အရွယ်ဆယ်ပါး တစ်ပါးစီသွားရမှာပါ။
 ကြာနေမှာစိုးလို့ အလယ်ကနေကျော်လွှားပြီး အဆုံးကိုသွား
 ကြစို့။ အနှစ်တစ်ရာအရွယ်၌ ဖြစ်ကြကုန်သော ခန္ဓာငါးပါး
 ရုပ်နာမ်တရားတို့သည်ကား နောက်ဘဝ ပထမဆယ်နှစ်
 အရွယ်သို့ ပါမလာကြ။ ပထမဘဝ အနှစ်တစ်ရာအရွယ်မှာ
 ပင် ချုပ်ပျောက်ပျက်စီးကြကုန်၏။ သို့အတွက်ကြောင့် ခန္ဓာ
 ငါးပါး ရုပ်နာမ်တရားတို့သည်ကား အနိစ္စ အမြဲမရှိ။

အရွယ်ဆယ်ပါးထက်ပိုပြီး အနှစ်ပိတ်တဲ့ ဥတုသုံးပါးနဲ့
 ပွားများကြဦးစို့။ နွေကာလ၌ဖြစ်ကြကုန်သော ခန္ဓာငါးပါး
 ရုပ်နာမ်တရားတို့သည်ကား မိုးကာလသို့ ပါမလာကြ။ နွေ
 ကာလမှာပင် ချုပ်ပျောက်ပျက်စီးကြကုန်၏။ သို့အတွက်
 ကြောင့် ခန္ဓာငါးပါး ရုပ်နာမ်တရားတို့သည်ကား အနိစ္စ
 အမြဲမရှိ။

မိုးကာလ၌ဖြစ်ကြကုန်သော ခန္ဓာငါးပါး ရုပ်နာမ်တရား
 တို့သည်ကား ဆောင်းကာလသို့ ပါမလာကြ။ မိုးကာလမှာ
 ပင် ချုပ်ပျောက်ပျက်စီးကြကုန်၏။ သို့အတွက်ကြောင့် ခန္ဓာ
 ငါးပါး ရုပ်နာမ်တရားတို့သည်ကား အနိစ္စအမြဲမရှိ။ ဆောင်း
 ကာလ၌ ဖြစ်ကြကုန်သော ခန္ဓာငါးပါး ရုပ်နာမ်တရားတို့
 သည်ကား နောက်နှစ်နွေကာလသို့ ပါမလာကြ။ ယခုနှစ်
 ဆောင်းကာလမှာပင် ချုပ်ပျောက်ပျက်စီးကြကုန်၏။

သို့အတွက်ကြောင့် ခန္ဓာငါးပါး ရုပ်နာမ်တရားတို့သည်
 ကား အနိစ္စ အမြဲမရှိ။ ဥတုသုံးပါးနဲ့ပွားပြီးတဲ့အခါ လ

(၁၂)လ နဲ့ပွားများကြပါဦးစို့၊ တန်ခူးလ၌ ဖြစ်ကြကုန်သော ခန္ဓာငါးပါး ရုပ်နာမ်တရားတို့သည်ကား ကဆုန်လသို့ပါ မလာကြ။ တန်ခူးလ၌ပင် ချုပ်ပျောက်ပျက်စီးကြကုန်၏။ သို့အတွက်ကြောင့် ခန္ဓာငါးပါးရုပ်နာမ်တရားတို့သည်ကား အနိစ္စ၊ အမြဲမရှိ။

အဆုံးကိုကျော်ပြီးသွားကြစို့၊ တပေါင်းလ၌ဖြစ်ကြကုန် သော ခန္ဓာငါးပါး ရုပ်နာမ်တရားတို့သည်ကား နောက်နှစ် တန်ခူးလသို့ ပါမလာကြ။ တပေါင်းလမှာပင် ချုပ်ပျောက် ပျက်စီးကြကုန်၏။ သို့အတွက်ကြောင့် ခန္ဓာငါးပါး ရုပ်နာမ် တရားတို့သည်ကား အနိစ္စ အမြဲမရှိ။ တစ်လမှာလည်း လဆန်းပကွ၊ လဆုတ်ပကွလို့ နှစ်မျိုးရှိပါတယ်။

လဆန်းပကွဆိုတာ လဆန်း ၁ ရက်ကနေ လပြည့်နေ့ ထိကိုပြောတာပါ။ လဆုတ်ပကွဆိုတာကတော့ လဆုတ် ၁ ရက်ကနေ လကွယ်နေ့ထိကို ပြောတာပါ။ အဲဒါကိုလည်း ပွားကြရအောင် လဆန်းပကွ၌ ဖြစ်ကြကုန်သော ခန္ဓာငါးပါး ရုပ်နာမ်တရားတို့သည်ကား လဆုတ်ပကွသို့ ပါမလာကြ။ လဆန်းပကွမှာပင် ချုပ်ပျောက် ပျက်စီးကြကုန်၏။ သို့ အတွက်ကြောင့် ခန္ဓာငါးပါး ရုပ်နာမ်တရားတို့သည်ကား အနိစ္စအမြဲမရှိ။

လဆုတ်ပကွ၌ဖြစ်ကြကုန်သော ခန္ဓာငါးပါး ရုပ်နာမ် တရားတို့သည်ကား နောက်လ လဆန်းပကွသို့ ပါမလာကြ။ ယခုလ လဆုတ်ပကွမှာပင် ချုပ်ပျောက်ပျက်စီးကြကုန်၏။

သို့အတွက်ကြောင့် ခန္ဓာငါးပါး ရုပ်နာမ်တရားတို့သည်ကား အနိစ္စ အမြဲမရှိ။ တစ်ရက်အတွင်းမှာလည်း နေ့၊ ည လို့ နှစ်ခုရှိတဲ့အနက်မှာ နေ့မှာသုံးပိုင်း၊ ညမှာသုံးပိုင်း ပိုင်းပြီး ပွားရပါမယ်။

မနက်ကာလ၌ ဖြစ်ကြကုန်သော ခန္ဓာငါးပါးရုပ်နာမ် တရားတို့သည်ကား နေ့ခင်းကာသို့ပါမလာကြ။ မနက်ကာလ မှာပင် ချုပ်ပျောက်ပျက်စီးကြကုန်၏။ သို့အတွက်ကြောင့် ခန္ဓာငါးပါးရုပ်နာမ်တရားတို့သည်ကား အနိစ္စအမြဲမရှိ။ နေ့ခင်းကာလ၌ဖြစ်ကြကုန်သော ခန္ဓာငါးပါးရုပ်နာမ်တရား တို့သည်ကား ညနေပိုင်းကာလသို့ ပါမလာကြ။ နေ့ခင်းအခါ မှာပင် ချုပ်ပျောက်ပျက်စီးကြကုန်၏။ သို့အတွက်ကြောင့် ခန္ဓာငါးပါး ရုပ်နာမ်တရားတို့သည်ကား အနိစ္စအမြဲမရှိ။

ဉာဉ်ဦးယာမ်၌ ဖြစ်ကြကုန်သော ခန္ဓာငါးပါးရုပ်နာမ် တရားတို့သည်ကား သန်းခေါင်ယာမ်သို့ပါမလာကြ။ ဉာဉ်ဦး ယာမ်မှာပင် ချုပ်ပျောက်ပျက်စီးကြကုန်၏။ သို့အတွက်ကြောင့် ခန္ဓာငါးပါးရုပ်နာမ်တရားတို့သည်ကား အနိစ္စ အမြဲမရှိ။ သန်း ခေါင်ယာမ်၌ ဖြစ်ကြကုန်သော ခန္ဓာငါးပါးရုပ်နာမ်တရားတို့ သည်ကား မိုးသောက်ယာမ်သို့ ပါမလာကြ။ သန်းခေါင်ယာမ် မှာပင် ချုပ်ပျောက်ပျက်စီးကြကုန်၏။

သို့အတွက်ကြောင့် ခန္ဓာငါးပါးရုပ်နာမ်တရားတို့သည် ကား အနိစ္စအမြဲမရှိ။ တစ်ရက်မှာ (၂၄) နာရီရှိတာကိုလည်း အကျဉ်းချုပ်ပြီးပွားကြရအောင်။ ပထမနာရီ၌ ဖြစ်ကြကုန်

သော ခန္ဓာငါးပါးရုပ်နာမ်တရားတို့သည်ကား ဒုတိယနာရီ
သို့ ပါမလာကြ။ ပထမနာရီမှာပင် ချုပ်ပျောက်ပျက်စီးကြကုန်
၏။

သို့အတွက်ကြောင့် ခန္ဓာငါးပါးရုပ်နာမ်တရား တို့သည်
ကား အနိစ္စအမြဲမရှိ။ အလယ်တွေကျော်ပြီး အဆုံးကို သွား
ကြစို့။ ယခုရက်နှစ်ဆယ့်လေးနာရီ၌ ဖြစ်ကြကုန်သော ခန္ဓာ
ငါးပါး ရုပ်နာမ်တရားတို့သည်ကား နောက်ရက်ပထမနာရီသို့
ပါမလာကြ။ ယခုရက်နှစ်ဆယ့်လေးနာရီမှာပင် ချုပ်ပျောက်
ပျက်စီးကြကုန်၏။ သို့အတွက်ကြောင့် ခန္ဓာငါးပါးရုပ်နာမ်
တရားတို့သည်ကား အနိစ္စ အမြဲမရှိ။

တစ်နာရီမှာရှိတဲ့ မိနစ်ခြောက်ဆယ်ကိုလည်း ဆက်ပွား
ကြစို့၊ ပထမမိနစ်၌ ဖြစ်ကြကုန်သော ခန္ဓာငါးပါးရုပ်နာမ်
တရားတို့သည်ကား ဒုတိယမိနစ်သို့ ပါမလာကြ။ ပထမမိနစ်
မှာ ချုပ်ပျောက်ပျက်စီးကြကုန်၏။ သို့အတွက်ကြောင့် ခန္ဓာ
ငါးပါးရုပ်နာမ်တရားတို့သည်ကား အနိစ္စ အမြဲမရှိ။

အဆုံးကိုကျော်ကြစို့။ (၅၉) မိနစ်၌ ဖြစ်ကြကုန်သော
ခန္ဓာငါးပါးရုပ်နာမ်တရားတို့သည်ကား မိနစ်ခြောက်ဆယ်
အတွင်းသို့ ပါမလာကြ။ ၅၉ မိနစ်မှာပင် ချုပ်ပျောက်ပျက်စီး
ကြကုန်၏။ သို့အတွက်ကြောင့် ခန္ဓာငါးပါးရုပ်နာမ်တရားတို့
သည်ကား အနိစ္စ အမြဲမရှိ။

မိနစ်ခြောက်ဆယ်၌ ရှိကြကုန်သော ခန္ဓာငါးပါးရုပ်
နာမ် တရားတို့သည်ကား နောက်နာရီပထမမိနစ်သို့ ပါ

မလာကြ။ မိနစ်ခြောက်ဆယ်အတွင်းမှာပင် ချုပ်ပျောက်ပျက်စီးကြကုန်၏။ သို့အတွက်ကြောင့် ခန္ဓာငါးပါးရုပ်နာမ်တရားတို့သည်ကား အနိစ္စ အမြဲမရှိ။ စက္ကန့် ၆၀ ကိုလည်း ဆက်ပွားမယ်။

ပထမစက္ကန့်၌ ဖြစ်ကြကုန်သော ခန္ဓာငါးပါးရုပ်နာမ်တရားတို့သည်ကား ဒုတိယစက္ကန့်သို့ ပါမလာကြ။ ပထမစက္ကန့်မှာပင် ချုပ်ပျောက်ပျက်စီးကြကုန်၏။ သို့အတွက်ကြောင့် ခန္ဓာငါးပါးရုပ်နာမ်တရားတို့သည်ကား အနိစ္စ အမြဲမရှိ။

အဆုံးကို ကျော်ကြစို့။ ၅၉ စက္ကန့်၌ ဖြစ်ကြကုန်သော ခန္ဓာငါးပါးရုပ်နာမ်တရားတို့သည်ကား စက္ကန့်ခြောက်ဆယ်သို့ ပါမလာကြ။ ၅၉ စက္ကန့်မှာပင် ချုပ်ပျောက်ပျက်စီးကြကုန်၏။ သို့အတွက်ကြောင့် ခန္ဓာငါးပါးရုပ်နာမ်တရားတို့သည်ကား အနိစ္စ အမြဲမရှိ။

စက္ကန့်ခြောက်ဆယ်၌ဖြစ်ကြကုန်သော ခန္ဓာငါးပါးရုပ်နာမ်တရားတို့သည်ကား နောက်မိနစ် ပထမစက္ကန့်အတွင်းသို့ ပါမလာကြ။ စက္ကန့်ခြောက်ဆယ်အတွင်းမှာပင် ချုပ်ပျောက်ပျက်စီးကြကုန်၏။ သို့အတွက်ကြောင့် ခန္ဓာငါးပါးရုပ်နာမ်တရားတို့သည်ကား အနိစ္စ အမြဲမရှိ။ ဒါက အနိစ္စအတွက်ပါ ဒုက္ခကို ရှုပွားချင်ရင် ဒုက္ခဆင်းရဲ၏။ အနတ္တကို ရှုပွားချင်ရင် အနတ္တအစိုးမရလို့ ပြောင်းဆိုပေးရပါမယ်။ ရှေ့ပိုင်းကလည်း နည်းနည်းတော့ ပြောင်းရမယ်။ ဒါကထားပါ

တော့ ဘာပွားပွားမင်္ဂိုလ်ရမှာ ချည်းပါပဲ။

ဖြစ်တယ်ဆိုတာ ပဋိသန္ဓေပါ။ ပျက်တယ်ဆိုတာ စုတိ
ပါ။ စုတိဆိုတာ သေတာကို ပြောတာပါ။ ပရမတ်ခန္ဓာဖြစ်
ပျက်တာမမြင်ခင်က တစ်ဘဝမှာ တစ်ခါသာ သေတယ်လို့
ထင်ခဲ့ကြတယ်။ အခုလို့ ပရမတ်ခန္ဓာဖြစ်ပျက်တာ ဉာဏ်နဲ့
သိလာတဲ့အခါမှာတော့ တစ်စက္ကန့်တောင် အသက်မရှည်
တော့ပါဘူး။

တစ်စက္ကန့်အတွင်းမှာကိုပဲ ရုပ်ခန္ဓာပေါင်း ကုဋေ
ငါးထောင်ရှစ်ရာရှစ်ဆယ်ကျော်သေပြီး နာမ်ခန္ဓာပေါင်း
ကုဋေတစ်သိန်းသေရတာကို သိသွားတော့ ခန္ဓာတပ်မက်တဲ့
စိတ်ဟာ အရင်ကနဲ့စာရင် လျော့သွားတာအမှန်ပါပဲ။ မဟာ
နာဂမထေရ်ကြီး စကြိုလျှောက်ပွားပုံလေးကို လိုက်ဆိုပြီး
ပွားပါဦး။

ခြေတစ်လှမ်း လှမ်းတဲ့အခါမှာ အမှုအရာခြောက်ချက်
ရှိပါတယ်။ အဲဒါတွေကတော့ ကြွ၊ လှမ်း၊ ရှောင်၊ ချ၊ နင်း၊
ကန်ဆိုတာပါပဲ။ ပထမဆုံး ခြေကိုကြွရပါတယ်။ ကြွပြီးမှ
လှမ်းရပါတယ်။ လှမ်းပြီးတဲ့အခါ ချမယ့်နေရာမှာ ဆူးငြောင့်
ခလုပ်ကန်သင်းရှိ မရှိရှောင်လိုက်ပါတယ်။ ဒါက သတိမရှိရင်
မသိနိုင်ပါဘူး။

ကိုယ်မသိလည်း ခြေထောက်ကတော့ အန္တရာယ်မရှိ
အောင် ရှောင်တာကတော့ ထုံးစံပါပဲ။ အန္တရာယ်မရှိဘူးဆိုမှ
မြေပေါ်ကိုချပါတယ်၊ ချပြီးမှ နင်းပါတယ်၊ နင်းပြီးတဲ့အခါ

နောက်တစ်လှမ်း လှမ်းဖို့အတွက် မြေကြီးကို ကန်ရပါတယ်။ ဒါကခြေတစ်လှမ်းဖြစ်ဖို့ အစိတ်အပိုင်းခြောက်ချက်ကို ရှင်းပြတာပါ။

အဲဒီမှာ မဟာနာဂမထေရ်ကြီးပွားများတာက ကြွဆဲအခါ၌ ဖြစ်ကြကုန်သော ခန္ဓာငါးပါး ရုပ်နာမ်တရား တို့သည် ကား လှမ်းဆဲအခါသို့ ပါမလာကြ။ ကြွဆဲ အခါမှာပင် ချုပ်ပျောက်ပျက်စီးကြကုန်၏။ သို့အတွက်ကြောင့် ခန္ဓာငါးပါး ရုပ်နာမ်တရားတို့သည်ကား အနိစ္စ အမြဲမရှိ။

လှမ်းဆဲအခါ၌ ဖြစ်ကြကုန်သော ခန္ဓာငါးပါး ရုပ်နာမ်တရားတို့သည်ကား ရှောင်ဆဲအခါသို့ပါမလာကြ။ လှမ်းဆဲအခါမှာပင် ချုပ်ပျောက်ပျက်စီးကြကုန်၏။ သို့အတွက်ကြောင့် ခန္ဓာငါးပါး ရုပ်နာမ်တရားတို့သည်ကား အနိစ္စ အမြဲမရှိ။

ရှောင်ဆဲအခါ၌ ဖြစ်ကြကုန်သော ခန္ဓာငါးပါး ရုပ်နာမ်တရားတို့သည်ကား ချဆဲအခါသို့ ပါမလာကြ။ ရှောင်ဆဲအခါမှာပင် ချုပ်ပျောက်ပျက်စီးကြကုန်၏။ သို့အတွက်ကြောင့် ခန္ဓာငါးပါး ရုပ်နာမ်တရားတို့သည်ကား အနိစ္စ အမြဲမရှိ။

ချဆဲအခါ၌ ဖြစ်ကြကုန်သော ခန္ဓာငါးပါး ရုပ်နာမ်တရားတို့သည်ကား နင်းဆဲအခါသို့ ပါမလာကြ။ ချဆဲအခါမှာပင် ချုပ်ပျောက်ပျက်စီးကြကုန်၏။ သို့အတွက်ကြောင့် ခန္ဓာငါးပါး ရုပ်နာမ်တရားတို့သည်ကား အနိစ္စ အမြဲမရှိ။

နင်းဆဲအခါ၌ ဖြစ်ကြကုန်သော ခန္ဓာငါးပါး ရုပ်နာမ် တရားတို့သည်ကား ကန်ဆဲအခါသို့ ပါမလာကြ။ နင်းဆဲ အခါမှာပင် ချုပ်ပျောက်ပျက်စီးကြကုန်၏။ သို့အတွက် ကြောင့် ခန္ဓာငါးပါး ရုပ်နာမ်တရားတို့သည်ကား အနိစ္စ အမြဲ မရှိ။

ကန်ဆဲအခါ၌ ဖြစ်ကြကုန်သော ခန္ဓာငါးပါး ရုပ်နာမ် တရားတို့သည်ကား ဒုတိယခြေလှမ်းရန် ကြွဆဲအခါသို့ ပါမလာကြ။ ကန်ဆဲအခါမှာပင် ချုပ်ပျောက်ပျက်စီးကြကုန် ၏။ သို့အတွက်ကြောင့် ခန္ဓာငါးပါးရုပ်နာမ်တရားတို့သည် ကား အနိစ္စ အမြဲမရှိ။

အခုဟာက ယောဂီတို့ အဓိပ္ပါယ်အပြည့်အစုံသိ အောင်ဆိုပေးတာပါ။ ယောဂီတို့ တကယ်စကြိုရုမုတ်တဲ့အခါ ကြွလိုက်တာနဲ့ အခုဆိုထားတာကို ဉာဏ်နဲ့သိပြီး ခန္ဓာငါးပါး အနိစ္စလို့ ရူပွားလိုက်ရင် လုံလောက်ပါပြီ။

x x x x x

မဂ်ရဲ့ အဓိပ္ပါယ်

ရုမုတ်ပွားများနေရမှာက ယောဂီတို့ရဲ့ အလုပ်ပါ။ မဂ် ဖိုလ်ဆိုတာတော့ သူ့အချိန်တန်ရင် ရရမှာပါပဲ။ မဂ်ရတယ် ဆိုတာ ယောဂီတို့က အလုံးကြီးအခဲကြီးရသလို ထင်မနေပါ နဲ့။ မဂ်ရဲ့ အဓိပ္ပါယ်ကို အရင်နားထောင်ပါဦး။

လမ်းခရီးကို ဟောတဲ့မဂ္ဂသဒ္ဓါကတစ်ခု၊ မဂ်ဉာဏ်ကို ဟောတဲ့မဂ္ဂသဒ္ဓါက တစ်ခုလို့ စုစုပေါင်းနှစ်ခုရှိတယ်။ လမ်း ခရီးကိုဟောတဲ့ မဂ္ဂသဒ္ဓါက မရောဂငယ်နှစ်လုံးရော နှစ်ခု ပေါင်းမှ လမ်းခရီးဆိုတဲ့အနက်ကို ဟောနိုင်တယ်။ မဂ်ဉာဏ် ကိုဟောတဲ့ မဂ္ဂသဒ္ဓါကျတော့ မ ကလည်း အနက်တစ်မျိုးကို ဟောနိုင်တယ်။ ဂငယ်ကလည်း အနက်တစ်မျိုးကို ဟော နိုင်တယ်။

ဝိဂြိုဟ်ဆိုလိုက်တော့
ကိလေသေ-မာရေတီတိမော
ဂစ္ဆတီတိဂေါ-မောစသော ဂေါစာတိမဂ္ဂေါ တဲ့

အဓိပ္ပာယ်က မ သဒ္ဒါက ကိလေသာတို့ကိုသတ်ခြင်း
လို့ အဓိပ္ပာယ်ထွက်တယ်။ ဂ သဒ္ဒါက လားခြင်းရောက်ခြင်း
အဓိပ္ပာယ်ထွက်တယ်။ နှစ်ခုပေါင်းလိုက်တော့ ကိလေသာတို့
ကိုသတ်ဖြတ်၍ သွားတတ်သောကြောင့် မဂ်လို့ အဓိပ္ပာယ်
ရတယ်။

ဒီတော့ အောက်ဆုံးက သောတာပတ္တိမဂ်ဉာဏ်ကို
မိမိရတယ်ဆိုရင် ကိလေသာအကျယ် ထောင့်ငါးရာ အကျဉ်း
၁၀ ပါးထဲက အယူမှားတဲ့ဒိဋ္ဌိနဲ့ သို့လော သို့လော တွေးတော
ယုံမှားခြင်း ဝိစိကိစ္ဆာကိလေသာတို့ သေသွားရမယ်။

အမြစ်ပြတ်ပျောက်သွားရမယ်။ ဒီတော့ မိမိကိုယ်ကို
ပြန်စစ်၊ ငါမှ ငါလို့ အယူမှားတဲ့ သက္ကာယဒိဋ္ဌိကြီး ရှိသေးသ
လား။ မရှိတော့ဘူးဆိုရင် အဲသလိုမရှိတာဟာ ခေတ္တခဏ
မရှိတာလား။ ခပ်ကြာကြာလေး မရှိတာလား။ ဒါမှမဟုတ်
အမြစ်ပြတ်ကို မရှိတော့တာလားဆိုတာကို ဆန်းစစ်ရမယ်။

ငါ ဘယ်နှစ်မဂ်ရပြီလို့ ဘယ်လောက်ပင်ကြွားနေနေ
ကိလေသာတွေကတော့ အရင်အတိုင်း တစ်လုံးမှ မလျော့
သေးဘူးဆိုရင်တော့ ဘယ်လိုမှ မဂ်ရတာမဖြစ်နိုင်တော့ပါ
ဘူး။ အခြေခံဖြစ်တဲ့ ပထဝီဓာတ်လေးတစ်လုံးတောင် အမှုန်
အမွှားပညတ်ကင်းပြီး ပရမတ်ပေါက်အောင် မသိသေးဘဲနဲ့
မဂ်ဖိုလ်ရပြီလို့ပြောတာဟာ ပညာရှိတွေအတွက် ပြုံးစရာ
ဖြစ်နေပါတယ်။

တပည့်ယောဂီရဲ့ ရေရှည်အကျိုးကိုမကြည့်ဘဲ ကိုယ့်
 တရားစခန်း နာမည်ရပြီးရောဆိုတဲ့သဘောနဲ့ မင်္ဂလာပတ်တွေ
 လွယ်လွယ်တပ်ပေးတဲ့ ကမ္မဋ္ဌာန်းဆရာအချို့ကို တွေ့ဘူးလို့
 ယခုလိုရှင်းပြရတာပါ။ အသိအမျိုးသမီးကြီးတစ်ယောက်ဆို
 ရင် အနာဂါမ်လို့ နာမည်တပ်ပေးလိုက်တော့ တွေ့တဲ့သူတွေ
 ကို သူ့ အနာဂါမ်ဖြစ်ကြောင်း ပြောတော့တာပေါ့။

ဦးပဉ္စင်းတို့နဲ့တွေ့မှ ဒကာမကြီး နောက်ကို ဘယ်သူ
 မှလျှောက်ပြောမနေနဲ့။ ပညာတတ်တွေရှေ့ ပြောမိရင် ရှက်
 ဖို့ကောင်းတယ်။ အနာဂါမ်တည်ထားတဲ့သူဟာ အိမ်ထောင်
 နဲ့မနေတော့ဘူးလို့ သေချာရှင်းပြပြီး ဝိပဿနာယာနိက
 နည်းနဲ့ ဆက်လက်ပွားခြင်းရပါတယ်။ သူက အိမ်ထောင်နဲ့
 နေနေတုန်းပါ။

လယ်တီဆရာတော်ဘုရားကြီးတို့တောင် တရားရပြီ
 လို့ထင်တဲ့ယောဂီများ တရားအမြင်တွေလျှောက်တဲ့အခါ
 ဘုရားဟောနဲ့ကိုက်ညီပြီး မင်္ဂလာလို့ ဆုံးဖြတ်နိုင်တာတောင်
 မှ ဆုံးဖြတ်မပေးပါဘူး။ သာဓုခေါ်ပြီး ဆက်လက်ပွားများ
 အားထုတ်ခြင်းပါတယ်။ ဘာကြောင့် ဆုံးဖြတ်မပေးသလဲဆို
 ရင် ယောဂီရဲ့ မင်္ဂလာညွှန်ကို ချိုးဖျက်ရာရောက်မှာစိုးလို့
 ပါတဲ့။

မင်္ဂလာဟုတ်ရင်တော်ရဲ့။ မဟုတ်ခဲ့ရင် ကိုယ်ကမင်္ဂ
 ရပြီလို့ ပြောထားတော့ ယောဂီက တကယ်ထင်ပြီး ဆက်

အားမထုတ်တော့ ရသင့်တဲ့မင်္ဂလာကို မရတော့ဘဲ အကျိုးနည်း
တတ်လို့ပါ။ ဒါ့ကြောင့် ယောဂီတစ်ယောက်မင်္ဂလာ။ မရဆိုတာ
ဘုရားရှင်ပဲ အတိအကျ သိနိုင်ပါတယ်။

ဒါ့ကြောင့် ယောဂီများကလည်း ယခု ပြသခဲ့တဲ့နည်း
များအတိုင်း ကြိုးစားအားထုတ်၍ မင်္ဂလာကို လွယ်ကူသော
အကျင့်၊ လျှင်မြန်သောအသိဉာဏ်ဖြင့် ရရှိကြတဲ့ သူတော်
ကောင်းကြီးများ မုချမသွေ ဖြစ်ကြပါစေကုန်သတည်း။

သာဓု . . . သာဓု . . . သာဓု။

၁၃၆၂ ခုနှစ်၊ တော်သလင်းလဆုတ် ၁၁ ရက်
(၁၃-၁၀-၂၀၀၁) မြိတ်မြို့နယ်။
ကျောက်ဖြူတောင်ရွာ၊ ရွှေပြည်သာရိပ်သာ၌
ဝါတွင်းကာလတရားပြရင်း
နေ့ ၃ နာရီ ၁၉ မိနစ်တွင် ရေးသားပြီးစီးသည်။

မင်္ဂလာစံလဲတားဒါနရယ်များ

မေတာရင်
တင်
(ရွှေပြည်သာ)